
UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 10 06 03 013 5

DR
567
A35

Ahmed Muhtar Pasa
Kırım sefer-i meshurı eva'ilindeki bin iki yuz yetmis 'Osmanlı-Rus Tuna seferi

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

2778
8 A/12

مفاخر ملیهٔ عثمانیه مجموعه‌لری

عدد : ۱

Ahmed Muhtar Paşa

قدیم سفر مشهوری اولمنده‌کی :

۱۲۷۰ (عثمانلی - روس) طونه سفری

وبونك نهایتنده‌کی

سلستره مدافعه‌سی

Kırım seferi meşkuri evā'ilinde ki biñ iki yüz yetmiş Osmanlı Rüs Tuna seferi

محرری فریق : احمد مختار

عسکری موزه‌سی و نمونه خانهٔ عسکری مدیر عمومیسی

بالفعل ایی‌ده کائن مکتب حربیهٔ شاهانه ارکان حربیه صنفلری تاریخ عسکریهٔ عثمانی ومحاربات مشهورهٔ عثمانیه مناقشاتی ، طوپجیلق و فن اسلحه وبالیستیق ، مؤلفات اجنبیهٔ عسکریه تدقیقاتی درسلری معلم سابق

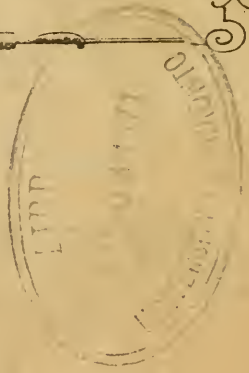
[هردرلو حقوق و حاصلات ومنفعتی موزهٔ عسکریه ترك و تبرع ایدلمشدر.]

استانبول — نجم استقبال مطبعه‌سی

۱۹۲۲ — ۱۳۳۸

DR
567
A35

استانبول — نحم استقبال مطبعه‌سی

بسم الله الرحمن الرحيم

اثر حفنده بر تاج سوز

تاريخك اهميتى حفنده سوز سويلك ، تفصيلاته كيريشمك ايستهمم ؟ بو هركسجه معلومدر . شو قادار ديه بيليرم كه حالدن استقباله ـ اضطراب وفلاكتدن آزاده ، مسعود برحالده ـ كچمك ايستهين هرملت ، هرقوم تاريخ مليسنه كسب وقوف تام ايلك مجبوريتندهدر . باخصوص بلجيقالى مورخ شهير «أرنست ميللارد» ك « بر قانون تاريخى » نامنده‌كى اثر مهمنده [*] تصريح وتشريح ايدلديكى اوزره خلقت آدمدنبرى بتون وقايع عالمك برقانون ازلى تاريخى يه كوره پك منتظم وقوعه كلديكى ايوجه تدقيق ومطالعه ايديلور ايسه بو احتياجك بسبتون قطعيت ومبرميّت كسب ايدهجكى تظاهر ايدر.

آوروپاده وآمريقاده وحتى آوسترالياده، چين وژاپونياده والحاصل هرطرفده بو كون كورىلن حيرت انكيز ترقيات عظيمه وفوق العاده يه اقتران ايدهمهمكلكمزه : تاريخ ملل وكندى تاريخ مليمزه لايقيله كسب وقوف ايدلمامسى ، اكثريسى سياست زمان كوزه‌تن ، كوزه‌مك مجبوريتنده قالان وقعه‌نويسلرمز ايله عثمانلى محيطى خارجنده‌كى وقايع

[*] بو كتاب ۱۹۰۳ سنهٔ ميلاديه‌سنده يعنى بوندن تقريباً اون طقوز سنه مقدم بروكسلده طبع ايدلمشدر . ؛ آدرس شودر :

Une loi historique, Par Ernest millard, Bruxelle . 1903 Lib. Henri Samartin .

عالمدن علی الاکثر غیر خبیر قالمش سائر مورخلرمز طرفندن یازلمش تاریخ کتابلرمزده اك مهم وقایعمزك بیله پك نقصان، مبالغه‌لی وخطا آلود بر صورتده یازلمسی وایشته بو وجهله آنلر حقنده یا کلش وپك مضر فکر وذهابلر حاصل ایدلمسی اسباب مستقله تشکیل ایتمشدر .

بر چوق حقایق ووقایع تاریخیه‌یه وقت وزمانیله کسب وقوف واطلاع ایدیله‌مامك یوزندن چکدیکمز زحمتلر ، مصادف بولندیغمز کوجلکلر ، دوکدیکمز بیهوده قانلر ، اوغرادیغمز بیوك ضایعات وفلاکتلر بی‌انتهادر . ایوجه دوشونیلوب چالیشیله‌رق آرتق بونلره نهایت ویرلمسی، هیچ دکلسه تحدید وعدم تکررلرینه چالیشلمسی زمانی چوقدن کلمشدر .

شایان تشکر وافتخاردرکه صوك دورلرده غرب وشرقك احوال ووقایع وفیوضاتنه واقف بولنان بر طاقم مقتدر ، جمیتلی مورخ ومحررلرمز طرفندن مترجم ومؤلف بر خیلی مهم آثار تاریخیه‌وجوده کتیرلدی... فقط بیلمم که بونلر کافیمیدر؟ بیلمم که بتون وقایعی حقیقته واحتیاج عصر وزمانه توفیق ایدلمش ، ریا ومداهنه ومبالغه‌لردن آزاده ، ادوار اولیه‌مزده‌کی غلبات وفتوحاتمزی چکمیه‌رك اثرلرنده غرضکارانه برصورتده علیهمزه یوریمکی واجبهٔ تعصب وانسانیت بیلمش اسکی یکی بر طاقم غرب مورخ ومحررلرینك اثرلرینی طولدیران مبالغات وافترالردن وارسته ، دوا ناپذیر کورینن دردلرمزه دواساز بولنه بیله‌جك نتایج وقرارلرله آراسته وافعال وحرکات واجرا آت حاضره ومستقبله‌مزه وهبر ودلیل تشکیل ایده‌بیلمك خصلتی حائز

بر «مکمل عثمانلی تاریخی» کورمك سعادتی ـ دور دور بیوك مشکلات وفلاکتلره معروض قالمش ـ بو معصوم ومعظم ملتمز ایچون نه وقت حصوله کله جکدر ؟

اوت نسل جدید : نه وقت ثمره سز خرافات ، بی فائده وبی لزوم مجاهدات ، اذواق عشق وشوق وخیالات ، علم وعرفان ومعرفت وصنعت ، جدیت وحقیقت ایله غیر قابل توفیق بی سود اشعار ومحررات ایله اوغراشمغی براقوبده هر قلم باطیریشده ملته ، وطن ومملکته ، تورکلکه نه یولده نافع برخدمت ایده جکنی دوشنور ، کتبخانه لرمزده موجود برچوق اسکی تاریخ کتابلرمز محتویاتنی آوروپا کتبخانه لرینی طولدیرن نجه بیکلرجه آثار تاریخیه بیاناتی ایله قارشو لشدیره رق بویولده هر نه یاپلق لازم کلورسه انلری فدا کارانه وجانسپارانه بزصورتده چالیشوب یاپارلرایسه بوملت تاریخ کتابلرمزك اکثریسی مظلم صحیفه لرلندن قورتیله رق هر صحیفه سندن حقایق انتباه وعبرت ، انوار فیوضات حیات وسعادت انتشار ایده بیله جك طوغری برتاریخ ملیه یعنی بوکون اك زیاده محتاج بولندیغی حقیقی برعثمانلی تاریخنه مالك بولنه جق ، بیوك تورکلك پارلاق استقبالنه کسب آکاهی ایده جکدر .

بویله مکمل بر عثمانلی تاریخنك عثمانلی افقندن ظهور ایتمك وقتی کلدیکینك علامتدن عد ایدیله بیلورکه صوك زمانلرده مقتدر و محترم بر طاقم محررلرمز ـ بو یولده کی قیمتدار بر خیلی آثاره علاوةً ـ مهم وموجب استفاده مقاله لر نشرینه باشلادیلر :

پادشاهان آل عثمان حضراتنه نه وقت «سلطان» دینمکه باشلادیغی ، ام عثمانیان «مال خاتون» ك پدری وحضرت سلطان عثمان غازینك

قائن پدری مظنهٔ زمانه‌دن « شیخ ادبالی » مرحومك اسم مبجلی ، دور سلطان اورخان غازینك ـ اناطولی وقایع اخیره‌سنه تعلق ومناسبت عظیمه‌سی بولنان ـ شئونات واحوال مختلفه‌سی ، قره‌مان اوغوللری ایله بونلرك معظم بر تورك دولتی بولنان « دولت سلجوقیه »یه‌خلف صورتنده کوسترمکه واویوله صوقفه چالیشدقلری «قره‌مان حکومتی»نك احوال مختلفه وحدود وشئونات متنوعه‌سی ، اناطولیده جلالیلرك منفعت دولت وملت ایله غیر قابل توفیق بولنمغله بنی وطغیاندن غیری هیچ بر شی ایله تفسیر ایدیلهمه‌ین ومملکته مستولی هیچ بر دشمن دولته قارشو اولمدیغی حالده جسم دولتده عظیم جریحه‌لر آچمش بولنان حرکات لئیمه‌سی یعنی جلالی بلیه‌سی وسائره ... حقلرنده‌کی روایات تاریخیه‌یی تدقیق وتعمیق ، شرح وایضاح وتألیف ایله بو یوللرده بر خیلی حقیقتلری میدانه چیقاران بر طاقم مقالاتی غزته‌لرمزده هرکس کمال لذت واستفاده ایله اوقومقده‌در. فقط عثمانلی ملتی تاریخنك مظلم ، غیر مکشوف صحایفی او قدر چوقدرکه بو یولده‌کی مقاله‌لر نه قدر تکثیر ایدیلور ایسه تاریخ ملیز او قدر نورلانه‌جق، حقیقی برمکمل عثمانلی تاریخنك وجوده کلمسنه بو مقاله‌لر پك بیوك خدمتلر ایده‌جکدر.

بو کون الك مهم واساسلی بر طاقم وقوعات تاریخیه‌مز حقنده شبهه وتردددن آزاده دکلز : مثلا عثمانلیلرك روم ایلنه طرز مروزی ، عثمانلیلر نزدنده باروت واسلحهٔ ناریه‌نك وطوپ وتفنکلرك بدایت وطرز قبول وصورت انکشافی ، استانبول محاصره‌سی ، مرحوم قره مصطفی پاشانك ایکنجی ویانه محاصره‌سی ، مرحوم یالطه‌جی

محمد پاشانك پروت وقعه‌سی ، موره‌ده وندیکلولری تپه‌لین شهیدعلی پاشانك « وارادین » میدان محاربه‌سی ، بریسی آوروپالیلر نزدنده تورکلرك آوروپای مرکزی‌یه استیلاسی خوف ودهشتی قالدیرمش ودیکری آنلر اوزرنده تورك مهابت وسطوتنی کسر وازاله ایلمش بولنان ایکی مشئوم معاهده یعنی « قاولوفجه و « پساروفجه »معاهدات ألیمه‌لری نهایتنده بو ملته هیچ دکلسه بر مدت‌معینه ایچون صلح‌وصلاح برامر مفروض ایکن آنلر عقبنده آچیله‌رق طول مدت پك قانلی صورتده دوام ایدن ایران مقاتلاتی، نادرشاه اسفاروحاربانی حکمیاتی، قریمك ضیاعی، یکیچریلرك الغاسی، تنظیمات خیریه‌نك مظهرموفقیات تامه اوله‌مامسی ... کبی بر طاقم احوال ووقایع مختلفهٔ تاریخیه‌مزك بر چوق نقاطی ، اك مهم جهاتی حالا مظلم وغیرمعلوم ومنکشفدر .

مورخلرمز ، محررلرمز وقایع تاریخیهٔ دولتدن باشقه اشخاص تاریخیه حقنده‌ده بر خیلی قیمتدار اثرلر وجوده کتیرمش وبواشخاص میانده مثلا «مصنّفك» نامنده برمؤلف ایچون صحیفه‌لر طولدیرمش بولندقلری حالده کذلك مثال صورتنده عرض ایده‌لم‌که ۱۲۴۳ سنهٔ هجریه و ۱۸۲۷ سنهٔ میلادیه‌سنده روسیه‌لی مارشال «پاسکیه‌ویچ» ك ایرانی مغلوب ومضمحل وپریشان ایتدکدن صوکره (۱۲۴۴_۴۵) سفرنده طوپی اون اوچ اون بش بیك کشیلك روس اردوسی ایله نه صورتله « بایبورد » قدر ایلرولیه‌رك بتون آناطولی‌یی فتح ایتمك جاغلرینه کلدیکنه ، روسیه و آوروپاده او زمان « آناطولی فاتحی » نامنی آلدیغنه و بو سفر عظیمده نه وجهله نجه بیکلرجه مسلمانك

بو کوچك روس استیلا اردوسنه قوای عظیمه ایله پیشدارلق ایتمش، استنادکاه تشکیل ایلمش، ارزاق ومأکولات یتیشدیرمش بولندیغنه دائر معلومات ومطالعات تاریخیه یه تصادف ایده‌میورز. وهله بو الیم آناطولی سفری بدایتنده‌کی قفقاسیانك، کرجستان قطعه‌سنك روسلر طرفندن استیلاسی صره‌لرنده وقوعه کلن وتاریخ عثمانی یه، تاریخ اسلامه الی‌الابد مدار فخر ومباهات تشکیل ایده‌جك مأثر ومفاخر عثمانیه واسلامیه‌دن بولنان «اخسخه» مدافعهٔ مدهشهٔ جلاتکارانه‌سی [*] وینه بو صره‌لرده پك‌شدتله وقوعه‌کلن «قارص» هجوم ومدافعه‌سی

[*] «اخسخه هجوم ومدافعه‌سی»: روسیه مکاتب حربیه‌سی ایچون بوندن مقدم صورت مخصوصه‌ده تحریر ایدلمش بولنان «بیوك پترو دورندن زمانمزه قدر روس تاریخ حربنه عطف نظر» عنوانلی خصوصی روسجه تاریخ حرب کتابنك (۱۸۲۸-۲۹) سفری آناطولی محاربالرندن باحث قسمنده مفصل بر صورتده محرردر. بو اثرده: «اخسخه» قلعه‌سی خارجنده ایلاً اجراسنه باشلانان شدید بر میدان محاربه‌سی وقوعه کلدکدن بعده «اخسخه» قلعه‌سنك احاطه ومحاصره ایدلدیکی، قلعه‌نك پك شدید بر صورتده کندوسنی مدافعه ایلیله بالضرور قلعه درونندن طرف طرف یانغینلر ایقاعنه مجبوریت حصوله کلدیکی، بو یانغینلردن متکون دومانلی علولر ایچنده اخسخه قیزلرینك یالین قالیچ اللرنده بولندیغی حالده ملائکهٔ عذاب کبی هاجمینه قارشو هجوم وصولتلر کوسترمك صورتیله شهرك - وضعیت وطرز انشاسندن طولایی - متفرق بولنان خانه‌لرینی پك قهرمانانه ودنیاده مثلی کورولمامش بر صورتده مدافعه ایتملریله روسلرایچون هرخانه‌یی بر قلعه کبی ضبط ایلمك لازم کلدیکی، اخسخه مدافعهٔ قهرمانانه‌سنك هر حالده عثمانلی تاریخ عسکریسنه بیوك بر شرف وزینت تشکیل ایده‌جکی محرردر. کتاب مزبورك (روس - زاپون) سفر عظیمی هنکامنده مانچوریده عموم روس اردولرینه قوماندا ایتمش بولنان مشهور جنرال «قروپاتکین» ایله دیکر بش روس جنرالی طرفندن صورت مخصوصه‌ده یازلمش بولنمسنه بناءً بندرجاتنك موثوقیتنه حکم ایدیلیور.

لوحه: ١

طوپجی ارکان حربیه‌مندن صاحب اُر
فریق : احمد مختار پاشا
Ahmed Moukhtar Pacha, Général de division .

احمد مختار پاشانك آثار مطبوعه‌سی

(۱) ـــ طوپجیلق وفن اسلحه وبالیستیقه متعلق :

۱ ـــ مجمل تاریخ اسلحه ـ ارکان حربیه صنفلرینه تدریس ایدلمشدر (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .
۲ ـــ دول مختلفه طوپجیلقلری (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .
۳ ـــ فن اسلحهٔ ثقیله ـ لیطوغرافله (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .
٤ ـــ کلیات فن اسلحه ـ جلد اول (بغداد ولیان مطبعه‌سی) .
٥ ـــ کلیات فن اسلحه ـ جلد ثانی (قره‌بت مطبعه‌سی) .
٦ ـــ کلیات فن اسلحه آلبومی (قره‌بت مطبعه‌سی) .
۷ ـــ بیوك چاپده سریع آتشلی طوپلر (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .
۸ ـــ سریع آتشلی صحرا طوپلری (معلومات مطبعه‌سی) .
۹ ـــ عثمانلی طوپجیلری ـ جلد اول (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .
۱۰ ـــ دومانسز باروتلر (مطبعهٔ عسکریه) .
۱۱ ـــ احوالنامهٔ مؤلفات طوپجیان (معلومات مطبعه‌سی) .
۱۲ ـــ کلیات فن رمی ـ « رونه » دن ترجمه صورتیله صحرا انداخت قواعدی تشریحاتی حاوی ولیطوغرافله مطبوعدر (مهندسخانه مطبعه‌سی) .
۱۳ ـــ داخلی بالیستیق (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .
۱٤ ـــ خارجی بالیستیق (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .
۱٥ ـــ ملخص بالیستیق ـ بلچیقالی فلیپروندن مترجم و ریاضیات عالیه‌یه مستنددر (مطبعهٔ عسکریه) .
۱٦ ـــ آوروپا دولتلرینك صحرا طوپلری وطوپجی مالزمه‌سی آلبومی ـ فرانسزجه‌دن مترجم وعثمانلی صحرا طوپجی مالزمه‌سی علاوه ایدلمشدر (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .

(۲) — تاریخ عسکری یه متعلق :

۱۷ — فتح جلیل قسطنطینیه - جلد اول (معلومات مطبعه‌سی) .
۱۸ — «سن غوتار» ده عثمانلی اردوسی (کتابخانهٔ اسلام وعسکری مطبعه‌سی) .
۱۹ — محاربات مشهورهٔ عثمانیه آلبومی - جلد اول (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .
۲۰ — بالطه‌جی محمد پاشانك پروت سفری (تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه‌سیله نشر ایدلمشدر) .
۲۱ — مجمل (۱۸۷۰ - ۸۱) سفری [جنرال نیوقسك اثرینك ترجمه‌سی و « مجموعهٔ فنون عسکریه » نسخه‌لریله نشر ایدلمشدر] .
۲۲ — ۱۲۷۰ (عثمانلی - روس) طونه سفری وبونك نهایتنده‌کی « سلستره مدافعهٔ قهرمانه‌سی » (نجم استقبال و محمود بك مطبعه‌لری) .

---

(۳) عسکرلك ، بحریه ، ریاضیه وسائره یه متعلق :

۲۳ — زمان حاضر قلاع واستحکاماتی (معلومات رسالهٔ موقوته‌سی نسخه‌لریله نشر ایدلمشدر) .
۲٤ — ترقیات عسکریهٔ عثمانیه (معلومات مطبعه‌سی) .
۲۵ — آوروپاده ارکان حربلك - آوروپا ارکان حرب مکتبلری وسائر مکاتب عسکریه‌سندن باحثدر (معلومات مطبعه‌سی) ،
۲٦ — رهبر مظفریات بحریه - قوهٔ بحریه‌نك اهمیتی وزمانمز سفائن حربیه وطوپلری وبونلرك استعمال ومحاربه‌سی وتأثیراتی حائزه مجمل معلوماتی شاملدر (قره‌بت مطبعه‌سی) .
۲۷ — رهبر عمران (معلومات مطبعه‌سی) .
۲۸ — ترسیمات ریاضیه - مکتب ملکیهٔ شاهانه‌ده رسم خطی وریاضیات ترسیمیه یه دائر ویریلن درسلری حاوی ولیطوغرافله مطبوعدر . (مکتب ملکیه مطبعه‌سی) .

٢٩ — مسائل حیاتیه‌مزك اك مهملرندن آچیق تورکجه حقنده مکتوبلر قوللقسیونی (تواریخ مختلفه‌ده صورعدیده ایله « معلومات » رساله‌ٔ موقوته‌سی ایله متوالیاً منتشردر) .
٣٠ — علویات اسلام (جریدهٔ صوفیه نسخه‌لریله نشر ایدلشدر) .
٣١ — خمر یاخود سرخوشلق ـ علی‌العموم مسکراتك وخیم مضرتلرندن باحثدر . جریدهٔ صوفیه ایله نشر ایدلش ، بعده کتاب‌صورتنده‌ده باصلمش وهلال‌احضره اهدا ایدلشدر. (نجم‌استقبال مطبعه‌سی) .

---

٣ ـــ احمد مختار پاشانك آثار غیر مطبوعه‌سی

(١) ـــ طوپجیلق وفن‌اسلحه وبالیستیقه متعلق :

١ — کلیات تاریخ اسلحه (مجمل تاریخ اسلحه‌نك توسیعیله‌وجوده‌کلشدر).
٢ — معدل کلیات‌فن‌اسلحه جلداولی (انواع اسلحه وطوپلردن باحث کلیات فن‌اسلحه جلداولنك اسلحه حصرله کلن ترقیات اخیره‌یه کوره تعدیلاتیله وجوده کلش ومهندسخانه‌ده تدریس ایدلشدر) .
٣ — صحرا طوپجی تعبیه‌سی (« رونه » دن خاشیه‌لی وعلاوه‌لی برصوندده مترجم وارکان حربیه صنفلرینه تدریس ایدلشدر) .
٤ — طوپجی خدماتی‌رهبری (علی‌العموم طوپجی‌خدمانندن باحثدر).
٥ — عثمانلی طوپجیلری ـ جلد ثانی (عثمانلی طوپجیلری وطوپلرینك یکیچریلر ادوارنده‌کی احوالندن باحثدر) .
٦ — کلیات فن‌اسلحه ـ جلدثالث (علی‌العموم اسلحه‌واتداختلرك استعمال وخواصندن باحث بولنوب مکتب حربیه‌ده ارکان‌حرب صنفلرینه تدریس ایدلشدر).
٧ — انداخت جدللری مجموعه‌سی (بالجمله انداخت جدوللرینی حاوی واستعمالللرندن باحثدر) .

---

(٢) تاريخ عسكرى يه متعلق :

٨ — دولت عثمانيه تاريخ عسكرى كبيرى (جلد اول) .
٩ — » » » (جلد ثانى) .
١٠ — » » » (جلد ثالث) .
١١ — محاربات مشهورهٔ عثمانيه آلبومى (جلد ثانى) .
١٢ — (١٢٤٤ - ٤٥) عثمانلى روس سفرى (روم ايلى و اناطولى وقايع حربيه سنه دن مفصلاً باحث وار كان حربيه صنفلرينه تدريس ايدلشدر) .
١٣ — فتح جليل قسطنطنيه - جلد ثانى (فتح جليلك استانبولك ضبطندن صكره كى وقايع و آبدات مجموعه واهميتندن باحث بولنوب طلبى اوزرينه خاقان مغفور سلطان عبدالحميد خانه تقديم قلنمشدر. اليوم ايكى كتاب مجلد تشكيل ايلك اوزره معارف كتبخانه سنده محفوظدر) .
١٤ — (١٢٤٤ - ٤٥) سفرنده اناطولى وقايع حربيهٔ مهمه سنه عطف نظر (تاريخ عثمانى انجمنى مجموعه سى نسخه لريله نشر ايدلك اوزره مذكور انجمنه اهدا ايدلشدر) .

عسكرلك ، سياحت وسائره يه متعلق :

١٥ — دسيپلين ياخود انضباط عسكرى (جلد اول) .
١٦ — » » » (جلد ثانى) .
١٧ — » » » (جلد ثالث) .
دول مختلفه ده كى اصول وقواعد عسكريه و انضباطدن باحث بولنوب خاقان مغفور سلطان عبدالحميد خانك امرلريله تحرير قلنمش واليوم موزهٔ عسكرى ده انظار عمومه يه موضوعدر .
١٨ — بالقان دولتلرى اردولرى (بالقان حربندن اول خاقان مشار اليهك امريله يازيلهرق تقديم قلنمشدر) .

١٩ — قول اردو غروبلرينك استعمالنه متعلق تعبيه مسئله‌سى (لانفلوادن مترجمدر) .
٢٠ — اسياى عثمانيده برجولان (حلبه‌قدر اناطولى‌ده براً اجرا قلنان برسياحت خاطراتى حاويدر).
٢١ — آوروپا سياحتم خاطراتى (آوروپا طوب فابريقه‌لرينه سياحتمز خاطراتى حاويدر) .
٢٢ — حديد (تيمورك اهميت فوق‌العاده‌سى حقنده دينى ، علمى ، صناعى برائردر) .
٦٣ — علويات جناب فخرعالم (بالاكمال قريباً طبع واشرى مقرردر).
٢٤ — تورك ملت معظمه‌سى وبونك لسان واستقبالى (دردست اكمالدر).
٢٥ — مهاجرت وسفالت (١٢٩٤ حربنده‌كى مهاجرتمه متعلق برحادثه‌در ، وفيق پاشا واليلكنده بروسه تياتروسنده وضع صحنه ايدلشدر) .
٢٦ — بالطه‌جى محمد پاشا (پروت وقعه‌سنه دائر و فرح تياتروسنده وضع صحنه ايدلشدر) .
٢٧ — تاريخه مستند ، وطن ويا سلسله ، پيه‌سى (اديب اعظم نامق كمال مرحومك بونامده‌كى پيه‌سنك تاريخه بالتمام توفيق صورتيله تعديلاً وجوده كتيرلمش ودردست اكمالدر) .

حقنده تفصيلات لازمه شويله طورسون همان اك عمومى وسطحى معلوماته بيله اندر تصادف ايديورز . وينه بو زمرەدن بولنمق اوزره (١٢٤٤ـ٤٥) عثمانلى روس سفرنده كى سلستره محاصره ومدافعهٔ شديده سى ايله اك بيوك ميدان محاربه لرمزدن ، مانوره جنكلرمزدن بولنان ووقوعندن صوكره روسلرك بيلديرم كبى بالقانلرى مرور ايدەرك « ادرنه » يه قدر كلوب پايختمزى تهديد ايتملرينه « ادرنه معاهدهٔ اليمسى »نى جبراً بزه امضا ايتديرملرينه سبببت ويرن « كلفجه ميدان محاربه سى » حقنده همان هيچ بر شى بيليورز ؛ بو دورك وقايعى يازان وقعه نويسمزك تاريخنده [تاريخ لطفى ده] اك بيوك و مهم بو ميدان محاربه مزك برقاچ سطرله نقل وبيان ايدلديكنى كورمك فلاكتنه معروض قاليورز .

قريم سفرى و اكا تقدم ايدن (١٢٧٠) طونه سفرى حقنده ـ دور سلطان عبدالعزيز خانيده نشرينه باشلانوب انجق ١٣٦ صحيفه لق برمجموعه جلدى نشر ايديله بيلمش بولنان ـ «صاعقهٔ ظفر» دن باشقه ـ هنوز المزده بر اثر يوقدر. (١٢٩٢ ـ ٩٤) روس سفرمزه دائر صورت غير رسميه ده مطبوع ومنتشر بعض آثارك محرر وطابعلرينه عرض شكران ايله برابر بو سفر مهم حقنده هرنەدن ايسه دهاهنوز رسمى بر اثر وجوده كتيريلەمامش ايدوكنه جلب انظار دقت ايلرز. اهميتلرى مستغنى عرض وتفصيل بولنان « بالقان حربى » و« حرب عمومى » ايچون وجوده كتيريلن قيمتدار بعض آثار وخاطرات وباخصوص بيلديرم اردوسنك سوريه وفلسطينەكى هرنوع حركات

واحوال سوق الجيشيه وحربيه‌سنى بتون تفصيلاتيله وبر چوق خريطه وپلانلريله بالوضوح بيان ايدن وبو يولده‌كى آوروپا آثارندن كيرو قالمق دكل بلكه آنلره مانند وبعض خصوصاتده دها فائق بيله بولنان « پيلديرم » نامنده‌كى جسيم تاريخ حرب خصوصى هر حالده شايان تقدير وتشكر وبوبابده مؤلفنى ورئيس فاضل ومجاهدى ذكى پاشا حضرتلرى باشلرنده بولنديغى حالده اركان حربيهٔ عموميه‌مزى آلقيشلامامق غير ممكندر . مذكوز سفرلر حقنده تدقيقات رسميه‌نك قريباً اكمال بيوريله‌رق طبع ونشرلرينه همت بيوريله‌جغنه اشتباهمز يوقدر .

(١٢٧١ـ٧٢) سنهٔ هجريه و (١٨٥٤ـ٥٥) سنهٔ ميلاديه‌سنده متفقلرله روسلر آره‌سنده وقوعه‌كلن « قريم سفر مشهورى » ايله بو سفره تقدم ايدوب منحصراً عثمانليلرايله روسلر آره‌سنده وقوعه‌كلن ١٢٧٠ طونه سفرى ـ كيفيت وصور اجرائيه‌لرى ومحاربلرينك حال حاضره تعلق ومناسبت عظيمه‌سى طولايسيله ـ بالوجوه بيوك بر اهميتى ، خصوصى بر نزاكت وسياستى حائزدر .

قريم سفرنده دولت عثمانيه‌يى بالتمام حقلى كورن انكلتره وفرانسه معظم دولتلريله مؤخراً آنلره التحاق ايليان ساردنيا [ايتاليا] دولتى مجرد دولت عليهٔ عثمانيه‌نك تماميت ملكيه‌سنى محافظه ايچون هردرلو فدا كارلغى اختيار ايله اردولر ، دونمالر سوق ايده‌رك بزم اوغورمزده ميليونلر صرف ايتمش ، سيواستپول اوكنده وحوالسنده پك عظيم مشكلات ايچنده سيل كبى قان آقتمش ، عثمانلى يه حقيقى دوست بولندقلرينى بالفعل يعنى قان ايله مال ايله اثبات ايتمشلردى . اكر مقدماتيله برابر تقريباً اوچ سنه دوام ايدن بو سفر عظيم ومهمك وقايعى ، بوسفرده

متفقلرمزك بزه كوسترديكى صميمى دوستلق، آنلر ايله اوموز اوموزه ويك اخوتكارانه بر صورتده اجرا ايتديكمز سلاح ارقداشلغى، حقمزده هريوزدن كوسترديكارى هردرلو آثارجوانمردى سفرمزبورك مكمل بر تاريخنده اول وآخر رجال ملكيه و عسكريه‌مز، هركس طرفندن وقتيله اوقونوب بزم ايچون پك جانخراش نتايج وخيمه توليد ايدن حرب عمومى بدايتنزده اسكى دوستلغك مقتضياتى، ايجابات حال ومصلحت ايفا واجرا ايدلمش بولنسه ايدى بومدهش حرب غيرقابل اجتناب اولەمسه بيله هيچ دكلسه دها قصيرالمدة بولنه‌جق، بو اسكى سلاح ارقداشلرمزه دها چابوق كسب مقارنت ايديله بيله‌جك، كندولريله اسكى دوستلق، اسكى عنعنات دها سهولتله تأسيس قيلنه بيله‌جك ايدى.

قريم سفرينه تقدم‌ايدن ۱۲۷۰ طونەسفرمز آنسزين «سينوب»ده دونمامزك احراقى كبى فجايعى احتوا ايتمكله برابر طونه بوينده پك شانلى ظفرلرله تتوج ايتمش، تاريخ عثمانيه آلتون قلمله يازلمغه لايق وقايع ايله آراسته قالمشدر: «اولتانجه ـ طوتره‌قان»، «قلفات»، «چەتات»... محاربه‌لرى متفقلرمزك فعلاً هيچ برمعاونتى اولمه‌دن، دها انلردارالحركاته، طونه بوينه وارمه‌دن صرف عثمانليلرك اجدادلرندن كندولرينه موروث شجاعت وبسالت ونظام جديدك عثمانلى عسكرينه ويرديكى فيض وقوت جديده و متانت سايه‌سنده كمال شان وظفرله قزانلمش، پك قوتلى بر دشمنه ـ يعنى بر بحق عصره يقين بر مدتدنبرو انتظامات عسكريه سايه‌سنده عثمانليلره قارشو همان دائما غلبه ايله مألوف، پك كثير ومنتظم

ومأمور، شديدالانضباط روس اردولرينه قارشو احراز قلنمش بولندیغی کبی ینه بو طونه سفری نهایتنده وقوعه کان ـ و متوالیاً محاصرین اوزرینه خروجلر اجراسی صورتیله اجرا ایدلمکدن طولایی آوروپا تواریخ حربیه‌سنده مدافعات متعدیه‌یه مثال صورتنده درج ایدیلن ـ « سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی » ده هردرلو مدح و ستایشك فوقنده بر مدافعهٔ متعدیهٔ بسالت کارانه‌در .

ادیب معظم فردوس آشیان « نامق کمال بك » مرحوم عثمانلیلغه الی‌الابد مدار فخر ومباهات تشکیل ایده‌جك مفاخر ومآثر مدیهٔ عثمانیه‌دن بولنان بوشاتلی مدافعه‌یی هرکسدن اول تقدیر ایده‌رك عمومك معلومی بولندیغی اوزره جنتمکان سلطان عبدالعزیزخان حضرتلری دورنده « وطن یاخود سلستره » نامیله بر پیه‌س یازمش وبو پیه‌س کندك پاشاده کائن اسکی عثمانلی تیاترو سنده کندوسی‌ده حاضر بولنمق اوزره ایلك دفعه وضع صحنه ایدلدکده افراد ملت طرفندن « یشاسین ! » صیحه‌لریله آلقشلانه‌رق فوق‌العاده بر صورتده تقدیر ایدلمش ایدی؛ مؤخراً ملت عثمانیه طرفندن پك بیوك بر حسن قبوله مظهریتله بر چوق دفعه‌لر انظار عمومیه‌یه قونه‌رق ضابطان ، عسکرلرمز وبتون افراد ملت اوزرنده سحارانه برصورتده تأثیرات عظیمهٔ وطنپرورانه اویاندیروب حسیات جنکاورانهٔ عثمانیه‌یی تنبیه ایله نیچه غلبات ومظفریاتمزده غزات ومجاهدین عثمانیه‌یه رهبر شجاعت وفداکاری تشکیل ایتمك کبی دها هیچ بر اثر ادبیمزه میسر اولهمیان بر عظیم موفقیت کوسترمشدر .

« نامق کمال » مرحوم « وطن یاخود سلستره » پیه‌سنی یازدیغی

وقت وقعه‌نك اهمیت فوق‌العاده‌سنی تماماً ادراك ایتمش بولنمغله برابر
انك قوماندانلر وارکان‌واشخاصی، محاصره ومدافعه‌نك صورت وقوع
وکذرانی حقنده‌کی معلوماتنك پك ناقص ایدوکی اثرینك ساده‌جه
برتدقیقندن بالسهوله اکلاشیله‌بیلور. ذاتاً بوپیه‌سك یازلدیغی صره‌لرده
سر ستره مدافعهٔ فوق‌العاده‌سی ـ بعض متخصصین غربیه مستثنا
طوتولدیغی حالده ـ آوروپالیلرجه دخی ایوجه حل‌ایدلمامش برمسئلهٔ
مهمه‌صورتنده بولنیور ومتن‌اثرده تفصیلات لازمه‌سیله بیان‌ایدیله‌جکی
اوزره دشمنه نسبتله بر آووچ دینه بیله‌جك قدر قلیل و اکثریسی
آناطولی وکوکللی باشی بوزوق سواریلریله کوکللی ارنبودلر وعرب
[یعنی مصر و تونس] عساکرندن مرکب عثمانلیلرك عادی تراب سپرلر
آرقه‌سنده ناصل‌اولوبده طقسان‌بیك کشی‌یی متجاوز وربع‌عصردنبرو
بو سفره‌حاضرلانمش‌ماهر روس‌اردوسنه‌طول مدت مقاومت‌ایده‌بیلمش
بولندیغی بتون آوروپا رجال‌ومحافلی حالادوشوندیروب‌طوریورایدی .

بو شانلی مدافعه جنکنك ، بو امثالسز قلعه محاربه‌سنك قواعد
حربیه‌یه توفیقاً نه یولده وقوعه کلدیکنی ، قوماندانلرینه ومدافعلر
وعساکر محافظه‌سنه متعلق کمیات وکیفیاتی ایوجه بیله‌مامکده ادیب
شهیر معذور ایدی . مشارالیه ناصل بیله بیلور ایدی‌که کرك مدافعهٔ
مذکوره‌نك وکرك او صره‌لرده طونه بوینده‌کی سائر شانلی محاربالرمزك
وحتی ایکی‌سنه قدر ـ قوله‌را علت مدهشه‌سنك شدتله دوامیله‌برابر ـ
پك مذبوحانه بر صورتده دوام ایدن سیواستپول محاربات وبتون‌قریم
سفری وقایعنك ـ اولجه دیدیکمز کبی ـ بو کون بیله المزده بیوك

وكوچك بر تاريخى اولمديغى كبى او زمانلر آوروپا مطبوعات و آثار وموٴلفاتندن اقتباسات اندر و آثارمترجمه ايسه پك قليل وعادتامفقود ايدى . قريم سفرى صره‌لرنده وبو سفرى متعاقب همان هفته‌ده بر ايكى دفعه‌يه منحصراً چيقان رسمى « تقويم وقايع » و غير رسمى « جريدهٔ حوادث » نامله‌رنده‌كى ايكى غزته‌مزك ـ مطالعه‌نك ، غزته قرائت وتعقيبنك هنوز رغبت ورواج بوله‌مديغى ، قرائخانه‌لرك ايسه‌دها هنوز آچلمغه باشلامامش بولنديغى اودورده ـ بالطبع واردات واستطاعت ماليه‌سى دون ، وسائط استخباريه‌سى مفقود ، درجهٔ استيعابلرى ومحررلرى محدود بولنمغله بونلرله انجق مواد رسميه وبعض مقالات وحوادث عموميه واعلانات نشر ايديله بيلور ووقايع مهمه ، شئونات عليه وفنيه ومحاربات ايچون بيانات و تفصيلاته بونلرده انجق پك آز يرقاله بيلور ايدى . او زمانلر نشر ايديلن مزبور غزته‌لر قولدكسيونلرى بعض ذوات وكتبخانه‌لرمزده موجوددر . بونلرده سلستره محاصره ومدافعهٔ شديده‌سنه دائر معلومات مفصلهٔ تاريخيه شويله طورسون الك اساسلى معلوماته بيله بوليله تصادف ايديله‌ميوركه بونلردن اديب معظم استفاده ايده بيلش بولنسون!

« نامق كمال » مرحومك فرط ذكاسنه حيران اولمامق ناصل ممكن بولنوركه مشاراليه سلستره‌ده كذران ايدن احوال وقلعه‌نك قوماندانلر واركان وامرا و ضابطانى ، وسائط مدافعه‌سى ، محافظلرى حقنده بالطبع پك عمومى ودها طوغروسى پك محدود وسطحى معلومات آله بيلش بولنديغى حالده شدت ذكاسى سايه‌سنده انلردن مسئله‌نك اهميت فوق العاده وخوارقنى كشف وادراك ايليوب وقعه‌يى ـ ايچنده بولنمش وقلعه‌نك هردرلو احوال ماديه ومعنويه‌سنه يقيندن كسب اطلاع تام

ایلشجه‌سنه‌ـ قاورایه‌رق بو ملحمهٔ کبرایی نمونهٔ شجاعت وبسالت عثمانیه صورتنده اخلافه طانتدیرمق ایسته‌مش، آتی یه سلستره قهرمانلری کبی وطن قهرمانلری یتشدیرمك ایچون اثرینه «وطن» اسمنی ده اضافه قیلمشدر. ایشته حقیقی برادیب وطنه بویولده خدمت ایدر (رحمة‌الله‌علیه).

مبهم ومغلق صحایف تاریخیه‌مزك تنویرینه چالیشملدینی شوصره‌لرده عاجزلری ده‌ـ شیمدی یه‌قدر هرناصلسه‌وقایع تاریخیه‌سی اهمیت والزمیتنه رغماً تحریر وتنویر ایدیله‌مامش بولنان‌ـ شوسلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سنی الك موثوق ومعتبر وثائقه مستنداً صرف تاریخی برصورتده یازه‌رق روح پاك کماله، کرك سفر مذکورده وکرك اسفار سالفه‌ده کی سلستره محاصره‌لری قوماندانلریله شهداسنك وشهدای سائره‌نك وبالخاصه اینادکی و سقاویا محاربانی شهیدلرینك ارواح مقدسه‌سنه اتحاف والحاصل عثمانلی حماست وقهرمانلغنك محتشم یکی بر نمونه‌سی صورتنده نسل حاضر وآتی یه تقدیم واهدا ایلدم.

عائله‌مزك جد محترمی مشیر رفعت پاشامرحومك بومدافعهٔ قهرمانانه‌نك دور ثانیسنده یعنی موسی پاشا مرحومك شهادتندن صوکره قلعه‌نك محافظ وقوماندانی بولنمسنه وبیوك پدرم نظامیه اوچنجی الایك ایکنجی طابوری بیکباشیسی ـ یکیچری اغاسی حسن تحسین افندی زاده ـ احسن هدایت افندی مرحومك‌ده سلستره قهرمانلری میانینده مدافعه‌یه اشتراك ایدوب یارده‌لندقدن صوکره سلستره‌نك شهدا قانیله ملمع خاك پاکنه ودیعه قلنمش بولنمسنه و پدرم مرحوم اوز تورك حرمین عشیرتی اولادندن حسن افندینك دخی ملازم ایکن هنکام محاصره‌ده قلعه محافظی یاور حربلکی ایله ایفای خدمت ایدن سلستره مجاهدینندن بولنمسنه وقائن پدرم مرحوم عابد پاشانك‌ده ۱۲۹۳ـ۹۴ روس سفرنده حیات تاریخیه‌لری

پك قاتلى بولنان سلستره و روسچق قلعه‌لرى اركان حربيه رياستنده مسبوق الخدمه ايدوكنه بناءً وجدانمك تشويقات واحتساساتمك تمايلات شديده‌سنه قارشو قويه‌ميه‌رق بو ناچيز اثرى تحريره جسارت ايلدم.

اثرك مأخذلرى : بالذات محاصره محاربه‌سندن مفصلاً باحث قسم ثانى اوائلنده‌كى بحث مخصوصده بر تفصيل بيان ايديلمش آثار اجنبيه ايله بعض وثائق خصوصيه وتحقيقات عميقهٔ عاجزانه‌مدر . سالف العرض مأخذلرك مكمليت ومحكميتى جهتيله بو اثر ناچيزك صحته اك قريب ومبالغات وخطيئات تاريخيه‌دن آزاده ايدوكنه شبهه ايديله‌مزسه‌ده بو يولده‌كى آثار ووثائق تاريخيه مأخذلرينك همان جمله‌سنده تصادف ايديله كلديكى اوزره مباحث متعلقه‌سى عيناً نقل ايديلمش بعض مأخذلرمز اجنبى محررلرينك بر مقتضاى بشريت ارائهٔ مزيت ذاتيه، تصوير علويت مليه خصوصلرنده قلم قايدرمش بولندقلرى نقطه‌لره‌ده آيروجه احالهٔ نظر دقت بيورلمق اقتضا ايدر .

اثرك ختام طبع ونشرنده « نامق كمال » مرحومك « وطن ياخود سلستره » پيه‌سنك ـ بوراده‌كى منابع مختلفهٔ تاريخيه يه كوره .. تعديلات لازمه‌سنك اجراسيله خيالى بولنمقدن بالتجريد محو وثبات صورتيله همان بسبتون تاريخى برملى پيه‌س حالنه ارجاعى وبونك ده استادمشار اليهك روح پاكنه اتحافى اخص آمال درونمدر .

جناب الله عظيم الشان دين ودولت ووطن وملتمزه قلماً، مالاً، بدناً ايفاى حسن خدمته چاليشانلرى موفق وتوفيقات سبحانيه‌سنه مظهر بيورسون آمين .

استانبول ٨ نيسان ١٣٣٨ احمد مختار

قريم سفريله انك اوائلنده وقوعه كلن ١٢٧٠ طونه سفرينى اجرا ايدن
سلطان عبدالمجيد خان غازى .
Sultan Abdul - Medjid khan.
[ولادتى : ١٢٣٧ - جلوسى : ١٢٥٥]
سلطان محمدرشاد خان طرفندن موزهٔ عسكريه اهدا بيوريلن بيوك تابلودن
استنساخ ايدلمشدر .

— برنجی قسم —

قریم سفر مشهوری مقدماتی واوائلنده کی :

۱۲۷۰ (عثمانلی-روس) طونه سفری حقنده معلومات اساسیه

اعلان حرب ووقایع اولیه

اجمال [سبب حرب ، معاملات سیاسیه ، اعلان حرب - سفرده تحت سلاحه آلنان عثمانلی قوای عسکریه‌سی ومصر وتونس عساکر شاهانه‌سی - انکلتره وفرانسه دولتلرینك تدارکات عسکریه‌سی وتعیین ایتدکلری باش قوماندانلر - « کلیبولی » شبه جزیره‌سنه متفقین طرفندن عسکر اخراجی ، متفقین باش قوماندانلرینك ورودی ، متفقین دونمالرینك بحر سیاهه خروجی ، متفقین طرفندن روسیه چارینه اولتیماتوم وروسیه دولتنه اعلان حرب ، دولت عثمانیه تمامیت ملکیه‌سنك تأمینی ، « اودیسا » بومباردمانی - متفقین وروسیه سفن حربیه‌سی ، متفقین احضارات ونقلیات ولوازم وتجهیزات عسکریه وحربیه‌سندهکی نقائص متنوعه ، روس باش قوماندانی مارشال « پاسکیه‌ویچ » ك تعرضی - اس الحرکاتك کلیبولیدن « وارنه » یه نقلی وعساکر متفقه‌نك کمال مشکلات ایله اورایه سوقی ، بر سفر پلانلرك فقدانی ، روسلرك ساستره محاصره‌سنك رفعیله طونه‌نك صول ساحلنه کچمسنك متفقلرجه حصوله کتیردیکی حال عجیب وحیرت ووقتیله ساستره‌نك امدادینه یتیشلمامکلرك مضرت عظیمه‌سی وبویولده قاچیریلان فرصت].

روسیه‌جه ترقیات عظیمه حصولنه ، آوروپا مدنیتنك روسیه یه

دخولنه عظیم خدمتلر ایتمکدن طولایی «بیوك پترو» عنوانی اکتساب ایدن وبزجه «دلی پترو» دنیلن روسیه ایمپراطورینك مشهور وصیتنامه سنی موقع اجرایه قویمق نخبهٔ آمال اتخاذ ایلمش وکندیسی اورتودوکس مذهبنك اك بیوك رئیس روحانیسی عد ایده کلمش بولنان روسیه چاری برنجی «نیقولا ـ Nicola» دولت عثمانیه یه وروس چارلری مملکتنك مفتاحی بولنان «استانبول» اوزرینه ال آتمق زمانلرنك آرتق حلول ایلمش بولندیغنی ظن ایدرك ـ محال مقدسه، امتیازات مذهبیه ماسکه سی آلتنده ـ دولت عثمانیه نك باشنه بر چوراب اورمك اوزره برطاقم مدعیاته قیام ایده رك ۱۸۵۳ سنهٔ میلادیه سی شباطنده «منچیقوف Mentschikof» ی فوق العاده سفیر صفتیله وصلاحیت کامله وواسعه ایله ـ کویا محال مقدسه حقنده کی اختلافاتی تسویه وبر طرف ایتمك اوزره ـ استانبوله کوندرمش ایدی؛ مقصد حقیقی ایسه بروجه معروض محال مقدسه، امتیازات مذهبیه مسئله سی دکل دولت عثمانیه نك تقسیمی محو واضمحلالی ایدی. بونی تأیید وتوثیق ایدن حادثات مهمه دندر که بوصره لرده پترسبورغده کی انکلیز سفیری «سه یمور ـ Seymour» ایله کندی سرایندہ کی خصوصی برملاقاتده چارمناسب برلسان سیاستله دولت عثمانیه میراثی تقسیماتنك اولجه مذاکره وتنظیم ایدلمسنی اورته یه قویمش وانکلتره یی صاتون آلمق ایچون ـ قریباً آچیله جق حربده بی طرف قالدیغی تقدیرده ـ مصر، تونس ایله کریدك انکلتره یه ترك واهدا ایدیله جکنی وعد وتأمین ایلمش ایدی.

منچیقوفك درسعادتده کی طول مدت محاورات ومذاکراتی،

تهديدات واخافه‌لرى والحاصل ديپلوماتلره واصحاب سياسته پك بيوك سرمايهٔ اشتغال ، موجب انواع قيل وقال بولنان بو يولده‌كى انواع معاملات سياسيه ـ وچونكه مقصد حقيقى باشقه ومكتوم بولنديغندن ـ ثمره‌دار اولهمامقله «منچيقوف» ١٢شعبان ١٢٦٩ و ٢١ مايس١٨٥٣ تاريخنده كمال تهوره له استانبولى ترك ايتمش ودرحال پرنس « پيه‌ر قورچاقوف ـ Pierre Cortschakof » قوماندا سنده‌كى روسيه اردوسى او وقت « مملكتين » دنيلان افلاق وبغدان قطعه‌لرينى اشغال ايده‌رك نيچه بيكلرجه انسان قانك دوكلسنه ، نيچه بيكلرجه عائله‌لرك محو وپريشانيسنه سبيت ويرن قريم سفر عظيمى وآكا تقدم ايدن محاربات مدهشه ـ بر احتراص مشئوم ، بر مقصد لئيم اوغورنده ـ بر صورت أليمه‌ده باشلامش ايدى .

دولت عليه كندى اجزاى متممه‌سندن بولنان افلاق بغدان ايالتلرينك اوزون اوزادى يه استيلا حالنده قالمسنى تجويز ايده‌مديكندن ١٥ گون مهلت ظرفنده جواب رد ويرلديكى تقديرده حركات خصمانه‌يه مباشرت ايدلمك اوزره روم ايلى اردوى همايونى مشيرى « عمر پاشا » طرفندن روسيه دولتنك افلاق و بغدانده بولنان عساكرى باش قوماندانى پرنس « قورچاقوف » . مملكتينك تخليه‌سى ايچون برتكليف رسمى اجراسى حقنده‌كى (٥ محرم ١٢٧٠) تاريخلو بر قطعه خط همايون او وقت شمنى‌ده بولنان عمر پاشايه گوندرلمش ومشارالهك (٦محرم ١٢٧٠ ـ ٩تشرين‌اول ١٨٥٣) تاريخيله حكم ارادهٔ سنيه‌يى ايفا ايلمسنى متعاقب كلن جوابنامه‌ده « قورچاقوف » : محاربه‌يه قيام ،

مصالحه‌یی التزام ایتمکه مأمور اولدیغنی و مملکتینك تخلیه‌سی بحثنه کلنجه بوده متبوعندن آلهجی امره متوقف بولندیغنی بیان ایلمشیدی.

سالف العرض اون بش کون مهلت ختامه تقرب ایتدیکندن مجرد اصلاح ذات البین مقصدینه مبنی دول متحابه توسطیله (۱۵) کون دها مهلت اعطا قلنمش ایسه‌ده حدودلرده بولنان ایکی طرف عسکری معاملات دیپلوماسیه‌دن خبردار اولمدقلرندن ذکر ایدیلان مدت انقضا بولور بولمز روسیه قره‌غوللرینك (قاردون) لرده بولنان عساکر مصریه‌یه تعرضه مباشرتی اوزرینه بعض قره‌غول محاربای وقوعه کلمکه باشلامش و (۲۰ محرم ۱۲۷۰) تاریخنده وقوعه کلن «ایساقچی» وقعهٔ حربیه‌سی روم ایلنده و (۲۳ محرم ۱۲۷۰) تاریخیله وقوع بولان «شوکتیل» هجوم مظفرانه‌سی آناطولیده بو محاربهٔ عظیمه‌یه مقدمه تشکیل ایلمشدر.

عمر پاشا طرفندن تاریخ تبلیغدن اعتباراً ۱۵ کون مهلتله مملکتینك تخلیه‌سی ایچون بروجه بالا روس باش قوماندانینه اولتیماتوم اعطاسی حقنده ۵ محرم تاریخلو خط همایون مشارالیه کوندریلورکن ـ غور چاقوفدن رد جوابی کلدیکی تقدیرده ممالك عثمانیه‌ده بولنان روسیه مأمورلرینك تباعدی وتبعهٔ دولت علیه ایله روسیه تبعه‌سنك دولتین ممالکندن مناسبات تجاریه‌لرینی قطع ایللری لازم وضروری ایدوکنه بناءً ـ بونلره (۱۹ صفر ۱۲۷۰) کونه قدر مهلت ویریلوب کیفیتك دول فخیمه سفارتلرینه‌ده ۵ محرم تاریخیله تبلیغ ایدلش بولنمسنه کوره محاربه‌نك رسماً (۲۰ صفر ۱۲۷۰) تاریخنده باشلامش

یعنی تاریخ مذکورده دولت عثمانیه طرفندن روسیه‌یه رسماً اعلان حرب ایدلمش بولندیغی قبول ایدیله‌بیلور.

وقایع معروضه اوزرینه اوولجه « بشیکه » لیمانده لنکر انداز بولنان ویس آمیرال «هامه‌لین ـ Hameline» قوماندانسنده‌کی فرانسز دونمماسیله ویس آمیرال « دونداس ـ Dundas » قوماندانسنده بولنان انکلیز دونمماسندن مرکب متفقین فیلوسندن اون ایکی قطعه سفن حربیه ۱۲۷۰ سنه‌سی محرمنك یکرمی طقوزنجی صالی وصفرك برنجی چهارشنبه کونلری درسعادته جلب ایدیله‌رك قره‌دکز بوغازینه دخول ایله بیوکدره بیتکاهنده تیمور آتمش » ماعداسی‌ده برطرفدن کلمکده بولنمش ایدی .

بوآره‌لق روسیه‌لونك قوللاندیغی حیل ودسایس آوروپا دول معظمه‌سندن بعضیلرینی، مثلا آوستریاوپروسیا حکومتلرینی بی‌طرفلغه میل ایتدیرمش ایدی . روسیه ایمپراطوری « نیقولا » بوصره‌لرده « اولموچ » شهرینه کلوب (۲۲ ذی‌الحجه ۱۲۷۰) کونی آوستریا ایمپراطوریله ملاقات ایلدیکی کبی چند کون صوکره پروسیا قرالی ایله دخی « اورسوا »ده برلشه‌رك آره‌لرنده‌جریان ایدن مکالمه ومذاکره‌دن صوکره قلمه آلدقلری برصورت تنظیمیه درسعادت آوستریا سفارتی واسطه‌سیله باب عالیه تقدیم قلنمق اوزره ۱۷ محرم پنجشنبه کونی محل مذکوردن حرکت ایتدیریله‌رك درسعادته مواصلتنده باب عالیه اعطا قلنمش ایسه‌ده روسیه دولتنك اسعاف مطالبی حقنده‌کی فقره‌لر طی ایدلمامش وبوایسه دولت عثمانیه‌نك استقلالنه‌منافی کورلمش بولندیغندن

قبول ايديلمه‌رك ردايدلمش وبوبابده خارجيه‌ناظرى رشيد پاشاطرفندن صورت تنظيميهٔ صلحيه‌يى رداً قلمه آلنان تقريرك برر صورتلرى دول متحابه سفراسنه وبر قطعه‌سى‌ده آوستريا سفارتنه ويرلمش ايدى.

بوتقرير مفصلك خاتمه‌سنده شويله دينمش ايدى :

« . . . دولت عليه تكرار اعلان‌حال ايتمكه مجبوردركه بو قدر وقوعات جريانندن‌صوكره امتيازات مذهبيه مادەسندن طولايى دولت عليه طرفندن روسيه دولتنه هر هانكى شكل وصورتده بولنورسه بولنسون تأمينات ويرمك دكل‌عادتا اوخصوصدن حكايه طريقيله‌بحث ايتمك بيله روسيه دولتنك ناموسنى وقدر ومنافعنى محافظه ايدوب بالعكس سلطنت سنيه‌نك حقوق وشان واعتبارنى فدا ايتمك ديمك ايدوكنه بناءً بوندن بويله روم امتيازات مذهبيه‌سنه دائر تقريرده ونه عهدنامه‌ده والحاصل‌هيچ بركاغدده‌برحرف يازمق سلطنت سنيه‌جه ممكن اولاميه‌جغندن ودولت عليه‌نك‌مصالحه‌يه ميلى آنجق شوامتيازات سوزينك كلياً اورته‌دن‌قالديرلمسنه متوقف بولنه‌جغندن بوكا دائر هرنه درلو تكليفات وقوعه كلور ايسه قبول اولنيه‌جقدر . »

اشبو صوك تقرير روسيه‌لونك بر صورت خدعه‌كارانه‌ده مرتب تشبثات سياسيهٔ اخيره‌سنى غير مثمر قيلمش وارباب صلح ومسالمتك هردرلومساعى وغيرتلرى ايكى‌جهتجه ثمرات‌نافعه حاصل ايده‌مديكندن محاربه‌نك دوامى ، كمال شدتله اجراسى برضرورت قطعيه شكل وصورتنى آلمش ايدى .

دولت عثمانيه‌نك سفره دخول ايلك ايچون تحت سلاحه آلمش

بولندیغی عموم عسا کر عثمانیه وکوکللر حقنده دور سلطان عبدالعزیز خانی یه مصادف ۱۲۹۲ سنهٔ هجریه سنده یالکز برنجی قسمی طبع ونشر ایدیله بیلش بولنان ـ « صاعقهٔ ظفر » ایله سفر مبحوث هنکامنده هفته ده ایکی ویا اوچ دفعه ده وعلی الاکثر پنجشنبه وپازار ایرتسی کونلری نشر ایدیلن « جریدهٔ حوادث » نسخه لری قوللکسیونندن وسائر بعض آثار معتبره دن اخذ ایدیلن معلوماتك خلاصه سی آتی یه درج ایدلمشدر :

مبحوث طونه سفریله آنی تعقیب ایدن قریم سفرنده اجرای حرکات عسکریه وحرب وجهاد ایچون دولت علیه (۱٤۰,۰۰۰) نی روم ایلی اردوی همایونیه و (۱۵۰,۰۰۰) نی آناطولی وباطوم اردوی همایونلرینه متعلق بولنمق اوزره جمعاً (۲۹۰,۰۰۰) کشی یی تحت سلاحه آلمشدر .

دولتك روم ایلنده جمع وتحشید ایتدیکی یوز قرق بیك کشیدن (۱۰۵,۰۰۰) نی عساکر نظامیه پیاده سی ، (۸,۷۰۰) ی ۱۲ طابوره منقسم عساکر نظامیه سواریسی[۱]، (۱۰,۰۰۰) نی ضبطیه

[۱] بوسفر هنکامنده روم ایلنده کی دولت علیه سواری عساکری صره سنده برطرز مخصوصده خرستیان قزاق واهالولردن وسائره دن آخر سواری طرزنده ایکی قزاق آلایی موجود وبو آلایلر « روم ایلی اردوی همایونی قزاق آلای لری باش قوماندانی » دنیلن « صادق پاشا » نك تحت قوماندا سنده ایدی . مذکور آلایلردن « اهلی قزاق آلایی » دنیلن واکثر افرادی اهالو بولنان برنجی الای « ادرنه » ده وایکنجی قزاق آلایی « شمنی » ده بولنیوردی . صوکره لری فرانسه نك خاصه زرهلی سواری عساکری کبی وجود زرهی وجلیك قاسکت وآخر قایجه تجهیز وتسلیح قلنان بو آلایلر سفر مدتجه مواقع مخالفه ده ایفای وظیفه

[ژاندارمه] سواریسی، (٤٠٣٠٠)ی ٤٠ بطریه‌یه منقسم نظامیه طوپجی عساکری، (١٢,٠٠٠) نی کوکلی باشی بوزوق سواریسی ایدی.

عساکر مذکوره یدایتده دهاهنوز عهده‌سنه «سردار اکرملك» منصب جلیلی توجیه بیوزلمامش وایلروده بحث مخصوصنده ترجمهٔ حالی یازلمش بولنان عموم روم ایلی اردوی همایونی قوماندانی مشیر «عمر پاشا» نك تحت قوماندا سنده بولنوب زیرده کوستردیکی وجهله مختلف مراکز ومواقعه تقسیم ایدلش ایدی:

(٤٠,٠٠٠) کشی ـ طوپلر وطوپچیلر ومعمولات جدیده‌دن ایکی بطریه «آرمسترونغ طوپی» ایله برابر ـ «شمنی» ده بالذات باش قوماندان «عمر پاشا» قوماندهسنده، (١٥٠٠٠) کشی «سلیم پاشا» قوماندهسیله بابا طاغنده، (٢٠,٠٠٠) کشی «مصطفی پاشا» نك تحت قوماندهسنده بولنمق اوزره «روسچق» دن «زشتوی» یه قدر طونه سواحلنده، (٢٠,٠٠٠) کشی «اسماعیل پاشا» نك معیتی تشکیل ایلك اوزره «زشتوی» دن «ویدین» قدر طونه سواحلنده، (٢٠,٠٠٠) کشی «وارنه» و«پره‌وادی» وسائر بونلره مانند قلعه‌لرده، (٢٥,٠٠٠) کشی ـ مؤخراً سلستره محافظ وقوماندانلغنه تعیین قلمش بولنان ـ فرانسه‌نك «سنسیر» مکتب حربیه‌سی مأذونلرندن

ایلش وقریم سفری نهایتنه دوغری «ادرنه» ده بولنان برنجی فراق آلایی براً و «وارنه» ده بولنان ایکنجی فراق آلایی بحراً بیوك چکمجه یه کلوب ١٢٧٢ سنه‌سی شوالنده اورادن چادیرلی اره‌وکاهده اقامت ایتمش، یابدقلری ماهرانه تعلیم ومانوره‌لری کورمك ایچون بر طاقم رجال واعاظم اورایه دعوت ایدلش ایدی.

لوحه : ٣

فريق : احمد مختار

(١٢٧٠-٧٢)طونه وقريم سفرى هنكامنده بشكطاش جامعنه احراقلنان بربايرام الايى مراسمنى وبوصوره ده‌كى عسكرى وملى قيافتلرى كوسترر .

Grande cérémonie de Baïrame, sous Sultan Abdul-Medjide khan.

(صحيفه : ٢٤)

« رفعت پاشا » نك تحت قوماندا سنده بولنمق اوزره احتياط صورتنده « صوفیه ده » بولنیور ایدی .

آناطولی ده ، کرجستان و قفقاس حدودنده اجرای حرکات عسکریه وحرب وجهاد ایچون تحت سلاحه آلنه رق جمع وتحشید ایدیلن یوز اللی بیك کشیدن (۱۰۰,۰۰۰) نی عساکر نظامیه ، (۵۰,۰۰۰) نی باشی بوزوق یعنی کوکلی عسا کردن عبارت بولنوب بونلردن تقریباً یوز یکرمی آلتی بیکی اولا آناطولی اردوی همایونی مشیری اسماعیل پاشا نك وصوکره مشیر « عبدالکریم پاشا »نك [۱] تحت قوماندهسنده بولنمق اوزره « قارص »، « اردهان »،«ارضروم» قلعه لریله سائر آناطولی قلاع ومواقع عسکریه سنده ایفای حسن خدمت ایتمش ومتباقیسی باطوم اردوی همایونی مشیری « سلیم پاشا » نك معیتنی تشکیل ایلمك اوزره « باطوم » وحوالیسنده بولنه رق محاربه ایتمش [۲] و « باطوم » اردوی همایونی باش قوماندانلغنه موٴخراً ظریف مصطفی پاشا تعیین قلنمش ایدی .

سفر ایچون عمومی سفربرلك یاپیلدیغی وتحت سلاحه آلنان قوای عثمانیه پیدرپی تجمع منطقه لرینه طوپلاندیغی صره ده او وقت ولایات عثمانیه صره سنده بولونوب خدیویته دها هنوز تحول ایتمامش بولنان « مصر » ولایتی ایله والیلکنده تونس بکی « احمد پاشا» بولنان تونس

[۱] ۱۲۹۳ - ۹۴ (عثمانلی - روس) سفری اوائلنده سردار اکرملك ایله اردوی عثمانی یه روم ایلنده قوماندا ایدن مشیر «عبدالکریم نادر پاشا» مرحومدر.

[۲] سلیم پاشانك تحت قوماندا سنده بولنان باطوم وحوالیسنه مأمور باطوم اردوسی — (۶۰۰۰) نی خاصه اردوسندن ، (۸۰۰۰) نی عساکر ردیفه دن ، (۱۰۰۰) نی عساکر موظفه دن عبارت بولنمق اوزره — جمعاً (۲۴۰۰۰) کشی ایدی.

ولایتندن دخی ـ مؤخراً ١٢٩٣ ـ٩٤ (عثمانلی ـ روس) سفرنده‌ده وقوعه کلدیکی اوزره ـ ترتیب ایدیلن مصروتونس عساکرشاهانه‌سی دخی پیدرپی درسعادته‌وروداتمکده، مواقع سفریه‌یه‌ارسال قلنمقده‌ایدی.

« صاعقهٔ ظفر » ك بیانه کوره: بدایت سفرده عساکرشاهانهٔ مصریه « مصر دونمماسی » نه راکباً اسکندریه‌دن درسعادته کلوب دونما بکقوزپیشکاهنده تیمورآتمش ودرونلرندن چیقاریلان وتجهیزات وانتظاماتی پك یولنده بولنان عساکرشاهانهٔ مصریه بکقوزصرتلرینه قوریلن چادیرلرده اردوکاه قورمشدر. عساکرمذکوره قارانتینه‌لرینی اکمال ایله‌دکدن صوکره (٩٠٠٠) کشیدن عبارت بولنان اشبو عساکره اوراده (٢ ذی‌الحجه ١٢٧٠) تاریخیله مکلف بر ضیافت سنیه ویرلمش وبعده بونلر مصر دونمماسنك احتوا ایلدیکی سفن حربیه ووابورلره ارکاباً « وارنه » یه سوق ایدلمکله روم‌ایلی اردوی‌همایونی مشیری « عمر پاشا » شمنی‌دن وارنه‌یه کلوب انلری معاینه وتفتیش ایله تکرار شمنی‌یه عودت ایلمشدر.

٢ صفر ١٢٧١ صالی کونی یعنی قریم سفری هنکامنده دخی اوچیوزی مکملاً مجهز مستثنا زرهلی عساکردن عبارت بولنان (١٠٠٠) نفر عساکر شاهانهٔ مصریه دها مصردن درسعادته کلمش وآندن صوکره دخی بو یولده بعض عساکر مصریه ورود ایلمکله بونلرده قریمده ومحال سائره‌ده‌کی مواقع حربیه‌یه کوندرلمشدر.

سالف‌العرض مصرعساکرندن آز برقسمی طربزون‌وحوالیسنه وبر آزی قریمه کوندرلمش بولندیغی کبی قسم اعظمی طونه بوینده

« شمنی » ، « روسجق » ، « سلستره » وامثالی بعض قلاع وسواحله توزیع ایدیلهرك بونلر نهایت سفره قدر اورالرك محافظه‌سنده استخدام و سفر نهایتنده واپورلره ارکاباً درسعادت طریقیله مصره اعاده قلنمشدر .

تونس والیسی «احمد پاشا» طرفندن ارسال قلنان تونس عساکر شاهانه‌سی‌ده مصر عساکری کبی اول امرده بکقوز صرتلرنده‌کی اردوکاهه ایندیرلمش ایدی . (۲۴ ذی‌الحجه ۱۲۷۰) جمعه ایرتسی کونی فردوس آشیان سلطان «عبدالمجید» خان حضرتلری باب سرعسکری‌یی تشریف بیوره‌رق بکقوزدن جلب ایدیلن مذکور تونس عساکری طرفندن اوراده بر مکمل رسم‌کچید اجراسیله کندولرینه وضابطلرینه ضیافت واحسان شاهانه رایکان بیورلمش وماه‌مزبور ایچنده درسعادته کلمش بولنان تونس ارکان عسکریه‌سندن فریق « رشید پاشا » ایله میرلوا « محمود پاشا » دخی غریق التفات شهریاری ایدلمش وعساکر مذکوره‌نك بر قسمی طونه بوینه کوندریله‌رك اوراده « سلستره » قلعه‌سی وسائر بعض قلاعه مأمور ایدلدیکی کبی قسم کلیسی باطوم اردوی همایونی مشیریتی معیتنده استخدام قلنمق اوزره باطومه کوندرلمش ونهایت سفره طوغری بونلردن برمقداری اوراده براقیله‌رق متباقیسی قریم صحنهٔ حربنه ارسال ایدلمشدر .

عساکر مصریهٔ شاهانه‌دن بر قسمی ایله برمقدار تونس عسکری بروجه معروض « سلستره » قلعه‌سنه اعزام قلنمغله اوراده مدافعات

قهرمانانه‌سیله بتون جهانده نام‌وشان قازانان عرب طابیه‌سی [١] اشبو عرب عساکری طرفندن انشا قلنمشدر [٢] .

شرق وقایعنی کمال دقت واهمیتله تعقیب ایتمکده بولنان فرانسه وانکلتره دولتلری احوالك کیتدکجه کسب تزاکت ایلمکده بولندیغنی کورملری اوزره ایشه مسلحاً مداخله ایتمك ایسته‌یورلردی .

اول امرده (٩،٠٠٠) کشیلك بر هیئت سفریه قولنك تشکیلی بحث ومذاکره ایدلدی . بو قول ـ فرانسز استحکام [مهندس] میرالایی « آردان ـ Ardent » ایله انکلیز جنرالرندن « سیرجون بورغوین ـ Sir John Burgoyne » طرفندن اولجه کمال دقتله تدقیق وتفتیش ایدلمش برموضع بولنان ـ « کلیبولی » اوزرینه توجه‌ایده‌جك‌ایدی . فی‌الحقیقه « کلیبولی شبه جزیره‌سی » سهل‌المدافعه بر موقع بولنوب بالقان شبه جزیره‌سنده بوغازلردن کچیله‌رك خارجه چیقلمق ایچون ایی بر اس‌الحرکات تشکیل ایدردی .

هیئت سفریه قولنك مقداری اهمیت مصلحت ایله متناسب

---

[١] محاصره‌سی‌هنکامنده سلستره‌قلعه‌سنك ارکان‌حربیه ضابطلکنده مستخدم میرالای « صالح بك » طرفندن (٢ رمضان ١٢٧٠) تاریخیله ترسیم ایدیله‌رك الیوم ملت کتبخانه‌سنده محفوظ ومعلق بولنان بر سلستره محاصره‌سی رسمنده‌کی ایضاحاته کوره عرب طابیه‌سنك اسم اصلیسی « عربلر طابیه‌سی » در .

[٢] ایلروده کوریله‌جکدرکه (١ مایس ١٨٥٤) تاریخنده یعنی روسلرك عرب طابیه‌سنه وقوعه کلن بیوك هجومندن برکون اول مذکور طابیه‌نك عساکر محافظه‌سنی ـ عساکر مصریهٔ شاهانه میرالایلرندن مصطفی بکك تحت قوماندانسنده بر آلای تشکیل ایدن واوج بیك کشی قوتنده بولنان ـ درت پیاده مصرطابوری ایله پرآزتونس عساکری، برمقدار نظامیه سواریسی، ارنبود کوکالیلری وکریکلی اناطولی‌باشی بوزوق سواریسندن متشکل پرآوجی مفرزه‌سی تشکیل ایده‌بردی .

بولندیغندن مقدارینك چوق کچمه‌دن تزییدینه مجبوریت حصوله کلشدرکه قریباً کوریله‌جکدر .

بدایت سفرده فرانسه‌ده حربیه ناظری مارەشال « سنت آرنود ـ Saint Arnaud » ایدی. مشارالیه‌مکتسبات وتجارب عسکریه‌سنی جزایر امیری « عبدالقادر » ، قارشو افریقاده طول‌مدت اجرا قلنان محاربانده [*] مارەشال « بوژود ـ Bugeaud » معیتنده ، انك

[*] فرانزلرك « لاروس » دقسیونرینه کوره: مشهور عرب امیری الحاج « عبدالقادر » ١٨٠٧ سنهٔ میلادیه‌سنه طوغرو « ماسقارا » ترینده تولد ایتمش ١٨٨٣ سنه‌سنده « شام » ده ارتحال دارفنا ایلمشدر . مشارالیه ١٨٣٢ سنه‌سنن ١٨٤٧ سنه‌سنه قدر (یعنی قریم سفرندن یدی سنه اولنه کلنجه‌یه‌دکین) مملکتنی مدافعه ایچون اون بش سنه متمادیاً حرب وجهاده دوام ایتمش وفرانسز قوماندانی جنرال « بوژود) دن کندوسی ایچون نافع « تافنا » معاهده‌سنی بیله استحصال یدوب حقیقی بر عرب ایمپراطورلغی وجوده کتیرمك چالیشمش ایسه‌ده ـ ١٨٤٣ ده « دوق دومال » طرفندن «سمالا» نك ضبطندن وکندی متفقلری بولنان فاسلولك ١٨٤٤ ده«ایسلی »ده هزیمتندن صوکره ـ ١٨٤٧ سنه‌سنده جنرال « لاموریسیه‌ر » ، عرض تسلیمیته مجبور قالمش ورآره‌لق « طولون»ده « پو »ده، « آمبواز » ده محبوس بولندقدن صوکره ١٨٥٣ سنه‌سنده یعنی قریم سفری اوائندهکی طرنه‌محاربانی هنکامنده حریتی کندوسنه اعاده‌قلنمش ووبرمش بولندیغی سوزموجبنجه او وقتدن اعتباراً فرانسه‌نك صادق بر دوستی قالمشدر .

[طونه وقریم سفرلرینك وقوعه کلدیکی آوانده عثمانلی اوراق حوادثی تشکیل ایدن وو سفرلر وقایعی حقنده بر خیل معلومات نافعه‌یی وآره‌صره جیقاریلان « علاوه‌لر » ی احتوا ایلین « جریدهٔ حوادث » و «تقویم وقایع » نامنده‌کی بری غیر رسمی ودیکری رسمی ایکی غزته‌دن برنجیسنك ١١ صفر ١٢٧٢ تاریخلو نسخه‌سنده مشارالیه حقنده شایان دقت فقرهٔ آتیه مندرجدر: جزایرلی عبدالقادر افندی حضرتلری برای تبدیل‌هوا بولندقلرندن بارسه عزیمت ایده‌رك برسنه اقامتله بولندقدن عودت ایلمشلردر. مشارالیه « بروسه » ده وقوعه‌کلن زلزله اثرندن متأثر بولنمغله استدعالری‌وجهله اقامتکاهلری« بروسه » دن شام‌شریفه‌تحویل‌بیورلمشدر.]

تحت حمایه‌سنده احراز و اجرا ایلمش ایدی [*] . مشارالیهك کندوسنه بیوك حرمتی واردی . فی‌الحقیقه مارشال « سنت آرنود » حقیقی بر جنك آدمی ، فرانسه تاریخ عسکریسی صحیفه شانلی بر صحیفه علاوه ایتمك شرفنی حائز بیوك بر عسکردر . [ایلروده کندوسندن بحث ایدیله‌جکدر] .

ایشته بو بیوك عسکردرکه فرانسه‌نك شرق حرکت اردوسی قوماندانلغنه و منحل قالان حربیه نظارتی مقامنه‌ده ـ مشارالیهه خلف بولنمق اوزره ـ مارشال « وه‌یان ـ Vaillant » نصب وتعیین قلنمش ومشارالیه ارکان حربیه رئیسی صورتنده جنرال « مارتیم پره‌ی ـ Martim Prey » ی وسریاورلك مأموریتیله دخی ـ موخراً جنرالغنده اشتهار ایدن ـ میرالای « تروشو ـ Trochu » یی معیتنه آلمش ایدی .

تورك دولتنك امدادینه عاجلاً حقیقی بر اردو کوندرلمسنك الزمیتی صکره‌دن ایوجه آکلاشلمش ایدوکندن انکلتره‌ده بش پیاده فرقه‌سنك سفربر ایدلمسی تحت قراره آلنمش بولندیغی کبی فرانسه‌ده دخی اول امرده ایکی پیاده فرقه‌سندن متشکل بر قول اردو وبر قوتلی احتیاط لواسی تشکیلی وبوندن ماعدا ایجابنده حرکت اردوسنی تقویه ایتمك اوزره « پرووانس » ده‌ده بر احتیاط فرقه‌سنك اجتماعی تصمیم ایدلمش ایسه‌ده چوق کچمه‌دن ایلك ایکی فرقه ایله عزیمته تخصیص قلنمش احتیاط لواسنك قوتی‌ده برفرقه موجودینه ابلاغ قلنمغله فرانسه هیئت سفریه قولی سالف‌العرض احتیاط

[*] قریم محاربه‌سی هنکامنده فرانسز عساکرینك اقامت ایتمش بولندیغی رامی قیشله‌سنده حرب عمومی نهایتنده بعدالمتارکه یه فرانسز عساکری اقامه ایدلمش، بومناسبتله مذکور قیشله‌یه « مارشال بوژود قیشله‌سی » نامی ویرلمشدر .

فرقه‌سندن ماعدا اوچ فرقه‌دن ترکب ایدوب بونك باش قوماندانلغنه بروجه مشروح ماره‌شال « سنت آرنود » تعیین قلنمشدر .

برنجی فرقه‌یه جنرال « قانروبه‌ر ـ Canrober »، ایکنجی فرقه‌یه جنرال « بوسکه ـ Bosquet »، بدایتده احتیاط تشکیل ایدن اوچنجی فرقه‌یه ـ او وقت فرانسه ایمپراطوری بولنان اوچنجی « ناپولئون » ك اقرباسندن ـ « پرنس ناپولئون ـ Prince Napoléon » قوماندا ایده‌یوردی . « پرووانس » ده اجتماع ایدن وجنرال « فوره‌ی ـ Forey » قوماندا سنده بولنان احتیاط فرقه‌سی موخراً فرانسه‌شرق اردوسنك دردنجی فرقه‌سنی تشکیل ایتمش وصوکره آیریجه تشکیل قلنان سواری فرقه‌سنك قوماندانلغنی ده جنرال « موریس ـ Moris » ه احاله قلنمشدر .

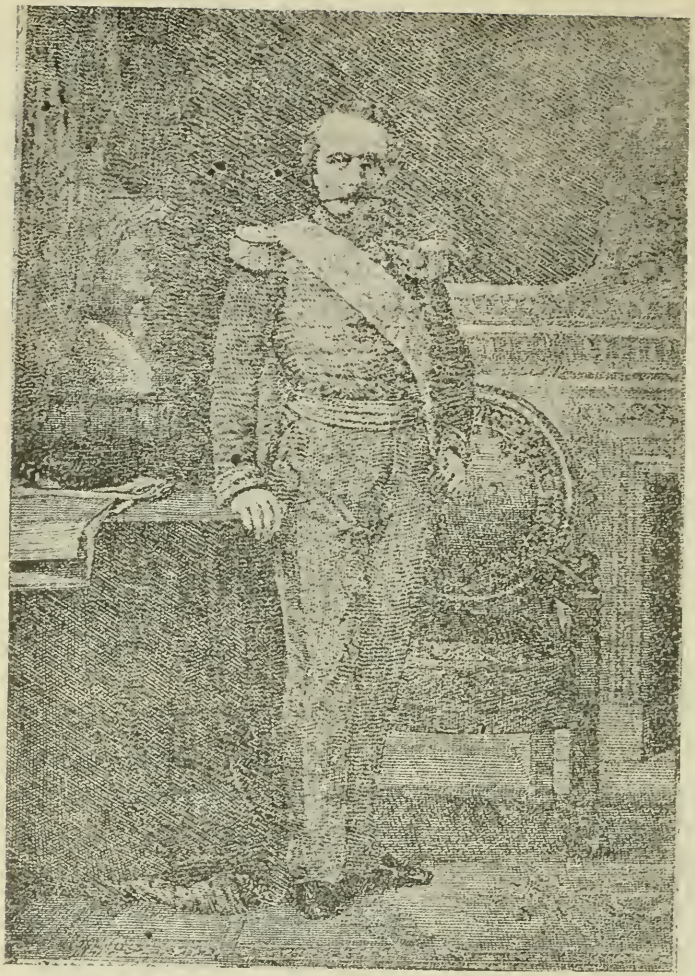
انکلیزلره کلنجه : بونلر (٢٥ : ٤٠) بیك کشیلك بر اردو جمع وتحشیدی ایچون صرف مساعیٔ عظیمه ایتمشلر، بونك (١٥،٠٠٠) کشیسنی سریعاً « مالطه » یه سوق ونقل ایلمشلر ایدی . بواردونك باش قوماندانلغی ـ اون طقوزنجی عصر میلادینك بدایتی اسفار ومحاربات عظیمه‌سنك قدملی برامکداری، پورتکیز سفرنده « بوروس وه‌دراس » قهرمانی مشهور « وللینغتون » ك اسکی یاوری، حالاً انکلیز طوپجیسنك مدیر عمومیسی (طوپخانه ناظری) بولنان ـ « لورد راغلان ـ Lord Fitzroy Somerset, Baron de Raglan » ه احاله وتفویض ایدلمش ایدی . مشارالیه بوصره‌ده (٦٦) یاشنده بولنوب برنجی « ناپولئون » ك منهزم ونتیجه‌سنده اسیر ایدلدیکی « واترلو » محاربهٔ عظیمه‌سندن صوکره صاغ قولی عملیات جراحیه ایله قطع ایدلمش

بولندیغندن تك قوللی ایدی. [آتیاً مشارالیهدن بحث ایدیله جکدر].[۱]

---

[۱] بدایت سفرده فرانسز وانکلیزلرك سفر برایده رك حربه سوق ایتدکلری عساکرك مقداری بالاده ذکر ایدیلدیکی صورتده ایدیسه ده ایلروده اعطا ایدیلن بعض معلومات متعلقه دن دخی تظاهر ایده جکی اوزره متفقین اردولری قریمه دوکیلوب ده روسلرله «آلما - Alma» محاربه سنده مشهور «سی کبی برطاقم محاربه لری متعاقب «سیواستپول» پشکاهنه مواصلت ایدنجه فرانسز وانکلیزلر: قوتلی، کثرتلی، معلم، منتظم، حربه ایوجه حاضرلانمش بك مدهش بردشمن قارشوسنده بولندقلرینی ایوجه آکلادقلرندن پیدرپی یکیدن دها بر چوق عساکر سلاح آلتنه آلهرق وکلی فداکارلقلر اختیار ایده رك قریمه سوق ایتمکه مجبور قالمشلر و « ساردنیا » [ایتالیا] دولتنك دخی مؤخراً اتفاقه دخول ایله قریمه عسکر سوق ایلمسی بیوك ممنونیتله قارشولامشلردر . علی الخصوص فرانسزلر او وقته قدر خارجه اخراجی اصولدن بولنمیان خاصه اردوسنی سوقه لزوم قطعی کوردکلری کبی انکلیزلر دخی هندستان ومحال سائره دن برخیلی عسکر ترتیب وسوق ونقلنه احتیاج قطعی حس ایتمشلر وکندی ضابطلری طرفندن قوماندا ایدلك اوزره ممالك عثمانیه نك مختلف محللرنده تورکلردن ، اسیرلکده اسیرلردن وحتی آلمانیادهکی آلمانلردن کندی حسابلرینه طرف طرف اجرتلی (کوکلی) اجنبی عساکر معاونه سی یازه رق بونلری سوق واستخدامه ، بو یولده بك عظیم مصارف اختیارینه مجبوریت کورمشلر ایدی. ایشته بووجهله قریم سفرینك کمال شدت ودهشتله «سیواستپول» اوکنده دوای هنکامنده متفقین قوای عسکریه سی بالاده کی مقادیری قات قات درجات تجاوز ایتمشدرکه تفصیلی اساساً پروغرامز خارجنده کی « قریم سفری » نه متعلق بولندیغندن بو بابده تفصیلات اعطاسندن صرف نظر ایدلمشدر .

[تفصیلات لازمه یی آلمق ایسته ینلر : سفر مذکور هنکامنده درسعادتده طبع ونشر ایدیلن سالف الذکر « جریدهٔ حوادث » و « تقویم وقایع » غزته لری قوللکسیونلرینه وسفر مزبوردن باحث فرانسزجه وانکلیزجه تاریخ حرب کتابلرینه وسیواستپول استحکامات ومواضع عسکریه سی ومحاصره جنکی حقنده اخذ معلومات ایچون ده استاد محترم متوفی مشیر « غولس پاشا» نك مکتب حربیه ده مطبوع تورکجه «محاربات قلاع » نام اثر عظیم ومهمی ایله «سیواستپول محاربه سنه دائر رسملر » نامیله سفرصره سنده جریدهٔ حوادث مطبعه سنده مطبوع رسملره مراجعت بیوره بیلورلر.]

قريم سفرى واوائلنده‌كى طونه سفرى هنكامنده فرانسه ايمپراطورى بولنان
تورك دوستى وغلطه مكتب سلطانيسى وپارسده‌كى عثمانلى مكتب عسكريسنك
مؤسسى فرانسه ايمپراطورى اوچنجى ناپليون (١٨٠٨ - ١٨٧٣)

Napoléon III, Grand Ami des Turcs.
(d'après le portrait peint par H. Landrin)
(1808 — 1873).

فرانسه ایمپراطوری « اوچنجی ناپولئون »

(شارل - لوئی — ناپولئون بوناپارت) خاندانندن « اوچنجی ناپولئون » فلمنك قرالی (لوئی ناپولئون » نك محدومی وفرانسه ایمپراطوریدر . پارسده « تویلوری» شاطوسنده طوغمش وانگلتره ده «شیسلوهورست - Chislohurst» ده (٦٥) یاشنده بولندیغی حالده ارتحال ایلشدر [١٨٠٨ - ١٨٧٣] .

مشارالیه کنجلکنی سرکذشت جویانه سنه برحیات ایله کچیرمش وتحصیللرینی « اوغسبورغ »جیمناز مکتبنده و « تون - Thun » طوپچی مکتبنده اجراواکمال ایلش، ١٨٣١ ده باباسلیهنده کی «رومانی Romagnes» عصیانه اشترك ایتمشدر.

اوچنجی ناپلیون تشبثات ماهرانه وفعالانه سی واجراآت مختلفه سی ایله « لوئی فلیب » ی دویردوب فرانسه ایمپراطورلغی تختنه اوطورمش وفرانسزلرك ترقیاتنه ، فرانسه نك وبالخاصه کوزل پارسك اعمارینه، لطافت حاضره سنه بك زیاده چالشمش وچونکه کندوسی بیوك برتورك دوستی بولنمقله تورکلره خدمت ایتمك وعین زمانده ١٨١٢ سفری فلاکتلرینك انتقامنی روسلردن آلمق ایچون ١٨٥٣ - ١٨٥٦ ، قریم سفری ومقدماتنه آتیلوب متفقلریله برلکده روسلری مغلوب ایتمش وصوك مالاقوف طابیه سی هجومیله سیواستپولی ضبط ایله سفره نهایت ویرمشدر .

مشارالیه سفر نهایتنده فرانسه ، انکلتره ، آوستریا ، پروسیا ، پیه مونت [ایتالیا] ، روسیه دولتلریله تورك دولتندن عبارت یدی دولتك اشتراك ایتدیکی پارس قونفره سنی ٢٥ شباط ١٨٢٦ تاریخنده کشاد ایده رك نهایتنده - دولت عثمانیه نك تمامیت ملکیه سنی تأمین، روسلرك بحر سیاهده قوتلنمسنی منع ، تورك دولتنی رسماً آوروپا دولتلری صره سنه ، حلقهٔ سیاسیه سنه ادخال ایلیان - مشهور «پارس معاهده سی » نی وجوده کتیرمش ، جبل لبنان عصیان وقتالی مسئله سنی - سوریه یه فرانسز عسکری سوق وبعض ضایعات ایله برابر - لهمز حل ایدوب تحصیل ایچون عسکری وسیویل تورك شاکردانی پارس مکتبلرینه قبول وپارسده کی عثمانلی مکتب عسکریسی ایله آچیله جق سلطانیلره نمونه صورتنده غلطه مکتب سلطانیسنك تأسسنه خدمت ایدوب بوکونکی معلومات وعلم وعرفانمزك اساسلرینه خدمات مهمه سی سبقت ایتمشدر .

مشارالیه مستملکات تأسیسنه هوسکار بولنمقله انکلتره ایله برلکده چینه عسکر سوق ایتمش [١٨٥٧ - ١٨٦٠] ، « قوشین چین » ی ضبط ایلش [١٨٥٩ - ١٨٦٢] ، ١٨٥٩ ده آوستریا علیهنه اعلان حرب ایده رك «ماژانتا» ، « سولفه رینو » محاربه لرینی قزانوب ایتالیالی تخلیص ایتمش ومکسیقا مسئله سنه

قاریشوب اورایه الکوزل ومنتخب فرانسز عساکرندن مرکب برارد وکوندرمش ایسه‌ده [۱۸۶۲] بوسوقیات بعیده سفرندن ثمرات مطلوبه‌یی اقتطاق ایده‌مامکله برابر اشبوسوقیات پروسیایه قارشو فرانسه‌نك مهابت عسکریه‌سنی کسر ایلمش اندی .

۱۸۶۶ ده « سادووا » محاربه‌سنی قزانان پروسیالیلرك همتیله وقوعه کلن آلمان حکوماتی اتحادندن صوکره لزوم وایجابی درجه‌سنده تدارکلی بولنلمقسزین همان متهورانه برصورتده پروسیالیلر علیهنه (۱۸۷۰ - ۷۱) سفرینی اعلان ایتمش واشبو سفر فرانسزلر ایچون بك مشئوم وفلاکت انگیز نتایج وخیمه تولید ایلمشدر ؛ شویله‌که :

۱۱ ایلول ۱۸۷۰ تاریخنده بالذات ایمپراطورك تحت قوماندەسنده‌کی بیوك فرانسز اردوسی « سدان » ده پروسیالیلر طرفندن احاطه ایدلمکله اوچنجی ناپلیون تکمیل اردوسی ایله برابر پروسیالیلره عرض تسلیمیته مجبور قالمش وبرمدت صکره « من پریبوا » محاربهٔ شدیده‌سنی متعاقب مارەشال « بازەن » تحت قوماندەسنده‌کی بیوك فرانسز اردوسی دخی پروسیالولر طرفندن « مج » قلعه‌سنده احاطه وآبلوقه ایدلمکله بواردو دخی برمدت مقاومتدن صکره قوماندانیله برابر پروسیالیلره عرض تسلیمیت ایدوب ایمپراطورلق اردولری اورتەدن قالقمش وبونك اوزرینه پارسده طوپلنان بیوك ملت مجلسی مشارالیه اوچنجی ناپلیونك خلع ایدلدیکنی اعلان ایلمشدر .

ایشته وجه‌مروض اوزره مشارالیه برمدت آلمانیاده « ویلهلمیس هوهه » موقعنده اسیر قالدقدن صوکره انعقاد صلحی متعاقب انکلتره‌ده « شیسله هورست Chislehurst » شاطوسنه چکیلوب اورادە ارتحال داربقا ایلمشدر .

« اوچنجی ناپلیون » ۱۸۵۳ ده اسپانیول اصلزادکانندن « اوژەنی دومونتیزو » نام پرنسسی تزوج ایتمش وبوندن « ناپولئون اوژەن لی‌ئی » نامنده یکانه برچوجغی دنیایه کلمشدی . بوچوجق بیودیکنده انکلتره خدمت عسکریه سنه کیرمکله بك کنجلیکنده آفریقاده « زولولر » محاربانده اورولمش ووالده‌سی یقین وقته قدر بشایوب حرب عمومی نهایتنده‌کی فرانسز مظفریات وانك نتایجنی کوردکدن صکره ارتحال ایلمشدر . [اوچنجی ناپولئون سرکی‌یه دعوت مناسبتیله سلطان عبدالعزیز خانك پارس زیارتنه برمقابله شکرانه تشکیل ایتمك اوزره ایمپراطوریچه « اوژەنی » بی استانبوله کوندرمش ومشارالیها اجرای شهر آیینلر، رسم‌چیدلر، تقدیم هدایای کرانها کی وسائط متنوعه ایله استانبولده بیوك احترامات کورمکله (عثمانلی فرانسز) دوستلغی بردرجهٔ کمالە اقتران ایلمش ایدی]

دولت عثمانیه‌نك متفقلری ـ شدت لزومنه‌مبنی ـ « کلیبولی » شبه جزیره‌سنه ابتدا برقول اردو چیقاردیلر. بوقول اردو ترتیب‌ایدلمکده بولنان امدادلری بکلیه‌رك برنوع طرز تدافعیده بولنمق اوزره‌اوراده یرلشدی. ماره‌شال « سنت آرنود » قوای متفقه‌نك باش‌قوماندانلغنی درعهده ایلدی .

ماره‌شال « سنت آرنود » فرانسه‌دن واپوره‌را کباً « کلیبولی »یه کلمش ایدی . اوراده فرانسزعسا کرینه رسم کچید اجرا ایتدیردی. عسا کرمذکوره‌یك سوسلی وشعشعه‌دار، دلنشین وهیبت‌نما وفقط بر چوق نواقصی موجودایدی. اوراده‌فرانسزاردوکاهنی معاینه، کلیبولی‌شبه جزیره‌سنی‌سدایدن «بولایرخطی» عملیات‌تدافعیه‌سنی، یاپیلان استحکاماتی تفتیش ایلدی. بعده «لورد راغلان» و« پرنس ناپولئون »ك بولندیغی، احتفالات عظیمه ومطنطنه ایله قارشـولاندیغی تورك پایختنه ، مقام خلافت کبرا بولنان استانبوله کلمشیدی. یوتاریخده انکلیز عسا کرینك برقسمی بوغازك آناطولی ساحلنده، اسکدارده سلیمیه قشله‌سیله‌چنکل کوینده کی‌قله‌لی قشله‌سنده‌اقامه‌ایدلمش، برقسمی‌ده‌اذمیته کوندرلمش‌ایدی.

[هنکام سفرده استانبولده بولنان فرانسز وانکلیز عسا کری حقنده ایلروده ـ علی طریق‌الاستطراد اعطا ایدیلن معلومات مخصوصه‌یه مراجعت بیوربله‌یلور.]

آتیده ایضاح ایدیله‌جکی اوزره ١٨٥٤ سنهٔ میلادیه‌سی کانون ثانیسی بدایتنده مختلط‌متفقین دونمالری قرددکز بوغازندن بحرسیاهه چیقمش و(٢٧ کانون ثانی ١٨٥٤) تاریخنده روسیه چاری برنجی « نیقولا » یه « مملکتین » دیلین افلاق و بغدان قطعه‌لرینك

(٣٠ نيسان ١٨٥٤) تاريخندن اول تخليه ايدلسى ايچون براولتيماتوم ويريلەرك برآى مهلت ايله جواب ويرمسى تكليف ايدلمش ايسەدە چار كندى باش وكيلى بولنان « نەسسەلرود ـ Nesselrode »ك استفسارينه هيچ جواب ويرلمامك مناسب ايدوكنه حكم ايلديكنى تبليغ ايتمش و(٢٩ كانون ثانى ١٨٥٤) ده فرانسه ايمپراطورى اوچنجى « ناپولئون »ك شخصى بر صورتده چاره وقوعبولان تكليفاتنى ده چار رد ايدەرك روسيەنك ١٨١٢ ده ياپديغنى ١٨٥٤ ده دخى ياپمغه حاضر ومهيا بولنديغنى جواباً بيلديرەرك ميدان اوقومش بولنديغنه بناءً (٢٧ مارت ١٨٥٤) تاريخنده برطرفدن روسيه وديكر طرفدن فرانسه وانكلتره ودولت عثمانيه آره سنده حال حرب آرتق برصورت عموميەده رسماً اعلان ايدلمش ويوم مذكوردە حربك باشلاديغى فرانسه وانكلتره ملت مجلسلرنده اصولى دائرەسنده رسماً مبعوثان ملته تبليغ قلنمشدر [*] .

(١٠ نيسان ١٨٥٤) تاريخلو لوندره عهدنامەسيله فرانسه ايمپراطورى « اوچنجى ناپولئون » وانكلتره قراليچەسى « ويقتوريا » حكومتلرى اوتەدنبرو برچوق عنعنات تاريخيه ايله كندولرينه مربوط واسكى دوستلرى بولنان دولت عثمانيەنك تماميت ملكيەسنى محافظه ومدافعه ايتمكى صورت قويەوقطعيەده درعهده واعلان ايتمشلرايدى.

[*] بدايت سفرده ساردنيا (ايتاليا) دولت فخيمەسى بيطرف قالمش ايسەده اصيل ايتاليان ملتى بغيرحق تورکلره وقوعه كلن ، كلياً مغاير انسانيت وعدالت بولنان تجاوز وتسلطه تحمل ايدەمديكندن دولت مشاراليهادخى جمادى الاول ١٢٧١ تاريخيله اتفاقه دخول ايله روسيەيه اعلان حرب، واودخى ترتيب واحضار ايتديكى حركت اردوسنى مؤخراً قريمه سوق ايلمشدر .

(٢٣ نیسان ١٨٥٤) ده فرانسز، انکلیز مختلط دونمامسی «اوده‌سا» [خواجه بك] استحکاماتی بومباردمان وتخریب ایتمش ، بوندن صوکره آرتق سوز طوب وتفنکه قالمش ایدی.

١٨٥٤ سنه‌سی مایس ماهنده کلیبولی اطرافنده اجتماع ایدن اوچ فرانسز فرقه‌سی [قانروبه‌ر، بوسکه، پرنس ناپولئون فرقه‌لری] ایله برانکلیز فرقه‌سی که جمعاً اوتوز بیك محارب مالزمه وطوپلرجه ننا صورتده مجهز وسواری ایسه یوق ایدی . بحراً نقلیات هنوز ترتیب وتنسیق ایدیله‌یور ، امیدسز بربطائله اجرا قلنه‌یور ، طوپجی وطوپلر آزار آزار مواصلت ایلیوردی.

اعلان حرب صره‌لرنده باشلوجه حرکات عسکریه صحنهٔ حربی طونهٔ سفلا منطقه‌سی وبحرسیاهك تشکیل ایده‌جکی ظن ایدیله‌یوردی. روسلرك سفن حربیه‌سی همان کاملاً یلدنلی سفائندن عبارت بولندیغی حالده متفقین دونمالرنده برچوق یاندن چرخلی واوسقورلی واپورلر بولندیغندن روس دونماسنك متفقین دونماسنه قارشو چیقه‌میه‌جنی تخمین قلنمقده ایدی. [بوبابده تربیاً معلومات مخصوصه اعطا قلنه‌جقدر .]

فرانسزلر ، انکلیزلر نزدنده واسع برسفر ایچون دها هیچ برشی حاضر دکل ، دها هیچ برخصوص اولجه دوشونیلوب مقتضیاتی اجرا ایدلمه‌مش ایدی. اجرای سفر ایچون ایسه هنوز هیچ بر «سفرپلانی» بیله یوقدی. ترتیبات حربیه پارسده ، لوندره‌ده ، قریمده عقدصلحه دکین متحداً مذاکره ایدیله‌جکدی.

جنرال « موریس » قوماندەسنده‌کی سواری فرقه‌سی صکره‌دن تشکیل قلنمشیدی .

بوتشبثات اتّخاذ اسکی ، فعال ، قورناز بر روس مارەشالی بولنان « پاسکیەویچ » طونەیی آشیور و(سلستره ـ شمنی ـ وارنه ـ روسجق) قلاع اربعەسندن متشکل بلغارستان ذواربعة لاضلاعنك انخاری بولنان « سلستره » قلعەسنه هجوم وصولت ایدەبوردی . بومشهور روس مارەشالی سلستره مدافعی « موسی پاشا » وخافی « رفعت پاشا » مرحوملرك کندوسنه کوسترديکلری مقاومت شدیده وقهرمانانەیی اوزجه تخمین ایدەمەمش ایدی . بوندن طولایی دور سلطان محمود خان ثانیده سریع وصاعقه مانند برصورتله اجرا قلنمش بولنان (١٢٤٥ هـ ـ ١٨٢٩ م) ادرنه سفرینی عجبا تجدید وتکرار ایدەبیلەجکمی ایدی ؟ متفقلر کندولرندن اول روسلرك استانبوله وصولنی کورمکدن حقلی برصورتده قورقەرق مستولی روسلرەتقرب ایتمکی، کیدوب « وارنه » دەاخذ موضع ایتمکی تصمیم ایدەبورلردی؛ اورادن تورك پادشاهی خلیفهٔ اسلام سلطان « عبدالمجید » خان حضرتلرینك پایختنی ، حسرةالملوك بولنان بلدهٔ معظمهٔ قسطنطینیەیی ستر ومحافظه ایدەجکلردی .

خصوصات معروضەیه مبنی درکه متفقین حزیران ١٨٥٤ ماهنی اس الحرکاتلرینی « وارنه » یه نقل خصوصنده استعمال ایتدیلر؛ فقط بیوك مشکلاته تصادف ایدیلەبوردی : وسائط نقلیەنك کفایتسزلکی یکیدن میدانه چیقدی . یالکز بر فرقه منحصراً طریق بحریی استعمال ایدەبیلەبوردی . ترکیانك بیوك یوللرندن معدود غیر منتظم طریقلر، کچی یوللری ایله پیدرپی مواصلت ایدن عساکر سائره ایسه قوتلی

صیجاقلردن، بالقان طاغلرو کچیدلرینی مروره کی متوالی وافراطکارانه یورغونلقلردن، مأکولات ولوازمك فقدانندن طولایی پك مضطرب والمناك ایدیلر .

حزیران نهایتنده « وارنه »یه بردردنجی فرانسز فرقه‌سی [جنرال « فوره‌ی ـ Forey » فرقه‌سی] چیقارلدی . بوفرقه‌نك اکسیك بولنان برمفرزه‌سی یونانستانك ویونان قرالی « اوتون ـ Othon »ك او وقتده دخی یاپمقدن چکینمدکلری درلو ادبسزلکلرك اوکنی آلمق، متفقین [فرانسزلرله انکلیزلر] علیهنده کوستردکلری خصمانه ومتجاوزانه حرکات وافعالی تسکین ایتمك ، تشبثات لئیمانه‌لرینه میدان ویرمامك ایچون « پیره » و« آتنه »ده براقلمش وازمیرده ، بعض اطه‌لرده روس طرفداری کچینن یونانلی اشقیانك افعال وحرکاتی ترصد وقید آلتنه آلنمش ایدی . چوق کچمه‌دن بو فرقه‌یی بر بشنجی فرانسز فرقه‌سی تعقیب ایتدی که اوده جنرال « لووه‌یان ـ Levaillant » فرقه‌سیدر .

بوائناده « وارنه » اطرافنده کی متفقین اردوسی (۳۰,۰۰۰) فرانسز ایله (۲۰,۰۰۰) انکلیزدن عبارت ومتشکل بولنه‌یوردی . دپولر ومغازه‌لر « کلیبولی »ده ، « استانبول» ده ایدی.

معین بر «سفرپلانی» مفقود ایدوکندن متفقین اردوسی برصورت معقوله‌ده طونه‌یه طوغری یوریمکی بکلیوردی . ایلروده تفصیل ایدیله‌جکی اوزره بوصره‌ده روسلر آنسزین « سلسترہ » محاصره‌سنی رفع ایله تکرار طونه‌نك صول ساحلنه کچمکه باشلامشلردی .

بوکیفیت روسلر ایچون غیر قابل اعتراض بر صورتده بر عدم موفقیت، عادتا هزیمت ایدی؛ لکن متفقین ایچون آجی بر آلدانمه، عظیم براغفال وخدعه تشکیل ایلدی؛ زیرا شمدی « وارنه »ده نه یاپیله جق ایدی ... ؟ آنلر ایچون دها الیم وفجیع بر طاقم خیالات دوشونجه لر، اغفالات حاضرلانمش بولنه یوردی ! . .

متفقلر دها سرعتلی وفعالانه حرکت ایده رك « وارنه »ده کی تجمع سوق الجیشیلرینی دها اول اکمال ایله طونه یه طوغری سرعتله حرکت وتعرضه قالقمش ، بونك ایچون لازم کلن تدارکاتی وقتیله یاپمش ، تدابیر مقتضیه یی اجرا ایتمش بولنسه لر ایدی ایش باشقه برصورت کسب ایده جکدی : ایلروده تفصیلاً بیان ایدلدیکی اوزره هم « سلستره » قلعه سنده کی برآوه ج عثمانلی عسکری ـ طقسان بیکی متجاوز روس عسکرینه قلعه یی تسلیم ایتمك ، متفقلك وارنه ده تپه لمسنه ودکزه دوکولمسنه میدان ویرمامك، پایتخت سلطنت عثمانیه یی تهلکه یه قویمامق ایچون ـ سیل کبی قان آقتمغه، برچوق تلفات ویرمکه مجبور قالمیه جق وهم ده روس اردولرینك طونه ساحللرنده تپه لمسی ، طونه یه دوکلمسی صورتیله وجودی اورته دن قالدیریله جقدی؛ شوحالده « سیواستپول » کبی متین برقلعه نك محاصره سنه ، اوقلعه اوکنده ـ بك عظیم مشکلات وقوله را خسته لغی ایچنده ـ ایکی سنه مدت بیچه بیکلرجه جان ، میلیارلر دکر و قیمتنده اشیا و تجهیزات عسکریه واموال صرف واستهلاك کنه محل قالمیه رق شانلی ومتفقینك آمال وآرزولرینه بتمامها موافق برمصالحه ومعاهده یی روسلره قبول وامضا

ايتديرمك اك قوتلى احتمالله ممكن بولنه‌جق ايدى . (العبد يدبر والله يقدر) .

١٢٧٠ (عثمانلى ـ روس) طونه سفرى
قسم اولندكى باشلوجه محاربات

اجمال : [محاربه‌نك بدئى و « ايسقجى » و « شوكتيل » محاربه‌لرى ـ « قلفات » محاربه‌سى ، وعثمانليلرك پارلاق مظفريتيله نهايتلنن «طوترمقان ـ اولنه‌جه» محاربانى ـ بو محاربات ومظفريت حقنده «صاحقهٔ ظفر»ده‌كى معلوماتك خلاصه‌سى ـ عثمانلى دونمناسنك « سينوب » ليمانده روس دونمناسى طرفندن احراق وتخريبى : (وقعه‌نك صورت وقوعى . اسبابى ، محاكمه ومناقشه‌سى) ، دكزجيلك وقوهٔ بحريه اكبيوك مسائل حياتيه‌مزدندر ـ « سينوب » فلاكتنك آوروپاده تأثيراتى ، دول متفقه دونمالرينك بحرسياهه خروجى ، بوزمانلرده‌كى آوروپا سفن حربيه‌سى و قره دكزده‌كى شديد فورطنه خساراتى ـ دول متفقه طرفندن روسيه دولتنه اعلان حرب صره‌سنده طونه بوينده‌كى حركات‌عسكريه‌نك دوامى و « چتات » [چتانه] محاربات ومظفريت عظيمه‌سى ـ محاربات مذكوره‌دن صوكره‌كى حركات‌عسكريه وپرنس « قورچاقوف » ك يرينه روس اردوسى باش قوماندانلغنه مارەشال «پاسكيه‌ويچ» ك دعوت ايدلمسى ، پرنس «قورچاقوف» ك اوچ نقطه‌دن طونه‌يى چه‌رك « دوبريجه » يه استيلاسى وبونك روسلرجه توليد ايلديكى منافع ـ طونه سفرى قسم‌اولنده طونه بوينده‌كى موفقيات ومظفريات وانلرى قزاندرن اسباب اصليه وعثمانلى باش‌قوماندانى مشير « عمرپاشا » نك ترجمهٔ حالى ، موفقيات عثمانيه‌نك آوروپاده تقديرات عظيمه ايله قارشيلاشمق آوروپا افكار عموميه‌سنى عثمانلى‌لمنه جويرمسى ـ او وقتكى عساكر عثمانيه حقنده بعض معلومات ومطالعات ـ لاحقه] .

دولت علية عثمانيه ايله روسيه‌دولتى آره‌سنده قريم سفرمشهورينه تقدم ايتمك اوزره ١٢٧٠ سنهٔ هجريه و (١٨٥٣ـ٥٤) سنهٔ ميلاديه‌سنده وقوعه‌كلن « طونه‌سفرى » نك قسم‌اولى نوعما برصوك بهارسفرى تشكيل

ایدروقسم ثانیسی ایسه سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سنی احتوا ایلرکه ایکیسی ده دولتمز ، تاریخ عسکری ومایمز ایچون پك مهمدر .

منحوث صوك بهار سفرینك باشلوجه وقایع ومحاربانی آتیده مجملاً تحریر ایده‌یورز :

اولجه‌بیان ایدلدیکی اوزره سفر مزبورك وقایع اساسیه‌سندن بر صورت ملخصه‌ده بحث‌ایتدکدن صوکره بوسفرك نهایتنه طوغری وقوعه‌کلن سلستره‌محاصرهٔ شدیده ومدافعهٔ قهرمانانه‌سی حقنده مفصلاً اعطای معلومات ایلیه‌جکز .

بحث سابقده بیان ایدلدیکی وجهله (٦ محرم ١٢٧٠) و (٩ تشرین اول ١٨٥٣) تاریخیله مملکتینك تخلیه‌سی حقنده عمر پاشا طرفندن وقوعه کلن تبلیغ رسمیه پرنس « قورچاقوف » ك بر رد رسمی ایله جواب ویرمسی اوزرینه ویرلن اون بش کون مهلت منقضیه اولمه‌دن یعنی بر قاچ کون صوکره مخاصمات کندی کندینه باشلامش وآوروپای عثمانیده « ایساقجی » ، اسیای عثمانیده «شوکتیل» [سن‌نیقولا] محاربه‌لری حربك باشلادیغنی اعلان ایلمش ایدی .

(٢٠ محرم ١٢٧٠) و (٢٣ تشرین اول ١٨٥٣) تاریخنه مصادف پازار کونی وقوعه کلن « ایساقجی » محاربه‌سنده [١] طونه اوزرنده ـ صول ساحلنه قریب بولنمق اوزره ـ بر روس واپوریله چکلمکده ودرونلری لبالب روس عسا کریله مالامال بولنان درت دوبه‌دن ایکیسی قلعه‌ده موجود واوکنده‌کی اطه‌ده یاپیلان عثمانلی بطریه‌لری طرفندن غرق و دیکر ایکیسی تخریب ایدلمش وبونلری

[١] «صاعقهٔ ظفر»ده ایساقجی محاربه‌سی: (صحیفه ٨٧ـ٨٩) مراجعت بیوریله.

لوحه : ٥ فريق : احمد مختار

قريم سفرى و مقدماتنه اشتراك ايدن ويا مؤثر بولنان
اك بيوك فرانسز جنرالرى:

(١)

مارەشال « بوژود »
Maréchal Bugeaud.

(٢)

مارەشال « وەيان »
Maréchal Vaillant.

(٣)

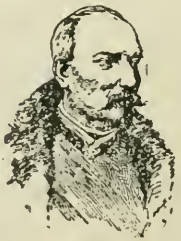
مارەشال « سنت آرنو »
Maréchal Saint-Arnaud.

(٤)

مارەشال « قاروبەر »
Maréchal Canrobert.

(٥)

مارەشال « بوسكه »
Maréchal Bosquet.

(٦)

مارەشال « پەليسيه »
Maréchal Pelissier.

(۱)ـ بوژود دولاپیقونه‌ری ـ Bugeaud de la Piconnerie»:
مشارالیه «ایسلی ـ Isli» دوقی وفرانسز مارەشالیدر. «لیموژ ـ Limoges» ده طوغمش وپارسده ارتحال ایتمشدر [۱۷۸٤ ـ ۱۸٤۹]. نپلیان ۱۸۳٤ عصیانك تکیننده شدتله حرکتندن دولایی فرانسه‌ده عوامجه آزسویلور.
فرانسه‌نك افریقا‌ـکی فتوحاتنك تقویه‌سنه مؤثر صورتده اشتراك ایتمش و ۱۸٤۰ ده جزایر والیسی تعیین‌ایدلمشدر. جزایری‌حسن‌اداره ایتمش‌وسلاح ارقداشلری طرفندن کندوسنه «بوژودبابا‌ـPère Bugeaud» نامی ویرلمشدر. ۱۸٤٤ ده فاسیلر اوزرینه مشهور «ایسلی» میدان محاربه‌سنی قزانمشدر. قریم سفری بدایتنده سفره اشتراك ایده‌جك فرانسز عساکرینه باش‌قوماندان نصب‌ایدیلن مارشال «سنت آرنو» یی مشارالیه جزایرده بتیشدیرمش وحرب‌عمومی نهایتنده بعدالمتارکه رامی‌قشله‌سنه فرانسزلرطرفندن اکانسیتله «بوژود قشله‌سی» اسمی ویرلمشدر.
(۲) — «ژان بابتیست وویان ـ Jean Babtiste vaillant»:
مشارالیه فرانسه مارەشالیدر. «دیژون ـ Dijon» ده طوغمش و پارسده ارتحال ایتمشدر [۱۷۹۰ ـ ۱۸۷۲]. ایکنجی ایمپراطرلق زماننده وقریم محاربه‌سی هنگامنده جزایر ایمپراطوری بیوك مارەشالی وحربیه ناظری ایدی. جزایرده ورومانك محاصره‌سی هنگامنده تمیزایله خدمت ایتمشدر.
(۳) — «آرمان‌ژاق لەروا دوسنت آرنو ـ Aramand Jaques (Leroy de saint arnaud no)»: فرانسه‌مارەشالیدر. پارسده طوغمش وقریمدن عودتده راك پولیسیغی «برتوله» سفینه‌سی داخلنده ارتحال ایتمشدر [۱۸۰۱ـ۱۸۵٤]. مشارالیه جزایرده بك‌زیاده تمیز ایتمش و ۲ کانون اول ضربهٔ حکومتنك باشلوجه‌مرتبلرندن برینی تشکیل ایلش‌وقریم سفرنده المالو‌ـAlma میدان محاربه‌سنی قزانمق‌صورتیله‌روسلره غالب‌کلمشدر. قریم‌سفرینه عائد مشارالیهك موجب استفاده مکتوبلری نشر ایدلمشدر.
(٤) — «قارروبه‌ر ـ Canrobert»: فرانسه‌مارەشالیدر. «سن‌سه‌ره — Saint-cèré» ده‌طوغمش. پارسده ارتحال ایلمشدر

[۱۸۰۹ - ۱۸۹۵] . مشارالیه جزایره کوندرلش وبتون جزایر سفرلری اثناسنده اون بش سنه اوراده بولنمش و « زاآچا Zaatcha »نك ضبطنده تمیز ایتمشدر .

قریم حرکت اردوسنك قوماندانلغنده مارشال « سنت آرنو » یی استخلاف ایلمش ، « انکرمان » محاربه سنده یارەلانمقله باش قوماندانلغی جنرال « پەلیسیه » یه تودیعه مجبور قالمشدر . [۱۸۷۰ - ۷۱] سفرنده « سن پریوا » مدافعه سنده بیوك شان وشرف قزانمش (۱۸ اغسطوس ۱۸۷۰) وبعده مجلس اعیان اعضاسی انتخاب ایدلمشدر .

(٥)-« پیه رژان فرانسوا بوسکه-Peirre-Jean François Basquet »: فرانسه مارەشالی واعیان اعضاسندندر . « مونت دومارسان-Mont de marsan » ده تولد وارتحال ایتمشدر [۱۸۱۰ - ۱۸۶۱] . مشارالیه « قابیلی-Kabylie » سفری هنکامنده جزایرده وبالخاصه قریمده تمیز واشبو قریم سفرنده ماهرانه برمأموریله « ألمالو-Alma » میدان محاربه سنك قزانلسنه خدمت ایتمش وه مالاقوف » مهومنده یارالانمشدر .

(٦)-« نه مابل ژان ژاق پەلیسیه-Aimable-Jean JaquesPelissier » : مالاقوف دوقه سی وفرانسه مارەشالیدر . « ماروم - Maromme » ده طوغمش وجزایرده ارتحال ایلمشدر [۱۷۹٤ - ۱۸٦٤] . مشارالیه اولا جزایرده تمیز ایلش وبعده سیواستپولی ضبط ایتمش ، مجلس اعیان ریاست ثانیه سنه ، لوندره سفارتنه والحاصل جزایر والیٔ عمومیلکنه نصب و تعیین قلنمشدر

چکن واپورلرده درت طرفی سقطلنوب قپودانی وبر طاقم طائفه‌سیده داخل بولندیغی حالده روسلره (٣٠٠) ی متجاوز تلفات ویردیرلمش بولندیغی کبی (٢٣ محرم ١٢٧٠) و (٢٦ تشرین اول ١٨٥٣) تاریخنه مصادف صالی کیجه‌سی وایرتسی کونی وقوعه کلن «شوکتیل» محاربه‌سنده [*] دخی باصقین صورتیله روسلر تپه‌لره‌رك بر یوز باشی و (٢٠٠) روس عسکری اسیر ، اورادہ‌کی دشمن طابیه‌سی طاقیله ضبط ، طابیه جبخانه‌سنده بولنان (٢٠٠٠) عدد نوایجاد ششخانه‌لی تفنك اغتنام ایدیلەرك بونلردن بر مقداری بعض اسرا ایله برابر نمونه صورتنده درسعادته ارسال قلنمشدر .

[« کوستاو مارشال» قریم محاربه‌سی نامنده‌کی اثرنده « ایساقجی » محاربه‌سنی شو وجهله بیان ایده‌یور : ٢٣ تشرین اولده ـ روسلر جبخانه، ارزاق، مهمات ایله مملو ـ برکوچك فیلوی طونه‌ایچرولرینه طوغری سوق وتحریکه چالشمشلر ایسه‌ده « ایساقجی » قلعه‌سنك آتشی بو تشبثی بوشه چیقارمشدر .]

(١٤ محرم ١٢٧٠) و (١٧ تشرین اول ١٨٥٣) تاریخندن اعتباراً عثمانلیلر «ویدین» دن خروج ایده‌رك بو شهر ایله قارشوسنده وطونه‌نك صول ساحلنده کائن « قلفات » آرمسنده‌کی بر اطه‌یی ضبط ووقوعه کلن تعرضلری دفع ایله اورایه استحکاملر انشاسیله قوتلیجه یرلشدیلر .

---

[*] « صاعقهٔ ظفر » ده ـ شوکتیل محاربه‌سی : (صحیفه ٨٩ ـ ٩٥) مراجعت بیورله .

«قریم سفری» نامنده بولنان سالف العرض اثر مصورك مؤلف شهیری « کوستاو مارشال » بو صره‌لرده‌کی طونه وقایع حربیه‌سی و بخصیص « قلفات » ایله جوارنده ، « طوتره‌قان » قارشوسنده‌کی « اولته‌نیجه » وحوالیسنده وقوعه‌کلن محاربه‌لر حقنده قیمتدار معلومات اعطا ایده‌یور. بو معلومات «صاعقهٔ ظفر»ك مطبوع ومنتشر بولنان برنجی قسمنده‌کی معلومات متعلقه‌دن خیلی فرقلی وپك فائده‌لی ایدوکنه بناءً معلومات مذکوره‌یی عیناً بالترجمه آتی‌یه درج ایدیورز :

۱۸۵۳ سنهٔ میلادیه‌سی تشرین اول ماهنك صوك کونلریله سنهٔ مذکوره تشرین ثانیسی بدایتنده تورکلر ـ ایلری حرکتدن مقدم امدادلرك ورودینی بکلیان ـ روس اردوسنك عدم فعالیتندن تزید جسارت ایده‌رك درت مختلف نقطه اوزرنده تعرضه قیام ایلدیلر .

۲۷ تشرین اول ۱۸۵٤ [۲۵ محرم ۱۲۷۰] تاریخنده (۱۲,۰۰۰) کشی قوتنده بولنان عثمانلی صول جناحی « ویدین » دن چیقه‌رق « قلفات » ی ضبط ایتدی و اوراده پك قوتلی و دهشت انگیز بر سرکوپری وجوده کتیرمکه بلافاصله چالیشوب آتی (۲۵۰) قطعه طوپجی افواه ناریه‌سیله تجهیز وتسلیح ایلدی. [۱]

عثمانلیلرك اشبو موضع جدیده یرلشمسی روس اردوسنك صاغ جناحنی بر وضعیت مشکله‌یه القا ایدیوردی ؛ بوکا مبنی روس باش قوماندانی پرنس « قورچاقوف » کندی صاغ جناحنی تقویه ایچون

[۱] قلفات وحوالیسنده‌کی محاربات حقنده بوراده اعطا قلنان معلومات مفصلدر « صاعقهٔ ظفر » ده (صحیفه ۹۵ : ۹۹) قلفات محاربه‌سی حقنده ویریلن معلومات ایله مقایسه‌سی توصیه قلور .

مرکزندن تفریق قوته مجبور قالدی. بوندن باشقه «قلفات» ك ضیاعی ـ برمدتدنبرو روس مأمورلرینك قیام واختلال ایتدیرمکه چالشدقلری ـ صربستان وبلغارستان اهالیسی ایله روسلرك پیدای ارتباط ایتلرینی مشکل قیلمق کبی بر محذوری ده حاوی ایدی .

بوندن صوکره روس اردوسنك «دانه نبرغ ـ Dannenberg » قولندن متشکل مرکزی تورکلرك هدف هجوم وتعرضاتی تشکیل ایلدی : روسجقدن « یرکوکی ـ Gürgenvo » و سلستره دن « قره لاش ـ Kara-lasch » اوزرینه ساخته هجوملر اجرا قلندیغی اثناده بر عثمانلی قولی ـ کندی حرکاتنی بر صورت مامرانه ده ستر واخفا ایلك اوزره ـ « طوتره قان » دن اوزاق بولنمیان بر محلده تجمع ایلدی. ۱ ، ۲ تشرین ثانی ۱۸۵۳ تاریخلرنده بو کوچك عثمانلی اردوسنك بر قسمی طونه اوزرنده بولنان « موقان ـ Mokan » آطه سنه آیاق باصدی . بر هجومك اجراسنی مأمول ایتمیان روس ایلری قره غوللری دیکر بر عثمانلی مفرزه سنك طونه نك صول ساحلنه چیقمسنی واورادہ «اولته یچه ـ Oltenitza » قصبه سنی ضبط ایلمسنی منع ایده مدی . اشبو موضعی الده ایدر ایتمز تورکلر اورادہ طوپراق ردوتلر انشا واقامه سنه ، بونلرك ایچنه « شمنی »دن جلب ایدلمش بیوك چاپده برقاچ طوپ وضعنه، طاشدن متین کمرلر ایله مجهز تحفظخانه [قارنتنه خانه] داخلنده بر رجعتکاه حصوله کتیرمکه استعجال کوستردیلر [۱].

[۱] « طوتره قان » و « اولته یچه » اطرافنده وقوعه کلن محاربات حقنده

(٤ تشرین ثانی ٨٥٣) ده علی‌الصباح روسلر « اولته‌پچه » یی استرداده چالشدیلر . بر قاچ طوپ ایله حمایه ایدلمش ایکی طابور روس عسکری عثمانلیلرك صولنی راحتسز ایده‌یور ایدی . سواری وطوپجی‌یه استناد ایدن ٦ طابورلق بر روس قولیده عثمانلیلرك صاغنی چویرمك ایچون حرکت ومأموره اجرا ایلیوردی . اشبو حرکتلر مقدار کفایه ترسیم‌واجرا ایدیلنجه روسلرك مرکزی ایلری حرکت ایتدی . لکن‌روسلرحرکات وصولتلرینك معندانه برصورتده‌اجراسنه رغماً موضعی ضبط وتسخیره موفق اولهمدیلر! « اولته‌پچه » دن و « موقان » اطه‌سندن ، طونه‌نك صول ساحله حاکم صاغ ساحلی اوزرینه موضوع بطریه‌لردن توجیه ایدیلن شدید بر آتشه معروض قالان روسلر (٤٠٠) مقتول و(١٥٠٠) مجروح مقدارنده برضایعات ایله رجعته مجبور قالدیلر . تورکلر روسلره نظراً چوق آز ضایعات ویرمشدیلر .

عثمانلیلری « اولته‌پچه » یه صاحب کورمکدن و بورادن روس اردوسنك خط مواصله‌سی اوزرینه یالسهوله دوشه‌بیله‌جکلرندن اضطرابه دوشن روس اردوسی قوماندانی ـ « عمر پاشا » طرفندن اقتطاف ایدیلن‌موفقیتك آجیسنی چیقارمق اوزره ـ بکرشدن قوای عظیمه جلب وجمع ایلدی ؛ لکن طالعك کندوسنه بخش ایتدیکی

بوراده اعطا قلنان معلومات مفصله‌نك « صاعقهٔ‌ظفر » ده «طوتره‌قان محاربه‌سی» سرلوحه‌سی آلتنده (صحیفه ١٠١ : ١٣٦) ده اعطا قلنان معلومات مهمه ایله مقایسه واکمالی توصیه قلنور .

«اولته پچه» مظفریتیله قناعتی لوازم حالدن کورن عمر پاشا کمال مهارتله تکرار طونه‌نك صاغ ساحلنه چکلدی .

« قریم سفری » مؤلفنك بیاناتی بر لحظه بوراده کسوب وقعهٔ معروضه حقنده‌کی « صاعقهٔ ظفر » بیاناتی تدقیق ومقایسه ایده‌لم :

یوائر « اولته پچه » حوالیسنده‌کی محاربهٔ شدیده‌دن بحث ایلدیکی حالده - هنکام محاربه‌ده باش قوماندان عمر پاشانك طوتره قائده بولنمسی واورادن طوپلرله محاربه‌یه یاردم ایدلمسی طولایسی ایله محاربه‌یه « طوتره‌قان محاربه‌سی » نامنی ویره‌یور .

اثر مذکوره کوره: عمر پاشا «طوتره‌قان»قارشوسنده بولنان اطه‌نك ضبط وتسخیریله اوراده اهم والزم بولنان استحکامات ترابیه‌نك سرعت انشا واکمالنی او وقت مأموراً طوتره‌قائده بولنان دار شورای عسکری اعضاسندن فریق مصطفی پاشایه امر وحواله ایتمش ، اوده آلدیغی امری بتمامها اجرا ایلمش ایدی . « عمر پاشا » او آره‌لق تحدث ایدن بر کشیف سیس‌دن استفاده ایتمك اوزره بر مفرزهٔ عسکریه ومخترعات جدیده‌دن آلتی قطعه پکساتس طوپی مستصحباً (١ صفر ١٢٧٠)چهارشنبه کونی مستوراً طوتره‌قانه کیرمش، ترتیبات لازمه‌یی اخذ ، اوامر مقتضیه‌یی اعطا ایلمش وطوتره‌قان اوکنده‌کی آطه قارشوسنده بولنان کارکیر ومتین قارانتینه‌خانه وحوالیسنك ضبط وتسخیرینه‌خاصه اردوی همایون ایکنجی موظف آلایی قائمقامی کوتاهیه‌لی حسین‌بکی مأمور ایدوب معیتنه اقتضاسی قدر عسکر وطوپ وطوپجی ترفیق ایتمش ایدی . مومی‌الیه طونه‌نك صول ساحلنه کچوب پك شجیعانه

وبهادرانه حرب وافعال وحركاتی ونطقلریله معیتنده‌کی عساکرك شجاعتی تحریك ایلیه‌رك بالدفعات روسلری مغلوب وپریشان ایتمش ، سالف‌العرض قارانتینه خانه‌یی ، او جواردەکی « اولته‌نیچه » قصبه‌سنی تسخیر ایله روسلرك بالدفعات وقوعه کلن شدید مقابل تعرضلرینی عقامته اوغرامش والحاصل (٤٨٠٠) روسیه‌لونك قاتی صوریته طونه نهرینه آقیدوب بدایت سفرده دولتمزه ، تاریخ عسکریمزه پك‌شانلی برمحاربه‌قزاندیرمش ، شجاعت‌وبسالت‌وقهرمانلغی وباش پارمغندن یاره‌لاندیغی حالده محاربه‌یه دوامی ایله ارکان وامرای عسکریه‌مزه ، ضابطانمزه بر نمونهٔ مجله تشکیل ایلمشدر .

محاربهٔ مذکوره‌ده خدمات مبرورهٔ شجیعانه‌سی کوریلن میرلوا خالد پاشا ، کوتاهیه‌لی مومی‌الیه قائممقام حسین بك ، بیکباشی حسین اغا ، طوپجی یوزباشی عرب ابراهیم غا برر درجه ترفیع وبکر ومحمد چاوشلر ملازم رتبه‌سی ایله تلطیف وتسریر قلنمش ومحمد چاوش عمر پاشا یدیله کوکسنه طاقیلان بشنجی‌رتبه‌دن برقطعه مجیدیه نشان‌ذیشانی ایله‌ده آیروجه تلطیف ایدلمشدر .

بو محاربه اثناسنده عمر پاشانك طونه‌نك ایکی ساحلنده واطه‌ده بولنان عثمانلی بطریه‌لرینه آتشه باشلاتمسی امرینی بوریلرله‌ویردیردیکی وموسیقه‌لرك بو صره‌ده یکی چیقمش بولنان :

محاربه شرقیسی

امواج خونه غرق اولوب صحرالر اولسون لاله‌زار
دونسون باشنده دشمنك بیکلرجه سیف شعله‌بار

ایلر بو کون خاك وطن اولادلریله افتخار
سرحدی دشمن چیکنه‌مش ای ملت عالی تبار

نقرات

باشلر کسلسون سرتسر دهشتلی طوپلر پاتلاسون
آرسلان یورکلی تورکاری کورسوندہ دشمن چاتلاسون

هواسنی ترنم ایلمکله عساکر عثمانیه‌نك حمیت دینیه و وطنیه‌سنك بر قات‌دها غلیانه کلدیکی « صاعقهٔ ظفر » ده محرردر .

ایشته مجحوث طونه سفری اوائلنده طونه بوینده طرف طرف بویله شانلی غلبات ومظفریات وقوعه کلدیکی ، بونلر بتون عالم‌مدنیتك انظار تقدیراتی اوزرمزه جلب واسکی جلادتك عثمانلیلرده حالا دائم وباقی بولندیغنی ارائه واثبات ایلدیکی صره‌لرده بر مقتضای حکم‌تقدیر بر وقعهٔ الیمه ، سینوب فجیعهٔ جانخراشی بتون عثمانلیلره عالم اسلامه قان آغلاتمشدر ؛ شویله‌که :

عثمانلی سفن حربیه‌سندن (۷) قطعه فرقنین ، (۳) قطعه قوروه‌ت ، (۲) قطعه واپورکه جمعاً (۱۲) سفینه‌دن مرکب وقپودان « عثمان پاشا » قوماندەسنده بولنان برعثمانلی دونتماسی آناطولی وباطوم اردوی همایونلری ایچون باطومه ارزاق و مهمات نقل ایلمك اوزره قره‌دکزه چیقمش وهوانك پك فورتنه‌لی بولنمسی سببیله « سینوب » لیمانه دخول والتجا ایلمش ایدی . بو دونتمانك بر ایکی هفته‌دنبرو اورایه طیقیلوب توقف ایتدیکنی خبر آلان روس ویس آمیرالی « ناخیموف ـ Nakhimof » ـ بو صره‌لرده فرانسز ، انکلیزمتفق دونتمالرینك قره‌دکز بوغازنده لنکرانداز ودها هنوز متفقین‌طرفندن

روسیه‌یه رسماً اعلان حرب ایدلمامش بولنمسنه رغماً ـ عثمانلی دونمامسی اوزرینه کستاخانه بر باصقین اجراسنه قرار ویره‌رك تحت قوماندەسنه مودوع اوچ قطعه‌سی اوچ کوکرته‌لی [اوچ آنبارلی] (٦) قطعه یلکنلی سفینهٔ حربیهٔ جسیمه ، (٢) قطعه فرقتین ایله (٢) واپوردن عبارت روس بحر سیاه دونمامسیله آنسزین « سیواستپول لیمانندن چیقه‌رق (٣٠ تشرین ثانی ١٨٥٣) تاریخیله سینوب اوکلرنده کورونمدی .

عثمانلی دونمامسی قوماندانی قپودان عثمان پاشانك ـ داها هنوز متفقلر طرفندن روسیه‌یه اعلان حرب ایدلمامش و فرانسز و انکلیز دونمالرینك قره دکز بوغازنده بولنمسی و برحرکت خصمانه‌نك درحال متفقین دونمامسنك قره دکزه خروجنه ، اعلان حرب ایله درلو خسارات و تخریبات ایقاع ایلمسنه سببیت ویره‌بیله‌جکی طولایسیله ـ روسلرك چکیلوب کیده‌جکلرینی ظن و تخمین ایده‌رك [*] تدابیر مقتضیه‌یه ، محاربه حاضرلغنه توسلده قصور ایتمش بولنمسنه بناءً روس

[*] سینوب وقعهٔ فجیعه‌سی هنگامنده فرانسه وانکلتره دولتلری استانبول اوکنده وحوالیسنده بولنمق اوزره ـ (١٢٣٩) قطعه‌طوب ایله‌مسلح ودرونلرنده (٢٢,٠٠٠) معلم عساکر بحریه‌یی حاوی ـ (٥٣) قطعه سفن حربیه‌یه مالك ایدیلر . وقعه‌دن صوکره (٤ کانون ثانی ١٨٥٤) تاریخنده هرایکی دولتك دونمالری بحر سیاهه دخول ایلدیلر . بونلرك او وقتکی ایلك وظیفه‌سی روسیه طرفیندن مملکتینك (افلاق و بغدان قطعه‌لرینك) اشغالنه قارشو بر نوع ضمان ورهن تشکیل ایتمك ، بحرسیاهده پولیسلك وظیفه‌سنی واوراده روسلر ایله تورکلر آره‌سنده یکی حادثه حصولنی منع ایلمك ایدی . حال ایجاب ایتدیررسه بونلرك درحال حربه مباشرتی طبیعی بولنه‌یوردی .

فريق : احمد مختار

٢٨ صفر ١٢٧٠ (٣٠ تشرين ثانى ١٨٥٣) تاريخيله قپودان عثمان پاشا قوماندا سنده‌كى تورك دونتماسنك
روس آميرالى « ناخيموف » قوماندەسنده‌كى روس دونتماسى طرفندن سينوبده تخريبى .

Des Truction de la flotte Ottomane par la flotte russe à Sinope (30 novembre (I853).

آميرالى بوندن استفاده قيدينه دوشوب دونماسيله درحال ليمانده محصور عثمانلى دونماسى اوزرينه بالهجوم ايكى ساعت ، قرق دقيقه بر مدتده ساحل بطريه‌لرينى تخريب ، سفن عثمانيه‌يى غرق و احراق ايتمش ، روس دونماسى طرفندن انداخت ايديلن مرميات و باخصوص مواد انفلاقيه ايله مملو و ايجاد دانه‌لرك [احراق دانه‌لرينك] تأثيراتيله شهرك بيوك بر قسمى يانمش ؛ سفن عثمانيه‌دن يالكز بر واپور بو فلاكتدن قاچه‌بيلوب استانبوله ورود ايله كيفيتى اخبار ايده‌بيلمشدر.

عثمانلى قپودانى تدابير لازمهٔ حربيه‌ده بروجه معروض قصور ايتمش بولنغله برابر بو وقعهٔ فجيعه‌ده عثمانلى بحريه ضابطانى وعساكر بحريه‌سى كندى اجدادلرينك تاريخ شهامت وحماستنه لايق برصورتده استحقار موت ايله بلاپروا ـ آتش سوزان دشمنله يانجه‌يه، قعردريادە غيبوبت ايدنجه‌يه‌دكين ـ محاربه‌يى براقميوب آرسلانلر كبى قحبه دشمنلريله جنكلشمشلر، دشمن سفن حربيه‌سنه خسارات عظيمه وافرادعسكريه‌سنه تلفات كليه ايقاع ايله سفن مذكوره‌دن بر طاقمنى‌ده قعر دريايه ايندير مشلر ، كندولرى‌ده (الله الله) صيحه‌لريله رحمت سبحانيه‌يه اقتران ايلمشلردر . (رحمة‌الله عليهم اجمعين) .

بو محاربه‌ده دشمنده باصقين اجراسنه موفقيت كبى بر تفوقك وقوعى دركار بولنغله برابر ارباب فنك تدقيقات اخيره‌سنه كوره حرب مذكورده روس سفن حربيه‌سنده بولنان اكثر طوپلرك عثمانلى طوپلرينه نظراً دها بيوك منزللى بولنمسى وبناءً عليه ـ بالقان حربنده

چناق‌قلعه بوغازی خارجنده عثمانلی دونمماسیله یونان دونمماسی آره‌سنده وقوعه کلن « لمنی » میدان محاربهٔ بحریه‌سنده وقوعه کلدیکی مثللو ـ دشمن سفینه‌لرینك عثمانلی سفائنی آتش منطقه‌سنك خارجنده قالمق اوزره بالعکس انلر اوزرینه مرمیات یاغدیرمغه موفقیتی ویرده عثمانلیلر نزدنده هنوزموجود بولنمیان نوایجاد موادانفلاقیه‌ایله مملوطوپ دانه‌لرینك دشمن طرفندن کرك عثمانلی سفن حربیه‌سی وکرك ساحل بطریه‌لری وشهر علیهنه بالاستعمال مادةً ومعناً تأثیرات مدهشه‌حصوله کتیرملری سینوب محاربهٔ بحریه‌سنك روسلر طرفندن کمال موفقیتله قزانلمسنی انتاج ایلمشدر .

« سینوب » فلاکت بحریه‌سی : « چشمه »و« ناوارین » وقایع مدهشهٔ بحریه‌سی درجه‌سنده قلوب عثمانیه‌یه الی‌الابد قان آغلاده‌جق وقایع مدهشه‌دندی .

بعدالمحاربه دوراخیره طوغری‌روسلرك «چشمه»، «ناوارین» ، «سینوب» نامله‌رنده‌اوچ بیوك‌زرهلی‌سفینه‌یی‌ودهاصکره‌سائر برطاقم‌سفن حربیهٔ‌مدهشه‌یی« قره دکز روس دونمماسی» میانه بالادخال هروقت توالیٔ موفقیات بحریه‌یه ، استانبولی تهدیده چالیشدقلری میدانده ایکن بوغازمزه قدر دیونانه استغراق ایله دور سلطان عبدالعزیز خانیده ألده‌ایتدکمز استقراضات اچه‌سندن قسم‌کلیسنی‌فدا ایله تدارك ایتدیکمز زرهلی سفن حربیه‌دن مرکب و اووقت آوروپاده ایکنجی درجه‌ده عد ایدیلن « کنج عثمانلی‌دونمماسی »نی اوزون سنه‌لرخلیجك را کد ، بطاقلی صولرنده حبس ایتمك ، بو یولده هر دائم خطالر

ایتمك ، مبالاتسزلقلرکوسترمك، حرامیلره ملعبه ایتمك صورتیله بالقان حرب عظیمی اثناسنده اساساً قوتلی بر دونمایه عدم مالکیتمز ، سوقیات عسکریه‌یی قره‌دن اجرایه مجبوریتمز وسائره یوزندن روم ایلنده طرف طرف مغلوبیتلره اوغرامقلغمز ، نهایت اجدادمزك مقدس قانلریله یوغورلمش بتون روم‌ایلی قطعه‌سنی دشمنلرمزه ترکه مجبورقالمقلغمز جمله‌مزی- سینوب وامثالی بحری فلاکتلرمز درجه‌سنده- آغلاتهجق، الی لابداونودلیه‌جق برفلاکت الیمهٔ عثمانیه‌در. مادامکه دکزلره، مهم سواحل عظیمه ومدیده‌یه مالکز دکزجی بولنمقلغمز ، تجارت- ومدافعهٔ بحریه‌یه الك بیوك اهمیتلر ویرمکلکمز حیات ملیه‌مزه تعلق ایدن الك بیوك ومهم مسائلدندر- ایجابات حال نه‌یی مستلزم ایسه مساعدهٔ حال وامکانه کوره بونی بلا افاتهٔ زمان موقع اجرایه قویمغه چالشمق رجال دولت وارکان بحریه‌مزه ، عموم عثمانلیلره ترتب ایدن وظائف مهمهٔ حیاتیه‌دندر؛ خلافی هردائم موجب خسران وفلاکتدر.

مبحوث طونه سفرمز صره‌لرنده وقوعه‌کلن سالف العرض سینوب فلاکت فجیعه‌سی قلوب عثمانیه واسلامیه‌یی نه قدر دلخون ایتمش ایسه سفرمذکور هنکامنده طونه بوینده توالی ایده‌کلن موفقیات ومظفریات عثمانیه ده اودرجه‌لرده داعیهٔ فخر ومباهات ایدی. ایشته بوموفقیات ومظفریاتدرکه بتون آوروپا افکارعمومیه‌سنی لهمزه چویرمش ونهایت انکلتره وفرانسه دول فخیمه‌سنك ، نیجه عصرلردنبرو بزه هردائم دوستلق، عالی جنابلق کوسترمکی عنعنات درجه‌سنه کتیرمش بو ایکی

معظم ملتك حقوقنى سلاح قوتيله مدافعه ايچون روسيه يه رسماً اعلان حرب و سفر ايلرينه سبب ويرمشدر ؛ شويله كه :

سينوب وقعه‌سى عقبنده بر فرانسز فرقتينى بحر سياه بوغازندن خروج ايله سيواستوپوله ويا اك يقين بر ليمانه چكلمسنى روس آميرالنه تكليف ، عكسى حالنده بتون مسئوليتى آ كا ترك ايلمش ايسه‌ده بوندن بر ثمره حصوله كلمامش ايدى .

سينوب وقعهٔ فجيعه‌سى نهايت حربه مباشرت حقنده آروپاده دوام ايده‌كلن ترددى رفع وازاله ايلدى : وقعهٔ مذكوره‌يى متعاقب قره‌دكز بوغازنده ، بيوكدره وبكقوز پيشكاهنده لنكر انداز بولنان فرانسه ، انكلتره ، دولت عليه مختلط دونماسى ١٨٥٤ كانون ثانيسى بدايتنده بحر سياهه خروج امرى آلوب روسيه عساكرى طرفندن اشغال ايدلمش مملكتين قطعه‌سنك بوندن اول بيان ايدلديكى اوزره ـ ٣٠ نيسان ١٨٥٤ تاريخندن اول تخليه‌سى ايچون ٢٧ شباط ١٨٥٤ تاريخيله چاره براولتيماتوم ويرلمش ايسه‌ده جوابسز براقلمش وبوصره‌لرده فرانسه ايمپراطورى اوچنجى «ناپولئون» ك دخى شخصى اوله‌رق تشبثنك بوشه چيقمسى وچاره يازديغى (٢٩ كانون ثانى ١٨٥٤) تاريخلو مكتوب جوابنك ميدان اوقومغى احتوا ايده‌رك بوتشبث صلحپرورانه‌نك دخى عقامت وحقارته دوچار ومردود قالمسى اوزرينه فرانسه وانكلتره دولتلرى طرفندن اولجه‌ده بيان ايدلديكى وجهله (٢٧ مارت ١٨٥٤) تاريخيله روسيه دولتنه رسماً اعلان حرب ايدلمش ايدى .

— استطراد —

[طونه وقریم سفرلری هنگامنده دول مختلفهٔ بحریه نزدنده‌کی سفن حربیه حقنده وقوعدکزده چیقان شدید بر فورتونه‌نك متفقین دونمامسنه ایقاع ایلدیکی خسارات عظیمه‌یه متعلق معلومات مخصوصه‌یی حاویدر .]

انکلتره ، فرانسه ، دولت عثمانیه متفق ومختلط دونمالرینك ١٨٥٤ سنه‌سی کانون ثانیسی بدایتنده بحر سیاهه خروج ایتدیکنی برآز اول بیان ایتمش ایدك . اشبو دونمایی ترکیب ایدن او وقتکی سفن حربیه‌نك ، بونلرك احوال وکمیت وکیفیتلرینك حربك روش عمومیسی وروس اردولرینك حرکات سوق‌الجیشیه ومحاربای اوزرینه تأثیرات عظیمه‌سی بولندیغی ، طونه سفری نهایتنده روسلرك سلستره محاصره‌سنی رفع ایله کیرویه چکلملرینه ونهایت افلاق وبغدان قطعه‌لرینی ترك وتخلیه ایله قریم قطعه‌سنی صحنهٔ حرب اتخاذ ایتملرینه سبیت ویردیکی ، الحاصل حرکات خصمانه‌نك نهایت انتاج ایتدیکی قریم سفری اساساً « اکسپه‌دیسیون » دنیلان واسفار عادیه‌یه نسبتله هرحالده مشکل ایدوکی شبه‌سز بولنان سوقیات بعیدهٔ بحریه‌سفرلرینك برمهمندن باشقه برشی اولدیغی جهتله بورایه قدر امور وخصوصات بحریه حقنده‌کی بیاناتمزی تنویر واکمال ایچون ـ طونه بوینده وقوعه کلن وقایع حربیهٔ سائره‌یی بیاندن مقدم ـ اوزمانکی حرب‌سفینه‌لری وعلاوةً هنگام‌سفرده قره‌دکزده ظهور ایده‌رك متفقین دونمامسنه ایقاع ایتدیکی عظیم خسارات وضایعاتدن طولایی سوقیات وحرکات عسکریه‌یی

رخنه‌دار و قریم سفری اوزرینه بر تأثیر الیم اجرا ایلیان قاصرغه صورتنده پك شدید ومدید بر فورتنه حقنده آتیده علی طریق الاستطراد بعض معلومات اعطاسنی لوازم ضروریه‌دن عد ایلدك :

« طونه سفری» وآنی تعقیب ایدن « قریم‌سفری» هنکامنده ـ آوروپا دولتلری وبالخاصه دول معظمهٔ بحریه دونمالرینی ترکیب ایدن سفن حربیه‌میانده دها هنوز یقین برزماندنبرو استعمالدرینه باشلانوب چرخلی ویا اسقورلی [ویده‌لی] دنیلان بخارلی حرب ونقلیه سفینه‌لری [واپورلر] موجود بولنمقله برابر هنوز حال ابتدائیده بولنان بو سفینه‌لرك عددلری، استعمالدری محدود بولنمغله ـ دول مختلفهٔ بحریه‌نك اصل حرب سفینه‌لرینی صنفنه کوره اك کوچکدن اك بیوکنه قدر مختلف جسامتلره مالك « یدکنلی سفینه‌لر » ترکیب ایدردی . او وقتده دخی بو نوع سفن حربیه‌نك اك مکمللرینه ، اك جسیملرینه و دول سائره‌یه نسبتله اك چوق بخارلی سفائنه « انکلتره » دولت فخیمه‌سی و اندن صوکره « فرانسه » دولت معظمه‌سی مالك مالك بولنه‌یوردی. اوزمانده دخی روسیه دولتنك «بحر بالق‌دونماسی»، « قره دکزدونماسی » نامیله ایکی فیلوسی بولنمغله برابر همانکثریسی یلکن سفینه‌لرندن مرکب بولنان روس فیلولری هرایکی دکزده‌ده هر حالده کیفیت و کمیت جهتیله بالوجوه متفقین فیلوتریتك مادونده ایدی .

بو دورده سفن حربیه باشلوجه درت بیوك صنفه منقسم ایدی؛ بونلردن :

« برنجی صنف » سفن حربیه: « قالیون » دنیلان اوچ آنبارلی [اوچ کوکرته لی] و درونلرنده (١٠٢ : ١٣١) قطعه طوپی حاوی خط حرب سفینه‌لریدرکه زمانمزك اك بیوك یعنی [سوپه‌ر] دنیلان دره‌دنوطلرینه متناظردر .

«ایکنجی صنف» سفن حربیه: «قپاق» تعبیر ایدیلن ودرونلرنده (٧٠ : ٩١) قطعه طوپی احتوا ایله‌ین سفن حربیهٔ عظیمه ایدی‌که حالاً دره‌دنوطلر مقابلیدر .

« اوچنجی‌صنف » سفینه‌لر: «فرقتین» تعبیر ایدیلن ودرونلرنده (١٦ : ٦٠) قطعه طوپی بولنان سفینه‌لردر؛ حالاً بونلرده مودەسی کچمش بولنان اسکی زرهلی خط حرب سفینه‌لری وبعض‌دولتلرده الآن استعمالدن اسقاط‌ایدلمامش بولنان « زرهلی فرقتین‌لر»مقابلیدر.

« دردنجی صنف » حرب کمیلری ایسه: « قوروەت » دنیلان و اپچلرنده (٣ : ١٤) قطعه طوپ بولنان حرب سفینه‌لری ایدی.

[او وقتکی دونمانك وجه معروض اوزره صنوف اربعه‌یه تقسیمنده او زمانك اك مدهش فیلوسی بولنان انکلیز دونماسی‌اساس اتخاذ قیلنمشدر .]

ایشته متفقینك قره دکزه چیقاردیغی دونمالر : عادی و واپور جنسندن بیوك کوچوك برخیلی نقلیه‌سفینه‌لری ایله‌برابر بالاده مذکور درت نوعدن و اکثریسی جسیم و مدهش بر چوق سفائنی احتوا ایتمکده وانکلتره‌دولت‌فخیمه‌سنك بحریالطقده «قرونشتاد» ده‌کی‌روس قلاع واستحکاماتنی، اوراده‌کی روسیه‌نك بحر بالتق دونمانسنی تخریب

ایچون اورایه سوق و ارسال ایتدیکی انکلیزك مرتب بحر بالطق فیلوسی دخی اکثریسی جسیم بولنمق اوزره مذکور درت نوعدن بر چوق سفائن حربیه‌یی احتوا ایلمکده ایدی . [١]

٢٣ صفر ١٢٧١ صالی تاریخیله قره‌دکزده امثالی پك اندر کوریلن شدید فورطنه‌لردن ، « قاصرغه » نوعندن پك مدهش بر فورطنه ظهور وخیلی مدت دوام ایدوب قره دکزك روس لیمانلری داخلنده وبالخاصه سیواستپول لیمانندهکی روس سفن حربیه وتجاریه‌سنه‌ده ایقاع خسارات ایتمکله برابر مذکور لیمانلرله سائر سربست لیمانلر اوکلرنده وداخللرنده واکثریا آچیق قیللرده وعلی الخصوص «حاچه» ، « کوزلوه » ، « بالاقلوا » پیشکاهنده لنکر انداز بولنان متفقینك ـ یلکنلی سفینه ، بخارلی کمی [واپور] جنسندن ـ حرب ونقلیه سفینه‌لرینك بحکمة‌الله تعالی بر آفت سماوی صورتنده پك عظیم خسارات وتخریبات عظیمه‌یه اوغرامسنه ، بر طاقمنك‌ده قورتمق ایچون بتون طوپلرینی دکزه آتمسنه... سبیت ویرمش وبو حادثه بتون آوروپاده ، هله انکلتره وفرانسه‌ده عظیم آلام وتأثرات اویاندیرمشدر .

قریم سفرندن باحث بعض آوروپا مؤلفاتی وقعة الیمهٔ مذکوره‌یه دائر بوبوصره‌ده قریمه دوشن ، اوطوران متفقین سفائنی مرتباتنه قارشو

[١] قریم سفری بدایتنده قریم شبه جزیره‌سنده دول متفقه عساکری طرفندن کمال شان وشرفله احراز واستانبولده وآوروپا پایتختلرنده طوپلر آتداختی و شنلك اجراسی صورتیله تسعید ایدیلن « آلما » [آلمالو] میدان محاربهٔ مشهوره‌سی مظفریتك ابقای نامی ایچون بو ظفری متعاقب انکلتره‌ده « آلمالو » نامیله غایت جسیم وبدعلی [اسقورلی] بر قپاق انشاسنه باشلانمش ایدی .

(١٢٧٠-٧١) طونه وقريم سفرى هنكامنده ٢٣ صفر ١٢٧١ تاريخيله قرەكزده ظهور وخيلى مدت دوام ايدن قصرغه نوعندن شديدفورتنه اثناسنده متفقين سفن حربيه سنك احوالى وبوهنكامه ده زافلرك سواحله التجاوخروج ايتمس متفقين عسا كرينه هجوم وتعرضلرى مناظرندن.

Pendant l'ouragan de la mer noir (I4 novembre I854)

قزاقلرك اللرنده‌كى مزراقلرله مدهش وبى‌رحمانه برصورتده هجوملرى حقنده رسملريله برابر تفصيلات ويرمكده‌درلر .

مجموث آفتدن متفقين سفن حربيه‌سى ميانده بولنان عثمانلى حرب سفينه‌لرى دخى آزاده قاله‌ميوب غرق ، تخريبات ، خسارات كبى حادثات اليمه بزم سفينه‌لرمزك بعضيلرنده‌ده كورلمشدر : ايشته بو صورتله دوچار خسارات بولنان سفن عثمانيه‌دن دونمای همايون باش قوماندانى « احمد پاشا » نك راكب بولنديغى يلكنلى « تشريفيه » قاليون‌همايونى ـ «سائق‌شادى» و«شهپر» واپورلرى طرفندن‌چكيله‌رك ـ «بالچق» ه واوراديان ١٢٧١ ربيع‌الاولنده درسعادته‌كتيرلمش بولنديغى كبى طول‌مدت عثمانلى دونماسنده جسامت ومهابتيله كسب‌تمايزايده‌رك سيواستپول‌بومباردمانده‌كى خدمات دهشت‌كارانه‌سيله ديللرده داستان تشكيل ايدن ميرآلاى قپودان آتش محمد بكك [١] راكب بولنديغى اوچ آنبارلى « محموديه قاليون همايونى » دخى بعض مرتبه خسارات كورمش بولنمسنه مبنى « شهپر » واپوريله چكيله‌رك ٢٩ صفر ١٢٧١ صالى كونى ترسانهٔ عامره‌يه ادخال قلنمشدر . [٢]

مجموث فورطنه طولايسيله قره‌دكزده متفقين دونماواردولرينه

[١] ميرموميا‌ليه‌جنتمكان سلطان‌عبدالعزيز خان‌حضرتلرى دورنده و١٢٧٩ ده بحريه ناظرلغى مقامنه قدر ارتقا و تام ايكى سنه ترسانهٔ عامره‌يى حسن‌اداره ايدن و الك مقتدر بحريه ناظرلرمزدن عارف‌پاشا مرحومك پدرى بولنان‌متأخرين مشيران بحريه‌دن مرحوم « آتش محمد پاشا » در .

[٢] اشبو « محموديه قاليون همايونى » اواخردور سلطان عبدالمجيد خانيده اعظمالدن‌اسقاط ايدلدكدن صوكره‌دور سلطان عبدالحميد خان‌ثانى اوائلنه قدر كمال عظمت و مهابتيله خليجك الك بيوك و تاريخى بر زينتى تشكيل ايدردى .

ترتب ایدن خسارات وضایعات عظیمه سفرك کال مشکلات ایچنده اوزامسی اسباب اصلیه سندن بولنخله بو بابده کی تدقیقات وتعقیباتی ارباب مطالعه یه براقه رق بحثی صدد نده بولندیغمز طونه سفری وقایعنی آتی ده تعقیبه دوام ایده یورز.

(۳۰ تشرین ثانی ۱۸۵۳) تاریخنده کی سینوب وقعهٔ فجیعه سندن صوکره موسم شتانك اجرای احکامه باشلامسنه و وقعهٔ مذکوره اوزرینه صلحك یکیدن تأسیسی ایچون بین الدول کال کرمی ایله دوام ایدن بر چوق اقدامات ومساعی دیپلوماتیقیه یه رغماً طونه اوزرنده کی حرکات عسکریه ترك وتعطیل ایدلمامشدی.

اولجه بوضوع بحث بولنان « قریم سفری » نام کتابك مؤلف شهیری « کوستاو مارشال » بوندن اقدم قطع ایتدیکمز سوزینه دوام ایله دیبورکه :

۱۸۵۳ سنهٔ میلادیه سنك نهایته طوغری روس اردوسی آلمش بولندیغی امدادلر ایله (۱٤۰,۰۰۰) کشی یه وارمش ایدی. روس طوپجیسی ایسه (۳۱۲) قطعه افواه ناریه یه مالك بولنه یوردی.

۱۸٥٤ سنه سی کانون ثانیسی بدایتنده روس اردوسنك صاغ جناحی طونه یه تقرب ایتدی؛ (۳,٥۰۰) پیاده ، بر آلای هوسار سواریسی ، بر قزاق سواری مفرزه سی قوتنده بولنان روس پیشداری «چه تات ـ Tschétate» [چه تانه] [۱] ایله «سالسه آ ـ Salcea »ده بولنمق اوزره « قلفات » جوارینه کلوب یرلشدی [۲].

[۱] « چه تات » قلفاتك جهت شمالیسنده بر قصبه در.

[۲] « صاعقهٔ ظفر »ده قلفات محاربا تندن باحث [صحیفه ۹۰ : ۹۹] ده کی معلومات ایله مقایسه ایدیله.

اشبو عساكر جنرال «آنرەپ ـ Anrep » قولنه متعلق ايدى . ٦/٥ كانون ثانى ١٨٥٤ كيجەسنده ـ روس پيشدارينك وصولنى كورمش بولنان ـ تورکلر آنك اوزرينه باصقين اجراسيچون قلفاتدن خروج ايتديلر.

عثمانلى قوتلرى ـ (٢٠) قطعه طوپه مستند بولنمق اولمق اوزره ـ (١١,٠٠٠) كشى يى بوليوردى . بونلر فوق العاده برشدت وصولت ايله روس مواضعى اوزرينه هجوم وبرمحاربهٔ مدهشه يى متعاقب «چەتات»ك بالجمله خانەلرينى بربرينى متعاقب ضبط واشغال ايلديلر. « چەتات » دن طرد ايديلن روسلر بر طوپراق ردوت داخلنه رجعت ايتديلر .

عثمانليلر روسلرى بورادن چيقارمغه چاليشمشلر ايسەده موفق اولەمديلر . محاربه درت ساعتدنبرو دوام ايدەيوردى .

(١٠,٠٠٠) كشى قوتنده برامدادك ورودى روسلرك تكرار ايلرى يورتلرينه مساعده وخدمت ايتدى . شيمدى روسلر بر تفوق عددىيه مالك ايديلر وخصملرينى احاطه ايدەجك وجهله مانوره وحركت اجرا ايليورلردى ؛ لكن كندى طوپجيلرى طرفندن ايوجه حمايه ايدلمامش بولندقلرندن ـ انداختى شايان دقت وتقدير برصورتده طوغرى وموثر بولنان ـ عثمانلى طوپلرينك آتشيله ايوجه أزيلوب تلفات عظيمه يه اوغرادقدن صوكره كندى ردوتلرينك حمايەسى آلتنه قارمه قاريشيق بر صورتده چكلمكه اجبار ايدلديلر ؛ تورکلر بو ردوتى ده ضبطه چاليشديلرسەده موفق اولەمديلر . محاربه پك شدتلى برصورتده وقوعه كلمش ، عثمانلى جنرالرينك [پاشالرينك] همان جملەسى مجروح

دوشمش ایدی . لکن روسلرك تلفاتی تورکلرك تلفاتندن یك زیاده بولندیغندن تورکلر متعاقب کونلرده علی‌الدوام متفرع هجوملر ایله روسلری بحضور ایتمکدن فارغ اولمدیلر .

شباط ١٨٥٤ ماهنك حین کذراننده (٥٠,٠٠٠) کشی قوتنده تخمین ایدیلن جنرال « لیپراندی ـ Liprandi » قولی « قلفات » قارشوسنه کلوب برلشدی؛ دیکر نقطه‌لر اوزرنده همان عمومیتله اهمیتسز بعض چرخه‌جی محاربه‌لریله اکتفا قلندی .

شباط ١٨٥٤ نهایتنده شتانك شدائدی جنرال « لیپراندی » یی « قلفات » آبلوقه‌سنی رفع ایتمکه ، افلاق صغیر قطعه‌سنه چکلمکه اجبار ایتدی . مومی‌الیه « قلفات » قارشوسنده (١٠,٠٠٠) کشی قوتنده بر ترصد قولی براقمشدی .

مارت ١٨٥٤ بدایتنده ـ موسم شتانك اولانجه شدتیله اجرای احکام ـ ایلدیکی برزمانده روسیه‌دن تخمیناً اللی منزل قطع ایلمك اوزره مورود ـ یکی امدادلری آلمش بولنان روسیه طونه اردوسی (١٦٠,٠٠٠) کشی ایله (٣٦٠) طوپ قوتنده تخمین ایدیله بیلیوردی. باش قوماندان پرنس «قورچاقوف» ك اجرا ایلدیکی حرکات عسکریه‌نك عاقبتندن ممنون قاله‌میان روسیه ایمپراطوری «نیقولا» ١٠ مارت ١٨٥٤ده روس طونه اردوسی باش قوماندانلغنه اختیار مارشال « پاسکیه‌ویچ ـ Paskiewitch » ی دعوت ایلدی . مومی‌الیهك وصولندن اول پرنس « قورچاقوف » تورکلره مهم بر ضربه حواله ایتمك هوسنه دوشدی : (١٠,٠٠٠) کشی قوتنده و اوچ قوله منقسم بولنان کندی صول جناحی باشنده

بولنمق اوزره (٢٨مارت ١٨٥٤) ده اوچ نقطه‌دن طونه‌یی کچدی. «لوده‌رس_Lüders » قولی «قلاص» ده، «اوچاقوف_Ouschakof» قولی « اسماعیل » قلعه‌سی قربنده ـ عثمانلیلرك مقاومت شدیده و مدهشه‌سنه رغماً ـ طونه کچیدلرینی زورلادیلر. بو منطقه‌نك قلاع صغیره‌سی آبلوقه ایدلدیلر .

(٢٨ مارت ١٨٥٤) ده روسلرك پیشداری « حیرسوا » یه کیردی ؛ ٢٩ مایسده « ماچین » عرض تسلیمیت ایلدی و « مصطفی پاشا » اردوسی اول امرده قدیم « تراژان » سورلری آرقه‌سنه وبعده دها جنوبه چکلمکه مجبور قالدی .

روسلرطونه کچیدلرینه صاحب بولندقلری حالده اورالردن: وقوعه کله‌جك مدافعانی آرقه‌دن اورمغه ، « سلستره » یی محاصره وضبط ایتمکه ، روسچقی ستر ایلمکه، موسم صیفك شدید حرارتلی زمانلرندن اول « دوبریجه »نك ساری خسته‌لقلی اووالرینی وطونه‌نك بطاقلقلی کنارلرینی ترك ایتمکه والحاصل ـ حضرت پادشاهه متفقلر طرفندن وعد ایدیلن امداد اردولرینه سفره دخول ایچون وقت براقمقسزین ـ تورکلر ایله ایشی بیترمکه کسب اقتدار ایلیه بیلور ایدیلر ؛ لکن بونتیجه‌یی استحصال ایچون سرعت وشدت ایله اجرای تأثیر ایدلمك، بیوك وکثیف کتله‌لر ایله قطعی بر حرکت عسکریه اجرا قلنمق ، تورکلر طرفندن طونه بوینجه تأسیس وترتیب ایدلمش قوردونی کسر ایلمك والحاصل اندن‌صوکره یعنی ١٨٥٤سنه‌سنك نیسان‌ومایس آیلری اثناسنده. علی‌الاکثر وقوعه کلدیکی وجهله عساکری شورایه بورایه

طاغتمق ، آنلری فنا ترکیب وترتیب ایدلمش مشیتلرده توکتمك ، أیوجه تعیین ایدلمش بر مقصده استناد ایتدیرلمکسزین ، ویریان محاربه‌لرده افراد عسکریه‌نك قانلرینی بیهوده صرف وهبا ایتمك کبی احوال ألیمه‌دن اجتناب قلنمق اقتضا ایتمکده ایدی .

مؤلف شهیر «کوستاومارشال» ك بیاناتنی ـ مباحث سائره حقنده‌کی بیاناتندن دخی ایلروده استفاده قلنمق اوزره ـ بوراده کسه‌یورز .

افادات سالفه‌دن بالوجوه تظاهر ایدرکه قریم سفرینه تقدم ایدن ۱۲۷۰ طونه سفرینك سلسترہ مدافعهٔ شدیده وقهرمانانه‌سنه دکین امتداد ایدن ایلك دورنده طونه بوینده عثمانلیلر طرف طرف انواع موفقیات ، غلبات ومظفریاته نائلیتله یکدن اکتساب شان وشرف ایلمشلر و قلفات ، طوتره‌قان ـ اولته‌نیجه ، چه‌تات [چتانه ـ چتینا] پارلاق مظفریتلرینی احراز ایلمشلردر .

بو صره‌لرده دول متحابه طرفندن طونه‌بوینده‌کی قلاع واستحکامات ومواقع مستحکمه‌یی ، عساکر عثمانیه‌نك احوالنی کوروب اکلامق ایچون او حوالی‌یه کلمش ، «قلفات» محاربه‌سیله « طوتره‌قان ـ اولته‌نیجه» وقایع حربیه‌سنی بالفعل کورمش بولنان بعض آوروپا امرا وارکان حربیه ضابطانیله‌اك نامدار اسپانیا ارکان عسکریه‌سندن مشهور جنرال «پریم» [١] وبعض امثالی محاربات ووقایع حربیهٔ مذکوره‌ده او وقت روم ایلی

---

[١] مشارالیه ١٢٧٠ سنهٔ هجریه‌سنده درسعادته کلوب روم ایلی اردوی همایونه عزیمت ونزد سردار اکرمیده برخیلی مدت بولنه‌رق طونه قلاع ومواقع عسکریه‌سنی ، محاربات واقعه‌یی کوردکدن صوکره عودت ایدوب ١٢٧١ صفرنده « مادرید » ه مواصلت ایلمشدر .

اردوی همایونی باش قوماندانی بولنان وبعده قریم محاربه‌سی بدایتنده عهده‌سنه « سردار اکرملك » عنوان و منصب جلیلی جلیلی تفویض بیویلان مشیران فخام سلطنت سنیه‌دن « عمر پاشا » مرحومك تدابیر حسنه‌سنی، ترتیبات واجراآت عسکریه وحربیه‌ده‌کی اصابت و موفقیت تامه‌سنی [١] ، عساکر عثمانیه‌ده‌کی مهارت وفرط

[١] « عمر پاشا » آدریاتیق دکزی ساحلنده کائن واخیراً بالوجوه کسب اهمیت ایتمش « فیوم » بلدهٔ مشهوره‌سندن برآز اوزاق برخروات مملکتی بولنان « ولاسکی- Vlaski » شهرنده ١٨٠١ سنهٔ میلادیه‌سنده تولد ایتمش وبناءً علیه آوسترپا تبعه‌سندن ایدی. مشارالیهك اسم اصلیسی « میشل لاتتاس - Michel Lattas » در . اول امرده آوسترپا خدمت عسکریه‌سنده استخدام قلنمش وتدقیقات دینیه‌سی نتیجه‌سنده توفیق خدا وکندی آرزوی وجدانیسی اوزرینه بالاهتدا دین مبین احمدیی قبول ایده‌رك دور سلطان محمود خان عدلیده و ١٨٣٠ سنهٔ میلادیه‌سنده کوکلی عسکر یازیله‌رق عثمانلی خدمت عسکریه‌سنه کیرمشدر. بعده تدریجاً قطع مراتب عسکریه ایده‌رك روم ایلی اردوی همایونی مشیرلکنه ارتقا ایتمش و قریم سفریه تقدم ایدن مبحوث طونه سفرنده باش قوماندانلقله و سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی اوزرینه روسلر طرفندن محاصره‌لك رفع‌وفکنده بر آزصوکره شان وشرفله « بکرشه » ه دخولی متعاقب ١٣ محرم ١٢٧١ تاریخنده [یعنی قریم سفری باشلادیغی صره‌لرده] احراز ایتدیکی « سردار اکرملك » منصب جلیلی ایله روم‌ایلنده ، قریم شبه جزیره‌سنده و بر آرالق باطوم اردوی همایونی باشنده بولنه‌رق کرجستان و قفقاس حدودلرنده ومبحوث حربدن صوکره دخی طول مدت وقایع مختلفهٔ عسکریه و حربیه‌ده ، برجوق محال ومواقع عسکریه ومتنوع مناصب ومأموریتلرده عثمانلی دولت و ملتنه، اوز تورکلك ودین مبین اسلامه کمال صدق و صداقت وفرط استقامت و اهلیت وفطانتله بك بیوك خدمتلر ایفا ایده‌رك بك عظیم شان وشرف قزانمش، تاریخ عسکریهٔ عثمانیده ، عثمانلی تاریخ ملیسنده الی‌الابد ابقای نام ایلمشدر .

مشارالیه باش قوماندانلق ایچون الك لزم بولنان یتون خواص و مزیتلری جامع بر بیوك عسکردی . الك بیوك مهارتی کندی آثار ذکا وسنوحات فکریهٔ

اطاعت وانقياد، نظام وانتظام وانضباطى، هنكام محاربه ده كوسترديكلرى فرط شجاعت و حماستى فوق العاده تقدير و تحسين ايليه رك موفقيات ومظفريات مكتسبه يى تبريك ايتمشلر ومشهودات واقعه لرينى برتفصيل آورويايه بازوب غزتهلر ورسائل موقوته ايله نشر واعلان ايتمشلردى.

يكيچريلرك الغاسى زمانينه [١٢٤١] تقدم ايدن ، هر دوره سى وهن وفتور و احتراصات و فلاكتلر ايله مشبوع بولنان ادوار اخيرهٔ انحطاطيه مزده من الباب الى المحراب شعبات اداره وتأسيساتمزك، احوال وشئونات عليه وصناعيه ووقايع شخصيه ومليه مزك، حالات اجتماعيه ومدنيه مزك ... هر بررلرنده صورت تدريجيه ده بولنمق اوزره حس ايدلمكسزين حصوله كلمش بولنان تدنيات اسكى اردومزده،

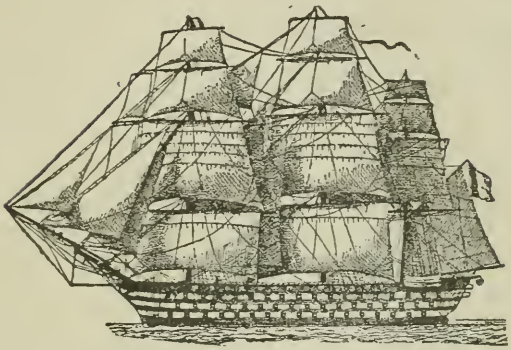
عسكريه سنى قوماندهٔ ايتديكى عساكر عثمانيه نك طبيعت و مزاجنه توفيق ايتمكده ايدى ؛ وچونكه عساكر عثمانيه محاربهٔ تدافعيه يه دها خصوصى بر صورتده مستعد بولندقلرندن وسفر مبحوثده عساكر مذكوره نك اشغال ايتدكلرى مواضع بوجنس حركات عسكريه يه پك كوزل توافق ايلديكندن « عمر پاشا » سوق الجيش نقطهٔ نظرندن مدافعه ده قالوب ـ مدافعه نك دشمنه حاصل ايده جكى بالجمله منافعى كندى خصملرينه ترك اتمامك ايچون ـ تعبيه ده كثرتلى تعرض استعمال ايلمكى يعنى « مدافعهٔ متعديه » اصولنى قوللانمغى تصميم ايتمش، مسلك مخصوص اتخاذ ايلمش و سائره وقعه سنك بو بولده كى مدافعهٔ متعديه يه پك كوزل بر نمونه و اورنك تشكيل ايتديكى ـ باخصوص « پلونه » مدافعهٔ جلادتكارانه سندن صكره ـ هر طرفده تصديق وقبول ايدلمش ايدى. الحاصل عمر پاشا هر صورتله شايان تجيل بيوك بر عسكردى. « رحمة الله عليه »

[موزهٔ عسكريهٔ عثمانى مشار اليهك مخدوم مكرم و عائلهٔ محترمه سى طرفندن اهدا و ارسال قلنمش برى صغير وديكرى جسيم، چرچيوه لى ايكى قطعه ياغلى بويا رسميله كندوسنك دخى بالذات حاضر بولندقلرى « طوتره قان ـ اولتنجه » محاربهٔ مشهوره سنك بيوك قطعه ده بر ياغلى بويا تابلوسنى وچرچيوه لى بعض فرمانلرينى احتوا ايتمكله مفتخر ومزيندر.]

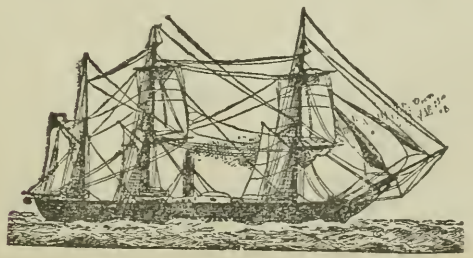
(١)

قپودان دريا باربا روس خيرالدين پاشا
Barbarosse Haïreddin Pacha .

(٢)

« ماليون » دينلان ١٢٠ طوپ ايله مسلح اوچ انبارلى [كوكرته‌لى] كمى
[١٩ نجى عصرميلادى].
Vaisseau à trois ponts, 120 canons. (19e Siècle).

يلدن چرخلى فرقتين (١٨٤٥ سنهٔ ميلاديه و ١٢٦١ سنهٔ هجريه‌سنده).
Frégate à roues 1845 .

(۱) — باربارووس خیرالدین پاشا

باربارووس جزایره صاحب مشهور قوماندانلردن ایکی برادرك اسمیدر . بونلردن «اوروج بك » نامنده برنجیسی « تلمسان - iTelemcen» اوکنده شهید دوشمشدر . آمیرال بولنان ایکنجیسی خیرالدین پاشا جزایری تحکیم ایتمش و سلطان سلیمانه دخالتله عهدهسنه قیودان پاشالق توجیه ایدلمیله « پره وزه » اوکارنده « آندراسی - Andracie » کورفزنده « آندره دوریا » قوماندا سنده وندیك دونمامنی پریشان ایتمشدر . فرانسزلره دوست صورتیله فرانسه قرالی برنجی فرانسوایه امداد ایچون دونمامیله مارسلیایه کلمش و ۱۵٦٤ سنهٔ میلادیسنده درسعادتده بالارتحال بشکطاشدهکی تربهسنه دفن ایدلمشدر .

(۲) و (۳) — (۱۲۷۰-۷۲) طونه وقریم سفری هنکامندهکی حرب ونقلیه سفائنی

(۱۲۷۰-۷۲) طونه وقریم سفری آنماسنده کرك نزد دولت علیهده وکرك انکلتره وفرانسه دولتلری وسائر دول بحریه نزدنده استعمال قلنان حرب ونقلیه سفینهلرینه برنمونه تشکیل ایتمك اوزره (۲) و (۳) ده ارائه قلنان سفینهلر اعطا قلنمشدر. بونلردن (۳) نومرولی سفینه اوزمان دهایکی استعمال قلنمقه باشلامش بولنان یاندن چرخلی بخارایله ایشلر برسفینه [یعنی واپور] در .

(۱) برنومرولو کمی ایسه اوزمانك اك بیوك سفائن حربیهسندن بلکه بلی برسفینهدر .

[۱۸ و ۱۹ زنجی لوحهلره مراجعت بیوریله]

(۱۲۷۰ - ۷۲) ده‌کی عثمانلی دونمامی حقنده معلومات :

عثمانلیلر اولا « کایپولی » ده دونمنا وجوده کتیردیلر . عثمانلی دونمامی استانبولك زمان فتحنده - اووقت «فدالیالیمانی» دنیلن وجویزلك طریقیله‌قره‌دن سفائنك‌خلیجه نقله‌خادم‌بولنان- بالطه لیمانینده جمع واحضار ایدلمش وبلغار نسلندن بالطه اوغلی سلیمان بك قوماندەسنده بولنمش ایدی . عثمانلی دونمامی او زمان لاتنه اوکلرندەکی محاربهٔ بحریه‌ده دشمن سفائن بحریهٔ عظیمه‌سنه قارشو احراز ظفر ایده‌مامکله برابر قره‌دن (بالطه‌لیمانی - زنجیرلی قویو) طریقیله خلیجه ایندیرلدکدن صوکره مهم‌خدمتلر ایتمش وسلطان‌سلیمان قانونی زمانینده وقیودان دریا باربارووس خیرالدین‌پاشا زمانینده « پروزه » مظفریت عظیمه‌سی‌کبی بربیوك مظفریت بحریه احراز وبالدفعات بحرسفیددە وندیك واسپانیول وسائره دونمالرینی بوزوب بحرسفید سواحلنی تتره‌تمش ، فرانسه‌نك امدادینه کیتمش والحاصل خیلی‌مدت بحر سفیددە فرمانفرما بولنمش ایسه‌ده صوکره‌لری وبالخاصه چشمه ده روس دونمامی ، ناوارین‌ده متفقین دونمامی طرفندن احراق ایدلدکدن صوکره کرکی‌کبی ضعیفلانمش وسلطان سلیم ثالث وسلطان محمود خانك همتلریله یکیدن کسب قوت ایتمکله باشلامش ایکن قریم سفرینه تقدم‌ایدن طونه سفری هنکامنده بربیوك قسمنك « سینوب » ده روس دونمامی طرفندن احراق ایدلمسی اوزرینه تکرار ضعیفلانمش ایسه‌ده قریم سفری اثناسنده « محمودیه » قالیون همایونی وسائره بعض سفائن حربیهٔ متباقیه خیلی مهم خدمتلر کورمشدر .

اشبو محمودیه قالیونی ترسانه معماری محمد افندینك محصول دست همتی بولنوب زیب‌واندام وخفت وسرعت ایله دول متفقه کیلری ایچنده یکتا و (لوحه ۸) ده (۲)ایله کوستریلن سفینه‌یه مشابه ایدی. سواریسی « آتمش محمدیك » اوتوز اوچ اوتوز درت پاشلرنده برمرد جوان‌همت بولنمغله ایلك‌اوکجه کندوسنی استخفاف‌ایدن انکلیز آمیرالرندن بری سفر عودتنده « سن‌بوکمینك أری ایمشسك » دیه‌رك کندوسنی تبریك ایتمشدر .

عسكرلو اوجاقلرمزده، تأسيسات وتشكيلات عسكريه‌مزده دخى حصوله
كلمكله او زمانلرمزده‌كى سفرلرمزده بعض استثنالرله برابر همان‌متوالياً
هزيمتلر وقوعه كلمكه باشلامش و آوروپا اصول وقواعد عسكريه‌ومدنيه‌سنى
ادخال مقصد اساسيسنه مستند بولنان « يكچريلرك الغاسى » امر عظيم
ومهمندن صوكره آوروپا طرز واصولنده‌كى يكى اردومزله روسلره
قارشو اجرا ايتديكمز ١٢٤٤ ـ ٤٥ [١٨٢٨ـ٢٩ م] سفرمزدخى
هزيمت وفلاكت وضايعات عظيمه ايله نهايتلنمش بولنمقله بو دولت
وملت ايچون اميد نجات وسلامت قالمديغنه ذاهب بولنان آوروپاليلر
آرتق دولت عليه‌يى اسماً موجود، جسماً مفقود بيلكده وبوى شفاهاً،
قلماً لزوم وايجاب مسا ايلدكجه سرد وبياندن خالى قالمامقده ايكن اشبو
طونه وقايع حربيه‌سى اثناسنده ـ بيوك پترو زمانندن برو شدت انضباط
وكمال انتظام واطاعت ايله مألوف، پك مكمل اسلحه وتجهيزات حربيه،
الك ماهر ومعلم قوماندانلر واركان وامرا وضابطان عسكريه‌يه مالك
كثرت ودهشتلى ـ روس اردولرينه قارشو غير مدنى ومتقسخ عدايتكارى
تورکلرك بويله هردرلو اميد ومأمولك فوقنده موفقيات ومظفريانه
اناثاليتلرى و « قوجه رشيد پاشا »، « اغالى پاشا » وامثالى مثللو ذوات
عاليه ودبلوماتلرمز لياقتسنده سياست دوليه، اصول ومعاملات مدنيه‌ده
كياست ومهارت، مدافعهٔ حقوقده متانت وقوت كوسترملرى بتون
آوروپا افكار عموميه‌سنى لهمزه چويرمش، بونك ثمرهٔ نجات آورى
بولنمق اوزره فرانسه وانكلتره دولت فخيمه‌لرى وصوكره ساردنيا
[ايتاليا] دولت نجيبه‌سى تماميت ملكيه واستقلال عثمانينك مدافعه
ومحافظه‌سى ايچون نهايت سلاحه طارلايلوب سفره آتلمغله قزيم سفر
عظيم ومشهورى وقوعه كلشدر..

سفرده‌کی عساکر عثمانیه حقنده بعض معلومات مطالعات مخصوصه

مبحوث طونه سفری محاربانده عساکر عثمانیه‌نك ظفردن ظفره قوشمسی وآنی تعقیب ایدن قریم سفری هنگامنده دخی اوموز اوموزه سلاح ارقداشلغی ، محاربه قرداشلغی ایتدکاری فرانسز وانکلیز وساردنیا عساکرندن ـ نظام وانتظام، تعلیم وتربیه، اطاعت وانقیاد وانضباط ومهارت عسکریه خصوصلرنده ـ هیچده کیرو قالمیوب مظفریات واقعه‌یی احرازده بر عنصر اساسی ، بر عامل تام تشکیل ایتلری طالع وتصادف اثری بولنمیوب مذکور سفرلردن مقدم عساکر عثمانیه‌نك اصول وقواعد موضوعهٔ حربیه وقوانین ونظامات عسکریه‌یه بر تعصب تام عسکری ایله بالتمام رعایت ایتملك اوزره عسکرك یتیشدیرلمسنك ، آره صره بیوك تعلیملر، مانوره‌لر یاپدیریله‌رق مهارت عسکریه وحربیه‌لرینك ازدیادونشوونماسنه، افکار عسکریه واحتساسات جنکاورانه‌لرینك تعالی وانکشافنه فرط اعتنا ودقت ایدلمسنك وبرده یکیچریلرك الغاسندن صوکرا روسلرك آوروپا اصولنده کنج عثمانلی اردولرینك اکمال تنسیقات وتکملاتنه میدان ووقت وفرصت ویرلمامك ایچون آچدیغی (١٢٤٤ ـ ٤٥) سفرینك قلبلرده فکر انتقام اویاندیرمسنك نتایج نافعه‌سیدر . فی‌الحقیقه سفره اشتراك ایدن عساکر عثمانیه‌دن عساکر مصریهٔ شاهانه دور سلطان محمود خانیده یکیچریلرك الغاسیله « عساکر منصورهٔ محمدیه » نامی ویریان نظام جدید عساکرینك احداثندن اول مصر والی محمد علی پاشا [illegible]

دها اول احداث ایدلش ، وهابی وموره وقعه‌لرنده دولتمزه بیوك خدمتلر ایتمش ، قوانین ونظامات ونظامنامه‌لرندن ، معلملرندن نظام جدید اردوسی ایچون کافی استفاده قلنمش اوتهدنبرو ماهر ومعلم عساکر منتظمه‌دن بولندقلری کبی تونس والیلری [بکلری] همتیله کیتدکجه کسب انتظام ایدن تونس عساکری ده بونلردن پکده کیرو قالمامقده ایدی. سیاه اطلس بیون باغلی، سوبیه وآصغیلی، باشی بوزوق پوسکول و فراحی وتپه‌لکلی، مسلك عسکریسنده پك جدی وپر وقار، او وقتکی ضابطلرمز قطعات عسکریه‌یی عادتا برماکنه کبی ایشله‌تیورلردی. تبیر عوام اوزره فرعون پوستندن دها یوکسك عدایدلن یوزباشیلق پوستنده اوطوره‌رق محافظهٔ انضباط قصدیله رفاقتنده بولنان ، اوطه‌سنده باتان ملازمنی ضرورت حس ایتمه‌نجه ساعتلرجه آیاقده طوتمقدن ذوق آلمق اعتیادنده‌وفقط آمرلری کبی مادونده‌کیلره حقیقی برپدردن دهامشفق بولنان اوزمانده‌کی یوزباشیلردن قات اندرقات زیاده مراسم وتشریفات واصول وقواعد عسکریه‌یه، طفیه‌لر [تعلیماتنامه‌لر] [١] و داخلیه وسفریه‌وجزا واداره قانوننامه‌لری احکامنه قیلی قیلنه رعایتی عسکرلکك اساسی بیلمش نجه‌امرا وارکان عسکریه‌یه مالك بولنان اودورده‌کی صنوف مختلفه‌دن عساکر نظامیهٔ شاهانه دخی تعلیم وتربیه واطاعت

---

[١] دور سلطانی محمود خان عساکر جدیده‌یه کچیرلك لفاسنده عسکریه « عساکر منصورهٔ محمودیه » نامیله احداث ایدیلن نظام جدید عسکرلکدن پیاده عساکرینك اعمال و حرکات و تعلیمات و اداراتی و محاربه‌سنه دائر اصول و قواعدی جامع بولان ایلك پیاده تعلیماتنامه‌سی « تعلیماتنامهٔ پیادگان » نامیله علی طریق الترجمه وجوده کتیریلوب بهاینده اشکال ورسملر الواحی احتوا ایلك اوزره

و انضباطجه [١] و الحاصل هر صورتله پك منتظم ايدى . كوكالى باشى بوزوق عسا كرى البته هيچ بر صورتله آنلرك كعبه واصل اولامامقله برابر آنلرده ـ دين ودولته خدمت امل مقدسى سائقه‌سيله ـ اطاعت وانقياد تام ايله ميدان جلادتده عساكر نظاميه‌يه توفيق حركت ايدرلر وايكيسى آره‌سى بولنان عساكر ردىفه ايسه تعليملرينه دقت واعتنا قلندينى زمانلرپك چابوق عساكر نظاميه درجه‌سنى بولورلردى.

طونه وقريم سفرلرندن اول تعليمات عسكريه‌يه واوزمانلر « آتش تعليمى » دنيلن محاربه تعليملرينه، مانوره‌لره ويريلن اهميت عظيمه‌يى كوسترمك اوزره « تاريخ لطفى »نك اخيراً مطبوع سكزنجى جلدندن [صحيفه ٧٩] مقتبس بعض معلوماتى عيناً آتى‌يه درج ايديبورز :

[١٢٦١ سنهٔ هجريه‌سنده (يعنى قريم سفرندن ٩ سنه اول) اسكدر جهتنده كائن فنار اووه‌سنده غايت منتظم وجمعيتلى بر آتش تعليمى اجرا قلندى . محل مذكوره تشريف شاهانه بيورلدى . اركان ووكلاى دولت موجود وحاضر ايديلر.

خاصه ونظاميه‌دن سكز آلاى ايله استحكامات نمونه‌لرندن مركب بر هيئت منتظمهٔ عسكريه حضور شاهانه‌ده اجراى حركات عسكريه ايله اثبات مدعاى وظائف ايتمشلردر . اشبو حركات عسكريه‌يك نزد عالىٔ شاهانه‌ده قرين شاپاش بولندىغنه نشانهٔ بى‌پهانه تشكيل ايتمك اوزره برقاچ كون صكره حضور شاهانه‌يه جلبله سرعسكر پاشايه

---

[١] اليوم مرزهٔ عسكرى‌ده محفوظ سلطان محمود خان‌ك حضرتلرى طرفندن ومشاراليه‌يه‌رك مذهب رسنونه ربطيله محافظه‌سى ترمان بيورلمش تاريخى بر تفنكك مشاهده ، أتيكيتنك محافظه بيورلمشى توصيه اتدلمز .

غایت کرانبها مرصع برقطعه سیف وخاصه مشیری رشید پاشا ودار شورای عسکری ریسی ظریف مصطفی پاشایه طغرای غرای ملوکانه ایله مزین برقطعه ذیقیمت قوطی احسان بیورلدی .]

اسکدارده « فنار اووه‌سی » دنیلان محل قنار ایله کوزتپه آره‌سنده‌کی ـ اوزمان اووه صورتنده بسبتون خالی بولنان ـ اراضیدر. کوزتپه استاسیونی جوارنده مهاجر خانه‌لری قربنده طاش اوجاقلری دنیلان محلده حالا موجود بولنان مربعی برطابیه [ردوت] بوحرب مانوره‌سی صره‌سنده انشا قلنمش، مانوره‌نك اساسی ایسه دونمادن فناره عسکر دوکن بردشمنه قارشو بوحوالینك محافظه ومدافعه‌سندن عبارت ایدوکی بعض قدمای ارکان عسکریه‌دن ایشیدلمشدر .

وینه « تاریخ لطفی »نك سکزنجی جلدنده [صحیفه ١٦٥] مندرج بولنان بویولده‌کی دیکر معلومات دخی عیناً آتی یه درج ایدلمشدر :

[١٢٦٤ سنهٔ هجریه‌سنده ولی افندی صحراسنده (١٦) طابور پیاده، (٢) بالای سواری، (٧٢) قطعه طوپدن مرکب عظیم برهیئت عسکریه مانوره اجرا ایتمشدرکه اوزمانه دکین مثلی کورلمش شی دکل ایدی . ذات پادشاهی ووکلا ومأمورین تماشاسنده حاضر ایدیلر . تجمع ایدن اهالی تعدادیه کلور شی دکل ایدی .]

بومانوره کمال مهارتله اجرا قلنمش، حین اجراسنده حالا موجود بز فابریقه‌سنك اوکنه موضوع طوپلردن چریجی چایرنده الیوم خالی و کچه‌لرك یقانیدیغی حوض جوارنده الآن موجود مربعی بر طابیه [ردوت] اوزرینه مرمیات ایداخت ایدیلرك بوجواردہ استانبول جهتندن کلمکده اولان عسکر تدجیتندن انشا قلنان بر کوشکدن ذات حضرت

پادشاهی بو ماوره و انداختلری سیر ایلمشدر . [موزهٔ عسکری کتبخانه‌سنده مبحوث مانوره‌نك چرچیوه‌لی برخریطه‌سی موجوددر] .

وینه « تاریخ لطفی » سکزنجی جلدنده [صحیفه ١٩١] عیناً مواد آتیه‌محرردر :

[١٢٠٥ سنهٔ هجریه‌سنده دولتجه بعض تشبثات احتیاطیه اوزرینه کورینان لزومه مبنی افراد ردیفه‌نك برقسمی استانبوله جلب ایدلمشدی. بونلرك ایچنده بیکس ومعینسز بولونانلر وطنلرینه اعاده قیلندی . عساکر مذکوره‌نك هیئت انتظامیه‌لریله تعلیم وتعلمجه مهارت عسکریه‌لرینك تجربه‌سی ضمننده ولی افندی صحراسنده مثلی نامسبوق هیئت عسکریه تجمعیله بیوك برتعلیم مانوره‌سی اجرا قلندی . ذات شاهانه ، وکلا ، امرا واعیان وارکان دولت اورابه‌عزیمت ایتدیلر . او آقشام ذات‌حضرت پادشاهی جوارده کائن « عمرپاشا »چفتلکنده آرام بیوردیلر . میرآلای ادهم بکه [١] ارکان حربیه لوالی ویرلدی .]

بوتعلیم مبحوث طونه سفرندن تقریباً بش سنه مقدم یاپلشیدی ؛ روسلرك دها اوزمانلر دنبزلکه ، احضارات ومعاملات تجاوزیه‌یه ابتدار ایتملری کندولرینی هروقت تحت ترصده طوتان رجال عسکریه‌مزی بویولده تعلیملره ، احضاراته سائق بولنه‌یوردی .

« داود پاشا ـ ولی افندی » صحراسنك یکیچریلر ادوارنده همان دائمی بر اردوکاه حالنده وهر نوع بیوك تعلیملرك بوراده یاپلقده بولنمسی ، سفرلره باشلانه جغی صره‌لرده درسعادت وحوالیسنده طوپلانه‌رق

[١] مؤخراً رتبهٔ صدارته قدر ارتقا ایدن ادهم پاشا مرحومدر .

سفره کیده‌جك عساکرك بوراده اجتماع ایدوب توغ اخراجی مراسم مخصوصه‌سی کونده توغلرك طوپقوسرای همایونندن بورایه چیقارلمسی وبوصره ده پادشاه زمانك عنعنات قدیمه یه توفیقاً الای والا وکمال احتشام ایله ووکلا ووزرای دولت، ارکان ورجال سلطنت آتلره‌را کباً پك مشعشع برصورتده رکابلرنده بولونمق اوزره مذکور صحراده‌کی اردوکاهه کلوب [١] اردوی همایونك ایلك مشیت عسکریه یه ـ کوچك چکمجه کوپریسنده اصولاً تعداد عسکر [تصحیح بدرکاه] معامله‌ٔ قدیمه‌سی اجرا قلنمق اوزره ـ بوراده باشلامسی [٢] و (١٢٩٣ ـ ٩٤) سفریی متعاقب روسلرك « قالیتاریا » قریه‌سی جوارنده‌کی برکنارنده صوکره هدم ایدیلن روس ابده‌سنی یاپدقلری « داود پاشا ـ کوچك چکمجه » شهراه عسکریسنی بالتعقیب ادرنه یه طوغری حرکتی و سفر نهایتنده عینی طریقدن عین مراسم ایله استانبوله عودت و دخولی عنعنات قدیمه‌سی هیچ دکلسه قسماً نوعما احیا ایدلمك صورتیله دور سلطان عبدالمجید خان و بعده سلطان عبدالعزیز خان حضرانی دورلرنده ولی افندی محراسنده آره‌صره آتشلی تعلیملر [مانوره‌لر] اجراسنه باشلانمش و چیرچیلی چایری صرتلرنده جندیلکك ادامه وترقیسی اساسنه مستند اولمق اوزره دور سلطان

[١] «مورهٔ عساکری رهبری» نك مؤلفی اکمال یه نامیله شرایدیلن رسملی ایکنجی رؤسای بلدیه‌دن «رفعت» بك حضرتلریدر.

[٢] اردوار قسمی اردو پوسی خارجنده‌کی «یکیلر» سمتی طوپجی عساکر مرینك اردو پوسی اله ابوب آره‌سنده بولنان اوتاقلر محله‌سی عساکره چادر و اوتاغ کمال و اعطا ایلیان اوتاقلرك قپوکلرنه دشمی اولندیغی جهتله سفر بر اردو « داود پاشا ـ ولی افندی » رکبکاهنه جیقه یعنی هنکامنده عساکر مذکوره اووارلدن اردوکاهده‌کی وسائط بالهوا کلمیورلردی .

عبدالعزیز خان خاوا خوارزمه قدر و هو شکار ان اهالی عاطر فلدن جمعکه نکدی
جریدی اویونلو ینه یدولدی ایدیلد کلش بولندیغی محکی اعلاق الامشو وجهله تدن
صوکره کوه ولی افندی بحر خزر لمندنه بر صورت جدیده ده مکتب
حربیه سوارلری ماتزه دائره سنده اویانه یزیلن بارکه سپاهی اوجاغی »
طرفلدن سن آورپاده پاکلری آکدیران بر «آت آقوشو محلی» نك تو تیب
واحد اشیله اورادهآت یاریشلری وصوك زمانلرده طلومبه یاریشلرینك
اجرا لمسنه باشلانشدی توخی مصر سلطان عبدالمجید خان خاطرلك بویولده کی
تشبثاتنه واجرا لمجرآتی تماشاسندن تفرعات اخیره ایچون بولنمقدر

(١)

سلطان محمود خان ثانى
Sultan Mahmoud Khan II.

(٢)

سلطان عبدالمجيد خان
Sultan Abdul-medjid Khan.

(٣)

(١٧) نجى عصر ملادنده يكيچريلر : 1،2 يكيچرى نفراتى-3 يكيچرى اغاسى
Janissaires (XVII. s.) 1.2 soldats; 3 Agha

(٤)

« مملوك » ويا « كولن » دنيلن مصر سواريسى
Mameluck (sorte cavalerie en Egypte.)

(٥)

مصرده كولن امراسندن مراد بك
Murad Bye, un des chefs Mamelucks.

(٦)

مصر واليسى محمدعلى پاشا
Mehemmed Ali Pacha, vice-roi d'Egypte.

(٧)

مصرلى محمدعلى پاشانك مشهور ابراهيم پاشا
Ibrahim Pacha, commandan en chef de l'armée d'Egypte.

(۱) ـ سلطان محمود خان ثانی : ۱۲۲۳ سنهٔ هجریه‌سندن ۱۲۵۵ سنهٔ هجریه‌سنه [۱۸۰۹ : ۱۸۳۹ م] قدر ۳۲ سنه کمال شدت ایله اجرای حکومت ایتمش ، صربلیلرله موزه رومللرینی تحت اطاعته آلمش ، تپه‌دلنلی علی پاشا ایله مجادله ایدوب آنی تأدیب ایلمش ویکیچریلری واصول قدیمهٔ عسکریه ومدنیه‌یی فلدیروب آوروپا اصول عسکریه ومدنیه‌سنی ادخال ایلمش ، موزه وقعه‌سنده دونمامسی « ناوارین » ده احراق بالنار ایدلمش ، زمانده مصر والیسی محمد علی پاشانك (٦) مخدومی « ابراهیم پاشا » (۷) عصیان ایتمکله قومانده‌سنده‌کی مصر اردوسی سوریه‌یی وحلب واطه ولایتی اشغال وگولك بوغازینی چوب قونیه‌یی ضبط ایله کوتاهیه‌یه قدر گلمش وروسیه ایله خنکار اسکله‌سی معاهده‌سیله عقد اتفاق ایتمسی اوزرینه مصر عسکری کیرو چکلمشده‌ده اطنه ولایتی الی سنه ید ضبطنده طوتوب نهایت « نزیب » هزیمتی (۱۸۳۹) صره‌سنده ارنحال ایلشدر . یکیچریلرك (۳) الغاسندن صوکره عساکر منصورهٔ محمدیه نامیله احداث ایتدیکی آوروپا اصولی عساکر منتظمه کیتدکجه کسب انتظام وتکمل ایدرك دور سلطان عبدالمجید خانیده ۱۲۷۰ طونه سفرنده و (۱۲۷۰ ـ ۷۱) قریم سفری هنکامنده دول متفقهٔ عساکریله برلکده بیوك مظفریتلر احراز ایلشدر .

(۲) — سلطان عبدالمجید خان : پدری سلطان محمود خان ثانی‌یی استخلاف و ۱۲۵۵ سنهٔ هجریه‌سندن ۱۲۷۷ سنهٔ هجریه‌سنه (۱۸۳۹ : ۱۸۶۱ م) قدر اجرای سلطنت ایتمش و۱۸۲۳ ده تولد ایلشدر . انواع مظفریتلرله مالی ۱۲۷۰ سفری وبونك نهایتنده‌کی سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی زمانده وقوعه کلوب ۱۲۷۰ ـ ۷۲ (۱۸۵٤ ـ ۵۵) ده فرانسه ، انکلتره ، پیه‌مونت (ایتالیا) دولتلریله متفقاً قریم سفر مشهورینی اجرا و ۲۵ شباط ۱۸۵٦ تاریخنده انعقاد ایدن پارس قونفرهسنی متعاقب عقد ایدیلن پارس معاهده‌سیله دولت عثمانیه‌یه بردور سعادت کشاد ایلمش وفقط اعلان ایلدیکی تنظیمات خیریه‌ده مظهر موفقیات تامه اولهمامشدر .

(۳) ـ یکیچریلر : ۱٤ نجی عصر میلادیده تأسیس واحداث ایدیلن اشبو کزیده وممتاز عساکر وقتیله تورك دولتنه نیجه غلبات ومظفریات وفتوحات ایله بیوك خدمتلر ایتمش ایکن شماره‌رق وبونلرك دیندار وخادم شریعت غرا بولنورکن آره‌لرینه مفسدلر نفوذیله کیتدکجه بوزلمش واکثك باباسی (ولی نعمت) بیلدکلری پادشاهلرینك اسکی خواص قهرمانانه وجوانمردانه‌لرینی اسرایلره قیاسه‌رق صنایع

ایده کلمری اوزرینه انلرك علیهنه عصیان وقیامی معتاد ایدنمش وبو وجهله ضایعات عظیمه یه سبیت ویرمش بولنمقله ۱۲٤۱ (۱۸۲٦ م) ده نهایت سلطان محمود خان ثانی طرفندن جونی قتل واعدام ایدلمك اوزره الغا ایدلمش وفقط بونلرك الغاسیله برابر تورکلرك مهابت وسطوتی ده آوروپالیلر اوزرنده قالقوب هنکام الغاسنده آوروپا حکمدارلری بربریله اوپوشمش وتاریخ جودتده بیان ایدلدیکی اوزره بعض آوروپا حکما وارباب قلمی اصلاحلرینه یول بولنیه رق بونلرك عادات وعنعنات قدیمه ایله برابر الغاسنی تنقید ایلمشدر .

(٤) ـ مملوك دنیلان کولمنلر : قدیما مصرده ملك صلاح الدین ایوبی کورجستان وترکستاندن برچوق اسرا صاتون آلوب بونلری مصره کتیرمش ، انلر زمان صوریله مصر حکومتنی الهکچیروب حکمران بولنمغه ، حکومت ایتمکه باشلامش ، صوکره بونلره چرکسلرده التحاق ایتمش ، حکومت بونلره انتقال ایلمش ایدی . تورك . کورجی ، چرکس اسیرلردن متشکل برنوع سواری عسکری تشکیل ایدن بونلره « مملوك » ویاخود « کولمن » اسمی ویرلمشدر .

یاوز سلطان سلیم مصری فتح ایدنجه بونلری ابقا ایتمش ، عساکر مذکوره مصرده کی (عثمانلی ـ مصر یرلی عساکرندن معدود بولنمق اوزره الك مکمل ، ممتاز وگزیده عثمانلی سواریسی تشکیل ایتمکده بولنمش ایدی . بونلرك بکلری (امراسی) واردی ؛ « مرادبك » انلرك الصوك کلن مشهور امراسندن بریدر .

عثمانلی والیلری ومحمد علی پاشا بونلرله خیلی اوغراشمش ایدی . نهایت محمد علی پاشا مصرده کسب استقلال ایدنجه خیله ایله برضیافتده بونلرك امراسنی همان کاملاً معدوم واطرافه طاغیلان مملوکلری یاقالادقجه محو ایلمشدر .

ناپولیون بوناپارت مصره استیلا ایلدیکی زمان انلرده کی جندیلك وحوارقه حیران قالهرق فرانسه ده انلره مشابه وبرچوقلری اعضادن بر « مملوك ـ سواری بلوکی » تشکیل واحداث ایتمش ایمش ایسه ده « تهرور ـ بلانسی » وقعه سنده بونلر کاملاً اعدام ایدلمشلردر .

(٥) کولمن امراسندن مشهور مرادبك : ۱۷۵۰ سنهٔ میلادیه سنه طوغری تولد ایتمش و۱۷۹۸ ده قاهره جوارنده مصر والیسی بکر پاشا قوماندا سنده بولنان عساکر عثمانیه ایله گولمن امراسندن « ابراهیم بك » وکندی قوماندا سنده بولنان کولمن (مملوك) سواری عساکری آره سنده وقوعه کلن اهراملر میدان محاربه سنده « بوناپارت » طرفندن مغلوب ایدلمشدر ؛ بعده غالب فرانسزلرله اتفاق ایتمش و ۱۸۰۱

ده فرانسزلری ایلوفه‌دن قورتارمق ایچون قاهره‌یه کلورکن قوله‌ران ارتحال ایتمشدر .

(٦)ـ مصر والیسی محمد علی پاشا : قواله چورباجیسی حسین اغانك یکی‌در . سلطان سلیم ثالث زماننده مصرك فرانسزلردن استردادی ایچون کیدن عساکر میانده براهکی یوزکزیده عسکر سرکرده‌لکی ایله‌مصره کیتمش ایدی . قاهره‌ده مراحلدر (١٧٦٩ ـ ١٨٤٩) .فرط ذکاوفعالیتی سایه‌سنده مصرحکومتنی الهکیروب آوروپا اصولنده وموخراً عثمانلیلره نمونه تشکیل ایدن قوتلی ومنتظم براردو تشکیل ، زراعت وصنایعی تشویق ، مملکتی اعمار ایلمش ، وهابی‌عصیانی تسکین ایتمش ، موره اختلالنی تسکین ایچون دولت عثمانیه‌یه اردو ودونمانما ارسالیله معاونت ومشهور حالت افندی فساداتیله دولت علیه‌یه عصیان ایدوب سوریه واطنه‌یی‌یکه‌رك کوتاهیه‌یه‌قدر اناطولی‌یه‌استیلا ایتمش ونهایت ورائنله اداره ایدلك اوزره مصر والیلکنی احراز ایله (١٨٤١) سلطان عبدالمجیده عرض مطاوعت ایلمش ورقانده اخلافی مصر خدیویتی وزمانمزده مصر سلطانلغنی احراز ایلمشدر .

(٧) مصرلی ابراهیم پاشا : مصر والیسی محمد علی پاشانك اوغلی‌در (١٧٨٩ ـ ١٨٤٨) .ماهر برجنکاور ، اعلا براداره آدمی وفقط خیله کاروظالم ایدی . موره اختلالی وقایعنده تمیز ایده‌رك اختلالی کاملاً باصدیرمش وفقط تورکلره قارشو عصیان ایده‌رك سوریه واطنه‌یی کوتاهیه‌قدر استیلا ایلش ایسه‌ده آوروپا مداخله‌سی انلری ترکه کندوسنی مجبور ایلمشدر .

ابراهیم‌پاشا سوریه‌ده عکاقلعه‌سنی حرباً ضبط ایتمش بولندیغی کبی قونیه محاربه‌سنده صدراعظم رشید محمدپاشایی‌ده یوزمش (رجب ١٢٤٨) و « نزیب » ده « مولتکه » نك رفاقت ایتدیکی حافظ پاشایی‌ده منهزم ایلش ، آلتی سنه‌قدر اطنه ولایتی عهداً یدضبطنده طوتمش ایدی .

| بهکام سفرنامه دوم سیاحت [illegible] و بکیفیت عشرت کرمان، سیاحت بین
ازدولی دمش تقدیم بازار و دمش سرحد عشرت بیشه و بحری، آچان
روم و چاپه [illegible] مواد موقت محفوظه بی ماوقیدر |

قریم سفرینه مقدم اولین نومره یاپیلدی سلسلهٔ مذکوره ۱۳۱۰ واقعهٔ فهرمانانه سی و قوعه کلن طوطو سفرینی دوردو اولدینی کبی تمام حربیهٔ اساسیه حقنده ویرمیه جکمز معلومات تحریراده ختام بولدیغی، مسافرلرمذکورینی نهایتلندیکی کی سلسلهٔ مذکوره ۱۳۱۰ واقعهٔ فهرمانانه سی وقوعاتی عالم اسلام اساسلرله مستدلاً آتیده قسم ثانی اولهرق مفصل صورتده یازیلهجغندن «قریم سفرینی» وقایعی قابل اساساً پروغرامجه منخارجنده بولندیغندن دلائل بحث ایتمیه جکمز بو بابده مفصل بر کتاب یازیلمش اولمغله بنا عليه متخصصینه و محررین عسکریه مزدن طالب و تمنی ایده رك بو عهده ذی الحاصل حاضر وقتمزه تعلق قسمینه کرك لمحوث طوطو سفری و کرك آتی تحقیقاتیله بیان و تقریر سفرینی همکامنده دوردیلدیکی بولنان انکلیزکلرینه و فرانسه عسکرلرینه بو سفرلرده عسکر کمنه مکوره باش اوقو قلرینه انکلیزکلرینه و فرانسه جزایرالله سائر بعض رجال عسکریه بو بحر جلوه لرمسببیتیله بعض مشروطه لرینه و بوسفور جاری حقنده بعض معلومات مخصوصه نك ذکرینه دوردیلدی لاحقه صورتیله بیاننه مناسب اسکورکولدیك :

محوث طوطو سفرینی آندیرمق اوزره کروه کروه قریم سفرینه همکامنده اول امر اولهرق کلیبولی طرفنه شیخ زنجیرلی ایله اجتماع ایدیلدیکی کروه کروه «ایدنه» طریقیله قره دن دونوشتوال اولدیغی کبی اوزاوه کردکن دن وارنه یه» نقل نقل

ایدیلن انکلیز وفرانسز عساکرندن بر مقداری استانبوله چیقارلمش بولندیغی کبی اندن صوکره دخی کرك فرانسه وانکلتره لیمانلری ومحال سائره ومالطه‌دن کله‌رك قریمه سوق ونقل ایدلمن فرانسز و انکلیز عساکرندن بر طاقمی حسب الایجاب درسعادتده آلیقونمق وبونلردن لازم کلنلر قریمه سوق ایدلدکجه یرلرینه باشقه‌لری جلب ویا تبدیل موقع ایله اقامه ایدلمك صورتیله (١٢٧٠) طونه سفری اواخرینه طوغری وبالذات قریم سفری هنکامنده استانبول وحوالیسنده بر خیلی انکلیز وفرانسز عساکری بولنه‌یوردی .

اناطولی جهتی و بالخاصه اسکدارده سلیمیه قشلهٔ همایونلك قسم اعظمی ایله قله‌لی قشلهٔ همایونی و بو جهتده‌کی سائر بعض اماکن عسکریه و محللر انکلیز عساکرینه تخصیص ایدلمش وبو صره‌لرده اسکدار چارشولرنده تورکلره انکلیز عساکری و بالخاصه بر شکل غریبه‌کی اسقوچیا عسکرلری و دیدونلر آره‌سنده تماس عظیم ودوستلق حصوله کلمش ایدی . بك اوغلی جهتنده‌کی تقسیم قشله‌سی، لوند چفتلکی وماصلاقی حوالیسی واستانبول سورلری خارجنده‌کی رامی قشله‌سی، داود پاشا قشله‌سی ایله سائر بعض اماکن عسکریه دخی فرانسز عساکرینه تخصیص قلنمش ، مالتپه‌ده « ورامین چفتلکی » نام محلده فرانسز عساکری ایچون بر چوق باراقه‌لر انشا ایدیلمك بر قسم فرانسز عساکریده بوراده اقامه ایدلمش [١] ایدی . قسم اعظمی اعتباریله حیدرپاشا خسته‌خانه‌سی ایله قله‌لی قشله‌سی جوارنده‌کی قله‌لی خسته‌خانه‌سی انکلیز خستکان ومجروحلرینه، پانغالتیده‌کائن مکتب حربیهٔ شاهانه ایله مالتپه خسته‌خانه‌سی دخی فرانسز خستکان ومجروحلرینه

[١] بو فرقه نهایتده اسنا والك منفذین عساکری طرفندن تخلیه‌سی مرسوم بولنوپ لغایت مریده ایله اهالی یه صاتلمشدر .

تخصیص قلنمش [١] وکلیبولی و ازمیر و مالطه کبی بعض محللرده فرانسز وانکلیز عساکری ایچون خسته‌خانه‌لر تأسیس قلنمشیدی .

حیدرپاشا خسته‌خانه‌سی جوارنده بولنان ودرونده قریم‌سفرینه عائد بر آبده‌یی [اوستی یازیلی دیکیلی طاشی] احتوا ایدن انکلیز قبرستانی ایله‌درونده الیوم ارمنی ایتامی اقامت ایدن قلعه‌لی قشله‌سی جوارنده‌کی اطرافی دیوارله محاط انکلیز قبرستانی وکلیبولیده بولنوب اخیراً صورت مکمله‌ده تعمیراتی اجرا اولنمش فرانسز قبرستانی سفر مبحوث هنکامنده وجوده کتیرلمشدر .

قلعه‌لی قشلهٔ همایونده انکلیز سواری عسکری و (٢٦ ذی‌الحجه ١٢٧٠) تاریخنده انکلیز سواری ایکنجی آلایی اقامت ایتمش بولنغله برابر بوراسی لزوم وایجابنه کوره سائر انکلیز عساکرینك اقامتی ایچون‌ده قرللاتلمش و«اذمیت»ده‌دخی خیلی انکلیز عساکر بولندیرلمشدر. قریم سفری نهایتنده بوحلده بولنان اوچ انکلیز آلایی اوردن‌واپورلره ارکاب قلنمشیدی .

[قلعه‌لی قشله‌سی دخی هکام سفرده برآره‌لق یاغمه یکیدن تشکیل قلنمش ، قریم‌کی ژدنرالس اله کچه‌رسوزی قشله‌ی صورتنده استعمال اولنمش ایدی . طاش عمارتلری خلیده ماچقه سلاحخانه‌سنك انشاسی زمانده مکاتب عسکریه‌ی اتخاذ قلنمش ایدی] .

فرانسه دولت ایخیمه‌سنك خارجه چیقارلمق اصولیون بولنمیان خاصه عساکرندن بدایتده کرك سواری وکرك پیاده بر مقداری

[١] فرانسز خسته‌خانه‌سنك مجروحلرینك اقامت ایتمکده بولندقلری کائن مکاتب حربیه‌نك (٢٢ جمادی‌الاخر ١٢٧١) بازار کیجه‌سی آتش ظهور ایدرك هوانك روزکارلی و بوقمك مرتفع بولمسی سبیله اطفاسی ممکن اولهمدیغندن مکتب مهور یاقمش ، یالکز بر بوك قورندیله بیلمش ایدی.

عثمانلولرك پك بيوك دوستى بولنان ايمپراطور « اوچنجى ناپولئون » جنابلرينك امريله سفره سوق ايدلمش و مؤخراً قسم كليسى آلى تعقيب ايلمش ايدى . (١١ رجب ١٢٧١) تاريخله مجوث خاصه عساكرندن بر طابور درسعادته ورود ايتمكله لوند چفتلكنده اقامه ايدلش و آندن صوكره بونلردن برخيليسى قريمه ارسال قلنمق اوزره پيدرپى استانبوله ورود ايتمش ايدى . « ادرنه » ده بولنديريلان ايكيسى زرهلى سوارى آلايندن عبارت بدى فرانسز سوارى آلايى دها اول يعنى (٢٨ ربيع الاول ١٢٧١) تاريخنده وآندن صكره قريمه سوق ايدلك اوزره پيدرپى درسعادته جلب و « ماصلاق » حوالسنده ومحال سائره ده اقامه ايدلمش بولنه يوردى .

وجه معروض اوزره درسعادته بولنان فرانسز اجتياط اردوسى ماصلاق حوالسنده اردو قورمشيدى . اشبو احتياط اردوسنى كورمك اوزره فردوس آشيان سلطان « عبدالمجيد » خان غازى حضرتلرى لوند چفتلكنى (٢ رمضان ١٢٧١) تاريخله تشريف بيوروركن اورادهكى فرانسز خاصه عسكرى ، ايكى فرانسز زرهلى سوارى آلايى وعساكر سائره يى آتله اوكلرندن مرور صورتيله معاينه وتدقيق ايلدكدن صوكره سلطان مشاراليه حضرتلرى حضورنده عساكر مذكوره طرفيندن مكمل بر « رسم كچيد » اجرا قلنمش ومؤخراً عساكر مذكوره پيدرپى قريمه سوق و ارسال ايدلمشيدى .

درسعادته بولنديغى هنكامده پيدرپى ورود وعزيمتلرى زمانينده كرك فرانسه ايمپراطورى « اوچنجى ناپولئون » جنابلرينك اقرباسيندن « پرنس ناپولئون » وامثالنه وكرك قريم سفرى هنكامنده

متعاقباً باش قوماندانلقده بولنان و « مارەشالق » رتبەسی احراز ایدن مارەشال «سنت آرنود» ، جنرال « قاروبەر »، مارەشال «لورد راغلان » کبی متفقین اعاظم ارکان عسکریەسنه اقامتلری ایچون سرایلر ، سلطان سرایلری ، مکلف یالیلر تخصیص قلنمش وهنگام سفرده «غلطه سرایی» فرانسز قرارگاه عمومیسی اتخاذ ایدلمش وسفر نهایتنه طوغریی تقسیم میدانیله تپەباشنده اک مشهور فرانسز وانکلیز عسکری باندولرینه ایام واوقات معینەلرنده نوبتلر اوردیریلەرق ، قونسرلر ویزدیریلەرك بو صورتله وصور سائره ایله باوجوه عثمانلوئره دوستلق ومخادنت کوسترلمش وفرانسەوانکلتره سفارتخانەلرندەویریلن مطنطن رسمی بالولره جنتمکان سلطان « عبدالمجید » خان حضرتلرینك وپارسده عثمانلی سفارتخانەسنده ویریلن بربالویەدخی فرانسەایمپراطوری « اوچنجی ناپولئون » جنابلرینك تشریفی صورتیله انکلیز و فرانسز دوستانی پك زیاده تقویه وشعشعەدار ایدلمش وبو صرەلرده (ربیع الاول ١٢٧٢) اکمال تحصیل واتمام معلومات عسکریه ایلك اوزره مکتب حربیه شاکردانندن بر طاقم افندیلرك وبعض ارکان حربیه ضابط شاکردانندن ـ فرانسه ایمپراطوری «اوچنجی ناپولئون» جنابلری وعالیجناب فرانسز ملتنك عثمانلیلر حقنده کی عنعناته مستند حسیات دوستانه وصمیمیەلرینك نشانەسی صورتنده ـ فرانسه مکاتب عسکریەسنه قبول وارسالی وبر مدت صوکره فنون وصنایع بحریه تحصیلی ایچون دخی پك قدیمدنبرو دوشنمز ، اوتەدنبرو اك مشکل قارلوفجه ، پساروفجه ، قایناردجه ، اتیاستفانوس معاهدەلری ادواری مثللو ـ زمانلرمزده محاربه بولندیغمز دولتلرله عقدصلح ایچون هان دائما رهبر ومتوسط

بولنان انكلتره دولت فخيمه‌سى پايتختنه وسفن حربيه‌سنه انكلتره قرالچه‌سى « ويقتوريا » جنابلرينك اراده‌لريله بحريه طلبه‌سى ارسالى وبونلرك حرمتله قبوليله برابر ترسانهٔ عامره وطوپخانه فابريقه‌لرنده استخدام ايدلمك اوزره بر طاقم ماهر انكليز اوسته‌لرينك ، بحريه ضابطلرينك دخى درسعادته ارسالى عثمانيلرله فرانسز وانكليزلر آره‌سنده‌كى دوستلغك پك زياده كسب قوت ايلمسنه خدمت ايتمش ايدى.

الحاصل « سيواستپول » ضبط ايديلهرك « پارس معاهده‌سى »ايله سفره ختام ويرلديكى صره‌ده درسعادتده بولنان انكلتره دولت فخيمه‌سى عساكرى (١٤ ذى‌الحجه ١٢٧٢ جمعه) وفرانسه دولت فخيمه‌سى عساكرى‌ده (١٧ ذى‌الحجه ١٢٧٢ پازارايرتسى) كونى قوماندانلر وبتون اركان وامرا وضابطانيله برابر واپورلره اركاباً كاملاً حركت ايتمش بولنملريله استانبولده ، اسكداردە وبونلرك حواليسنده هيچ بر فرانسز وانكليز عساكرى قالمامش ايدى .

اولجه بالمناسبه بيان ايدلديكى اوزره بدايت سفرده فرانسز حركت اردوسنك باش قوماندانلغنه ماره‌شال «سنت آرنود_Saint Arnaud» فرانسه‌ده (٢ كانون اول) ضربهٔ حكومتنك باشلوجه مرتبلرندن برى وقريم سفرنده « آلما _ Alma » [ألمالو] ميدان محاربهٔ مشهوره‌سى غالبى بولنمغله مشتهر بولنوب ١٨٠١ سنهٔ ميلاديه‌سنده تولد ايتمكله ١٨٥٤ قريم سفرى اوائلنده باش قوماندانلغه تعيين ايدلديكى زمان ٥٣ ياشنده ايدى. حقنده اولجه معلومات كافيه ويرلمش بولنان مشاراليه خسته‌لنه‌رق سيواستپول ساحهٔ حربنده (٨ محرم ١٢٧١) جمعه‌ايرتسى

منسوب بولندیغی بیوك فرانسز ملتنك اعتلای شان وشهرتی ایچون بونجه خدمات فوق‌العادهٔ سالفه‌سنه علاوةً سیواستپول ساحهٔ شان وشرفنده صوم دم حیاتنه قدر ثبات ومتانت کوسترمش بولنان بوشانلی بیوك فرانسز مارەشالنك جسدی «برەسله» واپوریله مارسلیایه بالوصول فوق‌العاده مراسم واختفالات ایله واپوردن چیقاریلەرق شمندوفرله پاریسه نقل وفرانسه مارەشاللرینه مخصوص تربەده دفن ایدلمشدر .

فرانسەنك قدر شناس ایمپراطوری مشارالیهك فامیلیاسنه خط دستیله غایت تقدیرکارانه بر مکتوب یازمش ، اکا سنوی یوز بیك غروش معاش تخصیص ایتمش وطاشدن معمول مکمل بر هیکلنك پاپیلەرق ورسای سرایینه وضعنی اراده ایلمش ایدی.

فرانسز اردوسی فرقه قوماندانلرندن « پرنس ناپولئون » اولجه بیان ایدلدیکی وجهله فرقه قوماندانلغی ایله سفره اشتراك ایدەرك قریبده (١٤ صفر ١٢٧١) پازارکوی وقوعه کان « اینکرمان » محاربه‌سندن اول اقدمجه بعض مرتبه نامزاج ایکن یوم مذکوره آقشامه قدر بالذات عسکره قوماندە ایدەرك خسته‌لندیغندن اطبا طرفندن توصیه اوزرینه مشارالیه «پاناما» واپورینه راکباً (٤ صفر ١٢٧١) صالی کونی درسعادته کلەرك بکلربکی سرای سرای همایونینه مسافر ایدلش ایدی . [١]

---

[١] شارالیه اوچنجی ناپولئون) ك مخدومی دکلدر. ایمپراطورك فرانسه امپراطورلغی «وزمی دومو تیژو» دن ١٨٥٦ سنه‌سنده یعنی(١٨٥٤-٥٦) قریم سفری نهایتنده یکانه براولادی دنیایه‌کلمش و« ناپولئون ـ اوژن ـ لوی »

سالف العرض «پرنس ناپولیون» بیوك ناپولیونك اك كوچك قره‌داشی «ژوزه‌وم» اك مخدومی بولنوب «بوناپارت ـ ناپولیون ـ ژوزونوف ـ شارل ـ لویز» نامنی حائز اولوب ۱۸۲۲ سنهٔ میلادیه‌سنده «تریسته» ده تولد ایتمش بولنمغله فرقهٔ قوماندهٔ انگلیزیه سفیره مأمور ایدلدیکی زمان (۳۱) یاشنده ایدی. مشارالیهك کنجلکی قسماً [یعنی ۱۸۳۵] ده عموجه زاده‌سی «لویز ناپولیون» [مؤخراً فرانسه تختنه قعود ایتمش بولنمان «ادوارد جنجی ناپولیون»] رفاقتنده کچمش و ۱۸۵۳ ده وفات ایتدیکلك ایله قریم اردوسی فرقه قوللرندن برینه قوماندان نصب و تعیین قلنمش و ۱۸۵۹ ده ساردینیا [ایتالیا] تره‌الی «ویقتور اماموئل» اك وزیری ایله اتریش اردوسیله (۱۸۷۷ ـ ۱۸۷۰) سفری اولوندقده قائمهٔ پدری ملاحظه ایتالیا دولتی فرانسه ایلچیسی سفیره اشتراك ایتدیرمکه خیلی چالشمش ایسه ده موفق اولامامش ایدی. ۱۸۹۲ سنه سنده «رومه» ده مرحوم اولدی.

مارشال «سنت آرنود» اك بالامرتحال انفصالی اکتسابن صوکره قریمده مکی فرانسز اردوسی باش قوماندانلغی جنرال «فانروبه‌ر» ه احاله ایدلمش و مشارالیه بر مدت ایفای خدمتدن صوکرا ایمپراطور طرفندن فرانسه یه چاغرلمغله قریمده مکی فرانسز اردوسی باش قوماندانلغنه

جمهوریتك علاوه صورکر یوزلرك هنوز (۱۸۰) یاشنده ایکن «والده‌سی «وژنی» الله برلکده انکلتره یه کیدیوب مؤخراً انکلتره خدمت عسکریه‌سنه کیرمش و ۱۸۹۷ سنه‌سنده آلوفر قاده «زولولر» محاربه‌سنده (۲۳) یاشنده برر انکلیز ضابطی صفتیله قطعه‌یی باشنه کچیروب مقتول دوشمش بولنوب یقینلرن حرب عمومی یه قدر یاشایان والده‌سی «اوژنی» تك حیات حزینه‌سی اصطرابلی بوفیر ایلشمشدی.

قریم سفربله بدایتنده‌کی طونه سفری و سلستره محاصره‌سنه تعلق واجرای تأثیر ایدن بعض اشخاص :

(۱)

انکلتره قرالیچه‌سی « برنجی ویقتوریا ».
Victoria I.

(۲)

لورد « راغلان ».
Lord Raglan.

(۳)

سردار اکرم عمر پاشا .
Omer Pacha, commandant en chef (Serdari-Ekrem).

(٤)

انکلیز آمیرالی « سیدنه‌ی سمیث » .
Amiral Sydney Smith.

(٥)

سلستره فهرمانلرندن عبدالله چاوش
Abdullah-Tchiavouch (Sergent Abdullah).

ایضاحات

(۱) ـــ انکلتره قرالیچه‌سی ویقتوریا : « لوندره » ده طوغمش ۸۲ یاشنده بولندیغی حالده « اوبسبورن ـ Obsborne » ده ارتحال ایتمشدر [۱۸۱۹ ـ ۱۹۰۱] و ۱۸۳۷ ده تخته چیقدقله ٦٤ سنه اجرای حکومت ایلمشدر . مشارالیه ۱۸۵۲ ده انکلتره‌یی فرانسه‌یه تقرب ایتدیرمك (۱۸۵٤ ـ ۵۵) ده قریم سفرینه اشتراك ایتمش وهندستان اختلال ومصالحه‌سنی کوروب ۱۸۷٦ ده « هندستان ایمپراطوریچه‌سی » اعلان ایدلمشدر . صلح ومسالمته زیاده میل ومحبتنه رغماً حیاتنك صوك کونلرینی بوژلره قارشو وقوعه کلن « ترانسوال سفری » واسطه‌سیله حزنلی وألیم برصورتده کچیرمشدر . مشارالیها « ساقس قوبورغ » فامیلیاسندن پرنس « آلبر ـ Albert » ایله ازدواج ایتمش ایدی . وفاتندن صکره کندوسنك مکاتیب وخاطراتی نشرایدلمشدرکه بونلر مشارالیهانك امور سیاسیه حقنده‌کی حسیاتی وکندی حال وطبیعتی حقنده بك یوکسك برفکر اعطا ایدرلر .

(۲) ـــ لورد « راغلان » انکلیز جنرالی بولنوب « بادمنقتون — Badmington » ده تولد ایتمش و « سیواستپول » محاصره‌سنده ٦۷ یاشنده ایکن قوله‌رادن ارتحال ایلمشدر [۱۷۸۸ ـ ۱۸۵۵] . طونه و قریم سفرلری هنکامنده سفربر انکلیز عساکرینك باش قوماندانی بولنوب « آلما ـ Alma » میدان محاربه‌سنده تمیز ایتمش ، انکلیز ماره شاللغی رتبه‌سیله قرالچه طرفندن تلطیف قلنمشدر . پورتکیزده فرانسزلره قارشو مشهور « توروس وه‌دراس » مدافعه‌سنی یاپمش ، « أبوقیر » ده فرانسز دونمامنی یاقق ایله مشهور « وه‌للینقتون » ك یاورحربی و « واترلو » محاربلرنده واووقعه‌ده صاغ‌قولی غائب ایتمش بولنمقله متعارفدر .

(۳) سردار اکرم عمر لطفی پاشا : خرواتستانده طوغمش و اولجه « میشل لاتتاس ـ Michel Lattas » نامنی حائز وخرستیان ایکن کندی آرزوی وجدانیسیله اهتدا ایدوب (۱۱٤٤ ـ ٤۵)ـ سفری هنکامنده عسکر یازیله‌رق سفر مذکوره وصکره برچوق محاربات ووقایع عثمانیه‌یه بیوك رتبه‌لر و قوماندانلق ایله اشتراك، تورکلك وعالم اسلامیته بك مبرور خدمات صادقانه ایفاسیله اك بیوك تورك قوماندانلری ، سردارلری صره‌سنه کچوب ٦۵ یاشنده بولندیغی حالده بك اوغلنده ارتحال داربقا ایلمشدر [۱۸۰٦ ـ ۱۸۷۱].

۱۲۷۰ [۱۸۵٤] ده روسلری سلستره محاصره‌سنی رفعه اجبار ایتمش ، عساکر عثمانیه سردار اکرملکیله قریم سفرینه بالاشتراك اورادهده خدمات مبروره ایفا ودورسلطان عبدالعزیز خانیده کرید اختلالنی تسکین ایلمشدر .

(٤) ـــ انکلیز آمیرالی « سیدنه‌ی سمیت - Villiam - Sedney Smith » مشهور انکلیز آمیرالی بولنوب « وست منستر - west - Minster » ده طوغمش و ۷٦ یاشنده بولندیغی حالده پارسده ارتحال ایلمشدر [۱۷٦٤ - ۱۸٤۰] . « بوناپارت »ك مصره وصکره سوریه‌یه استیلاسی زمانده سلطان سلیم خان ثالثك ورود ایدن ایلك نظام عساکریله برابر « عکا » قلعه‌سنی بوناپارت اردوسنه قارشو شدتله مدافعه ایدن قلعه قوماندان ومحافظی جزار احمدپاشایه معاونت ایچون تحت قوماندانسده‌کی انکلیز دونتماسیله کاوب (۱۲۱٤) بوقلعه‌نك مدافعهٔ شدیده‌سنه اشتراك ایتمش وبوناپارتك محاصره ایدوبده آله‌مدیغی یکانه برقلعه بولنان عکانك تخلیصندن صکره فرانسزلرله « العریش » معاهده‌سنك عقدینه خیلی اجرای تأثیر وخدمت ایتمش [شعبان ۱۲۱۵] واوچ سنه یه‌قریب مصرده اقامت ایدن فرانسز عساکری اشبو معاهده‌نك عقدندن صکره فرانسه‌یه عودت ایلمشدر [۱۲۱٦] .

(٥) ـــ عبدالله چاوش : بوندن (۷۲) سنه اقدم وقوعبولان سلستره مدافعه‌سنده عثمانلی نامنی اعلا ایدن قهرمانلرمزدن بولنوب تقسیم فشله‌سنده استحکام آلایی افرادندن ایکن (۱۲۷۰) طونه سفری هنکامنده « شمنی » واورادن سلستره قلعه‌سنه کوندرلمش وبك شجیع وجسور بولنمقله چاوشلقله سلستره‌ده خارقه‌لر کوسترمشدر . [نامق کمال بك مرحوم مناقبی سفر صره‌سنده دیللرده طولاشان سرقوی وطن یاخود سلستره سنده بر بیه‌سه وفا ایده‌جك تعدیلاتله تشهیر ایتمش . آنی تورکلکده اونودلیه‌جق برسیما حالنه کتیرمشدر .] عبدالله چاوش ازمیر ولایتنده « منمن » جوارنده « امیر عالم » قریه‌سنده تولد ایتمش و اعلان مشروطیت صره‌لرنده یعنی بوندن تقریبا اون درت سنه اول تقریباً ۸۵ یاشنده بولندیغی حالده موزهٔ عسکری یه‌کاوب کندوسنی وثائقله طانتمش ، موزه‌ده انظار عمومیه‌یه قونیله‌رق حفنده قونفرانسلر ویرلمش . کوچلدیلن بورادهکی رسم فطوغرافیسنی اوزمان آلدیرمشدر . کوکسنده بولنان بشنجی رتبه‌دن برقطعه مجیدی نشانیله ایکی افتخار مدالیه‌سی [سلستره وقریم محاربه مدالیه‌لری] سلستره وقریمده فوق العاده شجاعت وحماستنك نشانه‌لریدر .

جنرال «پلیسیه» تعیین قلنمغله مشارالیه ختام سفره دکین باش قوماندانلق وظائفی حسن ایفا ایتمشدر .

قریم سفرینك ختامنه طوغری مشارالیه جنرال « قانروبهر » ایله خدمات عظیمه‌سی کوریلن جنرال « بوسکه » نك عهده‌لرینه ایمپراطور طرفندن «فرانسه‌مارشاللغی» رتبهٔ رفیعه‌سی توجیه قلندیغی کبی[*] سیواستپولده برهجوم عمومی ایله « مالاقوف» طابیه‌سنی شجیع جزائر زخافلرینی ایلری سوره‌رك شانلی وپك شجیعانه بر صورتده ضبط ایتمك صورتیله بتون سیواستپولی فتح و سفری مظفراً اتمام ایلـکه موفق بولنان مشارالیه قریم فرانسز اردوسی صوك باش قوماندانی جنرال« پلیسیه »یه‌ده ایمپراطور طرفندن «فرانسه‌مارشاللغی» رتبه‌سی وبوکا علاوة « دوق دومالاقوف » عنوان عالیسی توجیه قلنمش و کندوسی آیروجه ایمپراطور طرفندن کندی خط دستیله یازلمش پك تقدیرکارانه بر التفاتنامه ایله‌ده تلطیف وتسریر ایدلمشیدی .

مشارالیه سفر نهایتنده قریمده‌کی فرانسز اردوسنك آرقه‌سنی آلدقدن صوکره (٤ ذی‌القعده ١٢٧٢) پازار ایرتسی کونی درسعادته کلوب فوق‌العاده برصورتده قارشولانمش و حضور شاهانه‌یه‌چیقه‌رق شانینه لایق التفات شهریاری ایله تلطیف بیورلمش ایدی .

انکلتره دولت فخیمه‌سنك شرق حرکت اردوسی باش قوماندانی « لورد راغلان » حقنده اولجه اعطای معلومات ایدلمش ایدی .

[*] (١٨٧٠-٧١) سفری بدایتنده مارشال « قانروبهر » ـ ایمپراطور اوچنجی « ناپولیون » ك بالذات تحت قوماندهسنده آلدیغی سکز قول اردودن متشکل ـ « رن » اردوسنك شالون اردوکاهنده تجمع ایدن التنجی قول اردوسی قوماندانلغنه تعیین قلنمش . سفر مزبوره خدمات مهمه ایفا ایلمشدر .

مشارالیه ذاتاً یاشلی ومشاق سفریه ایله ضعیف دوشمش، خسته‌لنمش بولندیغی حالده (۲۳ شوال ۱۲۷۱) تاریخیله یعنی سفرك شدتله‌دوامی صره‌لرنده سیواستپول‌ساحهٔ حربنده ارتحال ایده‌رك جسدی واپورله قریمدن استانبوله وبورادن انکلتره‌یه نقل ایدلمشدر . « اینکرمان » محاربه‌سنك وقوعه کلدیکی (۲ ربیع‌الاول ۱۲۷۱) تاریخیله‌عهده‌سنه قدردان‌انکلتره قرالیچه‌سی‌طرفندن ـ انکلتره‌ده ماره‌شال آللنبی کبی پك اندر کشیلره میسر بولنان ـ « انکلتره اردوسی ماره‌شاللغی » رتبهٔ رفیعه‌سی توجیه قلنمش وانکلتره حکومتی طرفندن پك امکدار ، پك شان وشرفلی بو اسکی عسکرك ، بو بیوك ونامدار انکلیز ماره‌شالنك ایکی قرنه قدر اولادینه سنوی ایکی بیك لیرا وآیروجه زوجه‌سنه‌ده قیدحیات شرطیله سنوی بیك لیرا معاش تخصیص ایدلمش ایدی .

فرط احتراصاتیله آچدیغی سفرلرده نیچه بیکلرجه انسان قانله کیرمش ، نیچه خانمانك سونمسنه سببیت ویرمش بولنان روسیه‌ایمپراری « برنجی نیقولا » برنجی پولك مخدومی بولنوب ۱۷۹۶ سنه‌سنده پترسبورغده طوغمش، ۱۸۲۵ سنه‌سندن ۱۸۵۵ تاریخنه یعنی قریمسفری اواخرینه‌قدر اوتوزسنه چارلق‌ایتمش، ۱۸۲۶ سنه‌سنده‌ایرانیلراوزرینه غلبه ایدرك «ئه‌ریوان» ی ضبط ایلمش، موره وقعه‌سنده‌یزانسه‌وراثت امنیه‌سیله یونانیلره صحابت و (۱۸۲۷ ـ ۱۸۲۹) ده علناً طرفدارلق کوسترەرك دولت عثمانیه‌یه قارشو میلادی (۱۸۲۸ ـ ۲۹) ، هجری [۱۲۴۴ـ۴۵] سفرألیمی آچمش و ۱۸۴۸ ده‌آوستریایه معاونت‌صورتیله مجارستان‌اختلالنی‌خونریزانه برصورتده‌اطفا ایتمش و ۱۸۵۳ ده دولت عثمانیه‌علیهنده‌کی‌سوءقصدی‌ـانکلتره وفرانسه دولتلرینك حقانیتی یعنی

دولت عثمانیه طرفنی التزاملری اوزرینه ـ بوشه چیقمشدر .

اك بیوك تورك واسلام دشمنی طاغمش، زمان حکومتنده سیللر کبی تورك قانی آقتمش بولنان بومتعصب وخریص، مغرور وبدبخت روس چاری طونه وقریم سفرلری هنکامنده برچوق آجی مغلوبیتلر، بونلره انضمام ایدن درلو فلاکتلر و عائله‌وی اضطرابات آلتنده ازلدکدن و سیواستپول فلاکتلرندن ملهم «تولستوی» وامثالی ارباب تجدد واختلاله قوتلی زمینلر وآتیاً کندی خاندانه ، چارلق تاجنه ، روس ملتنه موجب انواع فلاکت وانقراض وخیم اساسلر حاضرلادقدن صوکره ـ ۱۸۵۵ سنهٔ میلادیه‌سنه مصادف (۱٤ جمادی‌الاخر ۱۲۷۱) جمعه‌ایرتسی کونی ـ قریم محاربه‌سنك شدتلی طوپ سسلری آفاقی تترتمکده بردوام ایکن ترك جهان ایلمش وبیوك اوغلی وولی‌عهدی « غراندوق آلکساندر » (ایکنجی آلکساندر) نامیله چارلر تختنه جلوس ایلمش ایدی

«ایکنجی آلکساندر» جلوسندن برآز صوکره تورکلر ایچون پك مسعودانه برعهد نامه‌تشکیل ایدن «پاریس معاهده‌سی» نی امضالامغه مجبور قالمش وبرآره‌لق حقنده وقوعه کلن برسؤ قصددن برکویلی نك دست معاونتیله قورتلمش ایسه‌ده بوده باباسندن کندوسنه موروث احتراص وتعصب ساقه‌سیله تورکلر علیهنه اولا صربلولری ایلری سوره‌رك ۱۸۷٦ صرب سفرینی و صوکره (۱۸۷۷ـ۷۸) سفرینی آچمش و«سلستره» محاصرهٔ شدیده‌سنه برایکنجی نظیره تشکیل ایدن پلونه ملحمهٔ کبراسنده نیچه بیکلرجه روسك، سفرامتدادنجه نیچه یوزبیکلرجه تورك معصومین ومهاجرینك محو وتلفنه سببیت ویردکدن صوکره ۱۸۸۱ ده کندی پایتختی بولنان پترسبورغ شهرنده « نیهلیسلر » طرفندن آرابه‌سنه آتیله‌رق انفلاق ایدن بر بومبانك تأثیراتیله پارچه‌لنوب چارلق تختنی ترك ایلمشدر .

— ایکنجی قسم —

۱۲۷۰ (عثمانلی - روس) طونه سفرنده

سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی

۱ - معلومات عمومیه

اجمال : [فرانسز وانکلیز قوای عسکریه‌سنك کلیبولی شبه جزیره‌سنه اخراجلری صره‌سنده روسیه حرکت اردوسی باش قوماندانی مارشال « پاسکویچ » ك « سلستره » قلعه‌سنی محاصره‌یه باشلامسی وبونك اوزرینه متفقین اس الحرکاتنك کلیبولیدن « وارنه » یه نقلی آواننده « سلستره » مدافعه‌سنك « کیلوساق » قانون حکمیسنه متوافق برصورت شدیده‌ده وقوعی — سلستره مدافعهٔ قهرمانانه سنك بتون آوروپاده اویاندردیغی تعجب وحیرتلر — صورت اجراسی ووقایع جلادتکارانه‌سی حقنده معلومات کافیه آلنه‌مامقدن طولایی طول مدت همان مجهول قالمش کبی بولنان « سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی » حقنده بر مدتدنبرو معلومات کافیه آلمغه خادم بولنان اول وآخر منتشر بویوله‌کی بعض آثار اجنبیه وانلردن اقتباساتمز حقنده معلومات .]

اولجه بالمناسبه بیان ایدلدیکی اوزره ۱۸۵٤ سنه‌سی مایس آینده فرانسه‌نك اك مشهور جنرالندن « قاروبه‌ر » ، « بوسکه » ایله « پرنس ناپولئون » قوماندهلرنده‌کی اوچ فرانسز فرقه‌سیله بر انکلیز فرقه‌سنك احتوا ایلدیکی جمعاً (۳۰,۰۰۰) کشینك چناق قلعه بوغازی جوارنده قره‌یه چیقاریله‌رق کلیبولی اطرافنده اجتماع و « بولایر »

خط مدافعه‌سنی تأسیس وانشـا ایلك اوزره او حوالیده بر صورت تدافعیه‌ده اس‌الحرکه‌لرینی‌تأسیسلری صره‌سنده مشهورماره‌شال«پاسکیه‌ویچ» طونه‌یی کچه‌رك (سلستره ـ شـمنی ـ وارنه ـ روسـجق) قلاع اربعه‌سنك تشکیل‌ایتدیکی مشهور بلغارستان ذواربعةالاضلاعنك مفتاحنی تشکیل ایدن سلستره قلعه‌سی اوزرینه پك شدید برصورتله هجوم وصولتلر کوسترمکه، آنی محاصره ایتمکه باشلامشیدی. (١٨٢٨ ـ ٢٩) سـفرنده‌کی کبی « ادرنه » یی آنی بر ضربه وتسـخیردن ، استانبولی عظیم تهدید وتهلکه‌دن قورتارمق مجبوریت عاجله‌سنده‌قالان متفقلر حزیران ١٨٥٤ ماهی ایچنده کلیبولی اطرافنده وبولایرده‌کی اس‌الحرکه‌لرینی «وارنه»یه نقل‌ایله اشتغال‌ایتمشلر وکلیبولی‌حوالیسنده‌کی عساکری ـ بالقانلری یوریه‌رك کچمك اوزره براً وسفینه‌لره ارکاب صورتیله بحراً ـ « وارنه » یه سوق ونقله چالشمش بولندقلری کبی کیلرله یکیدن مرسـول عساکری‌ده طوغریجه اورایه نقل وسـوقه دوام ایلمشلردی .

ایشته بوصره‌لرده ایدی‌که ـ آتیاً وقایعی کونی کونینه برتفصیل‌ذکر وبیان ایدیلن ـ (١٢٧٠ هـ ـ ١٨٥٤ م) سلستره مدافعهٔ‌قهرمانانه‌سی کمال‌شدت وبسالت ایله دوام ایده‌کلمش وحکمت طبیعیه‌نك «کیلوساق» قانوننه توافق ایدر بر طرز وصـورتده هاجمنك قلعه اوزرینه جبر وتضـییقلری آرتدقجه قلعه مدافعلرینك دخی قوهٔ دافعه‌سی کیتدکجه تزاید وکسب‌اشتداد ایده‌رك، نهایت شدید خروجلر اجراسی‌صورتیله پاتلاق ویره‌رك هاجمنی تشکیل ایدن روسـلری قسماً دخی هلاکه

سروب قسم کلیسنی‌ده بکرشه طوغری رومانیا ایچرولرینه فرلاتمش یعنی فك محاصره ایله فرار ورجعته مجبور ایلشدر .

سالف‌العرض طونه سفری قسم اولنده‌کی موفقیات و مظفریاته انضمام صورتیله وقوعه کلن (١٢٧٠ هـ ـ ١٨٥٤ م) سلستره‌مدافعهٔ شدیده وقهرمانانه‌سی یکیدن آوروپاده بر بیوك ولوله وحیرت اویاندر. مشیدی: تشکیلات وتنسیقات عسکریه‌سی، مالزمه وتجهیزات حربیه‌سی یولنده وامر قوماندەسی احتیاج شدیده کافی کورلمیان (١٢٠٠٠) الی (١٥٠٠٠) عثمانلینك ـ بو یولده‌کی حرکات واجراآت عسکریه وحربیه ایچون طول مدتدنبرو جمع واحضار ایدلمش وهجوم وتعرض مالزمه ووسائط مقتضیه‌سنك هرنوعی ایله مکملاً تجهیز قلنمش ـ (٩٠٠٠٠) کشی‌یی متجاوز بر قوته‌کی روس اردوسنك هجوم وصولتلرینه ضعیف تراب استحکاملر آرقه‌سنده ناصل مقاومت ومدافعه ایده‌بیلمش بولندیغنی ایوجه ادراك ایدن آوروپاجه ، بتون عالم عسکری وجهان مدنیتجه طول‌مدت مشکل قالمش وعادتاً ممکن اولهمامش‌ایدی.

بر مدتدنبرو اشبو محاصره محاربه‌سی حقنده روس ، انکلیز ، فرانسز منابعندن ترشح‌ایدن بر خیلی روایتلره مالکیت میسربولنمقده وبو روایتلر جداً مراق آور وهرکس ایچون فائده‌لی وبالخاصه بزم ایچون پك‌مهم‌بولنان مسئلهٔ‌معروضه‌یی بالتمام تنویر وایضاح ایتمکده‌در.

بیان ایتدیکمز روایاتك الك‌صحیح وقطعیسی، ونسبتاً متأخری ـ وقایعك روس نقطهٔ‌نظرینه کوره جریاتی کوسترن وبویولده‌کی‌معلومات

سائره‌یی مقایسه‌یه مدار مهم تشکیل ایلیان ـ بر اثر مهمك احتوا ایلدیکی روایتدر ؛ او اثرده : روس محررین مشهورهٔ عسکریه‌سندن « م.قووالهوسکی »طرفندن « ۱۸۵۳و۱۸۵٤ ده ترکیا علیهنده سفر » نامیله روسجه یازیله‌رق ۱۸٦۸ سنهٔ میلادیه‌سنده یعنی مذکور محاصره محاربه‌سندن ۱۳ سنه صوکره « سن‌پترسبورغ » شهرنده طبع ونشر ایدلمش کتابدر [۱] . بزایلروده بو روایتك مواد اساسیه‌سی خلاصه‌لرینی بالترجمه نقل واعطا ایده‌جکز ؛ فقط بو خلاصه‌لردن اول انکلیز غزتلرندن «مورنیغ‌هه‌رالد» غزته‌سنك اوزمان صحنهٔ حربده بولندردیغی مخابری مستر « آ. وودس » طرفندن انکلیزجه تحریر ایدیله‌رك ۱۸۵۵ سنهٔ میلادیه‌سنده یعنی سیواستپول سفری نهایتنده لوندره‌ده طبع ونشر ایدلمش بولنان « صوك سفر ، شرق محاربه‌سنك وقایع اصلیه‌سی » نام اثرك [۲] مباحث متعلقه‌سنی درج ایتمکی مناسب کوردك وسلستره قلعه‌سنك مدافعه‌سی هنکامنده قلعه‌ده بولنه‌رق مدافعه یه اشتراك وبر طاقم امور وخصوصات فنیه‌ده مهم خدمتلر ایفا ایلیان وعلی روایة بو مدافعه‌ده باشلوجه روللری ایفا ایتمش بولنان « بوتلهر ـ Butler» و « ناسمیت ـ Nasmyth » نامارنده‌کی ملازم رتبه‌سنده ایکی انکلیز مهندس ضابطندن « بوتلهر »ك ـ محاصره نهایتنه طوغری اوموزندن

[۱] اثرك فرانسزجه آدرسی شودر :

Guerre contre la Turquie en 1853 et 1854, par M. Kovalewski. Saint-Petersbour, 1868.

[۲] فرانسزجه آدرسی آتیده محرردر :

La dernière campaqne, Esquisse de la guerre d'Orient, par A. Woods, Correspondant du Morning Herald, publié à Londres en 1855.

بر قورشونله جريحه آلنجه‌يه دكين ـ بهر كونكى وقايع حربيه‌يى احتوا ايلمك اوزره كونى كونده يازمش بولندينى « سلستره محاصره ژورنالى » نى‌ده اثر مذكوردن اقتباس طريقيله عيناً درج وترجمه ايتمكى واثرك بو ژورناله متعلق وآنى تعقيب ايدن وقايع حقنده‌كى بياناتى دخى تحرير ايلمكى وجيبه‌دن عد ايلدك .

اويله تأمل ايده‌يورز كه هربرى طرفين محاربيندن برينه ـ يعنى هاجمينى تشكيل ايدن روسلرله مدافعيندن عبارت عثمانيلره ـ عائد سالف‌العرض ايكى نوع روايتله امثالنك تاريخ وقوعلرى دلالتيله يكديكرينه تطبيق ومقايسه‌سى هرحالده بر طاقم فوائد تأمين‌ايده‌جك، وقعه‌نك تنويرنى پك زياده تهوين ايليه‌جكدر . بوكا بناءً مقايسه‌يى تسهيل‌ضمننده روسجه اثره تعلق‌ايدن رومى تاريخلرله سائرمقتبساتده موجود آلافرانغه تاريخلر آره‌سنده‌كى تناظر وتوافقى يعنى هررومى تاريخك متناظر بولندينى آلافرانغه تاريخى كوسترمك ومحاصره‌يه متعلق باشلوجه وقايعى بو تاريخلر حذالرنده مجملاً قيد واشارت ايلمك اوزره بر جدول مخصوص ترتيب ايده‌رك بونى نهايت اثره علاوه وتذييل ايلدك .

شونيده علاوةً بيان ايده‌لم كه مبحوث سلستره محاصره‌سى‌حقنده اعطاى معلومات ايدن ، بو مسئلهٔ مهمه‌نك تنورينه خدمت ايليه‌بيلن دها سائر بعض اثرلرده موجوددر :

از جمله فرانسه‌نك الك مشهور رسائل موقوتهٔ عسكريه‌سندن « سپه‌قتاتور ميليتر » نام مجموعهٔ عسكريه‌نك قريم سفرينك ايلك سنهٔ

وقومی بولنان ١٨٥٤ سنهٔ میلادیه‌سنده منتشر نسخه‌لرنده [١] بو یولده خیلی معلومات مهمه‌یه تصادف ایدلمکده‌در. بوندن‌باشقه‌سلستره شهرینك تاریخی و ١٨٢٩ سنه‌سنه دکین ـ افلاق یقه‌سیله بلغارستان آرمسنده طونه اطه‌لری و احوال طبیعیه‌سی طولایسی ایله هر وقت بر کچید نقطه‌سی، برسرکوپری تشکیل ایتمکدن‌طولایی پك‌مهم بولنان ـ بو قلعه علیهنه اجرا قلنان حرکات عسکریه ، آنك معروض قالدیغی محاصره‌لر حقنده بر اثر مهم بر خیلی معلومات نافعه‌یی احتوا ایتمکده‌در که اوده : (١٨٤٠) سنهٔ میلادیه‌سنه طوغری میرآلای « بارون دومولتکه » [٢] طرفندن آلمانجه‌تحریر و١٨٥٤ سنه‌سنده‌موسیو «ده‌ملهر» طرفندن فرانسزجه‌یه نقل وترجمه وطبع‌ایدلمش بولنان (١٨٢٨ و١٨٢٩ده روسلرك‌آوروپای عثمانیده‌کی سفرلری) نامنی حائز، ایکی جلده منقسم و بر اطلسی حاوی بولنان کتابدر [٣] .

بونلردن باشقه ـ پیدرپی کسب اطلاع وجمع ایدیلن اك مهم و موثوق منابع مختلفه ورسمیه‌یه مراجعت ایدلك اوزره قریم

[١] درسی :

Spectateur militaire, 2^e^série, 8^e^volume (Oetobre, novembre et décembre 1854), page 75.

[٢] (١٨٧٠ — ٧١) سفری هنکامنده آلمانیا اردوسنك ارکان حربیهٔ عمومیه رئیسی بولنان مشهور مارشال « قونت دو مولتکه » در .

[٣] آدرسی :

Campagnes des russes dans la Turquie d'Europe, en 1828 et 1829, traduit en français par Demmler. — Deux volumes avec atlas. Paris— Dumaine, 1854.

سفرندن ٣٤ سنه صوکره ـ « قریم محاربه‌سی » نامیله « کوستاو مارشال » طرفندن تحریر ایدیله‌رك متن کتاب خارجنده ٢٦ قطعه مکمل رسم ایله مصور بولنمق اوزره ١٨٨٨ سنهٔ میلادیه‌سنده پارسده طبع ونشر ایدیلن کتاب دخی[١] آثار مخلده‌دن بولنوب بوبابده معلومات مهمه‌یی احتوا ایلکده‌در. [اشبو کتابده (١٢٧٠هـ ـ ١٨٥٣م) طونه محاربای‌ایچون (فصل٢ ـ صحیفه ٢٨) و(١٢٧٠ هـ ـ ١٨٥٤م) سلستره محاصره‌سی‌ایچون (فصل ٣ـ صحیفه ٣٨) ومابعدلری مطالعه بیوریله] .

مبحوث طونه سفری ایله و نهایتنده وقوعه کلن سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی واندن صوکره وقوعه کلن (١٢٧٠ ـ ١٢٧٢ هـ) و(١٨٥٤ ـ ١٨٥٦م) سیواستپول [قریم] سفری ایچون غایت مهم وهنوز غیرمطبوع براثر مهم ، برمنبع صحیح دها واردرکه اوده وقعه نویس دولت « لطفی افندی » مرحومك « تاریخ لطفی » نامنده‌کی تاریخنك هنوز غیر مطبوع طقوزنجی جلدیدر [٢] .

---

[١] آدرمسی بروجه آتیدر :

La guerre de crimée, par Gustave marchal, ouvrage illustré de 26 gravures, Paris 1888. libraire de Firmin-Didot. Rue Jacob, 56.

[٢] بوندن اقدم وقعه‌نویس دولت بولنان « لطفی افندی » مرحوم سافی « جودت پاشا » مرحومك براقدیغی (١٢٤١) سنه‌سندن بدأ ایله (١٢٦٠) سنه‌سی نهایتنه قدر وقایع دولت عثمانیه‌یی تحریر ویدی جلد اوزرینه طبع ونشر ایتمش ومشارالیهدن صوکره اعلان مشروطیتی متعاقب وقعه‌نویس دولت تعیین بیوریلان استاد حکیم و محترم « عبدالرحمن شرف » بك افندی (١٢٦١) سنهٔ هجریه‌سندن اعتباراً وقایع دولت علیه‌یی تحریره باشلامشدر .

مع‌مافیه لطفی افندی مرحوم (١٢٦٠) تاریخنده وظیفه‌سنه ختام ویرمیوب سنین اخیره وقوعاتی دخی تسوید و ژورنال قورقوسندنمی مرتبدن ایسه طبع

٢ — طونه‌دارالحركانی وسلستره قلعه‌سنك احوال جغرافیه وتاریخیه‌سی بو بابده‌کی بعض معلومات حربیه

اجمال : [سلستره قلعه‌سنك موقعی ، بلغارستان یایلاسی ، « وارنه » ایله « سلستره » آره‌سنده واقع اولمق حوالیسنده بولنان اراضینك احوال طبیعیه‌وزراعیه واهالیسی حقنده معلومات - « دلی‌اورمان » وانك سلستره‌مدافعه‌سنجه اهمیت مخصوصه‌سی - « سلستره » نك قلعه وشهری و اهالیسی ومعروض قالدیغی محاصره‌لر و انلرك خساراتی حقنده معلومات - سلستره‌نك قهرمان محافظ و مدافعلرینك مقداری وبدایت سفرده‌کی انقسام‌عساکره کوره بوقلعه‌نك مدافعه‌سنه اشتراکی لازمکان عساکر حقنده معلومات .]

« سلستره قلعه‌سی » طونه اوزرنده وبلغارستان بیوك یایلاسنی بردنبره دیك برصورتله نهایتله‌تن میللرك أتکنده کائندر . بویایلانك

ونشر ایتدیرمه‌یه‌رك مسوداتی صرمسیله خاقان اسبق‌سلطان عبدالحمید خان‌مغفوره تقدیم ایتمش بولندیغی استخبار ایدلمسی اوزرینه یلدیز کتبخانه‌سنده اجرای تحریات ایدلدکده (١٢٨٤) سنه‌سی نهایتنه قدر وقایع‌نازیخیه‌یی حاوی درت جلد کتاب مشارالیه عبدالحمن شرف بك افندینك الله یکمش ایدی اشبو درت جلدك عیناً طبع و نشرینه مباشرت ایدیلمه‌رك انلردن برنجیسنی تشکیل ایدن (١٢٦١:١٢٦٥) سنهٔ هجریه‌لری وقایعی یعنی بش‌سنه‌لك وقوعاتی حاوی کتاب « تاریخ لطفی » نك مابعدینی [سکزنجی جلدینی] تشکیل ایتمك اوزره مشارالیه عبدالرحمن شرف بك واسطه‌سیله ١٣٢٨ تاریخنده « صباح » مطبعه‌سنده طبع ونشر ایدلمش و ١٢٦٥ دن ١٢٨٤ سنه‌سنه قدر (١٩) سنه‌لك وقایعی جامع بولنمسی وبومیانده (١٢٧٠) و (١٢٧٠ — ١٢٧١) طونه وقریم سفرلری وقایعیله بونلرك اوائل‌واواخرنده‌کی وقایعی یعنی [١٢٦٩:١٢٧٢ درت سنه‌لك وقوعاتی] احتوا ایلمکی لازمکان متباق اوچ جلد هنوز باصلمامشدر .

مشارالیه عبدالرحمن بك افندینك مبحوث سکزنجی جلد مقدمه‌سنده بیان بیوردقلری وجهله تاریخ لطفینك مابعدینی تشکیل ایدن مبحوث درت جلدك محتویاتیده‌تتبعات جدیده وتنقیدات فنیه‌یه مستند اولمه‌رق « تقویم وقایع » نسخه‌

هیئت عمومیه‌سی اعتباریله فرانسه‌ده « آمیه‌ن » ك غربنده كائن « پیقاردی » یایلالرینه چوق مشابهتی واردر. مذكور یایلا «وارنه»، « شمنی » ، « سلستره » قلعه‌لری آره‌سنده ـ دكز تسویه‌سنك فوقنده بولنمق اوزره ـ همان ثابت برصورتده (۸۰ : ۱۰۰) متره مقداری برراقمی محافظه ایدر.

« وارنه » ایله « سلستره » آره‌سنده مملكت صورت عمومیه‌ده اورمانلق وحالی اراضی طالغه‌لریله باشلایان وبعده برطرز واضحده ، واسع وپایانسز برصورتده محال مذروعه ترسیم ایدن وادیلر ایله مقطوعدر. دها شرقده یعنی « دوبریجه » قطعه‌سنده یایلاآچیقدر . « وارنه »دن « سلستره» یه كیدیلورکن بربری آردنجه توالی ایدن اورمانلره ، ایشلنه‌رك زرع ایدلمش واسع ساحه‌لره تصادف ایدیلور وبونلرك آره‌لرنده همان‌هرفرسخده بلغارلر، رواملر، بورکلر (بعدالفتح احداث قلنمش مستعمرات خلقی) ایله مسكون بر چوق كویلره تصادف ایدیلور .

لری خلاصه‌سندن وبعض اوراق رسمیه مندرجاتندن عبارت كی ایسه‌ده وقایع داخلیه‌یی و بالخاصه بحثی صددنده بولندیغمز « ۱۲۷۰ طونه سفری » وآنك نهایتنده‌كی « سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی » ایله بزم ایچون حرب عمومی نتایجی طولایسیله بالوجوه كسب اهمیت ونزاكت ایلمش بولنان « قریم سفر مشهوری» حقنده قیمتدار معلوماتی جامع بولنمی واحوال اخیره‌مزه كوره تاریخ ملیمزك اك مهم دورلرندن عد ایدلمی لازمكان سلطان « عبدالمجید » خان غازی دورینك اواخریله سلطان « عبدالعزیز » خان حضرتلری دوری اوائلنك مهم وقایعی احتوا ایتمی لازم كان متباقی اوچ جلدكده بر آن اول طبع ونشرینه لطف وهمت بیورلمسی « وقعه‌نویسلك » مقام مهمنك بحق اهل وفریدی بولنان استاد فاضل مشارالیهدن تمنی ایدر وبو اثرمز نقصانلرینك واجنبی مأخذلریله مراجعتمز طولایسی ایله ایدلمی تحت امكانده بولنان خطالرك آتیاً انلر واسطه‌سیله قابل اكمال وتصحیح بولندیغنی طبیعی عد ایلرم .

« سلستره »یه یاقلاشدقجه اورمانلر دهازیاده صیقلاشیر و بوصیقلق اورمانلر هیئت مجموعه‌لری اعتباریله « دلی اورمان » نامیله توسیم قلنور. « سلستره »نك پك یقینده دکین امتداد ایدن بو «دلی اورمان» ـ سلستره قلعه‌سی مفرز طابیه‌لرله احاله ایدلدیکی وقتدنبرو ـ اشبو قلعه‌یه بربیوك قوت اعطا ایتمکده‌در. مذکور اورمان قلعه‌یه الك اول امداده‌قوشان عسا کر معاونه‌دن‌عبارت چرخه‌جیلرك، امدادقوللرینك دشمن‌طرفندن کوریلوب اذعاج ایدلمکسزین قلعه‌یه تقربنه‌مساعددر. بوکیفیت ١٨٥٤ سنه‌سنده هیچ دکلسه قلعه‌نك روسلر طرفندن بسبتون آبلوقه‌سنی مشکل قیلان اسبابدن بریدر.

١٨٥٤ طونه سفرنده سلستره قلعه‌سنك کوکده‌سی [محیط اصلیسی] حالا « مولتکه »نك بوندن‌اول بحث‌ایدیلن کتابنده‌تعریف ایتدیکی شکل وصورتده بولنه‌یوردی.

دور سلطان محمود خان ثانی اوائلنده روسلره قارشو وقوعه کلوب « بکرش » معاهده‌سیله نهایتله‌نن ١٨١٠ [١٢٢٤ ه] سفرنده سلستره قلعه‌سی روسلر طرفندن ضبط ایدلش و قسماً تخریب قلنمشیدی. تکرارانشا ایدلش بولنان شهر ١٨٢٨ [١٢٤٤ه] سفرنده (٢٠٠٠٠) نفوسی احتوا ایتدیکی حالده ٢١ تموزدن تشرین اول نهایته قدر آبلوقه ایدلش وبعده ١٨٢٩ [١٢٤٥ ه] سفرنده ١٧ مایسدن ٢٩ حزیرانه قدر شدتله تحت محاصره‌یه آلنمش ایدی.

اشبو دور اخیر اثناسنده روسلر قلعه کوکده‌سی استحکاماتی یعنی محیط اصلی وشهر اوزرینه (٢٩٥٧٦) مرمی انداخت ایتدیلر.

بومرمیاتك تأثیراتی اوقدر فلاکت انکیز ایدیکه خانه‌لر قسم اعظمی اعتباریله یکیدن اورمان اتکلرنده‌انشا ایدلمش، قلعه هرطرفدن آتشلر ایله احاطه قلنمش ایدی.

موضوع بحث بولنان ١٨٥٤ [١٢٧٠ هـ] سفرنده‌ایسه شهریالکز اطه‌لر اوزرنده وطونه‌نك صول ساحلنده تأسیس ایدلمش بطریه‌لر طرفندن انداخت قلنان مرمیات ایله دوکلدی، جامعلر، طاشدن یاپلمش بعض بنالر محاصره‌دن صوکره قفس کبی دلیك دشیك ایدلمش برحالده کورلدی. نه‌برخانه، نه‌ده سوقاقلرده‌کی برمیدان خمبره‌لر، دانه‌لردن‌مصون‌ومحفوظ قالمامشیدی. مع‌مافیه اخشابدن مساکن صغیره تشکیل ایدن وبرقاتلی بولنان خانه‌لرك هیئت عمومیه‌سی محترق‌اولمامش ورفع محاصره‌دن یکرمی کون صوکره خساراتك قسم اعظمی تعمیر ایدیله‌بیلمش ایدی.

تقریباً (٨٠٠٠) راده‌سنه چیقه‌بیلن و نصفی تورك و نصف دیکری بلغار بولنان یالکز اهالی دشمن آتشندن متأثر وخساردیده بولنه‌یورلردی [اهالیدن ٤٠٠ کشی مهلك وموت انکیز برصورتده یارالانمش ایدی]؛ فقط استحکامات مفرزه‌آلتنده اردو قورمش‌قلعه عساکر محافظه‌سنك کافه‌سی سالف‌العرض بومباردماندن آز ضرر وخسار کورمش بولنملریله بونلر قلعه کوکده‌سی [محیط اصلیسی] علیهنه برهجوم جبری احضار وتوجیهی حالنده تأثیرات نافعه اجرا ایده‌بیله‌جکلردی.

مجوث ١٨٥٤ [١٢٧٠ هـ] طونه سفرنده سلستره‌ده

بولنان عثمانلی مدافعلرینك عددی محاصره‌نك نهایتلرینه طوغری ورود ایدن امدادلرله بر آز تزاید ایتمش بولنمغله برابر دشمنك قوای عظیمه‌سی، موقعك اهمیتی سببیله لزوم واحتیاجك هرحالده پك مادونده ابدی که مقداری آتیده محرردر .

سفر بدایتده تحت سلاحه آلنمش بولنان عساکر عثمانیه وبونلرك مراکز ومواقع عسکریه‌یه تقسیمی حقنده بوندن اول بحث مخصوصنده اعطا ایتدیکمز معلوماتدن بالوجوه اکلاشیلهجغی اوزره سفرمز بورده روم‌ایلنه تخصیص قلنان قوای عثمانیه — بتون نقاط مهمهٔ عسکریه وقلاع خاقانیه‌یی دشمنك تجاوزواستیلاسندن مصون ومحفوظ بولندرمق امیله — « دلیك طیقامه » تعبیر ایدیلن اصول قدیمه‌یه توفیقاً بتون مواقع ومراکز عسکریه‌یه تقسیم ایدیلهرك بو میانده اك مهم برسوق الجیش نقطه‌سی ، اسفار سالفه‌نك جمله‌سنده روم‌ایلندن افلاق یقه‌سنه اوجهتدن روم‌ایلنه کچلمك ایچون دائما کچیدمحلی اتخاذ قلنه‌کلمش برطونه دارالجهادی بولنان « سلستره قلعه‌سی » نه بدایت سفرده‌کی انقسام عسکرده آیروجه بر قوهٔ محافظه تخصیص ایدلمامشدر. قرق بیك کشی ایله « شمنی » ده بولنان عمر پاشا قوای عسکریه‌سندن کوریلهجك لزوم واحتیاجه کوره اورایه قوای مدافعه ومحافظه تفریق وارسالی ولدی‌الایجاب عمر پاشانك بتون قوای موجوده‌سیله قلعهٔمذکوره‌نك مدافعه‌سنه شتاب ایلمسی تحت قراره آلنمش بولندیغی انقسام عسکرك بوندن اقدم محرر شکل عمومیسندن اکلاشلمقده‌در . ایشته بوکا بناءً درکه ١٨٥٤ [١٢٧٠ ه] سلستره محاصره‌سنك بدایتده‌سلستره قلعه‌سنده یالکز سکز بیك رادسنده عسکر بولندیریلهرق بو مقدار

كوندريلمن امدادلر ، ورود ايليان كوكللى عساكر معاونه ايله بيدرپى تزايد ايدەرك اون بيك ونهايت اون بش بيك رادەلرينه واره بيلش وعمر پاشانك « سلستره » نك اك تهلكەلى وقتلرنده موجود معيتنك متباقيسنى تشكيل ايدن وايلروده مناسبت دوشدكجه ذكروبيان ايديلن (٣٠٠٠٠) كشيلك اردوسيله قلعەنك امدادينه يتشمسى لازم كلوركن امداده كيتمامش ويا كيدەمامش ويا دشمن فك محاصره ايلكله اكا لزوم قالمامشدركه بو بابدەكى حقايق ايلروده ويرديكمز تفصيلاتدن تظاهر ايدەجكدر .

« ۱۸۵۴-۵۵ » طونه وقریم سفرلری هنکامنده انکلیز عسا کرینك احوال وقیافتلری.
(أنكرمان محاربه‌سی هنكامنده روسلرك انكليز اردوكاهنه هجوملری) .
Les troupes anglaies pendant la guerre de Crimée (1854-55)
(les russe attaquent le camp anglais à Inkermann)
(صحیفه : ۹۶)

« مورنینغ هەرلد » غزتەسنك مخابری مستر « آ. وودس » طرفندن تحریر ایدیلەرك ۱۸۵۵ سنەمیلادیەسنده « لوندره »ده نشر ایدلش بولنان :

« صوك سفر وشرق محاربەسنك وقایع اصلیەسی » عنوانلی

انکلیزجه کتابه کوره [۱]

سلستره محاصره‌سی [۲]

اجمال : [سلستره‌نك امدادینه کیدلك کیفیتنك تحققی ایچون عدم امکانی — متفقلرجه لوازم مبرمه و ضروریەنك بیله فقدانی — متفقلرك وسائط نقلیه‌سی — قومیسرلك و سیار خسته‌خانه‌لر — رفع محاصره‌یه شتاب ایدیلمه‌جکنه دائر عمرپاشایه بهوده امداد وعدلری — اولجه ملازم ایکن رتبه‌سی « قولدیسترام غارد » دنیلان انکلیز عساکری بیکباشیلغنه ترفیع قلنان متوفی « ژ. آ. بولدر » ك سلستره محاصره زورنالی خلاصه‌سی — مومی‌الیهك مدافعه زمانده آلدیغی جریحه‌نك وخامت کسب ایتمسی — وفاتی ومراسم تدفینیه‌سی — بوحادثه‌نك عموماً هرکسده اسف عظیم حاصل ایلمسی .]

متفقلرك وارنه قلعه‌سنك سورلری آلتنده یرلشملری هنکامنده پرنس « پاسکویچ ـ Paskewitch » ك تحت قوماندا سنده بولنان (۴۰۰۰۰) کشی قوتنده‌کی روسلر سلستره محاصره‌سنی شدید بر

[۱] بو کتابده سلستره محاصره‌سی ایچون [جلد ۱ — صحیفه ۷۰] ه مراجعت ایدلمیدر .

[۲] عیناً بالترجمه ـ هرحالده نظر دقته آلنمسی لازمکان ـ بعض حاشیه‌لر علاوه‌سیله درج و تحریر قلنمشدر .

صورتده صیقیشدیردیلر. موسی پاشا [۱] : تورکلر، آرنبودلر، مصرلی عربلر ، تونسلیلردن متشکل و جمعاً (۸۰۰۰) کشی قوتنده برقول ایله قلعه‌یی مدافعه ایلمکده و آنی اصلا دشمنه تسلیم ایتمامکه قطعیاً عزم و قصد ایتمش بولنمقده ایدی .

شایان تأسفدرکه شهر بر محاصره‌یه مقاومت ایتمك ایچون مقدار کفایه ارزاق، مأکولات و مهماته مالك دکل ایدی. اسکی سیستمده انشا قلنمش ، جواردهکی تپه‌لرك حاکمیت و حواله‌سی تحتنده قالمش بولنان استحکامات بوزمانده مدافعه ایچون صورت حسنه ومطلوبه‌ده ترتیب و تنظیم ایدلمکه مستعد دکل ایدیلر .

« موسی پاشا » نك شجاعت و بسالتنی حقیله تقدیر و اعتراف ایده‌رك تصدیق و تسلیم ایلمك لازمدرکه عسکر اکرده نظام و انتظام و انضباطك مفقودیتنه ، استحکاماتك احوال ناقصه و الیمه‌سنه انك

---

[۱] موسی پاشا مرحوم طوپخانه ارکانندن واك متجیز طوپجی فریقلرمزدن بولنوب بعض قدمای رجال عسکریه‌مزدن استخباراتمزه کوره اعلان حربی متعاقب سلستره قلعه‌سی طوپجی قوماندانی صفتیله سلستره‌ده بولنورکن روسلرك افلاق قطعه‌سنه استیلا ایله سلستره‌یی آبلوقه و محاصره‌یه قالقشملرینه و دها هنوز قلعه محافظ و قوماندانلك تعیین قلمامش بولنمسنه بناءً باش قوماندان عمرپاشانك امری اوزرینه وکالةً سلستره قلعه‌سی محافظلق و قوماندانلغنی درعهده ایتمش و آتیده تفصیل ایدیله‌جکی اوزره قلعه‌یی پك شانلی وقهرمانانه بر صورتله مدافعه‌یه دوام ایدرکن قلعه محیط اصلیسنده‌کی استانبول قپوسی اوکنده آبدست آلیرکن برکله پارچه‌سی اصابتیله شهیداً رحمت‌حقه اقتران ایلمشدر. حلیله‌سی قره‌جه احمد تربه‌سی جوارنده مدفون ، طاشی موجوددر. برمخدومی موجود وحالاً برحیات ایدوکی ایشیدلمش ایسه‌ده بو بابده فضله معلومات آلنه‌مامشدر .

دونده هیچ بر کیمسه چاره بولمغه مقتدر اولهمازدی [۱] . قالدیکه دولت عثمانیه شو حاله ، مسئلهنك ایچ یوزینه وقتیله کسب وقوف ایتمش بولنمق کرکدرکه سلستره تهدید ایدیلور ایدلز اووقت استانبولده طوپجی معلمی بولنان پروسیا ضابطانندن میرآلای «غراخ- Grach»ی [غراق بکی] سلستره یه کوندرمش ایدی .

میرآلای « غراخ » طوپجی ضابطی صفتیله بو صنفك خدمات مختلفهسنه تعلق ایدن بتون خصوصاتی بیلیور ولکن انك اهلیت و لیاقتی بوراده محدود و مقصور قالیوردی . مهندس [استحکام ضابطی] صفتیله مومیالیه استحکام فنی حقنده آنجق آز عمیق بر وقوف و معلومات کوسترہ بیلمش و هله محاصره نهایتنه طوغری استحکامات مفرزهنك [مفرز طابیهلرك] مقاومتی حقندهکی اعتماد و امنیتی ضایع ایلمش ایدی . ایشته بو وجهله اکر سلستره نك مدافعهسی یالکز مومیالیهك رأینه متعلق و مربوط قالسه ایدی اشبو قلعه ـ استقبال ایچون هیچ بر ثمره اقتطاف ایدلمکسزین ـ دشمن النه دوشهجك ایدی [۲] . شایان شکراندرکه کرك تورکلر و کرك متفقلرك نفع و

[۱] آتیده کوریلهجکدرکه مشارالیهك شهادتندن صوکره یرینه مکتب حربیهٔ شاهانهنك بانیسی ، فرانسهدهکی مشهور « سنسیر مکتب خصوصی عسکریسی » مأذونلرندن و اوز تیمور اوغللرندن «محمدرفعت پاشا»ـ صوفیه احتیاط اردوسی قوماندانلغندن نقل صورتیلهـ عاجلاً سلستره یه کلوب قلعه محافظلق و قوماندانلق وظیفهسنی درعهده ایلمش و شجاعت و حماست و کارکذارلقده شهید مشارالیهه بحق خیرالخلف بولنمقله کسب اشتهار ایتمشدر .

[۲] بعض فرانسز محررین عسکریهسی انکلیز مؤلفنك بیانات مغروضهسنه قارشو مطالعات آتیهیی سرد ودرمیان ایدهیورلر : میرالای « غراخ » حقنده

فائده‌سی ایچون احوال آخر بر انجام و نتیجه‌یه اقتران ایلمشدر :

ایکی انکلیز ضابطی ظاهرده تنزهجی و حقیقتده محاربه‌نك نتایج وطوالغنی ترصد ایتمك اوزره طونه ساحللری اوزرنده بولنه‌یورلردی. مذکور ایکی انکلیز ضابطندن بری، مؤخراً انکلتره‌ده « سلسلره‌نك شانلی قهرمانی » عنوانی اکتساب ایدن ملازم «بوتلهر ـ Butler»

انکلیز مؤلف طرفندن بك شدتله ادارهٔ قلم ایدلدیکی کورلمکده‌در . بو ضابط سلسله مدافعه‌سنه غیر قابل انکار برصورتده بیوك برحصه ایله اشتراك ایتمشدر. اکر مومی الیه سلسله محاصره‌سی وقعه‌سنده بك چوق ذکری سبقت ایدن وبو محاصره‌ده بولنمش اجنبی ضابطانندن ایکی انکلیز ملازمی معرفتیله تأسیس وانشا قلنمش بولنان استحکامات مفرزه‌دن «عرب طابیه‌سی» ایله «بیلانلی طابیه» نك ترکنی تصمیم وتکلیف ایتمش ایسه بو کیفیت هیچ شبهه‌سز انلرك مدافعهٔ قلعه‌یه الزم اولدیغنی اکلامسندن ایلری کلمشدر : روسلر بونلری ضبط ابتدکدن صوکره کندی اوکارنده قلعه‌نك باشلوجه طابیه‌لرینك اك مهمی بولنان « مجیدیه طابیه‌سی » ایله « اردو طابیه‌سی » وسائره‌دن متشکل برخط مدهش ایله قلعه کوکده‌سنی [محیط اصلی]ی بوله‌جقلر ایدی .

مبحوث ایکی انکلیز ضابطنه مدافعه‌یه القا ایتمك وقوفنده بولندقلری شدت ایچون حقکویانه تقدیرات تامه‌ده بولنمق اوزره بزه وصول بولان روایاتدن شونی استنتاج ایده‌بیلورزکه ایچلرنده تورك ضابطی صفتیله «میرآلای مراد بك» [اصلاً « سنت آندره »] نامنی حائز و اوراده باشی بوروق عساکرینك برقولنه‌قوماندان برفرانسز ضابطی‌ده بولنان ـ سالف‌العرض ایکی انکلیز ملازمنك غیری ـ سائر بر طاقم عثمانلی و اجنبی ضابطلرینك‌ده مهندس صفتیله قلعه‌نك استحکامات خارجیه‌سنك عملیات تدافعیه‌نك احداث و تشکیل و ترتیب و انشاسنده بر بیوك حصهٔ اشتراکلری واردر.

بو بابده محرر عاجزك مطالعهٔ ذاتیه‌سنه کلنجه :

بر محیط اصلی ایله اطرافنده‌کی استحکامات مفرزه‌دن [مفرز طابیه‌لردن] متشکل قلعه‌لرده استحکامات مفرزه خطی خارجنده ـ احوال اراضی ایجابانی طولایسیله ـ بعض نقاط مهمه‌ده انشا قلنه‌بیلن و استحکامات مفرزه خطندن بك

[انكليزجه تلفظنه كوره Beutlère] وديكرى آنك آرقداشى بولنان و مدافعه‌نك شدتله اداره‌سنده آنى ترك ايتميان ملازم « ناسميث Nasmyth » ايدى . بونلرك هر ايكيسى دخى مهندس [استحكام] ضابطى بولنوب محاصره‌نك ختامندن اول انكليز اردوسنده بيكباشى و عثمانلى خدمت عسكريه‌سنده ميرآلاى نصب وتعيين ايدلمشلرايدى.

اوزاق اولاملرى لازم كلن «استحكامات مخرجه» دن انجق برمدت معينه‌اچون استفاده قلنه‌رق ، بو وجهله وقت قزانيله‌رق بعده اورالردن استحكامات مفرزه خطنه چكلمك فن استحكام و اصول مدافعه‌نك قواعد مخصوصه وايجابات طبيعيه ستدندر. بوكا كوره سلستره مدافعه‌سنده ميرالاى «غراخ» بكك ايلروده مفصلاً مذكور و مبحوث « عرب طابيه‌سى » ايله « بيلانلى طابيه » و انلرك على الدوام محافظه‌سى حقنده مخالف رأيده بولنمسى نخطئه ايديلمز .

ايلروده محاصره وقايعنك حكايه وتفصيلى صره‌سنده كوريله‌جكدركه بوطابيه‌لره قارشو حاضرلنان ايلك بيوك هجوم انجق ساخته رحمت بوريسى چالديريله‌رق دشمنك بالاغفال رجعتى ايله بشه چيقارلمشدر . الكنهايت روسلرجه بونلره قارشو اجراسنه قرار ويرلن وهرصورتله نتيجه‌پذير بولنه‌جغنه كندولرنجه اشتباه‌ايدلمين ايكنجى شدتلى هجوم عمومى ايسه روسيه‌اردوسنه بوصره‌لرد. طونه‌نك صول ساحلنه رجعت امرى كلسيله ترك و تعطيل ايدلمشدر . شو ايكى حال « غراخ بك » طرفندن وقوعه كلن اعتراضك پكده بيهوده اولديغنى كوسترمكده‌در . فكر بو ايكى هجوم جبريدن برى فعلاً وقوعه كلوبده ظفرله نتيجه‌لنسه ايدى عسكر محافظه‌نك بر بيوك قسمى بوايكى استحكامات مخرجه‌نك محافظه‌سنده اصرار ايدلسى يوزندن كلى تناقص ايده‌جك و بلكه او زمان اصل استحكامات مفرزه خطيله‌قلعه محيط اصليسنك محافظه‌لرينه كافى الده عسكر قالميه‌جق ايدى .

واقعا « دلى اورمان » دن مستوراً كچمك صورتيله شمنيدن كله‌بيله‌جك امداد اردوسنك ورودينه دكين مذكور ايكى طابيه‌يى الده طوتمق عظيم فوائدى تأمين ايده‌بيلور ايديسه‌ده نه « شمنى » ده‌كى عمرباشا اردوسنك وبه‌ده «وارنه» ده‌كى متفقين‌عسا كرينك امداده شتاب ايلمك مقتدر اولمه‌دقلرينه ، قلدانه‌مدقلرينه جانيلورسه او فوائدك دائما خيالى قالمسى احتمالدن بعيد دكل ايدى .

مارەشال «پاسکەویچ» قلعەیه هجومه باشلادیغی صره‌لرده بونلرك معاونت ویاردیمی ـ مدافعه‌نك ترتیبات و تشکیلاتی ایچون ـ عظیم نفع وفائده حصوله کتیرمش و بعده سلستره محنه‌سنده باشلوجه رول آنلره ترتب ایلمشدر .

«بوتله‌ر» سلستره‌یه مواصلت ایدنجه شهره حاکم تپه‌لری، وادینك یماجلرینی معاینه ایتدی و انلر اوزرینه «عرب طابیه‌سی» ، «ییلانلی طابیه» ناملری ویریلن استحکامات انشا قلندی . مومی‌الیهك تجربهٔ عسکریه‌سی درحال کندوسنه انلرك اهمیتنی کوسترمشیدی. بوطابیه‌لرك مدافعه‌سنی بالذات کندوسی درعهده ایلدی. هرنوع مشکلاته وپروسیالی میرآلای «غراخ» ك عرب طابیه‌سنی ترك ایتدیرمك ایچون بونجه مساعیسنه رغماً مومی‌الیهك بو بابده ناصل موفقیته اقتران ایلدیکنی بو کون هرکس بیلیور .

روسلر قلعه‌یی یقیندن تضییق ایتدکلری، انسان وارزاق ومهماتجه امدادلرك الزمیتی حس ایدلدیکی وقتده مومی‌الیه «بوتله‌ر» متفقلرك قلعه‌نك امدادینه کله‌جکلری حقنده عمر پاشادن تأمینات آلدی [۱].

(۱) اولجه ویریلن وبوندن صوکره اعطاسی مقرر بولنان معلوماتدن تظاهر ایده‌جکی اوزره سلستره‌ده نامدار و مقتدر بر قلعه محافظی [موسی پاشا - رفعت پاشا] ، میر آلای رتبه‌سنده بر ارکان حربیه رئیسی ، بالفعل عسکره قوماندا ایدن مرکز قوماندانی بر میرلوا ، بونلردن باشقه اولجه استانبولده طوپجی معلمی بولنان پروسیالی برمیرالای [فراخ بك]، کوکللی عساکرك برقولنه قوماندا ایدن بر فرانسز میرآلایی [مراد بك] وسائر برطاقم متحیز عثمانلی امرا و ضابطانی و اجانب بولندیغی حالده کتابی مندرجاتنی تعقیب ایتدیکمز انکلیز مؤلفنك اول و آخر ملازم «بوتله‌ر»ی سلستره‌ده حاکم وعادتا (نفس متکلم وحده) صورتنده کوسترمسی

مع‌مافیه ـ او صره‌ده متفقلرك نسبةً دها زیاده امداده یوریمك حال و اقتدارنده وعمر پاشانك بو بابده‌کی امید و خیاللرینی ادامه ایتمکده بولنملرینه رغماً ـ محاصره‌نك ختامندن اول انلر طرفندن فعلاً بر مداخله و معاونت امیدندن واز کچیلمك اقتضا ایتمکده ایدی. رفع محاصره‌دن برقاچ کون اول سلستره کاملاً آبلوقه ایدلمش بولنه‌یوردی.

شمدی انکلیزلر و فرانسزلر ایچون قلعه‌نك امدادینه کیدلمك ممکن بولنوب بولنمدیغنی تدقیق ایده‌جکز :

هرکس اویله تأمل ایده‌یور ایدی‌که نه قدر فداکارلق اختیاری لازم کلورسه کلسون سلستره‌یی روسلرك النه دوشمکدن منع ایتمك مقتضی و الزم ایدی وچونکه مؤخراً بلغارستان وروم‌ایلنده اجرای حرکات ایچون روسلر اوراده قوتلی بر اس‌الحرکه بوله‌جقلردی. لکن « وارنه » ده هرکس شونیده متفقاً تصدیق، اعتراف و تسلیم ایده‌یور ایدی‌که فرانسزلر سلستره آبلوقه‌سنی کسر و الغا ایچون کافی

وشیوهٔ افاده‌سنك موسی الیهی همان قلعه محافظنه یله متقدم وحتی قلعه‌نك محافظ حقیقیسی بوایمش کبی برطارزده کوسترمکه مائل بولنمسی غرائبدندر. بعضی فرانسز محررینك اثرلرنده دیدکاری وجهله موسی‌الیهك سلستره‌ده‌کی موقعی مقتدر، فعال وجسور برمهندس وبلکه برارکان حرب ضابطی درجه‌سندن باشقه برشی اولمدیغنی کندی « محاصره ژورنالی »نك بیله محاکمه ودقتله مطالعه‌سی، تدقیق ایله تظاهر ایدر. [شیخك کرامتی کندندن منقول بولنمامق کرك !] . شورایی قطعیاً بیانملیدرکه سلستره‌ده (سلستره مدافعهٔ قهرمانه‌سی » نی وجوده کتیرن هیچ بر شخصی اجنبی دکل‌اوراده یك مبذول وفداکارانه صورتده آقیدلش تورك، آرنود، عرب قانی وهرحالده عثمانلی بسالت وحماستیدر (عکا ! پلونه ! چناق قلعه !..) شوده ابدیاً اونودولاملیدرکه : سلسترهنك شانلی قهرمانی ملازم « بوتلهر » دکل مجاهد نامدار « موسی پاشا » وانك خیرالخافی « محمد رفعت پاشا» در.

قوتلره مالك بولنمدقلری کبی انکلیزلر دخی سلستره اوزرینه یورمکه باشلایه‌میه‌جق بر حاله ایدی . انکلیز اردوسنك سفری حسن‌ختامه ایرشدیرمك ایچون لازم‌کلن‌شیلر ایله مجهز ایدوکنه انکلتره‌ده قناعت کتیرلمش‌ایدی؛ فقط بوکا رغماً مذکور اردو الك اساسلی ولازم‌بولنان شیلردن بیله محروم ایدی .

(١٦ حزیران ١٨٥٤) ده انکلیز اردوسی باش قوماندانی‌لورد « راغلان » وارنه‌یه مواصلت ایلدی ؛ اوراسنی بسبتون نظامسز ، قارمه قاریشیق بولدی . انکلیز و فرانسز قوتلرینك [١] موجودی ٣٠,٠٠٠ کشی‌یی تجاوز ایتمیوردی؛ سواری عساکرینی تشکیل ایلمك اوزره متفقلر نزدنده انکلیز و فرانسزلردن طوپی٦٥٠ قیلیچ [حرب ایده‌بیله‌جك سواری] موجود ایدی. اکر ایلرویه‌یورونیله‌جك‌ایسه تام بو زمانده و بلکه دها اول حرکات عسکریه اجراسی اقتضا ایده‌یور و فرانسز باش قوماندانی مارەشال « سنت آرنولد » ایله انکلیز باش قوماندانی لورد « راغلان » ك سلستره اوکنده‌کی ـ روسلر طرفندن ٤٠,٠٠٠ پیاده و کثرتلی سواری ایله تحت مدافعه‌یه آلنمش ـ روس مستحکم اردوکاهنه هجوم ایلمکی لازم کلیوردی [٢] .

[١] فرانسزلرك فرقه‌لری (٢٨ : ٣١) مایس ده « وارنه‌یه »کیتمك ایچون کلیبولی‌یی ترك ایلدیلر . برنجی فرقه (٢ : ١٤) جزیرانده دکزدن ، ایکنجی فرقه (٦ : ٨) نموزده قره‌دن ، اوچنجی فرقه (١٩ : ٢٤) جزیرانده کذلك قره‌دن وارنه‌یه مواصلت ایلمشلردی .

(٢) بعض محررین عسکریه اجنبیه دیرلرکه: هرنه قدر « وارنه » ده اجتماع ایدن متفقین قوتلری کاملاً سلستره‌نك امدادینه یورمکه غیر مقتدر ایسه‌لرده هیچ دکلسه ـ آلات وادوات لازمه ایله ایوجه تجهیز ایدلمش منتخب

مع مافيه شايان دقتدركه متفقلرجه يالكز بر بيوك عدم كفايت عددى، طوپجى وسواريجه فقدان عظيم انلرك حركاتنه اك قوى مانع تشكيل ايتيوردى : متفقلرك ٣٠،٠٠٠ مقدارى عسكرى بولنديغى حالده انلر نزدنده بو عساكردن يالكز بر انكليز فرقه‌سنك بيله احمال و اثقال عاديه‌سنى [آغيرلغنى] براً نقل ايچون مقتضى وسائط نقليهٔ كافيه يوق ايدى. بسبتون اخشابدن اعمال ايدلمش بولنان سفيل يرلى آرابه‌لرك اشبو آن مشكلده نقلياتده قوللانيله‌بيلمسى ايچون يوللر پك فنا وغير مساعد و بو نوع آرابه‌لر متفقين طرفندن اك بيوك بر آرزو و احتياج ايله‌تحرى ايدلدكلرى حالده انلرى بولمغه امكان مفقود ايدى .

يالكز انكليز اردوسنك نقلياتى ايچون ١٣،٠٠٠ باركير اقتضا ايدرايكن الده يالكز ١،٢٠٠ باركير موجود بولنه‌يور ومتباقى حيواناتى بولمق اميدينك فقدانى دها اليم، دها فنا بر حال تشكيل ايدييوردى. اكر متفقين طونه اوزرينه يوريمكه قالقشمش بولنسه‌لر ايدى افراد عسكريه احمال و اثقالسز ، ارزاق و مأكولاتسز يول آلمغه مجبور قاله‌جقلردى. مأمورين عثمانيه وعمر پاشا انكليزلرى بوچپقماز سوقاغه

اشخاصدن متشكل ـ برطاقم كوچوك معرزه‌لرك و بالخاصه خصوصى ضابطانك قلعه داخلنه صوقلمسنه امكان موجود ايدى . بونلر عثمانليلره كندى معلومات عسكريه‌لريله معاونتده بولنه‌بيله‌جكلر ، عين زمانده كندى موجودبتلريله روس عساكرينك جسارتدن دوشمسنه ياردم وخدمت ايده‌بيله‌جكلردى وچونكه روسلر بونلرك عددينى ، فعل وعملارينك اهميتنى حال اقتضاسى مبالغه ايله تلقى ايده‌جكلر وتورك عساكرى آراسنده كورينه‌جك قرمزى اونيفورمه‌لرك آرقه‌سنده‌مرانسز وانكليز اردولرينك استنادكاه تشكيل ايتدكلرينى فرض وقبول ايليه‌جكلردى .

[سلسله کریوه سنه] چکمك آرزوسیله « وارنه » یه آرابه جیلریله برابر (٣٥٠) آرابه کوندردیلر . اشبو آرابه‌لرك اکثریسی قومیسرلك اداره‌سنه ترك ایدلدی. مأمورین عثمانیه نه کبی آدملرله پیدای مناسبتده بولندقلرینی پك اعلا بیلدکلرندن آرابه‌لری و آرابه جیلری ألدن چیقارمق، صاوشمقدن منع ایچون یانلرینه نظار تجیلر ترفیقنی تکلیف ایلمشلر ایسه‌ده انکلیزلر بو تکلیفی قبول ایتمیوب نظار تجیلری رد و یالکز آرابه‌لری اخذ ایلدیلر ؛ ایشته بو وجهله (١٥) کون نهایتنده برحال غریب حصوله کلدی که اوده (٣٥٠) آرابه‌دن یالکز (٥٠) آرابه‌نك ألده قالمش بولنمسیدر . آرابه‌لری سوق ایدن آرابه جیلره یالکز مناسب بر اجرت یومیه ویرلمامك دکل بلکه بونلرك ٨ و حتی ١٥ کون متوالیاً یومیه ومعاشدن محروم براغلمسی شوحادثه‌نك سبب حصول و انبعاثی ایدی . بوکا بناءً درکه بونلر ایلك فرصتده آرابه‌لرینی دها استفاده‌لی بر طرزده قوللانمق ایچون فرار ایتمشلردی. وسائط نقلیهٔ مذکوره‌دن هرنه‌یه دکرسه دکسون استفاده‌یه مجبور بولندیغی بر زمانده وجه معروض اوزره آنلر ألدن چیقمش و بو یولده آرابه‌لرك تدا کی ایچون اك مناسب وباشلوجه بر محل تشکیل ایدن استانبولدن آرابه کتیردلمك کیفیتی ایسه فکر و تأمل بیله ایدلمامشدر .

براً نقلیات وسائطنك اشبو نقصانی ودها طوغریسی مفقودیت کاملهسی قومیسرلك اداره‌سنده، سیار خسته خانه طاقملرنده والحاصل خدمتك اك مهم قوللرنده پك مضر وباعث مشکلات عظیمه ایدی . بالخاصه قومیسرلك اداره‌سی اك زیاده آجینه‌جق ، باعث تأسف بر

حالده بولنه‌یوردی. «وارنه» ده قومیسرلر آره‌سنده بالسهوله برخدمت منتظمه تأسیسی قابل ایکن بو بابده اصلا هیچ بر شی یاپلامامشیدی. اردونك ارزاق ومأکولاتی تدارکنه مأمور قومیسرلرك ـ طلب ایدیلن اکمك ولحم تعیناتنك کندولرنجه تدارکی غیرممکن ایدوکنی ـ پوسته ایله آرقداشلرینه اخبار ایتلری کیفیتی همان هرکون وقوعه کله‌یوردی. متفقین فیلوسنك کوزی اوکنده‌کی بر اراضی اوزرنده احتیاط بولنان طوزلی أتلر صرف و استهلاك ایدیله‌یوردی.

انکلتره حکومتی طرفندن انجق ۸,۰۰۰ لیوره [٤,۰۰۰ کیلوغرام] چای کوندرلمش وبو ایسه «وارنه» یه وصولدن بر قاچ کون صکره توکنمش ایدی؛ الده دها ۸,۰۰۰ لیوره قهوه قالمش ایسه‌ده لکن قومیسرلر انلری توزیع ایده‌بیله‌جك آرابه‌لری سربست براقوب ألدن چیقارمش ایدیلر.

انکلیز موٴلفی سوزینه دوام ایله دییورکه:

عالم بیلملیدرکه اردو متعهدلری، قونطوراتجیلری‌ده کندی کندی خدمتلرینه شرف ویرمکه غیرمقتدر و تعبیر آخرله کلیتله‌مبایعه ایچون الزم بولنان سرمایه‌نك اونده برینه غیر مالك بولنه‌یورلردی. باشلوجه متعهدلردن بری برایکی آی اول ازمیرده اعلان افلاس‌ایتمش بر ترزی ایدی. اکمکدن بشقه بر شی تدارکی ایچون او یولده‌کی آدملرله هیچ بر قونطورات عقد ایدلمامش و بو صورتله تدارك واعطا ایدیلن اکمکده روایته نظراً ایو پشیرلمامش و فنا جنسدن ایدی. آرپه، قوری اوت، لحم، تسخینات ایچون اودون ویره‌سی‌یه یعنی

ساده‌جه برتأدیه وعدی‌اوزرینه‌تسلیم ایدیلیوردی! بوندن طولایدرکه هیچ برکیمسه تدارکات وتسلیماتك دوام‌ایدوب‌ایتمه‌جکنی بیلمیوردی. علاوةً شونی‌ده بیان‌ایده‌لم‌که قومیسرلك اداره‌سنك مادون اعضالری کندی مافوقلری طرفندن مملکتی، انك منابعی ، قوت واستطاعتنی بیلمامك یوزندن ایدیلن‌خطالری تعمیر ایچون اختیار زحمتده قصور ایتمکده ایدیلر .

مأکولات ایچون وسائط نقلیه‌نك فقدانی بویولده‌کی مشکلاتی مهلك صورتده تزیید ایلیوردی. وارنه‌نك جنوبنده‌کی تپه‌لراوزرنده «علاءالدین » قریه‌سی قربنده اردو قورمش بولنان انکلیزعساکری کندی تام تعیینلرینی نادراً آلیورلردی؛ انلر ایچون بعض دفعه شکر، بعض‌دفعه قهوه بولنمیوردی؛ علی‌الاکثربونلر طعام مقامنده ا کمك‌ایله صودن‌باشقه برشیئه‌مالك دکل ایدیلر. حتی‌بك مناسب وموافق برمنبع تشکیل‌ایدن‌برنج بیله‌ا کثریا مفقود ایدی. بعض‌دفعه بوراده‌کی کوچك انکلیز قول‌اردوسی اوکله طعامی ایچون صورت مطلقه‌ده هیچ بر شیئه مالك بولنمامغله افراد عسکریه کندی کونده‌لکلرینی ـ ا کرآله‌بیلورلر ایسه ـ اردوکاه بقالنده اسمر وبیات، اکشی یغنی کگرمسی برلذتده صغیر ا کمکلر ، شراب مبایعه‌سی ایچون صرف ایده‌یورلردی .

صحیه قولی‌ده آرابه‌لرك فقدانندن آز متأثر دکل ایدی؛عساکره هیچ بر سیار خسته‌خانه رفاقت ایتمیوردی . صحیه ضابطلری آلنده ـ چادرلرك وبتون خسته‌خانه‌لر آلات وادوات وطاقملرینك نقلی ایچون ـ آلای باشنه اوکوز ایله چکیلور یاالکز ایکی آرابه موجود ایدی :

برنجی آرابه‌یه قازمه‌لر وچیوی وجیواطه‌لر وامثالی محمول ، ایکنجی آرابه تیمور چبوقلری ، یتاق ادواتی وعلاج صندقلرینی حاوی‌ایدی. پك زیاده لزومی درکار بولنان مذکور علاج صندقلرینك نقللرینی تسهیل ضمننده حجملری پك آزنوع معالجاتی احتوا ایده‌جك‌صورتده او قدر تقلیل ایدلمش ایدی‌که بونلره عادتا اساسسز وبیهوده دینه بیلوردی . درت شیشه راقی ، بو مقداوده شراب ، آلتی شیشه آراروت ، آز بر مقدارده اك زیاده لازم اجزاء طبیه وعطاریه ، بر قاچ جراح آلات وادواتی!... ایشته صندق حوله‌سنك جمله‌سی! ظن ایدیله‌یور ایدی‌که بو ساده وبسیط آلت ، صندوقچهٔ مداوات آوروپانك اك مضرالصحه وفنا هوالی بر مملکتنده سفره گیدلدیکی صره‌ده ١٠٠٠ کشیلك بهر آلایه کفایت ایده‌جك ایدی . طبیبلر ایصتمه‌یه طوتلمش درت آدمی تداوی ایچون کفایت مقداری علاجه مالك اولمدقلرینی وباصوره طوتیلانلر ایچون الزم بولنان قابض ماده‌لردن ، علاجلردن محروم بولندقلرینی بیان واعلانده تردد ایتمامشلردی .

ایشته (١٨ حزیران ١٨٥٤) تاریخیله « وارنه » ده متفقین اردوسنك او صره‌لرده اك قوتلی طائیلان انکلیز عساکری قسمنك حال ووضعیتی وجه معروض اوزره ایدی . مع‌مافیه قارئین کرام « بوتلهر » طرفندن تنظیم ایدلمش محاصره ژورنالنده کوره‌جکلردرکه ١٨ مایس‌ده عثمانل باش‌قوماندانی عمر پاشا سلستره عساکرمحافظه‌سنه خطاباً رسمی بر بیاننامه کوندرمش وبو بیاننامه‌یه کوره متفقین عساکرینك ١٥ کون ایچنده یعنی حزیرانك برنجی هفته‌سی ظرفنده

وسلستره‌یه کلمکده بولنمش ایدی. محرر مومی الیه اشبو مکتوبك تاریخندن واضح صورتده استنتاج ایده‌یورکه عمرپاشا مذکور مکتوبی «شمنی»ده کی انکلیز قرارکاه مأمور مخصوصی «لورد روس ـ Lord Ros» ایله مکالمه‌سی عقبنده درحال سلستره‌یه کوندرمشدر . لورد «روس» انکلیز قوتلرینك وصولنه متعلق احضارات ایچون «وارنه»یه وصوکره «شمنی» یه کلمش وهرحالده انکلیزلرك سفره دخول ایده بیله‌جك حالده بولنمدقلری بیلنمك لازم کلمکله برابر عثمانلی باش قوماندانی بونك عکسنی بیان ایلمشدر . بونك سبب وحکمتی واضحاً انکلاشلمیور ! ٢٤مایسده «سلستره» یقیندن تضییق ایدلدیکی صره‌ده دخی عمرپاشا الك نهایت سکز کون صوکره متفقلرك سلستره‌یه مواصلت ایلیه‌جکلرینی سلستره‌ده کی «موسی پاشا» یه ـ کندوسنی صورت محققه ومثبته‌ده تأمین ایلمك اوزره ـ یازمشیدی. بو بیاننامه «عمرپاشا» ایله لوردر «اغلان» وماره‌شال «سنت آرنولد» آره‌سنده ـ متفقین اردوسنك الکباشلوجه ضابطانی ایله دولت عثمانیه حربیه وداخلیه ناظرلری‌ده حاضر بولنمق اوزره ـ عقد ایدیلن بر بیوك مجلسدن صوکره قلعه قوماندانینه کوندرلمش ایدی . شو حالده عمر پاشانك احوال متفقین حقنده سالف العرض مجلسده ایشتدیکندن غیری بر شیئه واقف اولمدیغی حقلی بر صورتده فرض وقبول ایدیله بیلور .

مبحوث انکلیز موئلفی بوبابده ویردیکی قرارصورتنده دیبورکه : معلومات مسروده‌دن آنی الذکر ایکی نوع نتیجهٔ موئله چیقاریله بیلورکه انلرده یا عمر پاشانك متفقین جنرالری طرفندن ـ کندوسنه

ارسال ايده بيله جكلرى عسكرك مقدارى حقنده ـ اغفال ايدلمش بولنمسندن وياخود اشبو جنرالرك بالذات كندى اردولرى احوالنه وداخلنده سفره كيرمك اوزره بولندقلرى مملكتك منابعنه غيرواقف بولنملرندن عبارتدر .

مومى اليه سوزه دوام ايله ديبور : بوندن صوكره سلسترەنك پارلاق مدافعەسنه متعلق بالجمله تفصيلاتى احتوا ايدن « بوتلەر » ك محاصره ژورنالنى ـ مؤلف غيورى طرفندن كونى كونه قلمه النمش بولنديغى وجهله وتك بر كلمەسنى بيله دكشديرمكسزين ـ عيناً درج وتحرير ايده يورز . باشندن نهايتنه قدر مؤلفنك جسارتى برهانلرينى كوسترن وانك حسيات حسنەسنى ، ايولكنى ميدانه قويان بر روايت وحكايت تاريخيه يه هرنه صورتله بولنورسه بولنسون قلم قارشديرمق ژورنالك روحنى ، بسيطلك وصحت وسلامتنى تغيير وتحريف ايده جكى جهتله بز آنى بيهوده وبى لزوم كوردك .

« قولدبسترام غارد » نامنده‌کی انکلیز عسکری بیکباشیلرندن « ژ. ا. بوتلر ـ J. A .Butler » طرفندن ۱۸۵٤ سنه‌سنده‌کی سلستره محاصره‌سی هنگامنده کونی کونله طوتلمش :

سلستره محاصره ژورنالی

(محاصره محاربه‌لری خریطه‌لرینه مراجعت)

سلستره ۱۱ مایس ۱۸۵٤ ـ بو کون صباحك ساعت دردندن اعتباراً باشلامش بولنان طوپ آتشی اوچ بچق ساعت شدتله دوام ایلمشدر . بارکیرلرمز أکرلتمش و حرکته حاضر و مهیادر . بارکیره راکباً « چنکل باستونی » نه [طابیه‌سنه] کیتدك ؛ اورادہ قلعه قوماندانی « موسی‌پاشا » یه تصادف ایلدك . بزم طوپلرمز عاطلانه یعنی بطی آتش ایله اجرای انداخت ایلیان دشمن طوپلرینه شدتله جواب ویره‌یورلر ؛ تورکلر کندی طوپلری یکدیگرینه شایان ممنونیت بر صورتده اولمامقله برابر ایو برحالده بولنه‌یورلر. عثمانلی طوپجیلری طوپلرینی صورت مناسبه‌ده قوللانیورلرایسه‌ده لکن هیئت عمومیه‌لری اعتباریله خیلی نقصانیت کوریلیور .

۱۲، ۱۳؛ ۱٤ مایس ۱۸۵٤ ـ طونه اوزرنده بولنان « چیلاق اطه » قارشوسنده دشمنك برحرکتنی امید ایدییوردق . روسلر زپقراق [ییلانقاوی] برعملیات حفریه [طرق تقریبه] یاپمش اپدیلر. بتون احوال برمحاربه‌نك قریب الوقوع ایدوکنی ارائه واعلان اپده‌یور ایدی . بز انلره حسن صورتله مقابله ایجون حاضرلانیور ایدك ؛ تهدید ایدیلن نقاط اوزرینه بطریه‌لر ترتیب وانشا ایدلمش ایدی.

(۱۲۷۰-۷۲)طونه‌وقريم سفرنده‌فرانسز عساكرينك احوال وقيافتلرى. (حفرخندكيمنى متريس محافظلرى).
Troupes francaies pendant la guerre de Crimée. (Gardes de tranchée. I854-55.

١٥ مايس ١٨٥٤ — برروس قوتلك « راسسوا » جهتندن[١] قلعه اوزرينه يوريمك اوزره بولنديغى اخبار ايدلمش ايدى . (٢٠٠٠) توكللى آناطولى باشى بوزوق سواريسى استكشافاتەچيقەرق « روسچق » كوپريسنده دشمن پيشدارينه تصادف ايتمشلر وآنى پوسكورتەرك طرد ودفع ايتمشلر ايسەده چوق زمان كچمەدن بعض تلفات ايله كيرويه عودت ايتديرلمشلردى .

« ناسميت — Nasmyth » ميرآلاى «غراخ Grach » ايله بن آقشام اوستى « اطەكوى » دن ايلرولەمش كوچك مفرزەمزى يوقلامغه كيتدك ؛ محل مذكورده پياده پوسكوردلمش ايدى . بو نقطەدن ٦ الى ٧ ميل [يعنى تقريباً ٩,٥ الى ١١,٥ كيلومتره] [٢] مسافەده ، ياقلمش دشمن آتشلرينى مشاهده ايدەيورز . مفرزەمز اوچ طابور پياده ، برآلاى نظاميەسواريسى ايله اناطولى باشى بوزوق سواريلرندن وايكى قطعه صحرا طوپندن ترکب ايدەيوردى . بزدشمن پيشدارينه قارشو قويمق ايستەيور ايدك ؛ لكن بو فكر مؤخراً ترك ايدلدى ؛ پياده ، نظاميه سواريسى ، صحرا طوپلرى وكذلك مقابل اطەدن وقوعه كلەجك تشبثات وحركاته مانع تشكيل ايتمك مقصديله ترتيب ايدلمش اشخاص وطوپلر كريه آلندى . عودتمزده كيجەنك

[١] « راسسووا - Rassova» قصبەسى « كوستنجه » ايله «چرناوودە» آرەسنده امتداد ايدن مشهور « ترازان - Trajans » قديم سورلرى منتهاى غربيسنده وطونەنك غربدن كلەرك شماله بوكولديكى نقطەدەدر .

[٢] بر ميل ١٦٠٩ متره قدردر .

سکونتی ایچنده « هوپا » اطه‌سنده‌کی دشمن عساکری شرقیلرینك، رقصلرینك کورولدیسی بزه قدر کلیوردی .

١٦ مایس ١٨٥٤ — طونه اوزرنده‌کی اطه‌لرده تأسیس ایدلمش بطریه‌لرك آتشی وسطی ساعت ٥ ده باشلادی و آزچوق شدتله آقشامك بش ویا آلتیسنه‌قدر بتون کون دوام ایلدی. بوندن صوکره آقشامك ساعت ٨ ویا ٩ زینه قدر آنجق زمان زمان برخمره ویا دانه انداخت ایدیلیوردی . نهایت آتش ایکی طرفده کسب بطائت ایلدی. بوکون روسلر ١١ مایس تاریخنه نسبتله دهازیاده شدت کوستردیلر .

دیکر جهتدن صباحك ساعت ١٠ نده « چنکل » باستیوندن [طابیه‌ندن] « اطه‌کوی » تپه‌لری اوزرنده دشمن پیشداری مشاهده ایدلدی . قزاقلر کندی صحرا طوپلری ایله برلکده باشی‌بوزوق سواریلریله چرخه‌جی جنکلرینه [کوچك قره‌غول محاربه‌لرینه] باشلامش بولندقلرندن اشبو سواری عساکرینه « حسین پاشا » قوماندەسیله (٢٠٠) نظامیه‌سواری عساکرندن عبارت برامداد کوندرلدی. عساکر مذکوره‌یه ـ فائده‌لی ونافع صورتده استعماله مساعد ـ یالکز ایکی صحرا طوپی‌ده سوق و ارسال قلندی .

وسطی ساعت ٢ ایله ٣ آره‌سنده ـ بزم کشافلرمزك چکلمش بولندیغی ردوئی تشکیل ایدن ـ عرب طابیه‌سنده « موسی‌پاشا » یی تعقیب ایده‌یورز. ٥ دشمن بطریه‌سی ایله ٢ ویا ٣ دشمن سواری لوکی مشاهده ایدیله‌یور وبو بلوکلردن یالکز بری تپه‌لر اوزرنده

توقف ایده‌یور . دها آشاغیده طونه‌یه طوغری ۴۰۰۰ : ۵۰۰۰ روس- پیاده واو قدر سواریدن متشکل بولونمق اوزره - محاربه نظامنده ایلرولیور؛ عساکرمذکوره یوقاروده‌کی قوله آوجیلر ایله مربوطدر . اوکله‌دن صوکره بونلر « چپلاق آطه » ایله طونه صاغ ساحلی آره‌سنده برکوپری انشا ایده‌یورلر و عساکری کیلر ایچنده برو طرفه کچیره‌یورلر . وجه‌معروض اوزره طونه‌نك صاغ ساحلنده قره‌یه‌دوکولمش ۲۰۰۰ کشیلك برقوللك تپه‌یه‌طوغری یوریدیکنی مشاهده وترصد ایده‌یورز. بوقول اوزرینه بزم طرفدن برخیلی دانه انداخت ایدلمکده ایدیسه‌ده بونلر هدفه اصابت ایتیوردی .

بوندن صوکره « غلوب» [دکرمن] طابیه‌سی ایله « ویدواو» طابیه سنده [۱]«موسی پاشا»یه رفاقت ایده‌یورز. «دکرمن» طابیه‌سنده دائما ایلرولمکده بولنان دشمن طرفندن انداخت ایدلمش بعض قارابینه قورشونلریله قارشولاندق . « ویدواو » طابیه‌سنده « موسی پاشا » برطابوره تطق ایراد ایلدی وطابور افرادینی جناب رسول مجتبانك حائز شان وشرف اصحاب ومجاهدینی اخفادلغنه لایق آثارشجاعت ومردانکی ایله کندولرینی کوسترمکه دعوت وتشویق ولاشك غلبه وظفره نائل بولنه‌جقلرینی تأمین ایلدی. عساکرمذکوره « انشاالله!....» صیحه‌لریله مشارالیهه مقابله ایلدیلر .

بز قرارکاهمزی « بنا امینی » باستیونده [طابیه‌سنده] تأسیس ایلیورز . میرالای «غراخ» کاوطه‌سی برکوچوك باراقه داخلنده‌در.

(۱) بو طابیه‌لر طونه ـ ساحلی اوزرنده استحکامات خارجه‌در .

کیجه پك قرا کلق وکیجه‌نك بوحالی ـ شاید روسلر نردبانله بر کیجه هجومنه تشبث ایتمك ایستسه‌لر ایدی ـ بویله بر هجومه مساعد ایدی . وضعیتلر عین‌حالده قاله‌یور .

کونك ضایعاتی: ١٢ مقتول ؛ مجروحلرك عددی مجهول .

حاشیه : مجروحلر ایچون نقلیات منتظمه مفقوددر . ـ عرب طابیه‌سنده [عربلر طابیه‌سنده] جمعاً عساکر مصریه‌دن ـ ٣٠٠٠ کشیلك بر آلای تشکیل ایدن ـ ٤ پیاده طابوری ایله ٢٠٠ نظامیه سواریسی ، بر آوجی مفرزه‌سی، ٦٠٠ کوکلی آرنبود پیاده‌سی ، کوکلی آناطولی باشی‌بوزوق سواریلری ، ٦ قطعه طوپ بولنه‌یور .

«راسسووا» دن کلش‌بولنان ١٢٠٠٠ الی ١٥٠٠٠ کشی‌قوتنده‌کی روس قولنك طونه ساحلنده بولندیغی‌وبو قولك ـ (١١) عدد شالوپه دنیلان بیوك صندال‌ایله‌کوچك‌قطعه‌ده بروایوردن‌مرکب ـ برکوچك فیلویه استناد ایتمش ایدوکی فرق وتشخیص ایدیله‌یوردی .

١٧ مایس ١٨٥٤ — صباحك وسطی ساعت بشنده باشلامش بولنان طوپ آتشی دونکی کبی ساعت ٦ و ٧یه قدر بتون کون دوام ایلمشدر .

وسطی ساعت ١٠ ایله ١١ آره‌سنده « عرب طابیه‌سی » نه طوغری تپه‌لر استقامتنده شدید برتفنك آتشی ایشیدلدی.

« شمنی » دن چیقه‌رق قلعه‌نك امدادینه یوریان بر مفرزه‌نك دشمن ایله محاربه‌یه طوتشدیغی و دشمنك بزمکیلر اوکنده کیرو

چكلديكى سويلنيور ايدى !... آطه‌لرده‌كى بطريه‌لرك طوب آتشى كيتدكجه كسب شدت ايده‌يور !

باركيرلره راكب بولنديغمز حالده درت‌نعل ايله عرب طابيه‌سنه طوغرى كيتدك؛ اوراده آكلادق كه سالف‌الذكر تفنك آتشى يالكز ايلرى قره‌غوللر آره‌سنده برطوتشمه ومجادله‌دن‌انبعاث ايلمشدر. چوق زمان كچمه‌دن بزمكيلر ـ دشمنك ١٢ طوپنه‌قارشوقويمق ايچون يالكز ٣ طوپه مالك بولونملرى سبيله ـ برقاچ ضابعات ايله عودت ايتمشلر ايسه‌ده دشمن كندى تعقيب حركتنى توقيف ايدراتمز يكيدن ايلرويه آتمشلردر .

بعدالظهر وسطى ساعت ٥ ده « موسى‌پاشا » ايله برلكده شهره عودت ايتدك .

مؤخراً كونك راپورلرى محتويا‌تنه كسب اطلاع ايچون «چنكل» باستيونده [طابيه‌سنده] مشارالهى كورمكه كيتدك . دشمن انداخت ايتديكى مرميلرله اشبو باستيونى قالبوركبى دليك ده‌شيك ايتمش بولنديغندن بوزمانه دكين باربطه اوزرندن اجراى انداخت ايدن طوپلر ايچون مازغاللر كشاد وانشا ايتمك كسب الزميت ايلمشدر . بوايش ايلرولديور... روسلر بتون كيجه‌دانه وخمبره انداخت ايده‌يورلر؛ بزم باستيون [برج] اوزرينه كلهلر توجيه ايليورلر ؛ نهايت بن اويويه قاله‌يورم . ـ كونك ضايعاتى: ٦ مقتول .

١٨ مايس ١٨٥٤ — دشمن اثناى ليلده « سلخخانه آطه‌سى » اوزرنده بربطريه انشاسنه چالشدى. روسلرك وسطى ساعت ٤ ده

باشلایان آتشی بیوك تأثیر حاصل ایتمدی ؛ بتون کون غروب شمسه دکین بزه خمبره ویا دانه انداخت ایتدیلر ایسه‌ده نهایت بونلر بزه صیقنتی ویرمکدن باشقه برشی یاپه‌مامشلردی .

اوکله‌دن صوکره‌زوالی‌ساعت ۲ ایله ۳ آره‌سنده بزم کشاف سواریلرمزك باشنده برخروج‌حرکتی‌اجراسی ایچون« ناسمیت » ایله برابر آنه راکباً عرب‌طابیه‌سنه‌کیتدم. صحرا طوپلرینه مالك دکل‌ایدك وآتلی اشخاصك‌انداختی اهمیتسزدی. باشی‌بوزوق سواریلری انکلیز وفرانسز عسا کرینك وصولی حقنده بزدن مصرانه خبر وحوادث طلب‌ایلیورلردی. بونلرشجیعانه محاربه‌ایتمشلر ایسه‌ده لکن کندولرینه استنادکاه تشکیل ایچون نزدلرنده طوپجی بولونمق اقتضا ایتمکده ایدی .

قیصه درت نعل ایله شهره عودت ایدر ایکن بر طاقم دانه‌لر اطرافنده دوشیوردی . آتش بتون‌کیجه فاصله ایله دوام ایتدی . شهر خسته‌خانه‌لرنده‌کی خسته‌لر اورالردن چیقاریله‌رق « ایچ قلعه » اتخاذ ایدیلن « مجیدیه طابیه‌سی » اوزرینه نقل ایدیله‌یور و اوراده بونلر ـ دشمن دانه‌لرندن محفوظ بولنمق ایچون ـ چادیرلر آلتنده یرلشدیریلیوردی .

حاشیه : « موسی پاشا » نك کندوسی ایچون ملجأ و قرارکاه تشکیل ایتمك اوزره ترتیب وتنظیم ایلمش بولندیغی« استانبول قپوسی» قریبنده کائن بر کوچك محل محفوظ [رجعتکاه قازه‌مانی] [۱]

(۱) « موسی پاشا » مرحومك‌ایلروده مذکور شهادتندن صوکره مشارالیهی

مستثنا بولونمق اوزره نفس قلعه‌ده خبره تأثیرندن مصون تك بر بنا یوقدی. اهالیٔ بلده محزون و بودرومله‌رده ، بر آلتلرنده کیزلندکلرندن شهر عادتا برچوله بکزه‌یور و اوراده عسکرلردن ، سرسریانه طولاشان سوقاق کوپکلرندن باشقه برشی کورولمیوردی . وقوعه کلن حادثات وقضالری، فجایعی ذکر و بیان ایتمکدن واز کچیورم؛ آنلری یازمغه قالقسه‌م حقیله ذکر وتعدادلری پك مشکل بولنه‌جق ایدی...

١٩ مایس ١٨٥٤ — بکلدیکمز عکس وخلافنه دشمن ـ قلعه‌دن ٢ میل [٣٢٠٠ متره] مسافه‌ده [٢] خفر خندکی آچق اوزره ـ کندی مرتب هجوم عملیاتنه باشلادی. بز اویله تأمل ایده‌یور ایدك که دشمن عرب طابیه‌سی قربنده کی تپه‌یی یدضبطنه آلمغه کله‌جك وأثنای لیلده کندی بطریه‌لرینی اوراده تأسیس و انشا ایده‌جك ایدی . دشمن برخفر خندکنی کندی‌اسکی موضعنده ودیکر برینی ـ عرب طابیه‌سی اوکنده‌کی یایلا ایله کسب اتصال ومواصله ایچون ـ بوحوالیده تأسیس وکشاد ایتمك اوزره صاغ جناحی طونه اوزرنده بولنه‌یور و طونه اوستنده او صره‌لرده استعمال ایتدکلری بر بخارلی سفینه [واپور] دشمنك حرکات عسکریه‌سنه استنادکاه تشکیل ایده‌یوردی؛ ایشته بو وجهله دشمنك حرکاتنی تعویق و تأخیر ایده‌رك وقت

استخلافاً « سلستره » یه کلدرك قلعه محافظلغنی درعهده بیورمش بولنان ایلروده اوصاف فوق‌العاده‌سی مفصلاً محرر « محمد رفعت پاشا »نك دخی قرارکاهی بوراسی ایدی .

[٢] بر انکلیز قدمی = ٠,٣٠٤٨ متره — بر انکلیز یارده‌سی = ٣ قدم = ٠,٩١٤٤ متره — بر میل = ١٦٠٩,٣٢ متره‌در.

قزانمق ایستدیکی تظاهر ایده‌یور ایدیسه‌ده لکن کندوسیده طرف مقابلدن آز دقتله تحت ترصده بولندیرلیوردی . بن بوبابده‌وکذلك قلعه‌یه قارشو شدتلی برهجومك ممکن بولنوب بولنمدیغی خصوصنده پروسیالی میرآلای « غراخ » ایله برمکالمه و مباحثه‌ده بولندم . « غراخ » ك کندی طرفندن کیفیتی « موسی پاشا » یه سویلمسی اوزرینه مشارالیه شهرك عساکر محافظه‌سنی ۷ بلوك علاوه‌سیله تقویه ایله‌مشدر .

مذکور عساکر محافظه یالکز ایکی طابور پیاده‌دن مرکب وبو وجهله نردبان ووسائط سائره ایله قلعه بدنلرینی آشمغه قالقه‌جق دشمنه شدتله مقاومت ایچون غیر کافی ایدی .

روس بطریه‌لرینك آتشی دونکی کیبدر ؛ غروب شمسه‌دکین شهره برقاچ‌عدد کله ودانه انداخت‌ایدلمشیدی؛ بزم‌بطریه‌لراول‌امرده جواب ویردیلرسه‌ده بعده بوندن واز کچدیلر . فی‌الحقیقه بزم طوپله جواب ویریشمز بیهوده و دشمنلرمزه بزی دوکمك ایچون تعقیب ایدیله‌جك استقامتی ارائه واشعاردن باشقه برشیئه‌خادم دکل ایدی .

روسلر بزم باستیونمزك [برجمزك] آتش منزلنه وصوله‌باشلایورلر. بوکون اثناسنده ایدی‌که دشمن طرفندن محاصره‌یه باشلاندیغنی اعلان واخبار ایچون « شنی » یه کوندرلمش بولنان بر ضابط ـ عمر پاشانك اون‌بش کوندن اول قلعه‌یه برامدادك‌ورودی‌بکله‌نلمه‌مك‌لازم‌کله‌جکی حقنده‌کی‌جوابیله ـ عودت ایلدی؛ مشارالیه بیاناتنده‌بومدت نهایتنده متفقین‌عساکرینك مواصلت ایلیه‌جکلرینی‌ظن وامید ایده‌یور وبوندن

ماعدا «طوتره‌قان» طريقيله «شمنى» ايله اتصالاتك آچيق بولنديغنى و دشمنك قلعه‌يى بالتمام آبلوقه ايتمك ايچون كافى قوتى بولنمديغنى بيلديره‌يوردى .

عرب طابيه‌سى باركير ايله زيارت ايدلدى . اشبو نقطه‌دن طونه قربنده‌كى دشمن خفر خندكارى [متريسلرى] و بعده « دكرمن » مفرز طابيه‌سنى دوكمك ايچون سلخخانه آطه‌سنده طرف دشمندن انشا قلنمش برايكنجى بطريه معاينه وتدقيق قلندى .

استانبول قپوسى اوكنده‌كى آغاجلرك قطع ايدلمسى ايچون امر ويرلدى[مع التأسف بوامر اصلا اجرا قلنامشدر]. قلعه بدنلرى اوزرنده كچوقته قدر قالدقدن وهوايى اهتزاز ايتديره‌رك ايصليقلر چالديران دشمن دانه و خمبره‌لرينى ترصد ايلدكدن صكره - ياغمقده بولنان مرميات كورولديسى ايله قولاقلرم صاغرلاشمش بولنديغى حالده -- زوالى ساعت ٢ وياخود ٣ ده يامغه كيتدم.

٢٠ مايس ١٨٥٤ — دشمن ايلك محل منتخبده آچلمش خفر خندكى قربنده « برنجى موازى »يى انشا و اكمال ايتمكده‌در وبركون اول كبى طوپ آتشنه دوام ايده‌يور . « ناسميت » ايله برلكده آته راكباً « عرب طابيه‌سى » نى زيارت ايتدك ؛ موازيلر ، بيوك چاپده طوپلر ايچون آچلمش آلتى عدد مزغال مشاهده‌وترصد ايدلدى .

اوكله‌دن صوكره ميرآلاى « غراخ » ايله « مجيديه طابيه‌سى » نه كيدركن « عرب طابيه‌سى » قارشوسنده‌كى تپه اوزرنده روسلرك قارابينه‌جى عساكرى ايله محاربه‌يه‌طوتشمش بولنان بزم كوكللى ارنبودلر

وآوجی عساکرمزك پك شدید برتفنك آتشی ایشیدلدی . بن آنه راکباً سواریلرمز ایله برلکده اورایه کیتدم ؛ عساکر مذکوره ۳۰۰ : ٤۰۰ قدر دشمن کشافلرینی ـ یونلرك صحرا طوپلرینك آتشنه رغماً ـ یایلادن تکرار دره ایچنه آتدیلر. بزم نزدمزده بونوع طوپلر [مسکتلی یعنی شراپنل دانه انداختی] یوق ایدی. بوائناده احتیاط برمصر طابوری ایلری طوغری حرکت ایده یوردی . بوحرکتك ناصل بر مقصده مستند بولندیغنی بیلمیورم [۱] . دشمن اشبو طابورله شدید برتفنك آتشنه کیریشدی ومذکورطابور اراضینك برطالغه‌سی سپرینه دخول ایدنجه یه قدر انك اوزرینه دانه انداخت ایلیوردی . ایکی ویاخود اوچ عدد دشمن دانه‌سی مبحوث طابورك صره‌لرینی کسر ایتدی . بن بوطابورك باشنده بولنان ضابطه کندی عساکرینك یایلا صرتی کیروسنده یره یاتیرلمسنی توصیه ایتدم ؛ توصیه‌م اجرا ایدلدی . بومجادله برقاچ ساعت دوام ایتدی . آتش هرایکی طرفدن

[*] « بوله‌ر » ك ، بومحترم انکلیز دوستمزك مبحوث سلسله مدافعهٔ قهرمانانه سنده بوبوك برحصه‌سی بولندیغی غیرمنکر واول وآخر حکایات وبیاناتمزده بونی مؤیددر. فقط مشارالیهك مقدم ومؤخر بعض افاداتنده کندیسنی سلسله‌ده اولجه‌ده دیندیکی اوزره سائر بر طاقم عثمانلی و مصر ارکان و امرای عسکریه‌سی و جمله‌دن اول بر ارکان حربیه رئیسی ، قطعات عسکریه قوماندانی و بیوك رتبه‌لی سائر اجنبی امرای عسکریه‌سی وباخصوص ماهر وشجیع برقلعه محافظ و قوماندانی وارکن ـ بالجمله ترتیباتك مرتبی. بوتون اجرا آتك سائق وعاملی کبی کوسترمکه یلتنمسی فضله وافراطکارانه‌در. نته‌کیم بورادہ هردرلو مدعاتنه رغماً مصرطابورینك نه مقصدله ایلری کیتدیکنی بیلمدیکنی وسائره‌یی علناً اعتراف ایده‌یور. هرحالده بیلنملیدرکه مشار الیه و رفیق قلعه‌ده قیمتدار بر فن مأمورندن باشقه برشی دکلدرکه بیانات آتیه‌سی بونی بالوجوه تأیید ایده‌جکدر .

پك شديد ايدى ودشمنك كله‌لرى قوتلى ، كثرتلى وصيق برصورتده ورود ايده‌يوردى . دشمنك قارابينه‌جى عساكرى دخى ـ هرنه‌قدر بن آنلرى كوره‌مامش ايسه‌مده ـ خدمت و وظيفه‌لرينى حسن‌ايفا ايتمشلردر . ديكر طرفدن بزم كوكللى ارنبودلر بر بيوك بسالت و قهرمانلق ابراز وهردرلو تقديرات ومدايحه كسب‌استحقاق ايلديلر . بنى چوق متعجب ايدن برشى واردىكه اوده كشافلرك [كوكللى آناطولى باشى‌بوزوق سواريسنك] دشمنله حربه طوتيشوركن رفع ايتدكلرى سرور وصفا صيحه‌لرينى ايشتمك ايدى. عساكرمذكوره احتمالكه بووجه‌ايله دشمنه قارشو ايو برتأثير حاصل ، اكا دهشت القا ايده‌يورلر ايدى . [*]

بن واديده دشمنك برچوق احتياط قوللرينى مشاهده ايلدم . عرب طابيه‌سنه عودت ايدركن عساكر مصريه ميرآلابى « مصطفى‌بك » ك جادرنده « موسى‌پاشا » « حسين پاشا » ميرآلاى « غراخ » ، « ناسميت » ايله مومى‌اليه مصطفى بكى بولدم . موسى

(*) اسكيدن عثمانى‌سواريلرى وبالخاصه مؤخراً آوروپاليلر نزدنده(اوهلان = اوغلان) سوارى‌آلايلرينك تشكلنه سبيت ويرن سوارى عجمى اوغلانلرى دشمنه پك شديد ودهشت انكيز هجوم وصولتلرى هنكامنده اولا «الله! الله!» صيحه‌لريله آفاق تتره‌رك دشمنى مجبور رجعت ايدرلر وآنك‌بوزنى آرقه‌يه‌چويرديكدن صوكره «اور ها!» «اور ها! » صيحه‌لريله تعقيب صره‌سنده حواله‌ايتدكلرى قليچ ومزراق ضربه‌لريله غسا كردشمنى يرله‌سره‌درلايدى‌كه‌اليوم آوروپاليلرك آلقيش مقامنده استعمال ايلدكلرى«هوررا!» ندالرى مبحوث «اورها» صيحه‌لرندمقتبسدر بواصوله (۱۲۹۳-۹٤) عثمانلى روس سفربنده‌قدر باخصوص كوكللى باشى‌بوزوق سوارى عسا كرنجه رعايت ايدلمشدر .

پاشا بزه حسن قبول کوستردی. بوملاقات اثناسنده جاسوسلغندن شبهه ایدیلن برآدم کتیرلدی؛ کشافلر بوکا تصادف ایتمشلر، آنی برابر کتیرمشلر ایدی. بوآدم کندی تشبثات وهویتی بر صورت کافیه ومقنعه‌ده افاده وبیان ایتمدیکندن یکیدن اجرای تحقیقات ایله معلومات متممه آلنمجه‌یه قدر توقیفنه دوام ایدلمسی مناسب کورولدی .

هپ برابر شهره عودت ایده‌یورز . بتون کیجه دوام ایدن طوپ آتشی عسا کر محافظه‌یه آز خسارات ایراث ایتدی .

کشافلردن ٤ ی مقتول و١٦سی مجروح دوشمشدر .

٢١ مایس ١٨٥٤ ـ وسطی ساعت ١١ره طوغری «موسی پاشا»یی بولمغه کیده‌یورز. « عرب طابیه‌سی » استقامتنده شدید بر تفنك آتشی ایشیدییورز ؛ اوراده مشارالیهه تصادف ایلدك. کوکللی ارنبودلرمز، آوجی عسا گرمز تپه اوزرنده اخذ موقع ایتمش دشمن ایله آتشه کیریشمش ایدی . اوراده یورویش حالنده ٤ یاخود ٥ سواری بلوکی مشاهده ایده‌یورز . دشمن آتشنی صوصدیرمق ایچون مبحوث ردوتدن برقاچ عدد دانه انداخت ایدلدی .

زوالی ساعت ١١ بچقده بر باشی‌بوزوق سواریسنك مزراغی ضربه‌سیله مهلك صورتده یارالانمش بر چرکس اسیر کتیرلدی . چوق زمان کچمه‌دن بونی عین‌ملتدن دیکر براسیر دهاتعقیب ایتدی . روسلره مجلوب بو زوللی شیطانلر کندی حیاتلری ایچون صوك درجه‌ده قورقیورلردی .

بوأثناده أليم برصحنه حصوله کلدی : طوپجیلر کندی طوپلرینی

ترك ايده‌يورلر واستحكامك مدافعيني آنلرى توقيف ايچون بومنظره‌يه طوغرى غيرمنتظم صورتده قوشيورلردى .....

« غرانيدوق قسطنطين » ك محاصرينه قومانده ايتمكده بولنديغى، زوالى ساعت ۲ده برهجوم عمومينك عرب طابيه‌سنه توجه ايده‌جكى، دشمنك (۷۰) قطعه طوب‌ايله يرابر (۹۰,۰۰۰) كشى قوتنده بولنديغى بوصره‌ده بعض اشخاص طرفندن نقل وبيان ايديله‌يور ودهاانصافلى بولنان ديكر بر طاقملرى‌ده دشمنك قوتنى يالكز (۴۰۰۰۰) كشيدن عبارت كوستريبوردى ؛ بنم فكرمه كلنجه بن‌نهرك هر ايكى ساحلى اوزرنده يرلشمش دشمن قوتلرينك (۳۵,۰۰۰) كشى تخمين قلنه‌بيله‌جكنى ظن ايده‌يوردم .

دشمن هجومنه مقاومت ايچون تداركات واحضارات ياپيله‌يوردى.

بن بوقورقولر احتمالندن كنديمى تأمين جهتنده قاله‌يوردم .

« موسى‌پاشا » كذران ايدن احوالدن « ناسميت » واسطه‌سيله‌خبردار ايديلنجه قطعات عسكريه باش قوماندانى [قلعه مركز قوماندانى] حسين پاشايه بر امر تحريرى كوندردى ؛ بو امرنامه‌ده طرفمدن ويريله‌جك امرلره [روش‌حاله كوره ايديله‌جك وصايايه !] توفيق حركت ايدلمسى توصيه ايديله‌يوردى .

صاغ جناحمز مستور بولنديغندن بوجهتده تپه‌نك آرقه طرفنده قورولمش ۲۰۰ چادرك يقلمسنى وبوچادرلرك محلنده عساكر ايچون برمحل محفوظ وجوده كتيرلمسنى واكر دشمنك قارابينه‌جى عساكرى بوجهتدن برهجومه قالقمق‌ايسترلر ايسه‌اشبو عساكرى‌سترايده‌بيله‌جك

اغاجلرك قطع ايدلمسنى توصيه ايلدم . برامداد طابورى ايله ٢ طوپ ايستدم ايسه‌ده بونلر بكا كوندريله‌مدى. بعدالزوال ساعت ٢ يه چاريك قاله ايكى سوارى قولنك حركتده بولنديغنى وبونلردن برينك اووانك صاغنه وديكرينك‌ده دره طريقيله بردور ياپه‌رق بزم صاغمزا استقامتنده ايلرولديكنى كوره‌يور ايدك . بن مبحوث صاغمز طرفنده دشمنك هجومنى بكليوردم . طوپلرمزدن انداخت ايديلن ٤ ياخود ٥ عدد دانه دشمن عساكرينى كيرو چكلمكه اجبار ايتدى . بزم عساكرك بوصره‌ده رفع ايتدكلرى (يوها !) صيحه‌لرى كيرى چكيلنلرى تشييع ايده‌يوردى . بوندن باشقه حادثه حصوله كلديكى كبى بكلنيلان هجومده وقوع بولمدى .

« مجيديه » طابيه‌سنه بعدالزوال ساعت ٥ ده مواصلت ايدن « ناسميت » بواستقامتده يوريان جسيم برقول مشاهده ايلش بولنديغنى تأمين ايده‌يوردى .

غروب شمسده دشمن معتادى وجهله كندى آتشنى آغيرلاتدى . دشمنك بوحركت و معامله‌سى كوندوزين ياپدينى نمايشلر واسطه‌سيله عرب طابيه‌سنه هجوم تهديدينه نظراً بزه دها مزعج كورينه‌يوردى. اثناى ليلده بو خصوص حقنده عقد مجلس ايدرك ترتيباتمزى تعديل ايلدك ؛ شهرك عساكر محافظه‌سى ٣ بلوك ايله تقويه ايدلدى وسوارى عسكرى آتلى توپجيلر چيقاردى .

دشمن احوال عاديه‌دن برآز كچ بولنمق وفقط بتون كيجه دوام ايلمك اوزره تكرار كندى طوپ آتشنه باشلادى. « ناسميت » ايله

« غراخ » بدنلر اوزرنده یاتوب اویویورلر . بالذات بم اویودیغم اوطه‌نك قپوسی قربنده بر دانه پاطلادی .

۲۲ مایس ۱۸۵٤ — روسیه‌لی سینیورلرك کوندوز اثناسنده استراحت ایتمك ایستدکلری تظاهر ایده‌یوردی؛ چونکه اوکله‌دن اول برخفیف طوپ آتشی استتنا ایدیلور ایسه کونك متباقیسی برسکونت تامه ایچنده کچمشدر .

زوالی ساعت ٥ شه طوغری « موسی‌پاشا » ایله برلکده عرب طابیه‌سندن کله‌رك « ایچ‌قلعه » اتخاذ قلنان مجیدیه طابیه‌سنده [۱] بولنه‌یوردق ، بوأثناده « دکرمن » مفرز طابیه‌سنه قارشو « سلخخانه آطه‌سی » بطریه‌لرینك وبرنجی موازینك برقاچ خطوه ایلروسنه موضوع برچوق دشمن طوپلرینك بول و دواملی بر آتشنی ایشیده یوردق . برطاقم مرمیلر مبحوث بدبخت استحکامك ایچنده پاطلایورلردی .

کوندز اثناسنده هوا پك صیجاق ایدی ؛ بوآقشام بوغیجی بر سیس باروتك انفلاقیله تزاید ایتمش بولندیغی حالده شهری ستر و احاطه ایده‌یور .

« هوپیا اطه‌سی » نك کوپریسی اوزرنده بر حرکت مشاهده ایده‌یورز ؛ برطاقم پیاده قوللری وادی‌یه اینیورلر؛ قالدی‌که برایکنجی

[۱] سلمتره‌ده « ایچ قلعه » بولندیغندن « مجیدیه مفرز طابیه‌سی » نك کیرو طرفنه یعنی قلعه جهتنه بعض استحکاملر دها انشاسیله بورانسنك « ایچ قلعه » (ستادمل) اتخاذ قلندیغی آکلاشیلمقده‌در .

عسکر قولی ـ بالبداهه عرب طابیه‌سنه قارشو بر ضربهٔ غیرمنتظره تجربه‌سی یاپمق ایچون ـ مذکور طابیه قربنده‌کی دره‌یی طوپمق اوزره بولنه‌یور . کذلك تپه اوزرنده برجنرال وارکان حربیه‌سی ایله برلکده برکوچك سواری قولی کوریبورز .

عرب طابیه‌سی اوزرینه بر هجوم وقوعه کلوب کلدیکنی ترصد ایتمك ایچون بولندیغمز محلده توقف ایتمکده‌یز . زوالی ساعت ۷ده برپیاده قولی کوریندی ایسه‌ده هرحالده برهجوم تهدیدی یوق‌ایدی . آرنبودلر آتش آچیورلر . بز ایچ قلعه‌یی تشکیل ایدن مجیدیه طابیه‌سنك سپرلری اوزرنده اوطورمش بولنه‌یورز . فوق‌العاده‌لطیف ورونقلی برياز آقشامی اولانجه روحنوازلغیله حکمفرمادر . سلستره شهرینك کندی بیاض مناره‌لری، میوه آغاجلریله محاط کندی‌خانه‌لری ایله عرض ایتدیکی منظره فوق‌العاده لطیف و نفیسدر . طوپلرك کورلدیسی برطرفه براقلدیغی حالده هرشی سکونت و استراحت تنفس ایده‌یوردی .

غروب شمسدن برآز صوکره شهره ایندك ؛ آقشامك زوالی ساعت سکزبچغنده آتش طوردی؛ اویقو وقتم بولنان زوالی ساعت بره دکین آرتق برشی ایشیتمیورم .

کونك ضایعاتی : ۵۰ کشی مقتول ویا مجروح .

۲۳ مایس ۱۸۵٤ — مقابل ساحل بطریه‌لرینك طوپ آتشی باشلادی؛ بتون کون‌دوام ایدیور .

روسلر اثنای لیلده عرب طابیه‌سنك بولندیغی تپه‌اوزرینه‌براوزون

فريق : احمد مختار

(۱۲۷۰-۷۱) طونه وقريم سفرينه اشتراك ايدن ايتاليان عساكرندن « برساغليه‌رى » عساكرينك اردوكاهى .
Troupes intaliens à la guarre de Crimée (I854-55). [Campement des Bersaglieris.]

(صحيفه : ۱۲۸)

خفر خندکی ایله بطریه‌لر انشا ایتدیلر ؛ حالاً اورالردن « عرب طابیه‌سی » ایله « بیلانلی طابیه » اوزرینه آتش آچه‌یورلر .

اوکله‌دن صوکره « ناسمیت » ایله برابر آتلره راکباً «مجیدیه» طابیه‌سنه عزیمت وحرکت ایتدك. بو نقطه‌دن جسیم دشمن قوتلرینك کندی موضعلری کیروسنده‌کی تپه‌لره‌طرماندقلرینی مشاهده‌ایده‌یورز. کذلك بیوك بر عددده یکیدن قورلمش چادرلر کوریور وبعدالظهر زوالی ساعت بشده یدی‌طابورك وادی‌یه ایندیکنی‌وعرب‌طابیه‌یایلاسی اوزرنده‌کی‌دشمن‌بطریه‌لرینه طوغری‌یوریدیکنی‌مشاهده‌ایده‌یورز؛ بز کندوسنه راپورمزی تقدیم ایچون « موسی‌پاشا » یه طوغری‌قوشدق؛ مشارالیهی استانبول قپوسنده بولدق ؛ بیان ایتدیکمز حرکات اولجه کندوسنه اخبار وبیان ایدلمش ایدی . ـ روس‌قولی کندوسیله برلکده طوپجی‌یه مالك اولدیغندن بوقولك خفرخندکلری وبطریه‌لره مخصوص آوجی‌عساکرندن ترکب‌ایتدیکی ظن وتخمین ایدیله‌بیلوردی.

زوالی ساعت $5\frac{1}{2}$ ده بدبخت « بیلانلی طابیه » یه قارشو شدید بر طوپ آتشی توجه ایتدی ؛ (۱۰) دشمن بطریه‌سی عین‌زمانده بو طابیه‌یه مرمیلرینی یاغدیره‌یورلردی [مذکوربطریه‌لرك یکی‌بولنان اوچی اثنای لیلده « سلخخانه » اطه‌سنده انشا قلنمش ایدی] ؛ بالجمله دانه‌لر اشبو مفرز طابیه داخلنده پاطلیوردی ؛ بزم « دیش » و « چنکل » باستیونلری [برجلری] ایله استحکام خارجیده‌کی طوپلرمز جواب ویره‌یورلر. «موسی‌پاشا» عاجلاً بر امدادکوندرلمسنی طلب ایتك اوزره « عمر پاشا » یه بر مکتوب یازدی .

طوب آتشی بر قاچ ساعت اتناسنده یك شدید ایدیسه‌ده بعده هرطرفده سکوت حکمفرما بولنمغه باشلادی .

زوالی ساعت ۱۱ ده « ییلانلی طابیه » دن اشارت راکتلریله «سلاح باشنه!» اشارتی ویرلدی؛ بر تفنك آتشی وروسلرك چالدقلری بورو سسلرینی ایشیدیلدیورز . بو صره‌ده بزم طابیه‌مزه هجوم وقوعه کلدیکنی ظن ایده‌رك کمال استعجال ایله استانبول قپوسنه کیتدك ؛ اورادہ « موسی پاشا » یی بولدق واکلادق‌که ویریلن سلاح باشنه اشارتی حقیقی‌دکل بلکه دشمن عملیات تقربیه‌سی جوارنده‌کی اغاجلری کسمکله مشغول بزم عساکرمزك ویردکلری اشارتلردن انبعاث ایدن یاکلش بر سلاح باشنه اشارتی ایمش .

دکرمن طابیه‌سی [تعبیر آخرله غلوب طابیه‌سی] بر قاچ عدد دانه انداخت ایتدی . روسلر اشارت مقامنده بولنمق اوزره قوری صیقی اوچ انداخت اجرا ایلدیلر و « دکرمن طابیه‌سی » اوزرینه بر ویا ایکی دانه آتدقدن صوکره اختیار سکوت ایلدیلر . ارتق‌اثنای لیلده بحضور دکلز .

سالف‌العرض « سلاح باشنه ! » اشارتی هنکامنده عساکر محافظه‌نك حال واطواری اطمئنان عظیم حاصل ایده‌جك بر حالده دکلدی؛ همان هیچ‌برکمسه کندینه تخصیص ایدیلن موقعده بولنیوردی. بوری ویا تره‌نیته اشارتلری هیچ ویرلمدی .

۲۴ مایس ۱۸۵٤ ـ بو کون قرالیچه‌مزك یوم مخصوصی‌ایدی!ـ دشمن بتون کون اتناسنده سبی اکلاشلمز برسکوتی محافظه ایتمشدر.

صباح وقتی «موسی پاشا» عمرپاشادن آلمش بولندیغی حوادث وخبرلری بزه سویلمك ایچون نزدمزه کلدی ؛ بو خبرلره کوره اك کیچ سکز کون ایچنده سلستره تپه‌لری اوزرنده قرمزی انکلیز البسه‌لری کوره‌جك ایدك . هورا!... دیه‌رك سویندك. موٴخراً مشارالیه ایله استانبول قپوسی قربنده ایکن « حسین پاشا » کلوب بزه التحاق ایلدی . مشارالیه حسین پاشا ایله پروسیالی میرالای « غراخ » آره‌سنده بر مکالمه ومذاکره باشلادی؛ « بیلانلی طابیه » ده‌کی قارابینه‌جی عساکری اثنای لیلده کیریپه چکمك اقتضا ایدوب ایتدیکنه قرار ویرلمك ایچون بنم ایله استشاره ایدیله‌یوردی . « غراخ » بنم جوابمی « حسین پاشایه ترجمه ایتمسنی متعاقب انکله حسین پاشا آره‌سنده شدید بر مباحثه آچلدی ؛ « حسین پاشا » قلعه‌یه معین بر هجومك اجراسی ممکن ایدوکنی اولجه تفوه‌وبیان ایتمش بولندیغی کنایه صورتیله ایما ایده‌رك قلعه‌عساکرمحافظه‌سی ایچنده بر پانیك [نا کهانی خوف‌ودهشت] حصولنه سببیت ویرمش بولنمقدن‌طولایی «غراخ»ی اتهام ایده‌یوردی . شاهدلر حضورنده یکدیکره مقابل سب‌وشتملر ، اتهاملردن صوکره تهدیدکار اوضاعه کلدی . ــ بو مصلحته بر حکم وقرار ویرمك ایچون بز نوعما بر « دیوان تحقیق » صورتنده اجتماع ایتدك . نهایت مسئلهٔ مذکوره « حسین پاشا » معامله وحرکتنك اتحاد آرا ایله تقبیح وعدم تصویبی ایله نهایت بولدی .

« موسی پاشا » نزدنده اقشام طعامنی ایتدکدن صوکره انکلتره قرالیچه‌سی حضرتلرینك عید مخصوص طولایسی ایله صحت وعافیتنه ارقداشمله برابر یرلی شرابی ایچمکه کیده‌یوردز .

٢٥ مايس ١٨٥٤ ـ سكونت ، طورغونلق دوام ايده‌يور .

زوالى ساعت ٩ ده « موسى پاشا » كندوسيله بر ملاقات ايچون بزه بر دعوتنامه كوندردى . نزدينه وصولمزده « عرب طابيه‌سى » ايله « بيلانلى طابيه » يى ترك ايتمك مناسب بولنوب بولنمديغنى تحت قراره آلمق مذاكره‌يه مخصوص بر مجلس حربه تصادف ايلدك . ميرالاى « غراخ » اشبو استحكاماتك غير نافع وضعيتى وانلرك دشمن أليته دوشملرى حالنده ذاتاً چوق ضعيف بولنان قلعه‌عساكر محافظه‌سى ايچون بو وضعيتدن انبعاث ايده‌جك ضايعاتى موضوع بحث و واضح صورتده اظهار وارائه ايده‌رك انلرك ترك ايدلمسنى التزام و تصديقده بولندى . مومى‌اليه دشمنك سكونتدن برضربهٔ قطعيه اورمق ايچون درين تفكرات ومطالعات واستحضاراتده بولنديغنه حكم ايده‌يوردى . بن بورأى وتدبيره مخالفت ايتمك ايچون أولدن كلنى ياپدم و چونكه ديه‌بيلورم كه بورأيى قبول ايتمك متفقينك وصولندن صوكره دشمنى محاربه‌يه دعوت ايچون بالكليه فائده‌لى والزم بولنان على الاعلا برموضعى دشمنه ترك ايتمك ديمك ايدى . اكر بز بوموقعلرى محافظه ايدرسه‌ك روسلرك طونه اوزرينه رجعتى تهديد ايده‌يور و بو يولده‌كى خلاص وسلامت بخت وطالعنى آنلردن رفع والغا ايده‌يور ايدك . بكا اويله كليور ايدى كه روسلرك سكونت و عدم فعاليتنك ذهنمزده توليد ايتديكى قورقولر رأى مبحوثك قبولنه كافى برسبب تشكيل ايده‌ميه‌جك وبتون احوال ايوجه تدقيق و موازنه ايدلدكده مبحوث موقعلرى صوك درجه‌يه قدر مدافعه ايتمك لزومى انظار مزده أركچ تجلى ايده‌جك

ایدی . تفکر ایده‌یورم‌که اورالرده احوال صوك درجه‌ده وخیم ایسه‌ده لکن بوکیفیت اراضینك نتیجه‌سیدر . رأی معروضك لهنده وعلیهنده برچوق سویلندی. الحاصل اول‌امرده میرآلای «غراخ»ك رأینه طوغری میل ایدن « موسی‌پاشا » بومذاکراتی متعاقب ـ « عمر پاشا » ایله بوبابده استشاره ومذاکره ایدیله‌رك مشارالیه طرفندن بوخصوصده اقتضاایدن امرلرویریلنجه‌یه قدر ـ مذکور استحکاملرك اشغالنه دوام قلنمسنه قرار ویرمك صورتیله مسئله‌یه‌نهایت ویردی . ساعت ۵½ ده بردنبره طولو ایله قاریشیق شدید بر فورطنه انفلاق ایلدی . روسلر « عرب طابیه‌سی » اوزرینه شدید بر طوپ آتشی توجیه ایچون بوفورطنه‌دن استفاده ایلدیلر . آنسزین طوپجی ایله برلکده بر سواری قطعه‌سی مزبور طابیه اوکنده موضع آلدی . چوق زمان کچمه‌دن برپیاده قولی مذکور سواری عسکرینی ایلری طوغری تجاوز ایلدی . لکن « عرب‌طابیه‌سی » نك آتشی آلتنده چوق زمان کچمه‌دن سواری ـ زمین اوزرنده طاغیلمش برطوپ‌ترك ایده‌رك ـ آرقه‌یه طوغری « صاغدن گیرو ! » ایتمکه مجبور قالدیغی کبی پیاده عسکری‌ده دره ایچنده‌کی مستور محلده کندی چادیرلرینی قورمغه کیتدی .

بوصره‌لرده « قلفات » ده اسیر ایدلمش وروسلرك آلندن فرار ایتمکه موفقیتله تخلیص کریبان ایلمش بر تورك ضابطی کتیرلدی . مومی‌الیه دشمن اردوسنی (۱۰۰,۰۰۰) کشی تخمین ایده‌یوردی . بوندن باشقه قلعه‌دن درت فرسخ مسافه‌ده [*] تجمع ایتمش روس

[*] بر فرسخ مسافه درت میلدر ، بر میل ایسه ۱۶۰۹ مترەدر .

عساکرینك « شالوپا » دینلان بیوك صندالر و صالار اوزرنده طونه نهرینی برو طرفه مرور ایده‌جکلرینه دائر بر شایعه دوران ایلمکده ایدی .

وسطی ساعت ٨ ½ ده بز اقامتکاهمزه هنوز دخول ایلدیکمز صره‌ده یکی بر «سلاح‌باشنه!» اشارتنی متعاقب چالینان ترامپته سسلری محاربلری یگیدن قلعه بدنلری اوزرینه چاغیردی . تفنك آتشی کورولتیسی باشلادیغنده استانبول قپوسنه منتهی سوقاق داخلنه‌سرعتله کندیمزی آتدق . کیجه پك قراکلق بولندیغندن بز أول‌امرده هجومك قلعه کوکده‌سی [محیط اصلی] اوزرینه توجهنی تصور ایده‌یور ایدك ؛ لکن چوق زمان کچمه‌دن آکلادقکه بو « عرب طابیه‌سی » اوزرینه توجه ایتمش بر هجومدر .

بر ساعتدن زیاده برمدت اثناسنده تفنك آتشی ایشیده‌یورز ؛ حالبوکه بزشهرده بالجمله استقامتلرده خبرلر ؛ دانه‌لر یاغدیران شدید برطوپ آتشنه معروض وهدف بولنه‌یوردق . نهایت آتش کسیلدی وایشیدیلن « الله ! الله ! » صیحه‌لری دشمنك طرد وتعقیبی ایله مصلحتك ختامنی بزه اعلان ایلیوردی . او وقت بز پیولرمزی [چبوقلرمزی] ایچمك ایچون « موسی پاشا » نك قرارکاهنه چکلدك .

خلاصهٔ وقوعات : بیلانلی طابیه‌ده ٢ مجروح ارائه و اخبار ایده‌یوردی . عرب طابیه‌سنده وقوعه کلن ضایعات حقنده ایسه‌حالا هیچ برقطعی معلومات یوق ایدی .

٢٦ مايس ١٨٥٤ — روسلر كنديلرينى حال سكونتده طوتيورلر ومع هذا زمانلرينى ده ضايع ايتميورلردى و چونكه تپه اوزرنده كى موضعلرينى ستر ايتمك ايچون استحكامات انشا ايده يورلر ايدى . دينه بيلوردى كه بونلر متفقينك وصولنى قارشولامغه حاضرلانيورلر وحتى بوكون بيله اكر بر آتش ضربه سنك طنين انداز بولنديغنى ايشيدلسه وياخود برخمبره نك كلديكى مشاهده ايدلسه بونى متفقينك علامت وصولى كبى تلقى ايليه جك كورينه يورلردى .

هركسجه اويله ظن ايديليه يور ايدى كه « عرب طابيه سى » ايله « ييلانلى طابيه » اوكنده كى محاربه لر بالتمام جدى دكلدى ؛ حتى بنم بيله انلرك حقيقى هجوم اولمديغنه حكم ايده جكم كليوردى .

٢٧ مايس ١٨٥٤ — استانبول قپوسنه وعين زمانده «موسى پاشا» نك قرارگاهنه دها يقين بولنمق ايچون چادر آلتنده يرلشمك اوزره اقامتگاهمى تبديل ايلدم .

روسلرك آتشى اولكى كون « ييلانلى طابيه »نك بلوقهاوزينى [*] قوتلى برصورتده خساردیده ايلشيدى .

دشمنك خفر خندكلرى آره سنده بولنان باجلمه اغاچلر كوزدن غيبوبت ايلديلر . روسلر بزى محاربه يه دعوت وتشويق ايتمكه طالب كبى كورينه يورلردى .

بوآقشام غروب شمسده آتش « عرب طابيه سى » و « ييلانلى

[*] اشبو بلوقهاوز مبحوث استحكامك بوغازى قريبنده شمال جهه سنك خندكنده انشا قلنمشدر.

طابیه » اوزرنده دها زیاده شدت و کثافت کسب ایلدی . بن اشبو طابیه‌لر اوزرینه اثنای لیلده دشمنك بعض حقیقی ضربه وحرکتلرندن قورقدیغمدن « عرب‌طـابیه‌سی » نه کیدوب اوراده یاتدم . لکن ردوت داخلنه انداخت ایدیلن بعض راکتلر ودانه‌لرمستثناطوتلدیغی حالده حائز اهمیت باشقه هیچ برشی وقوعه کلمدی .

٢٨ مایس ١٨٥٤ — دشمن شفق وقتی سپرلر اوزرنده کندینی کوسترن ویا موضعمزده طولاشان اشخاصـه قارشـو توجیه ایتدیکی تفنك آتشی ایله پشرو انداختلرندن عرب طابیه‌سـنده بزه‌ده حصه آییره‌یوردی . الك یقین دشمن بطریه‌لری آرقه‌سـنده « اویقودن قالق ! » اشارتی ویرن ترنپت‌وبوری سسلری ایشیده‌یورز . تقریباً وسطی ساعت ٦ ده شهره عودت ایتدم . کوندوز اثناسـنده طابیه اوزرینه انداخت ایدیلن کله‌لر ایله دانه‌لر اسـکان ایتدیکمز چادر أتکنه قدر کلوب قالیورلردی .

اوکله‌دن صوکره « موسی‌پاشا »ـ « عرب طابیه‌سی» اوکنده دشمنه قارشو برخروج حرکتی اجراسی ترتیباتی مذاکره ایچون ـ انعقاد ایده‌جك برمجلسه بزی دعوت ایلدی . کندوسنه تودیع قلنمش بولنان پلانلری اوراده میدانه قویدقدن صـوکره بونلر حقنده احتراز کوستریپور وبویولده بر تشبثك سرکذشتجو یعنی طالع و قسمته باغلی بولنمغله تهلکه‌لی ، برچوق آدمك ضـیاع و تلفنه سـببیت ویره‌بیلور بولیوردی .

بن دشمن مواضعنی ترصد ایتمك ایچون قلعه بدنلری اوزرینه

گیدیورم. بعض عسکرلر اك اوزاق برتپه‌نك باشنده پرنس «باسکه‌وپچ» طرفندن انشا ایتدیرلمش برترصدکاه اوزرنده برطاقم مادامله‌رکورمش بولندقلرینی بکا اخبار وتأمین ایتدیلر ؛ بنم ایچون بونلری کوروب تشخیص ایتمك ممکن اولهمادی .

« ییلانلی طابیه » جواره‌کی آغاجلر کیروسنده صاقلانمش دشمن آوجیلرندن پك مضطرب بولندیغندن اکر بکا مأذونیت کامله ایله (۱۵۰) آرنبود و (۲۵) قارابینه‌جی عسکر ویره‌بیلورسه مذکور آغاجلری ازاله واجما وطابیه‌نك اوکنده‌کی بتون اراضیی تطهیر و تسویه ایده‌جکمی « موسی‌پاشایه » تکلیف و بیان ایلدم . مشارالیه تکلیفمی تصدیق ایلدی ؛ لکن کندوسنه آچیقجه امر ویردیرمکه وساعتی تعیین وتثبیت ایتدیرمکه موفق اولهمدم .

بطریه وطابیه‌لرك آتشی دوام ایده‌یور .

نصف‌اللیلده عرب طابیه‌سنه قارشو توجیه قلنمش بر تفنك آتشی کورولتیسی تأثیراتیله درین براویقویه طالدم . چالینان « سلاح باشنه ! » اشارتلرنده استانبول قپوسنه طوغری استعجال ایله آتلدق . عرب طابیه‌سیله ییلانلی طابیه‌یه قارشو یکی برکیجه هجومی واردی . دشمن بطریه‌لری ساکتانه قالدقلری حالده بزم بطریه‌لر بالجمله استقامتلرده دانه صاووره‌یورلردی ؛ لکن چوق زمان‌کچمه‌دن دشمن طوپلری‌ده جواب ویرمکه باشلادی .

برساعت مدت اثناسنده شدید و دواملی تفنك آتشی وقوعه کلدی . دشمن اون‌دقیقه مدت اثناسنده آتشی کسدی ؛ بعده شفق

سوکونجه‌یه قدر یکی برشدتله تکرار آتشه باشلادی . او وقت بز دشمنك ضایعات عظیمه ایله اوچ دفعه طرد و دفع ایدلمش بولندیغنه کسب اطلاع ایتدك [*] . بز تکرار چادرلرمزه چکیله‌یورز؛ دشمن دفع وطرد ایدیلورکن بزم ارنبودلر طرفندن رفع‌ایدیلن «الله ! الله!» صیحه‌لرینی ایشتدیکمز صره‌لرده تفنك آتشی‌پك زیاده سرعت‌وشدت کسب ایتمشیدی . بوآتش اویویه قالدیغمز آنه قدر باشلرمزی سرسملشدیرمش ، بزی بهت وحیرت ایچنده براقمش ایدی .

۲۹ مایس ۱۸۵٤ — صباحله‌ین استانبول قپوسنه کیدرکن « موسی‌پاشا » یی هجومك طرد ودفعنده مقتول دوشن روسلردن آلنمش اسلحه واغتنامای اخذ وتسلم ایتمکله مشغول برحالده بولدق. مشارالیه عسکره مکافاتلر توزیع ایده‌یوردی . کورینه‌یور ایدی که کیجه حادثه‌سی « عرب طابیه » محافظلرینك لیلاً باصقینه اوغرامش بولمسندن طولایی برچوق قان دوکولمسنه سبببیت ویرمشدر ؛ ایدیلن

(*) برطاقم بیاناتنده کندیسنی سلسترده‌احواله حاکم واورادهکی اجراآتك فاعل وعامل یکانه‌سی کوسترمکه چالیشان ، هروقوعاته‌توشدیغنی ، عرب طابیه‌سیله‌بیلانلی طابیه‌نك انشاآت ومدافعه‌سنی درعهده‌ایلدیکنی ایلری سوره‌ن محرردشمنك عرب طابیه‌سنه قارشو اوچ‌دفعه وقوعه‌کلن شدتلی هجوم و بونلرك شدتله طرد و دفعی اثناسنده مجبانه‌دن اورادهٔ بولنمامش ، وقعه‌یه اوزاقدن سیرجی قالمش ، آتیده‌کندی‌افاده‌سی وجهله پك‌زیاده کسب سرعت وشدت ایدن تفنك آتشنك حاصل ایتدیکی سرسملك ایله اویویه قالمشدر؟ محررك بورادهکی‌حکایه وبیاناتندن دخی تظاهرایدرکه‌سلسترده مدافعه‌یی دوشونن ، اتخاذ تدابیر وآنی شدتله تطبیق واداره ایلیان کندوسندن باشقه متفنن ، تجربه‌دیده، کارآشنابرطاقم باشلر، بیوك تورك‌باشلری، متفکرینی‌ده واردی . هرحالده محرر ورفیقنك اورادهکی خدمتلری التحاق ایدن متفنن مهندس ضابطلری، حدودینی چکه‌مزدی . (حاشیهٔ محرر عاجز)

تحقیقه کوره دشمنك ردوت داخلنه دخولندن اول « سلاح پاشنه ! » اشارتی ویرلمامشدر . باصقین اجرا ایدن روسلرك باشنده بر روس ضابطی بولنه‌یوردی ؛ بو ضابط برعثمانلی ملازمی اولدیرمش ایسه‌ده لکن کندوسی دخی همان عقبنده پك مهلك بر صورتده یاره‌لنمش بولندیغی حالده‌یره دورلمشدر. دشمن طابیه داخلنه مزغالدن دخول ایلمش ایسه‌ده لکن تکرار خندق داخلنه طرد و دفع ایدلمش ، اوزاده بزم طوپلرمز پشرو انداختی اجرا ایلیه‌رك آنلر ایچون دهشت‌انگیز برمقابله آچمشدر . روسلر کیرو چکلمکه مجبور قالمشلر ایدی ؛ لکن کندیلرینی یکیدن ترتیب و تنظیم ایتدکدن صوکره مدافعلر اوزرینه دانه ، فشنك [راکت] ، پشرو انداخت ایدن کندی الیقین بطریه‌لرینك آتشیله تحت حمایه‌یه آلنمش بولندقلری حالده ترانپته صدالریله تکرار هجومه قالقشمشلر ایسه‌ده یکیدن طرد ودفع ایدلمشلردی . بوندن صوکره جبهه وصاغ جناح اوزرینه‌اجرا قلنان براوچنجی هجوم‌ده عین‌عاقبت وفلاکت ایله نتیجه‌لنمش ، دشمن تلفات عظیمه ایله تکرار طرد ودفع ایدلمشیدی. جسور آرنبودلر همان بردنبره شدتله‌استحکاملرندن طیشاری چیقه‌رق کندی‌بطریه‌لرینه قدر روسلری شجیعانه تعقیب ایلمشلردی .

دیکر بردشمن قولی‌ده « بیلانلی طابیه » علیهنه یوریمش ایسه‌ده اشبو قول مذکور طابیه‌نك خندکنی آشه‌مامشدر .

سالف‌العرض « عرب‌طابیه » وقعهٔ حربیه‌سنده بزم طرفدن بریسی مصر عساکری بیکباشیسی ، ایکیسی یوزباشی ، بری طوپجی

ملازمی ، برقاچی سائر ضابطاندن عبارت بولنمق اوزره ٦٥ مقتول [شهید] ، ١١٢ مجروح وقوعه کلمشدر . روسلرك تلفاتنی بالصحه تخمین وتقدیر ایتمك مشکلدر وچونکه آنلر کندی بطریه‌لری قربنده مقتول دوشنلرك جمله‌سنك جسدلرینی کوندز اولمزدن اول قالدیر - مشلردر . هرنقدرتورکلر - مجروحلری داخل اولمامق اوزره - روس مقتوللرینك عددینی (٢٠٠٠) دن زیاده تخمین ایده‌یورلر ایسه‌ده بن روسلردن تقریباً مقتول و مجروح جمعاً (٢٠٠٠) کشینك محاربه‌دن خارج قالمش بولندیغنی فرض وقبول ایده‌یورم . بنه بکا کوره روسلر محاربه‌نك کاملاً تمرکز ایتمش بولندیغی « عرب طابیه‌سی» هجومنه آنجق سکز طابور صوقمشلردر . مقتوللر ایله مجروحلر آره‌سنده‌کی نسبت (١ : ٢) صورتنده بولنمق محتملدر [*] بن اویله‌ظن ایده‌یورم که

(*) شو حالده انکلیز محررك فکرینه کوره روس مقتوللرینك تقریبا (٧٠٠) ومجروحلرینك (١٤٠٠) کشی زاده‌سنده بولنمسی لازم کلورسه‌ده محررك تورکلر (شبهه‌سز تورك ضابطانی) طرفندن مجروحلری داخل اولمامق اوزره روس مقتوللرینك ایکی بیکدن زیاده بولنمق اوزره تخمین ایدلدیکی حقنده‌کی روایتی دخی هرحالده شایان دقت ، دها زیاده حائز وثوق بولنمق کرکدر.

مومی‌الیه روسلرك عرب طابیه‌سی هجومنه سکز طابور سوق ایتدکلرینی بیان ایتمکده بولنمسیله طابورلر بیکر موجودلی بولنسه هجومه قالقان واوچ دفعه هجومی تکرار ایدن سکز بیك کشیدن هیچ دکلسه ثلثنك حربدن خارج قاله‌بیله‌جکی تحت امکانده‌در . (عکا کیجه‌هجومی ! . پلونه !) یوندن باشقه سلستره وقایعنك اك کوچکنده بیله کندینك مدخلدار بولندیغنی ایلری سورمن محررك بوعرب طابیه‌سی وقعه‌سنده بالذات حاضر بولنمه‌رق شدتلی آتشلرك باش دوندیریجی کوروانیلری آره‌سنده کندی قرارکاهنده بروجه‌بالااوبقوبه طالدیغنی اعتراف ایلمسی کیفیتنك کندوسنی بومسئله‌یه متعلق اموردە بیان مظالعه‌یه یکده صلاحیتدار قیلدیغی‌دە آیروجه شایان تأملدر. (حاشیهٔ محررعاجز)

ویردیکم رقملر حقیقی یه پك یقیندر . «عرب طابیه‌سی» کبی بر کوچك ردوته قارشو اجرا ایدیلن بر کیجه هجومی ایچون مذکور رقملر ـ هرشی نظر دقته آلنمق شرطیله ـ پك فصیح بر صورتله احوال حربیه یی مشعر و مرئی، هرحالده پك زیاده شایان حرمت و تجیل، مستلزم تقدیر و تحسین عظیم در.

« بوتلهر » دوستمزك همان ده کندوسنك هیچ تأثیر و مداخله‌سی و حتی خبر و معلوماتی اولمقسزین ـ شدید تفنك و طوپ آتشلری کورلتیلرینك کندی اعترافی وجهله اوزاقدن اجرا ایتدیکی تأثیرات ایله باشی سرسملشه‌رك اویویه قالدیغی اثناده ـ قهرمان مصر عساکر نظامیه‌سنك ، شجیع و فداکار کوکللی ارنبود عساکری و اناطولی کوکللیلرینك « عرب طابیه‌سی » داخل و پیشکاهنده کمال شان و وشرفله روسلره قارشو لیلاً استحصال ایلدیکی غلبه و ظفری احتمال برغیرت تعصبیه ایله خوش کورمامش بولنمسندن وخاطراتی موءخراً اوقویه‌جق ملتداشلری و سائر آوروپالیلر لظرنده ـ دور سلطان سلیم‌خان ثالثده‌کی « عکا » مدافعهٔ قهرمانانه‌سی وامثالی خاطرلاتان ـ بو پارلاق اسلام ظفرینك اشعهٔ شانی کوچلتمك ، شائبه‌دار ایتمك و عین زمانده بو صورتله کندی موقع ووضعیتی یوکسك کوسترمك ایسته‌مسندن ایلری کلسه کر کدرکه باقیکز بیاناتی تعقیباً نه‌لر یازه‌یور:

{ بو کون اهالیدن بر چوغی عرب طابیه‌سی اوکنده بوزیلن مغلوبلرك قفالرینی کسمك وبوقفالری ایو برمکافات آلمق امیدیله حرب اغتنامی مقامنده قلعه‌یه نقل ایلك ایچون شهردن چیقدیلر ؛ لکن

اشبو پرتجی سرعسکریلرك بویله باشلری حامل بولنه‌رق قلعه داخلنه کیرملرینه مساعده ایدلمامشدر .

« موسی پاشا » نزدنده بزم بولندیغمز اثناده بر شقی اورایه کله‌رك برروس عسکرندن کسمش بولندیغی برچیفت قولاغی مشارالیهك ایاقلرینه طوغری آتدی ؛ آخر بر شقی‌ده حضرت پیغمبر نامنه کندوسنك عفو و خلاص ایدلمسنی طلب و تمنی ایدن مجروح بر روس ضابطی پوغازلامش بولندیغنی صنوق قان ایله مفتخرانه بیان وحکایه ایده‌یوردی . }

« بوتله‌ر » ك بو بیاناتی یسبتون وبالسهوله قابل رد و جرحدر :

« عرب طابیه‌سی » و حوالیسنده اثنای لیلده باصقین وقوعه کلمش ، یعنی مصر عساکر نظامیه‌سی و اناطولی و بالخاصه شجیع ارنبود کوکلیلری بو محاربه‌ده باصقینه اوغرامله‌رینه رغماً بك بیوك ثبات ومقاومت و حماست کوستروب روسلرك اوچ دفعه تکرار ایدن هجوملرینی بوشه چیقارمش ، برده خروج حرکتی اجرا ایده‌رك آنلری بطاریه‌لرینه ، کندی موضعلرینه قدر قوغالامش ، روسلر کندی اساس برلریته چکیلوب کوندزین هر ایکی طرف کندی موضعلرنده قالمش وموٴلفك اولجه دیدیکی کبی روسلرکندی بطاریه‌لری جوارنده مقتول دوشنلرك جسدلرینی کوندوز اولمزدن اول نقل ایده‌رك قالدرمش‌در . شو حالده اهالیدن برچوغنك محاربه‌تك ایرتسی کونی شهردن یعنی نفس قلعه‌دن خارجه چیقه‌رق خیلی مسافه ایلریده‌کی استحکامات مفرزه خطنده بونلرك اك ایلریده برینی تشکیل ایدن

عرب طابیه‌سنه قدر کیده‌رك آنك شدید کیجه محاربه‌سی طولا پیسی ایله قانله ملمع ساحه‌سنده ، پك تهلکه‌لی اوکلرنده روسلری طوتوب قفالرینی کسملرینه ، احوال حسنه و فوق‌العاده‌سی کندوسنجه‌ده مصدق « موسی پاشا » کبی بر قلعه قوماندانلغنه قفالری کتیره‌رك آیاقلرینه طوغری کسیك قولاقلر آتمه‌رق ایو برمکافات طلب ایتملرینه ، آلملرینه عجبا حال و امکان مساعدمیدر ؟

محاربه‌نك وقوعه کلدیکی کیجه‌نك صباحنده دشمندن اغتنام ایدیلن اسلحه‌نك قلعه‌یه کتیریلمه‌سنك قوماندان پاشایه تسلیم ایدلدیکنی کوردیکنی کندوسی حکایه ایتمکده ایکن بویولده‌کی اغتنامات قلعه‌یه ورود ایتدکدن صوکره بر قاچ اوباشك ، سرسرینك ، شقینك اغتنامات طوپلامق ، باش قولاق کتیرمك ایچون آتش خطنه قدر کیتملری تحت امکانده‌میدر ؟ هر درلو احوال و ملاحظات بالوجوه اظهار و ارائه ایتمکده‌درکه بیانات مذکوره یاقشدیرمه‌دن زیاده خیالیدر . ابداع ایدلمامش ایسه استماعات و خیالات باطله و قدیمه‌یه مستنداً یازلمشدر . بوکبی احوال قرون وسطاوقدیمه‌ده و مثلا استانبول محاصره‌سنده محصورینك اسیر ایتدکلری بورکلرك قفالرینی قلعه بدن مزغالری اوزرینه طاقلمش سیوری قازیقلره کچیروب دیزه‌رك تشهیر ایتدکلری ، بغداده قازیقلی ویوده‌لرك سائقهٔ تعصبله أله کچیردکلری اسلام اسیرلرینی صره‌واری دیکلمش سیوری قازیقلره دیزدیکی ویا دیری دیری باقدیغی صره‌لرده احتمالکه وقوعه کله‌بیلوردی . فقط سلستره محاصره‌سنك وقوعه کلدیکی دور مثللو بورکلرك هر درلو حقوقنك آوروپاجه طانمغه باشلادیغی ، بتون دیپلوماتلرمزك ، عسکرلرمزك

هر درلو آثار تمدن وترقیی کوسترمکله افتخار ایتدکلری بر دورده بویله آثار وحشتك وقوع وارائه‌سنه امکان بولنمدیغی ادنا ملاحظه‌ایله تظاهر ایده‌ر . ذاتاً کندوسی‌ده بوحاله مساعده قلنمدیغنی بیان‌صورتیله اسناداتی نوعما تأویل ایتمك ایسته‌یور .

حضرت پیغمبر نامنه عفوینی‌طلب ایدن مجروح بروس ضابطنك بوغازلامسی مسئله‌سنه کلنجه : بوده متعصب مؤلفك صرف خیالی آجی بر افتراسی بولنسه کرکدر و چونکه غربیون ، هرکس بیلور ویلمك کرکدرکه رب‌العالمین ، ارحم‌الراحمین بولنان جناب منعم وخالق متعالك عالملره رحمت بولنمق اوزره بعث و ارسال بیوردیغی جناب پیغمبر ذیشانی ، صلحك سیدالاحکام ایدوکنی بیان و تبلیغ بیوران او سیدالمجاهدینی بتون اسلاملر و بالخاصه انك دین و شریعتی، حق وعدالتك تأمینی ایچون فدای جان ایدن غزات ومجاهدین هرزمان جان وکوکلدن سورلر . شرعاً و دیناً مرحمت و شفقت ، عدل و حقانیت ایله آراسته‌درلر . بویله برشی یاپه‌ماز ، بویولده تفوهاتده بولنه‌مازلر. محاربات و غزواتده اسیر دوشمش مجروحلرك دکل حتی اك عنود و متمرد دین دشمنلرینك عفوی ، حیاتنك باغشلامسی ایچون هر دورده و حتی زمانمز حربلرنده نام جناب رسول مجتبایی ذکر ایتمك کافی ایدوکنی ، ذاتاً اسیرلرك معافیت و حمایتی شرعاً امین و محقق ایدوکنی ـ بالذات اسلاملر آراسنده حرب ایدرکن ـ بیلمامك درجه‌سنده مؤلفك بر غفلت کوسترمسی داعیٔ حیرتدر . دیناً ، شرعاً و اسلام وعثمانلی عنعناتنجه امانه قلیچ یوقدر ، مردوددر ، حرامدر ؛ بیوك کناهدر .

(١٨٧٠) طونه سفرى هنكامنده « شمنى » ده كوكلى باشى بوزوق عساكرينك اردوكاهى .
Campement de Baschi-bauzouks à Schumla (I854).

(صحيفه : ١٤٤)

عرب طابیه‌سنده‌کی جهانی حیرتده براقان اوپارلاق عثمانلی ظفرینی موئلفك ـ ایچمزده کندینك ده‌روایتی وجهله بیوك فداکاری وهمت و غیرتله خدمت ایدرکن ـ بروجه معروض شائبه‌دار ایتمکه‌قالقمسی ویاهرنه صورتله ایسه بویولده بر ظن باطله قاپلمسی من کل الوجوه داعیٔ تأسفدر .

سلستره محاصره‌سی ژورنالی موئلفی خاطراتنده ۲۹ مایس ۱۹۵٤ وقایعی ایچون سوزه دوام ایله دییور :

طلوع شمسدن صوکره آوجیلرك طوتشدیغی بر تفنك آتشندن ماعدا آرتق برمصادمه ومخاصمه وقوعه کلمامشدر .

اوکله‌دن صوکره « ناسمیت » ایله برابر آته‌راکباًعرب طابیه‌سنه کیتدك . اورایه واردیغمزده « شمنی » دن مورود برامدادصورتنده اخبار واعلان ایدیلن عساکرك « مجیدیه » تپه‌سندن کلدیکنی کوریبورز . بز طولی‌دیزکین آنلره طوغری قوشدق . عساکر مذکوره ساده‌جه « کوچك مصطفی » مفرز طابیه‌سنك عساکر محافظه‌سندن عبارت بولنوب « عرب‌طابیه‌سی » نه استنادتشکیل ایتمك اوزره کوندریلمیوردی .

شهره عودت ایتمزدن اول حالا احراق ایدلمامش روس جسدلری کوریبورز . پك چیرکین ، قورقنج منظره !.. خندك ایچنده بولنان روس جسدلری کاملاً صویلمش ، چیپلاق ایدیلر ؛ بو جسدلر ـ برطاقملری باشسز ، برطاقملری غرتلاغی نصف مقطوع وألللری

یوقاری طوغری مرفوع بولنمق ویاخود خندکه دوشرکن بولندقلری وضعیتی محافظه ایتمك اوزره ـ پك مختلف وضعیتلرده طوپراق اوزرینه اوژانمش بولنه‌یورلردی . بونلردن بعضیلری حالا البسه‌لرینی محافظه ایده‌یورلردی وچونکه روس قارابینه‌جیلری کندی ئولولرینك مکملاً صویلسنی منع ایچون کندی بطریه‌لرندن آتش ایتمکده‌ایدیلر. متعفن فنا برقوقو غیرقابل تحمل برحال کسب ایتمکه باشلایوردی . بوراده‌ده برآز توقف ایده‌لم :

آ کلاشلدیغنه کوره محررك بویولده کی یازیلردن مقصدی تورکلرك، توعما وحشتندن بحث ایتمك‌در ! . فقط دوستمز اونوته‌یورکه بوراسی‌دوکون محلی، سووارە دکل عثمانلینك، اسلامك حیات ومماتنك تعلق ایتدیکی مهم بر سفرك الك قانلی برمجادله محلی، برآووج عثمانلینك طقسان بیکی متجاوز روسله پنجه‌لشدیکی برجنك میدانی ، ناموسنی، دینی، وطنی شیرانه مدافعه‌یه شتاب ایلیان فداکاران ملتك دوکدیکی قان ایچنده یوزدیکی یوواسیدر. بوراده آرتق جنوارجه‌اوزرمزه آتیلان دشمنلرمزدن غرتلاق غرتلاغه بوغوشه‌رق یره‌سردکلرمزك یعنی روس ئولولرینك چیپلاقلغی، برطاقلرینك باشسز ویاخودفلان یرندن مقطوع بولنمسی موضوع بحث اولەمز. انصاف ایده‌لم ! . ... عجبا بوراده تورك‌عسکری یرینه محررك کندی ملتداشلری بولنسه ایدی روسلره « صفاکلدیکز ! » می دیه‌جکلردی ؟ . . بوراده روس ئولولرینك اللری دکل بلکه الله دیه قلجنه ، یتاغانه ، سونکوسنه طیانه‌رق عثمانلی شـان وشوکت و سطوتی یکیدن اعلا ایدن ، کندولرینك

سکز اون مثلی رادەسنده بولنان دشمنلرینك اوچ کره تکرر ایدن مدهش هجوملرینی توقیف وطرد ایتدکدن صکره برده خروج حرکتی اجراسیله دشمنی بطریەلرینه ، موضعلرینه قدر قوغالایان برآووج عثمانلی مجاهدینك « یاربی اغورکده خدمت مقدسه‌می یاپدم! مسعوداً حضورکه کله‌یورم !... » دەین شهدای حمیتك أللری مقام شکر و محمدتده سمایه‌توجه ایدەبیلیوردی!... نته‌کیم‌دە اویله‌ده یاپلمشدر.

محرری اوله بحث ایتدیکی سلسترەاهالیسندن بعض سرسریلرك ـ قهرمان مدافعین شهداسنك قانلریله‌ده بویانمش ـ طابیەداخلنه، طابیه خندکنه‌جانیانه‌کیرەبیلملرینه ایسه انسانیت، دهشت‌احوال، هر شیدن اول نظامات عسکریه وحربیه مانعدر .

(بوتەر) سوزه دوام ایله دیور :

عودتمده خصوصات معروضه‌یی « موسی‌پاشا » یه بیان و حکایه وئولولری کومدرمك ایچون همان تدابیر و تشبثات مقتضیه‌یه توسل ایدلز ایسه وباعلت مستولیه‌سنك تحت تهدیدنده قاله‌جغمزه نظردقتی جلب ایلدم. ـ غروب شمسده طوپ آتشی اجرا ایدیله‌یوردی .

محاصرەنك بدایتندنبری عرب طابیه‌سنی اشغال وشجیعانه محافظه‌ایدن بو موقعده‌کی عساکر شاهانهٔ مصریه شهردن کلن عساکرسائره ایله کوندوزین تبدیل ایدلدی .

۳۰ مایس ۱۸۵٤ — بتون کون طوپ و تفنك آتشی دوام ایتدی . صباحلهین ـ عرب طابیه‌سی قارشوسنده‌کی بطریەلرده بولنان روس جسدلرینك قالدیرلمسی وانلرك دفن‌ایدلمسی طلب ایتمك‌ایچون ـ

بزم طرفدن بربیاض بایراق چکلدی . دشمن اول‌امرده بو بیاض بایراق اوزرینه اجرای انداخت ایلدی ایسه‌ده لکن بر روس ضابطی آتشی تعطیل ایتدیردی .

بوندن صوکره مؤلف بالاده‌کی بیاناتی برآزده روس جنرالنه سویلتمك ایستیه‌رك دیبورکه :

کوندریلن مکالمه‌مأموریتی قبول‌ایدن روس‌جنرالی آلتمشی متجاوز روس مقتولینی قفالرینك کسیلمسی داعیٔ حجاب، مقدساته تعرض ایدوکنه جلب انظار دقت ایتمش ایسه‌ده مبحوث مکالمه مأموری اشبو وقعهٔ مؤسفه‌نك حرب قارغشه‌لغی اثناسنده‌عساکر غیر منتظمه وباشی‌بوزوقلرك ایشی ایدوکنی و بعدما بو یولده حرمتسزلکلردن اجتناب ایچون هرنوع تدابیر مقتضیه‌نك اتخاذ قلندیغنی جواباً بیان ایلمشدی [١] .

«جرمینی ـ Djermini »یه طوغری خارج‌عن‌المرکز برموضعده دشمنك وضع ایتمش بولندیغی بر طوپی ضبط ایتمك ایچون کوکللی

[١] چارلر ادوارنده روس قزاقلرنجه ـ دکل‌احوال‌ومحاربات فوق‌العاده‌ده ـ بلکه اك کوچوك وقایع حربیه‌ده بیله ارتکاب ایدیله‌کلدیکی هرکسجه معلوم و مصدق بولنان حرکات وحشیه و جنایتکارانه‌یه نظراً اسنادات واقعه‌نك احتمال خارجنده صحیح بیله بولنسه بك اهمیتسز قاله‌جغی وارستهٔ اشعار و ایضاحدر . بوندن باشقه‌اعلان سفری متعاقب ١٢٧٠ سنه‌سی رجبنده باشی بوزوق‌عساکرك دائرهٔ انضباطده بولندیریلوب حداطاعتدن، اصول وقواعد عسکریه وحربیه‌دن خارج حرکتلری وتهمت وقباحتلری وقوعنده حقلرنده مجازات‌شدیده اجراقلنمسنه دائر اوزون براومرنامه نشرایدلمش بولندیغندن باشی‌بوزوقلره اسناد قباحت‌ایدلدیکی حقنده‌کی بیانات دخی‌مجروحدر . [حاشیهٔ محرر عاجز]

عساکرك برقسمی ایله برتجاوز وخروج اجراسنی میرآلای «غراخ» بکا تکلیف ایتدی . بن بوتکلیفی بالطبع قبول ایلدم . لکن « موسی پاشا » بوپلانك موقع اجرایه وضعی امکانی تصدیق ایله برابر اجرا امرینی ویرمك جهتنه یناشه‌مدی .

وسطی ساعت ١٠ده « عرب طابیه‌سی » ایله « یپلانلی طابیه»ده تفنك آتشی باشلادی ؛ « سلاح باشنه! » اشارتی ویرلدی؛ بز کمال استعجال ایله استانبول قپوسنه طوغری کیده‌یورز .

برمعتاد طوپ آتشی برلکده اجرا ایدلمك اوزره مفرز طابیه‌لره یکی برکیجه هجومی وقوعه کله‌یور . محاربه راکتلری عرب طابیه‌سنی هرطرفدن احاطه ایتدیلر. هجوم تقریباً بر ساعت مدت دوام ایتدی وتجدید ایدلدی. کیجه پك مظلمدر. شهره‌ده برهجوم وقوعه کله‌جکنی امید ایده‌یور ایدك ؛ لکن بویله بر هجوم اصلا وقوع بولمدی .

٣١ مایس ١٨٥٤ ــ صباحلین فوق‌العاده دینه‌جك بر شی وقوعه کلمدی . ــ بتون کون تفنك آتشی دوام ایده‌یور .

روسلرك عرب طابیه‌سنك باستیونی [برجی] علیهنه بر لغم توجیه ایتدکلرینه شبه‌لنیورز . لغمی پاطلاتدقدن صوکره دشمن طرفندن ایدیله‌جك بر هجومك تأثیرینی حکمسز براقق ایچون بر نوع داخلی استحکام انشا قلندی .

صوك کیجه وقعه‌سنده ٧ مقتولمز وقوعه کلدی ؛ دشمن خندکه واصل اولمقسزین پوسکوردیله‌رك طرد و دفع ایدلمشدر .

تقریباً وسطی ساعت ١٠ ده عرب طابیه‌سنده آتش باشلادی

و « سلاح باشنه ! » اشارتی ویرلدی . لکن چوق کچمه‌دن روس بوریلری «راحت !» اشارتی چالدیلر. آتش کسیلدی وکیجه بلاحادثه کذران ایده‌یور .

١ حزیران ١٨٥٤ — بتون کون اثناسنده آتش غیر منقطع وپك قوتلی ، کثرتلی بر صورتده بردوامدر. برچوق طوپ دانه‌لری ترسانه‌ده‌کی اعمالاتخانه [دستکاه محلی] قربنده و بزم چادرلرمز جوارنده پاطلایورلر . اکلاشلدیغنه کوره روسلر قارشوده بولنان بر جامع شریف مناره‌سنی هدف اتخاذ ایتمش ایدیلر [١]

دوران ایتمکه باشلایان بر شایعه‌یه کوره : (٣,٠٠٠) غیر منتظم پیاده عسکری[آرنبود کوکللیلری] ایله[٢] غیرمنتظم برسواری قولنك [کوکللی باشی بوزوق سواریلرینك] «شمنی» جهتنده برقریه‌یه وصولی

[١] قامه داخلنده جوامع شریفه مناره‌لرندن بری‌طونه‌نك صول ساحلندن آتیلان بر چوق روس مرمیلرله تخریب ایدلمشیدی ؛ روسلرهیچ شبهه‌سز بوبله بیوك برمسافه‌دن کندی انداختلرینك صحتنی‌ارائه واثبات ایچون مزبور مناره‌یی هدف اتخاذ ایتمشلردی [حاشیهٔ مؤلف] .

مؤلفك بو حاشیه‌سی‌ده شایان دقت ومؤاخذه‌در :

اسکی زمانلرده‌بری وقوعه کلن محاربالرده علی‌الاکثر روسلرك جوامع شریفه مناره‌لرینی طوپ دانه‌لرینه هدف اتخاذ و بو صورتله مقدساتدن و جناب خالق متعال ورب‌العالمینه عبادتله مخصوص بولنان جوامع شریفه‌یی تخریب ایتمکی عنعنات صرمسنه قویدقلری برچوق مثالرله مثبت‌امور معلومه‌دندر. روسلرك بوتجاوزنی، بومناره‌یه آتش ایدلمك کیفیتنی هر نه‌دن ایسه‌ارائهٔ صحت‌انداخته حمل‌واسناد ایلمسی کولنجدر . [حاشیهٔ محرر عاجز]

[٢] «نامق‌کمال‌بك» مرحومك‌مشهور«وطن‌یاخود‌سلستره » پیه‌سنده « اسلام بك» نامنده‌کی قهرمان ارنبود سرکرده‌سنك ارنبود کوکللریله سلستره‌یه وصولی بو حادثه ایله قارشولاشدیریلمه‌یلور . [حاشیهٔ محرر عاجز]

اعلان ایدیلهیور ایدی. بونلری قارشولامغه کیدلمك امری ویرلدی.

دیکر بر شایعهیه کوره دخی : عثمانلی اردوسی باش قوماندانی «عمر پاشا»: ٢٨ طابور پیاده ، ٦٠ قطعه طوپ ، او نسبتده منتظم سواری عسا کری ایله قلعهیه طوغری یوریمکده بولنهیوردی. بزجه اکر بوحرکت متفقلر ایله اشتراك صورتیله وقوعه کلمش ایسه عقیم قالهجق ، مغلوبیته سبیت ویرهجك ایدی .

دشمن چوق فعالیت ابراز واظهار ایدهیور و «عرب طابیهسی» اوکندهکی بطریهلرینه کمال کرمی و غیرتله مالزمهٔ حربیه نقل ایلیور. بو کیجه ایچون حقیقی بر هجوم امید ایدلمکدهدر .

غروب شمسده آتش باشلادیغی صرهلرده ٩ الی ١٠ یاشنده بر چوق حایلاز چوجقلرك زمین اوزرنده یووارلانانپاطلامامش طوپ مرمیاتنك [کلهلرك] آرقهسندن ـ آنجق طوب [قریکت] اویونده کوستریلهبیلهجك برقیدسزلق وچالاکی ایله ـ قوششمقده و بوکلهلری حین تسلیملرنده هر بری ایچون قوماندان پاشا طرفندن اعطا قلنان نصف غروش یعنی یکرمی پاره مقداری برمکافات نقدیهیی آلمقایچون طوپلامقده بولندقلرینی کوریبوردم .

خمبرهلر، دانهلر بتون کیجهچوق صیق دوشیورلر؛ بز چادرمزك اطرافنه بونلردن بر خیلوسنك دوشدیکنی کورهیورز .

٢ حزیران ١٨٥٤ — بتون کون طوب آتشی دوام ایدهیور .

بن یازی یازمقله مشغول بولندیغم صرهده بر آدم کلهرك قلعهنك «استانبول قپوسی» قربنده قلعه محافظ وقوماندانی «موسی پاشا»نك

شهید دوشدیکنی بزه اخبار ایلدی . کوپریه طوغری قوشدق . اکلاشلدیغنه کوره مشارالیه کندی اقامتکاهی بولنان رەدووی [رجعتکاه] خارجنده اوطورر ایکن بر دانه پارچەسیله اورولمش ، بیرەکلرندن یارالانمش ، (١٢) دقیقه نهایتنده ارتحال دار بقا ایلمشدر. بو حادثهٔ الیمه بعدالزوال وسطی ساعت برده وقوعه کلمشیدی.

بو صرەده « موسی پاشا » مرحوم « عمر پاشا » طرفندن پوسته صورتیله یوله چیقارلمش بر مأمور مخصوصك کندوسنه طرف پادشاهیدن اعطا واحسان قلنان ایکنجی رتبەدن برقطعه مجیدیەنشانی کتیرمك اوزر بولندیغی حوادثی هنوز آلمش ایدی .

« موسی پاشا » خیرخواه ، عنایتکستر و لطفکار ، خلقت وخصلت حسنه و جمیله اصحابندن محترم برذات ایدی. ضیاعی برصورت شدیده و آلیمەده هرکسده حزین حسلر ، عظیم تأسفات و اضطرابلر تولید ایتمشدر .

استطراد

(« موسی پاشا » مرحوم حقنده بعض معلومات مخصوصەیی حاویدر)

(١٢٩٣ — ٩٤) عثمانلی روس سفرنده ارکان حربیه میرلوالغیله سلستره قلعەسنك و اوراده کی قلعه محافظی فریق سلامی پاشانك تحت قوماندەسنه ویرلمش سلستره فرقهٔ عسکریەسنك ارکان حربیەریاستنده بولنان وسفر مزبور هنکامنده ترك قلعهٔ مذکوره نك وکرك موخراً نقل صورتیله ارکان حربیه ریاستنه تعیین قلندیغی روسجق قلعەسنك

تحکیمات ومدافعاتنده مهم خدمتلر ایفا ایدن حربیه نظارتی اسبق استحکام وانشات دائره‌سی رئیسی قائن پدرم متحیزان قدمای ارکان عسکریه‌دن مرحوم و مغفور ارکان حربیه فریق «عابد پاشا» نك بالذات محرر عاجزه تبلیغ و بیان بیوردیغی معلومات و مسموعاتنه، مبحوث اسکی سلستره محاصره‌سنده بولنمش اختیار لردن بالذات تحقیقاتنه کوره : مشارالیه «موسی پاشا» دور سلطان « عبدالمجید» خان غازیده طوپخانهٔ عامره‌نك اك متحیز طوپجی ارکان عسکریه‌سندن بولنوب «طوپخانه میرلواسی» نامیله قلاع خاقانیه‌یه مأموراً طوپخانهٔ عامره‌ده مستخدم ایکن ١٢٦٤ سنهٔ هجریه‌سنده یعنی سلستره محاصره‌سندن التی سنه مقدم قلاع خاقانیه‌یی تفتیشه مأمور بیوریلهرق عهده‌سنه فریقلق رتبه‌سی توجیه قلنمغله مشارالیهك یرینه میرلوا « محمد پاشا » فریقلك رتبه‌سیله قلاع خاقانیه‌یه مأمور ایدلمش ایدی.. قریم سفرینه تقدم ایدن (١٢٧٠) طونه سفری اوائلنده طوپجی فریقی بولنان مشارالیه «سلاحکلی موسی پاشا» اهمیتی درکار بولنان «سلستره قلعه‌سی» نك طوپجی قوماندانلغنه ـ ینه طوپخانه امراسندن طوپجی معلمی پروسیالی «غراق» بك‌ده رفاقت ومعیتنده بولنمق اوزره ـ نصب وتعیین قلنهرق حرب باشلادیغنده اصیلنك وصولنه دکین سلستره قلعه‌سنك قوماندانلق و محافظلق وکالتی‌ده سردار اکرم عمر پاشا طرفندن [*] مشارالیهك عهدهٔ لیاقت و حمیتنه تفویض قلنمشدر .

[*] وقعه‌نویس دولت «عبدالرحمن شرف» یك افندینك «تاریخ دولت عثمانیه» نام اثرینه کوره ٣ صفر ١٢٧٠ ده « اولتانجه » محاربه‌سی و ٥ ربیع الاول ١٢٧٠ ده «چتانه» محاربه‌سی وقوعه‌سی کلوب هرایکیسی‌ده کمال شان و ظفرله قزانلمش و«چتانه» محاربه‌سنده اسماعیل ومصطفی پاشالر خفیفجه یارالانوب اسماعیل

تورك ملت و اردوسنك اك صادق وخيرخواه ومستقيم بر محبى بولنان استاد محترم متوفى مشير « غولس پاشا » نك مكتب حربيه‌ده سائر بعض رفقا ايله و يوز باشى رتبه‌سنده ايكن معاون صفتيله حاضر بولنديغمز محاربات قلاع درسلرى تدريساتنده بالذات ديدكلرى وجهله ـ قلعه مدافعه‌لرنده صوك دورلرده كمال موفقيتله تطبيق ايديلن ـ «مدافعهٔ متعديه » اصولنك جهان عسكريده « عكا » ، « پلونه » ، « بلفور » كبى اك‌مهم برمحل تطبيقى ١٨٥٤ ده‌كى سلستره محاصره‌سيدر. اوراده بو اصولى شعشعه‌دار برصورتده تطبيق ايدن وخلفى بيوك قائن پدرم[١] فرانسه‌نك مشهور « سنسير مكتب حربيه‌سى » مأذونلرندن بانئ مكتب حربيه مشير « محمد رفعت پاشا » مرحومه ـ محاصره‌نك دور ثانيسى و مدافعهٔ متعديه اصولنى دها واسع واطرافلى بر صورتده تطبيق ايچون ـ بر نمونهٔ جلادت و حميت تشكيل ايليان موسى پاشاى دلير « سلستره » قلعهٔ مهمنى محاصره‌نك دور اولنده عثمانلى عنعنات و حماستله لايق بك قهرمانانه بر صورتده كمال وقوف و آكاهى و فطانت ، هر درلو مدحك فوقنده متانت و شجاعتله مدافعه ايتمكده ايكن قلعه‌نك « استانبول قپوسى » اتصالنده كائن قرارگاه اتخاذ

پاشانك آلتنده ايكى حيوان اولدشدر. محاربهٔ مذكوره‌ده حسن حذمتلرى كورىلن امراوضابطان عمر پاشا طرفندن على مراتبهم نشان وسيف وسائره مثلو عطايای سنيهٔ ملوكانه ايله تلطيف ومكافات ايديلدكدن مشارالیه عمر پاشادخى قريحهٔ خبروانه‌دن «سردار اكرم» عنوانيله تكريم قلنمشدر. معهذا بزم تحقيقات مخصوصه‌مزه كوره مشارالیه سردار اكرملك منصبنك توجهى بكرشه دخولندن صوكره و١٣ محرم ١٢٧١ تاريخنده‌در. [بالاده صحيفه ٤٦ ؛ ٥٩ ، ٦٣ مراجعت].

[١] مشارالیه مرحومه قائن والده‌مك پدريدر .

ایدندیکی وخلفنك ده اقامت ایلدیکی قره غولحانه قازاماتندن قلعه خارجنه چیقوب اوراده ابریکله اوکله اذانی اوقوندقدن صوکره آبدست آلمقده ایکن روسلر طرفندن انداخت ایدیلوب جوارده یاطلایان ظالم برطوپ دانه سنك صاووردیغی بردانه پارچه سیله بوکرندن اوریله رق «الله! الله» صیحه لریله وقلعه نك قطعیاً دشمنه تسلیم ایدلمامسنی یانندکیلره اوحال ألیم وفجیعنده توصیه واشارت ایلمك اوزره رحمت حقه اقتران ایلمشدر. [رحمة الله علیه رحمةً واسعه] .

مجاهدین سلف مکتبدن یتشمش بر مرد غیور بولنان و ۱۲۷۰ طونه وقایع حربیه سنك اك بیوکنی تشکیل ایدن سلستره مدافعهٔ قهرمانانه سنده بیوك خدمتلری کوریان موسی پاشای شهیدك غایت مستقیم، فوق العاده براخلاق حسنه، فرط حمیت وجلادت، اطرافلی وواسع معلومات و تجارب عسکریه ایله متصف ومتحلی بر قوماندان ذیشان، بیوك برعسکر ایدوکی اول وآخر هرکسجه معروف ومصدقدر. مقدس کیکلری سلستره نك شهید قانیله ملتمع خاك مقدسنه ودیعه در؛ فجیع خبر ارتحالنی آلمق فلاکتنه معروض قالمش زوجهٔ محترمه سی [*] اولجه ده بالمناسبه دیندیکی اوزره اسکدارده قره جه احمد قبرستانده تربهٔ شریفه جوارنده مدفون وطاشی حالاموجود بولندیغی کبی برده مخدوم مکرمی بولندیغی وحالا برحیات ایدوکی استخبار قلنمش ایسه ده حقنده معلومات مخصوصه آلنه مامشدر .

[*] شهید مشارالیهك همت وغیرتی نزد پادشاهده تقدیر بیورلمغله عائله سی افرادی جملةً ومثلی غیرمسبوق برصورتده مظهر الطاف واعطاف شهریاری بیورلمشلردی .

« بوتلەر »ك محاصره ژونالنى ٢ حزيران كونىنه متعلق براقديغمز محلندن تعقيبه دوام ايدەمم :

وقعەنك اقشامنده دشمن « عرب طابيەسى » نك شرق قسمنده بر لغم پاطلاتدى؛ عظيم برطاش يغينى بوانفلاقى تعقيب ايتدى وهدفى شاشيروب كيرويه توجهله [يعنى كيرو تپەرك] [١] روس بطريەلرى اوزرينه وروسلرك بر هجوم قولى اوستنه سقوط ايلدى و بووجهله مذكور قول تلفات عظيمەيه اوغرادى . شايان دقتدركه روس باش قوماندانى پرنس «پاسكەويچ» ك اولجه مسبوق الذكر يوكسك ترصدكاهنده برطاقم اشخاص فرق وتشخيص ايديلەيور وبونلر وقعەنك نتيجه وعاقبتنى بكليور ايدى .

بوصباح (٥,٠٠٠) باشى بوزوق [اناطولى سوارى كوكللى عساكرى] ايله مواصلت ايلمش بولنان «محمد پاشا» ايچ قلعه اتخاذ ايديلن «مجيديه طابيەسى » قربنده اردو قوردى. صوك كيجه اثناسنده امدادصورتيله كلوب مواصلت ايتمش (٢,٠٠٠) ارنبود كوكللىسى ده عرب طابيەسنده احتياط صورتنده اقامه ومحافظه ايدلدى .

٣ حزيران ١٨٥٤ — طوب آتشى بتون كون ، بتون كيجه دوام ايتدى .

بعدالزوال ساعت ٥ ده دشمن عرب طابيەسنه قارشو برايكنجى لغم پاطلاتدى ايسەده بولغمزده برنجى لغم كبى عين نتيجه وطالعه اوغرادى [يعنى بوده كيرو تپدى] وچونكه بولغم برهجوم قولى اوزرينه پاطلامش

[١] « لغم كيرو تپدى » تعبيرى بو بولده پاطلايان لغملر ايچوندر .

بولندیغندن بو قول بر ساعت تفنك آتشندن صوکره پوسکورتیله‌ك طرد ودفع ایدلدی وکندی بطریه‌لرینه قدر بزم عساکرمز طرفندن تعقیب قلندی .

آقشام‌وسطی ساعت ۹ ده «ناسمیت» ایله برابر «عرب‌طابیه‌سی»نه کیده‌یورز ؛ اورایه مواصلتمزده « لطیف بك » [۱] ایله بر بیکباشی دشمنك بر لغم آچدیغندن شبهه ایدیلن برمحلی معاینه ایتمکه بزی‌دعوت ایتدیلر . بر مدت قولاق ویره‌رك دیکله‌دکدن صوکره قناعت واطمئنان حاصل ایلدك که فی‌الحقیقه برلغم دهلیزی پیاده قدمه‌سی‌شیوی قاعده‌سندن ٦ خطوه وباستیون [برج] زاویهٔ داخلیه‌سندن بر قاچ خطوه مسافه‌یه قدر مواصلت ایلمشدر . پاشایه راپورمزی یاپوب تقدیم ایلدك . تدابیر احتیاطیه‌یه همان‌توسل ایدلمك اقتضاایده‌یوردی؛ لکن « محمد بك » [۲] ایله « محمد افندی » حادثه‌یی تحقیق ایتمکه ارسال ایدیله‌رك ، بیهوده وعقیم مباحثات ومناقشات‌ایله اوغراشیله‌رق برساعتدن زیاده وقت غائب ایدلدی شویله‌که : « ناسمیت » تهدید ایدیلن باستیونك [طابیه برجنك] رجعتکاهی مقامنده‌بولنمق اوزره

[۱] « موسی پاشا » مرحومك شهادتی اوزرینه « حسین پاشا » نك قلعه قوماندانلغی‌ومحافظلغی‌وکالتی و«میرالای‌لطیف بك» كدخی‌انك یرینه قطعات‌عسکریه قوماندانلغی (مرکز قوماندانلغی) درعهده ایتدیکی آکلاشلمقده‌در .

(۲) محررك ایلروده ویردیکی ایضاحاتنه کوره سلستره قلعه‌سنه مأمور بر استحکام بیکباشیسی‌در ، آلمان لسانته آشنا بولندیغندن اول وآخر سلستره‌ده آیروجه ترجماناق خدمتنده دخی استخدام قلنمشدر . (ایلروده بنه کندوسندن بحث ایدیله‌جکدر) .

[حاشیهٔ محرر عاجز]

معین برمسافه‌ده دائره‌وی براستحکام انشـا قلنمسنی توصیه ایتدی ؛ پروسیالی میرآلای « غراخ » بزه رفاقت ایتمکی وپایلمسی لازمکلن خصوصات حقنده‌بیان فکر ومطالعه‌ایلمکی رد ایلدی‌وحتی مومی‌الیه موضعی [۲] ترك ایتمك [اصل‌مفرز طابیه‌لر خطنه چکیلمك] رأینده بولندی . بکا کلنجه : بن‌ده ایچنده بولنیلان احوال‌ووضعیت‌مشکلیه عطف نظر ایده‌رك (۵۰۰۰) منتظم سـواری عسـاکرینك [یعنی آناطولی کوکلی باشی‌بوزوق سـواریلرینك] آتلرندن ایندیریله‌رك انلره پیاده کبی آیاقده جنك ایتدیرلمسنی وبونلرك« عرب‌طابیه‌سی » عساکر محافظه‌سنه [یعنی آرنبود کوکلیلریله عسـاکر منتظمه‌یه] الحاق وعلاوه قلنمسنی وردوتك محافظه‌سنده ایکی عسـاکر نظامیه طابورینك محافظه وابقا قلنه‌رق عساکر متباقیه ایله دشمن بطریه‌لری اوزرینه برخروج حرکتی اجراسنی ولغم قویولری کشف‌ایدیلنجه‌یه قدر بوبطریه‌لرك اشـغال ایدلمسی لازم کلدیکنی تصمیم و تکلیف ایلدم . بنم رأیمجه برده‌سالف‌الذکر روس بطریه‌لرینی تخریب‌ایتمکه، برقاچ طوب ضبط ایلمکده چالشمق اقتضا ایدییوردی .

بیهوده ونتیجه‌سز نطقلر !... لاف و کذاف ! . . . ایله‌وقتلر کچدی. بونلر نظراعتنایه آلنمدی .

نهایت « ناسمیت » ایله‌بن‌شبهه‌لی‌محللدن طوپلرمزی، جبخانه‌مزی آدملرمزی کیرویه چکدیردکدن صوکره ایو و مناسـب کوردیکمز خصوصـاتی امر ایلمك اوزره مبهم تعلیمات ایله « عرب طابیه‌سی» نه

(۲) یعنی ایلری پك جیقندیلی « عرب طابیه‌سی »ایله« بیلانلی‌طابیه» موضعی
(حاشیهٔ محرر عاجز)

ارسال قلندق. يولده كيدركن كوك كورلەلرينه مترافق بربيوك صاغاناقه [شديد بر ياغموره] معروض قالدق ؛ شمشك چاقەلر باركيرلرمزى اوركوده يور، انلره ايراث خوف ودهشت ايده يوردى. «محمدبك»[١] اوركن كندى بينك باركيرينى بمكنك اوزرينه بندير دى وبزى شهره كيرو دونمكه دعوت ايتدى وبوكا عدم موافقتله كتمكده ثباتمزى كورنجه يه بزى ترك ايده رك عودت ايلدى . « عرب طابيەسى » نه وارنجه يه قدر چوق صيقنتى چكدك. بز اوراده ـ برقاچ كلەدن باشقه تورکجه يه آشنا اولمديغمز حالده ـ الكمظلم بر كيجه اثناسنده ترجمانسز كندى افكار و آرامزى لازمكلنلره بيان وافاده ايده جك وياپلمسى مقرر يكى استحكامك برصره عسكر ديزه رك ارائه ايده جكمز خطوط اساسيەسى [طاسلاغى] ايجون زمينى خطوه ايله اولچه جك ايدك . نهايت ايكى تورك استحكام [مهندس] ضابطى نزدمزه مواصلت ايلديلر؛ بونلردن آلمانجه سويله ين برى [١] زمينه اشارت ايديلن خط اوزرينه ديزلمش افرادى استحكامك انشاسنه بدأ ومباشرت ايتديردى وشبهه لى محلدن طوپلرى وجبخانه يى كيرو چكمك ايچون لازمكلن امرلرى ويردى. بوزمان اثناسنده يكى باش قوماندان ميرالاى «لطيف بك»ى[٢] بولمق ممكن اولميور ، هرشى قارمه قاريشيق كيديور ايدى. بن انجق مشكلات ايله بر ضابط بوله بيلمكه ، بتون جبخانه نك كيرو چكلمش بولنديغنه دائر اطمئنان حاصل ايتمكه كسب موفقيت ايده بيلدم. نهايت

[١] مسبوق الذكر ترجمانلقده مستخدم استحكام يكباشيسى «عمد بك» در.
[٢] قطعات عسكريه باش قوماندانى (مركز قوماندانى) .

«لطیف بك» کورینمدی؛ لکن هیچ برشیئه قارشمق ایسته‌میوردی.

بندن الك چوجقجه‌سنه ، الك مناسبتسز ومعناسز برطاقم مسئله‌لر صوریله‌یور ایدی که مثلا : دشمن لغمی پاطلاتمقسزین هجوم اجراسنه حاضرلاندیغی حالده نه‌یولده‌حرکت ایدیله‌جکی، افرادعسکریه‌نك دشمن آتشی آلتنده استحکامده بتون کون چالیشمالری لازم کلوب کلمدیکی، حتی هجوم اثناسنده قطعات قوماندانی میرآلایك بالصحه هانکی محلده بولنمسی اقتضا ایتدیکی کبی سؤاللر بو زمره‌دندر ؛ بویولده سؤاللره قارشو بن: برانکلیزضابطی بولندیغمدن خدمت ووظیفهٔ عسکریه‌لرینی ایفا ایدرکن کندولرینه قومانده‌ایتمك فکرونیتنده بولنمدیغمی، آنلره معاونته شتاب ایچون مقتدر بولنه‌بیلدیکم شیلری یاپمقده ایدوکمی ولکن کندولرینه اعطای أوامردن اجتناب ایده‌جکمی ، میرآلایك ایسه دیله‌دیکی محلده .بولنمقده سربست ایدوکنی کندولرینه بالواسطه سویلتدم .

فلاکتی توفیروتزیید ایچون دشمن ردوت [یعنی عرب طابیه‌سی] اوزرینه دانه‌لر ، خمبره‌لر و« غره‌ناد » دنیلان دانه‌لر [ال‌خمبره‌لری] یاغموری یاغدیره‌یور ایدی . « ناسمیت » جریان احوالدن پاشایی[١] خبردار ایتمك وکندوسندن مثبت [قطعی] تعلیمات آلمق اوزره آنك نزدینه کیتدی . بوهنکامده خندك شیوی [شیوصحرا]اوزرنده اخذموقع ایتمش ارنبود کوکلیلری ایله دشمن آره‌سنده تفنك آتشی تکرار باشلادی و دشمنك خمبره‌لری و دانه‌لری الك مکمل و موثر صورتده سقوط ایده‌یورلردی .

[١] نعمان قوماندان ومحافظ وکیلی حسین پاشا ایدوکنی ظن وتخمین ایده‌یورز.

١٢٧٠ طونه سفرنده طونه بويندە وبالخاصه سلستره قلعه‌سنده وبعده قريم‌ده بياده وياسوارى بولنمق اوزره سفره اشتراك ايدن آناطولى كوكلى باشى‌بوزوق عساكرندن برحزب سلستره مجاهدينى .

Un groupe dé baschi-bouzouks à Slistrie. (1854.)

بوراده‌ده برآز توقف ایده‌لم .

« بوتلر » سلستره‌ده‌کی کندی افعال وحرکات و اجراآتی بیوك کوسترمك، بعدالحرب وقوعه کلدیکی اوزره انکلتره‌ده کندوسنه «سلستره‌نك شانلی قهرمانی» دیدیرتمك خصوصنی کندی محاصره‌ژورنالنی یازارکن اصلا خاطردن چیقارمامش وبالدفعات دیدیکیمز وجهله اورادہ موجود ـ متحیز، شجیع وفداکار ومعلوماتلی ـ ارکان عسکریه‌وبرطاقمی مصرلی واجنبی امرای عسکریه‌یی وبالخاصه ارکان حرب مأموریتیله سلستره‌ده بولنه‌رق محاربه‌نك الیوم ملت کتبخانه‌سنده موجود برده ایضاحاتلی مجسم رسمنی یاپمش بولنان میرآلای صالح بك ایله ایکی عثمانلی استحکام [مهندس] ضابطی وسائره‌یی بتون یازیلرنده نظر اهمیتده طوتیله‌رق، صفرراده‌سنده تلقی ایده‌رك هرشیئی کندیسی ایله رفیقی ملازم «ناسمیت» دوستمزیاپیورمش کبی کوسترمك ایسته‌مشدر. بوبابده‌دها ایلری کیده‌رك تاریخ عسکریٔ جهانده «سلستره مدافعهٔ متعدیهٔ قهرمانانه‌سی» کبی امثالی اندر پك شانلی برمدافعه‌یی ـ ردیف میرلواسی عبداه پاشا، بیوك پدرم یکیچری اغاسی حسن‌تحسین افندی زاده‌عساکر نظامیه بیکباشیسی احسن هدایت افندی کبی برطاقلری اوراده قانلریی دوکه‌رك، شهید دوشه‌رك سلستره خاکنه ودیعه قلنمق صورتیله ـ وجوده کتیرمش بولنان شجیع و نامدار ضابطانمزده‌دیل اوزانمغه جرأت ایتمشدر. بویوللرده‌باقیگز سوزه‌دوام ایله‌حجاب ایتمه‌دن نلریازیپور:

« هجومه اوغرایه‌جغمزی ظن وا کا انتظار ایده‌یورز. برچوق ضابطلر کندولرینك بیهوده قیردیرلمق ایستنلدیکنی سویلیورلر !... بونلردن

برینی کوردم که بر چوجق کبی آغلایور وقوماندەسی تحتنده کی کندی آدملری حضورنده ، طلب ایدیلەجك هردرلو فدا کارلغی اجرایه حاضر وآماده بولنان بو زوالللی شیطانلر مواجههسنده کندی کوز یاشلرینی سیلەیوردی . بن بو صرەده کندولرینه معاونت ایتمك ایچون اقتدار وقدرتم داخلنده کی باجلمله خصوصاتی یاپمش وشمدی آرتق بو خصوصده اللریمی بیقامقده بولندیغمك انلره سویلنمسنی افندیدن [*] رجا ایلدم . بونك اوزرینه مومیالیهم : «شوحالده حرب ایدەرك کیرو چکلمك لازمکلور ! » دیو جواب ویردیلر ؛ اکر کندولرینی ترك ایدرسەم موضعك احتمالکه ترك ایدیلەجکنی ایوجه نظردقته آلەرق شفق سوکدکدن صوکره بر ساعت دها اوراده قالدم ؛ بو زماندن اول لغمك پاطلادیلەجغی فرض وقبول ایدیلەیوردی .

« ناسمیت » پاشایی اویقوده بولمش وفقط میرالای « غراخ » اویاندیرمغی رد ایتمش ایدی . ؛

« بوتلەر » ك دیدیکی کبی بعض ضابطان کندولرینك بیهوده قیردیرلمق ایستلدیکنی سویلمشلر ایسەده بو افاده یکدە یابانه آتلامق لازمکلور ؛ پروسیالی میرالای « غراخ » : اولجه موضوع بحث ایدلدیکی اوزره « عرب طابیەسی » ایلری موضعنك ـ یعنی قلعه استحکامات منفرده خطندن او وقتك طوپلری منزللرینه نظراً خیلی

[*] محررك اسمنی سویلمکدن چکندیکی ذات ترجمانلقده مستخدم استحکام بیکباشیسی محمد افندیدر. (خاشیۀ محرر عاجز)

ایلروده وروس مواضع مستحکمه واردوکاهنه اك قریب، استحکامات منفرده خطنده‌کی طابیه‌لردن معاونت واستناد کورمسی مشکل، دشمن طرفندن هرجهتدن احاطه‌سی ممکن بولنان بو خارجی نقطه‌نك ـ ایلك وظیفه‌سنی کوردکدن صوکره ترك ایدیله‌رك کیرویه قلعه‌نك استحکامات مفرزه خطنه چکیلنمسنی تکلیف ایتمش واول وآخر عرب طابیه‌سنك محافظه‌سی حقنده کاملاً مخالف رأیده بولنمش، مسئله بر مجلس حربده اوزون اوزادیه موضوع ایدیله‌رك بو بابده خیلی مناقشات جریان ایتمش ایدی . اندن صوکره مذکور طابیه‌یه مکرراً هجوملر وقوعه کلمش ، اوکنده لغملر ترتیب ایدیله‌رك بعضیلریده پاطلادلمش ، اولجه بیان ایدلدیکی اوزره اوراده کیجه باصقینی ایله باشلایان برده بیوك محاربه‌وقوعه‌کلوب دشمنك مغلوبیتیله نتیجه‌لنمشدر. دشمن ایسه‌طورمیوب مذکور طابیه اوزرینه صیچان یوللری آچمق ، یکیدن بطریه‌لر انشا ایتمك ، پیشکاهنه یکیدن طوپلر کتیرمك صورتیله بو ایلری موضعه قارشو مرتب هجوم قواعد اصلیه‌سنی تطبیق ایتمکده ، اوکنده یکیدن لغم دهلیزلری آچمقده، موضعی یاغمورکبی یاغدیردینی طوپجی مرمیاتیله دوکمکده‌در . اولجه تصریح ایدلدیکی اوزره پروسیالی میرالای «غراخ» کبی حربدن اول طوپجی معلمی صفتیله آلمانیادن جلب ایدلمش متحیز وتجربه‌کار بر طوپجی ضابطی ایله انك رأینه اشتراك ایدن قلعه ارکان وامراسندن بعضیلری بو موضعك [یعنی ایچنده قالنمسی پك زیاده تهلکه‌لی بولنغه باشلایان وقلعه عساکر محافظه‌سنك قسم اعظمی باشی‌بوزوق کوکللی عساکردن وکوکللی آرنبودلردن عبارت بولنمسی

سببیله سقوطی حالنده عموم استحکامات منفرده خطی ونفس قلعه ایچون‌ده بر تهلکهٔ عظیمه تولید ایده‌بیلمسی تحت امکانده بولنان بواوك موضعك] اصول وقاعده‌سی دائره‌سنده ترکیله استحکامات مفرزه خطنه چدیلنمسی رأینده، فکر وقرارنده بولندقلری حالده هنوز ٢٧ یاشنده یعنی پك کنج بولنمقدن طولایی تجارب عسکریه وحربیه‌سی هنوز انکشاف ایده‌مه‌مش بر انکلیز مهندس ملازمی ایله همان عین حالده بولنان کنج رفیقی کاملاً مخالف رأیده بولنه‌یورلردی.

ایلروده بالوجوه تظاهر ایده‌جکی اوزره « وارنه » ده‌کی ـ تجمع سوق الجیشیسنی بردرلوا کمال ایده‌مامش، دها پك چوق نواقصی موجود، حتی آچ قالمق درجه‌سنده محرومیته معروض ـ انکلیز وفرانسز فرقه‌لرندن متشکل متفقین قوای عسکریه‌سنك سلستره‌نك امداد ومعاونتنه قوشملری حالاً بسبتون امکان خارجنده وروش حاله کوره آتیاده غیر ممکن ایکن او ایکی کنج ملازمدن بالخاصه «بوتلهر»ك قریباً ورودایده‌جك متفقین امداد اردوسیله روس اردوکاهنی ، انی احاطه ایدن طابیه واستحکاملرله مجهز روس محیط مقابلنی بالسهوله باصه‌بیلك، شووجهله روسلری طونه‌یه دوکمك غایه‌سنی استهداف ایدن عرب طابیه‌سنی هرحالده محافظه وهرنه‌یه دکرسه دکسون شدتله مدافعه فکرینه تبعیتله نته‌کیم وقوعه‌کلدیکی اوزره اوراده برچوق عثمانلی قانلك ـ برمذبحه‌ده دوکیلورجه‌سنه ـ آقمسنه ختام ویرلمسی کیفیتی دخی هرحالده شایان تأمل وملاحظه ایدی .

شو حالده مومی‌الیه «بوتلهر» ك دیدیکی وجهله طابیه‌ده‌کی بعض

ضابطانك كندولرينك بيهوده يره قيردير لمق ايستلمسندن بحث ايتملرى ـ اكر صحيح ايسه ـ بك معناسز بولنمسه كركدر! ..

هرحالده عرب طابيه‌سى : آنك عساكر محافظه‌سنى تشكيل ايدن زمانلرنك اك منتظم ومعلم وكزيده مصر عساكر شجيعه‌سى ايله حرب ضربده قارشولرينه چيقلمق‌ده كى مشكلات برچوق وقايع حربيه ايله مثبت بولنان شجيع ارنبود كوكللرى واو وقت اك بيوك سرحد اسلام بولنان طونه‌نك مدافعه‌سى ايچون عنعنات قديمه يه توفيقاً كندى ارزولريله قوشوب كلمش كوكللى آناطولى مجاهدلرينك سايهٔ همت وحماستنده محافظه ايدلمش ، تاريخ عسكريه نمونهٔ جلادت تشكيل ايده‌جك بر صورتده مدافعه ايديلهرك دشمنه ترك ايدلمامشدر . بو مدافعهٔ قهرمانانه‌يى « بوتلهر » و « ناسميت » كبى عثمانلى دوستى بولنمقله برابر تجارب عسكريه وحربيه‌لرى ـ پك كنج بولنملرندن طولايى ـ هنوز اكسيك بولنان وعلى الخصوص مزبور طابيه‌نك اك قانلى دورهٔ مدافعه‌سنده اوراده بولنيوب ومدافعه‌سنه شتاب ايتيوب نفس قلعه ايچنده شدت آتشدن باشلرى سرسملمش بولنديغى حالده اويوب قالدقلرينى اعتراف ايدن ايكى اجنبى ملازمنك ترتيبات وجسارتنه مديون براقمق البته موافق عقل وحكمت دكلدر .

« بوتلهر » دوستمز مبحوث طابيه مدافعلرندن برضابطك چوجق كبى آغلاديغندن بحث ايده‌يور!... دوستمزك روحى امين بولنسونكه كرك ضابط وكرك افراددن عثمانلى عسكرى قورقه‌رق محاربه‌ده آغلامز !.... اجدادمزك نيچه عصرلق شهامتى ، مأثر جلادت وحماست

وقهرمانیسی بتون تواریخ ملل صحائفی اشغال ایتمکده دکلیدر ؟ بونی انکاره مجال وارمیدر ؟ ایلك نظام جدید عساکریله انکلیز آمیرالی محترم دوستمز « شمیت » ك کوزلری اوکنده اجرا ایتدیکمز « عکا » مدافعهٔ قهرمانه‌سی ، پلونه ملحمهٔ کبراسی ، سائر بر چوق مشهور محاربه ومدافعه‌لرمز .. ظن ایدیلورکه عثمانلی ضابطان ونفرلرینك محاربه‌ده آغلامیه‌جقلرینه بلیغ مثاللری احتوا ایتمکده‌در !..

برده « بوتلهر » محمز عرب طابیه مدافعلرینه قارشوْ اقتداری داخلنده بالجمله خصوصاتی یاپمش وآرتق بوخصوصده اللرینی بیقامقده بولندیغی کندولرینه سویلتمش ایدوکنی محاصره ژورنالنه یازمشدر. ترتیبات تدافعیه ایچون لازم‌کلن وصایانی اجرا ایتمش ، بو خصوصده مهم خدمتلر ایفا ایلمش بولنمسی تحت امکانده‌در؟ فقط عرب‌طابیه‌سنه بر هجومك بکلنلدیکی ، طابیه‌نك آتش ایچنده قالدیغی بر صره‌ده کندوسنه مراجعت ایدن مدافعینه اللرینی بیقامقده بولندیغنی بیان ایتمسی ـ بالخاصه عرب‌طابیه‌سنك هردرلوترتیبات ومدافعه‌سنی‌درعهده واجرا ایتمش بولندیغنی اثرینك بر خیلی محللرنده یازه‌کلمکده بولندیغی حالده ـ پك غریب دوشمکده‌در . ذاتاً اولجه طابیه ایچنده واوکنده وقوعه کلن قانلی محاربه‌ده عسکرك یانی باشنده بولنوب بر ایش یاپمامشدرکه یکی وقوعه کله‌جك هجومده‌ده بر ایش کوره‌بیلسون!... کندیسنك یکی باشلیه‌جق هجومده‌ده اوراده وجودینه اشد احتیاج کورلسون ! ... او یکیدن هجوم بکلنیرکن خدمات فنیه‌سنی یاپمش بر مأمور صفتیله شفقدن بر ساعت صکره طابیه‌یی ترك ایتمش ، دها

طوغريسى طابيه‌نك وقوعه كله‌جك يكى هجومده‌ده جلادتكارانه مدافعه‌سنى آغلادقلرندن، قورقدقلرندن بحث‌ايتديكى تورك‌ضابطلرينه براقه‌رق قلعه‌ده‌كى قراركاهنه چكيلوب كيتمشدر .

«بوتلهر» سوزينه دوام ايله ديبور :

٤ جزيران ١٨٥٤ — اوكله‌دن صوكره ساعت ٥ شه طوغرى « عرب طابيه‌سى » نك هجومه اوغرايه‌جغنى تأمل‌ايده‌رك يكى استحكام انشاآتنك نه راده‌يه كلديكنى كورمك ايچون اورايه كيده‌يورم . ميرالاى « غراخ » صاغ باستيونك [برجك] دخى كذلك لغم‌اوستنه آلنمش ايدوكنى اخبار وتأمين‌ايدن راپورلره حقلى بر صورتده استناد ايده‌رك مذكور باستيوندن طوپلرله جبخانه‌لرك كيرو چكديرلمسنى بكا تكليف ايتدى . بوكا بناءً طابيه‌يه مواصلتده بو خصوصده لازمكلن امرلرى ويردم ؛ ديكر باستيوندن كيرو چكلمش طوپلرى اك بيوك نظامسزلق ايچنده بولدم ؛ مذكور طوپلرى هانكى وضعيته قويمق لازم ايسه اووضعيتى تعيين وبيان وعين‌زمانده صاغ باستيون‌كيروسنده انشا ايدلمش بر ديز سپرى ايله پيداى التحاق ايدن يكى بر سپرك خطوط اساسيه‌سنى [طاسلاغنى] ده ارائه واشعار ايلدم .

جريان احوالى كندوسنه بيان وارائه ايچون يكى باش قوماندان « لطيف بك » ى [١] اقامت ايتديكى ره‌دووى ده [رجعتكاهده] كيدوب آرامغه مجبور قالدم؛ بوندن صوكره هرشيئى [هرفدا كارلغى]

[١] قطعات عسكريه باش قوماندانى [مركز قوماندانى]

یاپمغه حاضر بولندقلرینی بیان ایدن عساکره ویره‌جکم تعلیماتی اعطا ایتدم ایسه‌ده اوراده قوماندانلری یوق ایدی . بو قوماندان نهایت ظهور ایتدی ولکن بر صورت واضحه‌ده کرهاً ، ایسته‌میه‌رك ایشه قاریشه‌یور ، هر زمان طالغین ومتأمل بولنه‌یور و ذهنی ویریله‌جك امرلردن زیاده اطرافمزه دوشن خبره‌لر، مرمیلرله اشتغال ایلیوردی.

وسطی ساعت ٧ ده بر دشمن عساکری مفرزه‌سنك کندوسنی طوپلر تعقیب ایلمك اوزره دره ایچنده بزم صاغ جناحمزه طوغری صوقولدیغنی کوردیکمز زمان تحقیق وتفتیش کیفیته «محمدافندی»یی [١] کوندرمش ایدم .

بر طاقم کوکللی باشی بوزوق عساکری دشمنه تصادفلرنده اوزرلرینه آوجی آتشی اجرا ایتمکه کیده‌یورلر. عین‌زمانده (٦) دشمن طابورینك «بیلانلی طابیه» اوزرینه توجه ایتدیکنی مشاهده ایده‌یورز .

خصوصات مذکوره بزه [عرب طابیه‌سنه] قریباً بر هجوم وقوعنی ظن وقبول ایتدیردی. بن میرآلای بکه بتون‌موجودمعیتنك یکی استحکام آرقه‌سنه چکدیرلمسنی توصیه ایلدم .

بر آز صوکره دشمن مفرزه‌سی کندی اسکی موضعنه عودت ایتدی . بیکباشی « محمد افندی » کندوسنك راحتسز ایدلمسندن طولایی جانی صیقیلمغله نشئه‌سز ایدی [٢] . بالذات کندم بتون

[١] آلمان لسانیله آشنا بولنمقله ترجمانلقده مستخدم استحکام بیکباشیلرندن محمد افندیدر . (حاشیهٔ محرر عاجز)

[٢] بر بیکباشینك ترجمانلق صفتیله براجنبی ملازمك ایستدیکی کبی امرلری آلتنده استخدامی ابتده بویوله نشئه‌سزلکلر تولید ایده‌بیلور .

موضعی بالذات طولاشه‌رق معاینه ایلدم . موجود عسکرلر محققدرکه هیچ بر پرده مثل ونظیری بولونمایه‌جق صورتده قصورسزدر ؛ لکن ضابطلر هیچ بر دکر وقیمتی حائز دکلدرلر ؛ بونلر هیچ بر شی یاپمغه مقتدر اولمیوب کندولرینك سلامتندن باشقه برشی دوشونمیورلر[١].

دشمن هر نوع مرمیاتدن متشکل دائمی ومهلك بر آتشی ادامه ومحافظه ایده‌یور . آقشام وسطی ساعت ٩ بچقده روسلر بر لغم پاطلاتدقدن صوکره بلا نتیجه بر تجاوز تجربه‌سی دها یاپیورلر . « سلاح باشنه ! » اشارتی چالندی . شدید تفنك آتشی !.. فقط اصلا هجوم یوق !...

٥ حزیران ١٨٥٤ ـ « قره‌چون به‌سکی ـ Gretzonbeski نامنده‌کی برسواری بیکباشیسی [٢] معیتنده‌کی اوچ سواری ایله برابر « شمنی » دن بر طاقم رسمی تحریرات ومکتوبلر کتیردی .

مومی‌الیه بزم چادرمزه‌کلدی وضابطانك احوال‌مادیه وروحیه‌سی وقلعه عسکر محافظه‌سی حقنده خبر آلمغه مأمور ایدلدیکنی بزه سویلدی ؛ لکن مومی‌الیه آنلر ایله اجرا ایلدیکی مکالمات ومحاورات، بوبابده اجرا ایتدیکی تحقیقات نتیجه‌سنده عسکرمذکوره وباخصوص ضابطان قوهٔ معنویه‌لرینك بسبتون قیرلمش بولندیغنی وقلعه‌نك ـ اکر

[١] ضابطلریمز حقنده بوندن اولکی مدافعاتمزك بورایه‌ده شمولی بولنمغله تکرار فضله سوزه لزوم کورمدك .

[٢] بوضابطك دورسلطان عبدالمجید خانیده اکثریتی لهلولر وخرستیانلردن متشکل بولنمق اوزره تشکیل ایدیلن قزاق الایلری ضابطانندن ایدوکنی ظن ایده‌رز . (خاشیهٔ محرر عاجز)

کندوسنه سریعاً امداد ایدلز ایسه ـ بالضرور سقوط ایده‌جکنی ظن وملاحظه ایده‌یوردی. ضابطان‌حقنده مومی‌الیهك رأینی تصدیق وقبول ایتدم ؟ لکن افراد عسکریه‌نك بالعکس احوال وترتیبات حسنه‌ده بولندیغنه نظر دقتی جلب ایلدم .

بتون کون عمیق سکونت حکمفرمادر .

آقشام وسطی ساعت ۱۱ ده « سلاح باشنه ! » اشارتی چالندی؛ « عرب طابیه‌سی » ایله « بیلانلی طابیه» برهجومك تحت‌تهدیدنده‌درلر. تقریباً بر ساعت مدت شدید بر طوپ آتشی دوام ایتدی . ـ ینه هجوم یوق !

٦ حزیران ۱۸۵٤ — بیکباشی «قره‌چون‌به‌سکی» بك معیتنده‌کی اوچ سواری ایله برابر « شمنی » یه عودت ایلدی . بن « ناستیت » ایله برابر ـ بر باشی بوزوق سواریسی قولنه قومانده ایدن اصلاً « سنت آندره ـ «Saint-andré» نامنی‌حائز فرانسز ضابطی میر آلای« مراد بك »ی کورمك ایچون ـ آته را کباً «مجیدیه» طابیه‌سنه کیده‌یورم. میرمومی‌الیه ایله برابر ایلروده‌کی پوسته‌لری [ایلری قره‌غوللری] وآتلی بوجیلری دور وتفتیش ایلدك . دشمن « عرب طابیه‌سی » اوکنده‌کی بطاریه‌لردن « آلفاتلر ـ Alfatlar » قریه‌سنه دکین ممتد بولنان بر استحکامات مفرزه خطی [محیط مقابل] انشا ایتمشدر .

مؤخراً « مرادبك » ایله‌برابر « قالیپتری ـ Kalipetri » قریه‌سنه‌قدر تمدید صورتیله کزنتی‌مزه دوام ایلدك. اشبوقریه‌یه اینلدیکی‌زمان‌انسان کندینی بردنبره ـ محاربه‌ده ایکن جنك کورلتیلرندن بعید وآزاده ،

اوقدر فرقلی ولطیف ، اوقدر آسوده وسکونت بخش ـ کوزل برمحلده بولیورنجه پك غریب وعجیب بر تأثیر واحتساسه اوغرایور :

بوراده: دانه‌لر، آتیلان مرمیات وپشرولرتأثیراتیله‌طارمه طاغنق برحالده، قوپمش یبرتیلمش انسان‌اعضالری‌یرینه لطیف کول بچه‌لری، ثمره‌دار میوه آغاجلری ایله مستور ومزین خوش بر اسکی کاشانه کوریبورز ؛ بوراده بزم ایچون احضار وترتیب ایتدکلری برقهوه‌آلتی اثناسنده بزه چبوقلر ، پك نفیس یرلی شراپلر تقدیم قلنه‌یور!..

لکن بز بوراده‌کی صلح وسکون چبوغنی هنوز ایچمکه باشلادیغمز وغشی ایدیجی ذوق ولذت ، اکلنجه وصفالره طالوب قویولدیغمز صره‌ده کمال استعجال ایله بر عسکر یامزه کیره‌رك ـ بر دشمن قولنك قریه اوزرینه یوریدیکنی وبزم سواریمزك کندوسیله محاربه‌یه کیرشمك ایچون آنی قارشولامغه کتدیکنی افاده وبیان‌ایله ـ بولطیف‌رؤیامزی، بو خیالات شاعرانه‌مزی کسر ، زیر وزبر ایلدی. بر ساعت دوام ایدن بو ذوق وصفالره وداع ایتمك لازم کلدی. برقاچ دقیقه صوکره سواری چرخه‌جی چنکلرینك حصوله کتیردیکی ولوله ، پاطردی کورلتی آره‌سنده بولنه‌یور ایدك .

قریه‌نك فوقنده‌کی تپه‌یی طیرمانیر ایکن اوکمزده مؤثر ، مهیج برمنظره انکشاف، عرض‌اندام ایلدی: مهیب وخوف، دهشت انکیز برطور وقیافتده (٤) ویاخود (٥) عدد آناطولی کوکللی باشی‌بوزوق سواری آلایی کندی تفنکلرینی بوشالته‌رق ، کندی قارغیلرینی صاللایه‌رق بتون استقامتلرده وادیه آتلدی ؛ منتظم عساکر نظامیه

سواریسی‌ده طریس ایله هجومه قالقدی ؛ صولده بزم صحرا طوپلرمز دشمن اوزرینه آتش ایده‌یورلردی . دیکر طرفدن دشمن‌دخی کندی طوپجیسنه استناد ایتمش بولندیغی حالده دره‌دن چیقدی . بز فرانسز دوستمزه «سنت آنداره» نك [میر آلای مرادبكك] تحت‌قوماندا‌سنده‌کی سواری آلاینك جبهه‌سی اوکنه مواصلت ایلدك؛ « مرادبك » دشمن بطریه‌لرینی تهدید ایده‌جك وجهله مذکور آلای سوق وتحریك ایدیپور ومیرمومی‌الیهك آلاینی دیکر ایکی سواری آلای وقوتلی بر خفیف پیاده قولی تعقیب ایلیوردی .

(۲۰۰ الی ۳۰۰) یارده‌دن [۱] عبارت بر مسافه‌ده بزم عساکر غیرمنتظمه یعنی باشی بوزوقلر بزی ترك ایلدیلر ؛ باشلرمزك فوقنده بزه اصابت وقوعه کلمك اوزره بر دانه پاطلادی .

دشمن کندی اسکی موضعلرینه عودتده تأخر ایتمدی ؛ آنك مقصدی هیچ شبهه‌سز « مجیدیه طابیه‌سی » اوکنده‌کی بزم طوپجی وسواری قوتلرمزی کشف وتحقیق‌دن عبارت ایدی [۲] .

---

[۱] برانکایز یارده‌سی ۰,۹۱٤٤ متره بولندیغنه کوره تقریباً ۱۸۳ الی ۲۷۵ متره مسافه‌در .

[۲] ایلروده بحث مخصوصنده اعطا ایدیلن تفصیلاتدن اکلاشیلدیغی اوزره روس باش قوماندانی « پاسکویچ » بالذات تحت قوماندەسنه آلدیغی قوتلی بر مفرزه ایله قلعه‌نك احوالنی اکلامق وپیشداری‌جنرال « قرولف » قوماندەسنده بولنمق‌اوزره براستکشافات تعرضیه‌یه چیقوب « قالیپتری» قریه‌سی ومجیدیه‌طابیه‌سی حوالیسنه توجه ایتمکله کندوسنك فلاکتی انتاج ایدن محاربهٔ معروضه وقوعه کلمشدر . دشمنك مقصدی امکان بولورسه عین زمانده بر ضربهٔ غیر منتظره اوره‌رق قلعه‌یه کیرمك ایدی . [ایلروده سلستره محاصره‌سی حقنده روس منابعنه مستنداً اعطا قلنان معلوماته مراجعت بیورله] . (حاشیهٔ محرر عاجز)

آقشام اوستی « محمد پاشا » [۱] طرفندن « عرب طابیه‌سی » نه تام برطابور کوندرلدی و « مجیدیه » طابیه‌سنده آرتق یالکز بر طابور قالمقده بولنمسنه رغماً برده آخر بر مفرزه ترتیب وارسال ایلمشیدی .

۷ حزیران ۱۸۵٤ — قلعه قوماندانلغنی [محافظلغنی] درعهده ایتمك اوزره « سلستره » یه کوندرلمش وبو صباح مواصلت ایلمش بولنان « محمد رفعت پاشا » نك شرفنه بتون طابیه‌لردن سلام طوپلری آتیله‌یوردی [۲] . کلدیکی وقت مشارالیهك معیتنده محافظ صورتنده بر نظامیه سواری آلایی واردی . عثمانلی اردوسی نزدنده انکلیز

[۱] مشارالیهك اخیراً عساکر امدادیه ایله « سلستره » یه کلوب قوماندانلغی درعهده ایتمش بولنمسی محتمل « محمدپاشا » ایدوکنی ظن وتخمین ایده‌رز.

[۲] اولجه‌ده بالمناسبه بیان ایدلدیکی اوزره مشارالیه « محمد رفعت پاشا » اوز تیمور اوغللرندن چکدیره بکی امین بکك مخدومی بولنوب سلطان محمود خان عدلی طرفندن تجارتله اشتغال ایتدیکی مصرچارشوسندن قالدیریلدیرق لاجل التحصیل فرانسه‌یه بالاعزام فرانسه‌نك مشهور « سنسیر » مکتب حربیه‌سنده اکمال تحصیل ایدرك شهادتنامه آلمش، دورسلطان « عبدالمجید » خان غازینك اك کزیده ومتمیز ومحترم ، اك معلوماتلی وفعال وجسور ارکان فاضله عسکریه‌سنك سرفرازی بولنمقله کب اشتهار ایلمشدر. مشارالیه « پانفالتی » ده کائن مکتب حربیه‌نك بانیسی ومکتب حربیه ده مجلس معارف عسکری ریاستی وداخلیه مدیریتی ایله طول مدت خدمات برکزیده ایفا ایدن فریق « ثروت پاشا » مرحومله « دومکه » قهرمانلرندن ارکلی قوماندانی میرلوا « مظهر پاشا » و حربیه نظارت جلیله‌سی رجال قلمیه‌سندن واصف بك افندی مرحومارك پدری ومحرر عاجزك بیوك قائن پدری [قائن والده‌سنك بابالسی] در. سلستره قلعه‌سی قوماندانلق ومحافظلغنه « شمنی » ده سردار اکرم « عمر پاشا » طرفندن بالتعیین جبری بورویش ایله « سلستره » یه کوندرلدیکی زمان فریق رتبه‌سنی حائز بولنه‌یوردی [ترجمهٔ حال ومناقبی ایلروده بربحث مخصوصده برتفصیل یازیله‌جقدر] .

قومیسری « سیمون _ Simmons » ایله [١] « فه آرون _ Féaron » ، « بالالارد _ Ballard » [٢] ، « قووون _ Covone » ، « قریسپی _ Crispi » مثللو بر طاقم ذوات معتبره ومنتخبه مشارالیهك رفاقتنده بولنمق اوزره « سلستره » یه کلمشلردی .

انکلیز قومیسری « سیمون » کندیمزی تخلیص ایدلمش کورمك خصوصنده بزه آز امید ویردی ؛ مشارالیه بالعکس _ وظیفه‌مزك قلعه‌نك مدافعه‌سنه منفعت بخش بولنمقدن وهر نه‌یه دکرسه دکسون کندی موقعمزده قالمقدن عبارت بولندیغنی علاوه ایتمك اوزره _ تام بر متروکیته معروضیت واکا انتظار مجبوریتنده بولندیغمزی بزه آکلاتیوردی . اشبو شرائط داخلنده بوراده [سلستره‌ده] قالمق خصوصنك حقیقةً وظیفه‌مز بولنوب بولنمدیغنی واکر بزساده‌جه محب یعنی وقایع حربیه‌یی کورمکه کلمش هوسکار کبی ملاحظه ومطالعه ایدیلیورایسه‌ك وضعیت وحال وحرکتمزك کاملاً دکیشوب دکشمیه‌جکنی مشارالیهدن طلب وسئوال ایلدك. مشارالیه کیفیتی انکلیز باش قوماندانی لورد « راغلان » ه عرض وانها ایتمکی بزه وعد ایده‌رك هر صورتله کندی صلاحیتی داخلنده بولنان خصوص مذکور حقنده بزی تأمین ایلدی .

اوکله‌دن صوکره یکی قلعه قوماندانی « محمد رفعت پاشا » ده داخل

---

(١) انکلیز یوزباشیسی‌در.

[٢] انکلتره دوات فخیمه‌سنك اك متحیز و محترم میرالایلرندن الیوم درسعادت بین‌المتفقین بولیس مراقبه مجلسی رئیسی قواونهل « بالالارد » جنابلرینك بدرلری ایدوکی مرویدر. [خاشیهٔ محرر عاجز]

بولندیغی حالده هپ برابر « اردو طابیه‌سی » ایله « یلانلی طابیه » و « عرب طابیه‌سی » نی زیارت ایلدك .

استانبول قپوسنی ترك‌ایدرکن « پیسیللا آطه‌سی ـ Pisilla-ada » استقامتنده موضوع بر بطریه‌دن بزه برعدد دانه صاووردیلر ؛ بودانه بزم بر آز کیرومزده پاطلایه‌رق ۳ آدم تلف و ۵ کشی مجروح ایلدی . روسلر مفرز طابیه‌لر جهتندن بزه انداخت ایلدیلر .

۸ ـ حزیران ۱۸۵٤ — اشتراك ایتمکه دعوت ایدلدیکمز بر مجلس حرب حضورنده بو صباح بر چوق مسئله‌لر موقع بحث ومذاکره‌یه وضع ایدلدی. انکلیز قومیسری «سیمون»ك طلبی اوزرینه بز یعنی « ناسمیت » ایله بن عثمانلی اردوسنده میرآلای نصب وتعیین ایدلدك [۱] . ایشته بو وجهله کندی پلانلریمزی وضع ایده‌بیلمکه کسب اقتدار ایده‌یور ایدك . « محمد افندی » نامنده‌کی آلمان لسانه آشنا بر استحکام بیکباشیسی [۲] یاور حرب وترجمان صفتیله معیتزه تعیین ایدلدی .

اوکله‌دن صوکره « سیمون »، « غو وون » ، «بالالارد»، «ناسمیت» وبن عرب طابیه‌سنده یکی بر استحکام ترسیم ایده‌رك زمین اوزرنده

[۱] بو ایکی انکلیز ضابطنك انکلیز اردوسنده « ملازم » درجه‌سنده بولنان رتبه‌لری عین زمانده « قولد ایستریم غاردس ـ Coldstream gards » نامنده‌کی انکلیز عسا کری بیکباشیلغنه ترفیع ایدلش ایدی .

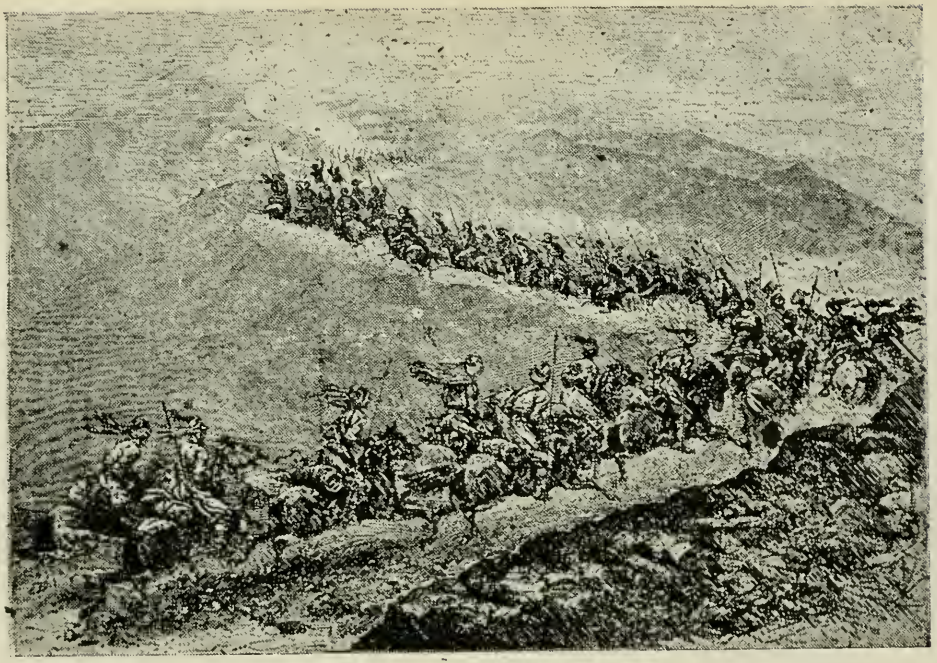
[۲] « بوتلر » دوستمز یازدیغی محاصره ژورنالنده بورایه قدر «محمدافندی»دن بالدفعات بحث ایتمش بولندیغی حالده امرای عسکریه‌دن لسان اشنا بر استحکام بیکباشیسی ایدوکنی بالذات کندیسنك ذکر وتحریر ایتمه‌مش بولنمسی البته بر مقصده مستند بولنسه کرکدر . [خاشیهٔ محرر عاجز]

خطوط اساسیه‌سنی [طاسلاغنی] وجوده کتیردك . بو عملیات اثناسنده بن بر قارابینه قورشونی ایله اوموزه‌دن اورولدم ایسه‌ده مجروحیتم صورت خفیفه‌ده ایدی . بعده انکلیز قومپسری «سیمون»ك بر هجومه اوغرامسندن قورقدیغی « بیلانلی طابیه » یه کیتدم ؛ بن ینه کوکللی ارنبودلرك متریسلرینی [سپرلرینی] زیارت وبو جهتده‌کی دشمن بطریه‌لرینی معاینه ایلدم .

« سیمون » ، « غووون » ایله مأموراً کلن هیئتك سائر اعضالری « عرب طابیه‌سی » کبی پك ضعیف بر استحکامك ناصل ونه وجهله دشمنك مساعی واقدامات وهجمات متوالیه وثابته‌سنه مقاومت ایده‌بیلمش ایدوکنی بر درلو فهم وادراك ایده‌میور ، اکا عقل ایردیره‌میورلر ایدی. آنلر استغراب وحیرتلرینی، تقدیرات وتحسینلرینی اکستایشکارانه تعبیرات ایله افاده وبیاندن کندیلرینی آلهمیورلردی [*] . بو کونك آقشامنده مشارالیهم یکی قلعه قوماندانی «سلسترہ»یه کتیرمش بولنان نظامیه سواری آلایینك تحت محافظه‌سنده « شمنی » یه عودت ایلدیلر .

٩ حزیران ١٨٥٤ — اوکله‌دن صوکره بر دشمن مفرزه‌سنك « مجیدیه طابیه‌سی » استقامتنده یوریمکده بولندیغی خبر ویرلدی .

[*] شایان تشکردرکه عرب طابیه‌سنك مدافعه‌سنده‌کی فوق‌العاده‌لکی محترم « بوتلر » بو بیاناتیله انظار دقت وغبرته وضع ایتمکده‌در ؛ اوراده کوریلن بو فوق‌العاده‌لك هر شیدن اول عثمانلی جلادت وقهرمانلغنه مدیوندر . اول و آخر دیدیکمز کبی آنی شو بو دکل عساکر نظامیهٔ مصریه‌نك انتظام تام وصلابت دینیه‌ٔ ممتازه‌سی ، کوکللی آناطولی باشی بوزوقلرینك فرط حمیت وحماستی و هله آرنبود کوکللرینك هر درلو مدایحك فوقنده بولنان جلادت وقهرمانلغی وجوده کتیرمشدر . ایشته او قدر ! . . . (حاشیهٔ محرر عاجز)

« سلستره » قلعه‌سی حوالیسنده کوکلی آناطولی باشی بوزوق سواریسنك استکشافاتی (١٢٧٠).
Reconnaissances de la cavalerie turque irreguliere. diteis «Baschi-bouzouk» autour de Silistrée (I854).
(صحیفه : ١٧٦)

« سلاح باشنه ! » اشارتی چالندی . طوپجی « مجیدیه » ، « کوچك مصطفی » طابیه‌لری جهتندن آتش آچدی . بن « ناصیت » ایله برابر آنه‌راکباً « مجیدیه‌طابیه‌سی » اوکنده‌کی یایلا اوزرینه چیقدق؛ اوراده شدید بر مصادمه ومحاربه‌یه شاهد بولنه‌یورز ؛ شویله‌که :

دشمن سواریسی « قالیپتری » قریه‌سنی اشغال ایلدی . بو صره‌ده مذکور قریه‌نك بر قسمی یاندی . بر خیلی روس سواری بلوکلری رفاقتلرنده صحرا طوپلری واحتیاط بر پیاده قولی بولندیغی حالده محاربه نظامنی آلدیلر . بونلرك صاغی منتهاسنده وبزم صولمزده کائن بر دره ایچنده ٦ دشمن طابوری بزم طوپلرمزك منزلی داخلنده بولنه‌یورلر . بز طرف دشمن‌ده ۳ سواری آلایی ایله ۸ ویا ۹ طابور پیاده ، ۱۲ صحرا طوپی تعداد ایدییورز .

بزم ایکی نظامیه سواری آلایمز ایله ٦ قطعه خفیف طوپمز « مجیدیه طابیه‌سی » اوکنده ترتیب وتنظیم ایدیله‌رك محاربه نظامنی آلدیلر . بو اثناده باشی بوزوق سواریلری بزم صاغمزده ، « کوچك مصطفی » طابیه‌سی اوکنده « قالیپتری » قریه‌سنك اوست طرفنده آتش اجرا ایده‌یورلر .

قارشولقلی ایکی قولك طوپلریله «مجیدیه» و « کوچوك مصطفی» طابیه‌لرینك طوپلری بر صورت شدیده‌ده آتش ایده‌رك [طوپجی دووللوسی اجرا ایلیه‌رك] آفاقی صارصیورلر. روس‌سواریسی«قالیپتری» قریه‌سنه طوغری ایکی قوتلی هجوم اجرا ایتدی ؛ باشی بوزوق

سوارىلرينى پوسكورتدى؛ بعده روسلر ايكى قولدن آنسزين قريه‌دن ايلرى آتلديلر وجسورانه تپه‌يى ضبط واشغال ايتديلر ؛ لكن « كوچك مصطفى » طابيه‌سنك طوپلرى طرفندن تلفات عظيمه‌يه اوغراديله‌رق توقيف ايدلديلر . وقعهٔ مذكوره‌يى بزم عسا كرمزك ايلرى بر حركتى تعقيب ايتدى ؛ بوحركتده عساكر مذكوره صحرا طوپلرمزه استناد ايتمك اوزره روسلرى « قاليپترى » قريه‌سندن سوروب چيقمغه اجبار ايتمشلردر .

وقعه‌نك آقشامنده دشمن اراضيى ترك ايده‌رك چكلدى كيتدى. [*]

اثناى ليلده بن استحكام بيكباشيسى « محمد افندى » ايله برلكده عرب طابيه‌سنده انشاقلنان يكى استحكامى تفتيش ومعاينه‌يه كيده‌پورم.

۱۰ حزيران ۱۸۵٤ — صباح وقتى ساعت ۳ ده روسلر عرب طابيه‌سنك صول باستيونى آلتنده بر لغم انفلاق ايتديردى وصاغناق حالنده شديد بر ياغمور آلتنده استحكام داخلنه نفوذ ودخول ايلدى . قطعات عسكريه باش قوماندانى [مركز قوماندانى] « لطيف بك » طرفندن اعطا ايديلن امرلر خلافنده وبوامرلره كوره بر نوبتجى خطى مستثنا بولنمق اوزره هركسك يكى استحكام داخلنده قالمسى لازم كلور ايكن دشمنك بروجه معروض هجومى آنىده باستيون [برج] داخلنده ۳ بلوك موجود ايدى . روس قوللرى ـ صول باستيونى قطع ايتمك ايچون انشا وتأسيس ايدلمش ـ برنجى استحكام اوزرينه آتيلديلر

[*] سلستره محاصره‌سنه دائر روس منابعنه مستنداً ايلروده اعطا ايتدبكمز معلومات نهايتلرينه طوغرى بوخصوصده ويريلن ايضاحاته مراجعت وانكله مقايسه بيوريله.

واوستنه چیقدیلر ؛ بونك اوزونلغنجه یاییلدیلر ؛ ایشته بو وجهله برقسمی صولده‌کی مزغالدن صاغ باستیون داخلنه نفوذ و دخول ایلدی . لکن او صره‌ده هنوز اکمال ایدلمه‌مش بولنان یکی سپردن توجیه ایدلمش قوتلی ودواملی بر پشرو وتفنك آتشی ایله‌قارشولاندی وبوصورتله دشمن ضایعات عظیمه ایله پوسکوردیلوب طرد ودفع ایدلدی . تفنك آتشی تخمیناً بر ساعت امتداد ایتمشدر . بوآتشدن صوکره آرنبودلرك متریسی ایله روس بطریه‌لری آره‌سنده مبادله وتعاطی قلنمش برقاچ عدد دانه مصلحته نهایت ویردیلر [۱].

وسطی ساعت ۸ ده « ناسمیت » ایله بن جریان احوالی تدقیق واستکشافه کوندرلمك ایچون قلعه قوماندانی [محافظی] «محمدرفعت» پاشا طرفندن جلب ودعوت ایدلدك . بز بو خصوصده تقریباً ایکی ساعت صرف ایله دشمنك هرنوع هجوم عملیاتی [عملیات‌تقربیه‌سی] وکوزلرمز اوکنده یاپلش بر خروج حرکتنك نتیجه‌لری حقنده

[۱] روس محررلرندن « قووالەوسکی » طرفندن روسجه یازیلان اثرك سلستره محاصره‌سی حکایه ایدن و بو اثرمزك نهایتنده بشنجی قسمی تشکیل ایتمك اوزره بالترجمه تحریر و اعطا قلنمش بولنان قسم مخصوصنده (۲۸/۲۹) مایس رومی (۱۰/۱۱) حریران افرنجی کیجه‌سی مرب طابیه‌سی‌اوکنده برلفمك برهوا ایدلدیکی‌ده وجهله هجوم ایدیلن مرب طابیه‌سنك بر جیفتی تشکیل ایدن سیوری قسمنك تخریب قلندیغی وبعده روسلرك اغر حوبیسی اوزرندن هجومه قالقه‌رق وپیدربی امدادلر آله‌رق طابیه‌نك سیرلرینه وداخلنه مستولی بولندقلری وتورکلرك اولا کیرو چکیلمکله برابر تکرار عودتله یکه شدتلی هجوملره ، محاربه‌لره کیریشدکلری وروسلره کلیتلی تلفات ویردیروب همان بتون « براغا » آلایینك مقتول و مجروح دوشدیکی محرردر . [بالاده اعطا قلنان معلومات ایله مقایسه ایچون بحث مذکوره مراجعت بیوریله.]

استحصال معلومات ايلدك . بو خروج حركتى سايه‌سنده‌دركه اسكى استحكام خندكى محلى اوزرينه انشـا قلنمش بر خفر خندكنك [تاج موازينك] وبوندن باشقه ١٠ يارده [تقريباً ٩ متره] مقدارى بر امتداد اوزرنده كنديمى سوروكليه‌رك ايچنه داخل بولنديغم برلغم دهليزينك موضع صحيحنه كسب اطلاع ايتدم .

بوندن صوكره « بيلانلى طابيه » يى زيارت ايلدم . ضـايعاتمز ٤٣ مقتول ايله ٩٢ مجروحدن عبارت بولنوب بونلر ميانده ٢ضابط مقتول و٣ ضابط مجروحدر [١] .

١١ حزيران ١٨٥٤ ــ خبرآلدمكه « بهرام پاشا » [٢] كندى فرقه‌سى ايله ورود ايلمكله قلعه حواليسنده بولنمقده‌درلر ؛ عثمانلى اردوسى باش قوماندانى « عمرپاشا » نك اوامرى موجبنجه‌مشارالیهه اقتضا ايدن معلومات وخبرلر ارسال وايصال قلندى .

---

[١] بوضايعات نسبةً مبمدر. اشبوضايعاتك- « بوتله‌ر » دوستمزك بالاده‌كى بيانانه كوره - هركسك يكى استحكام داخلنده بولنمى لازم كلور ايكن هجوم زمانده باستيون داخلنده اوچ بلوك بولنمـسندن انبعاث ايتديكى آكلاشيله‌بور . دوسـتمز بونى « لطيف بك » طرفندن وبريلن امرلرك اجرا ايدلمامش بولنمسنه عطف ايتمك ايستمكده ايسه‌ده هروقت بيانانده مومى‌اليه حقنده طولايسى ايله عليهدار بولنمقده ايكن بوراده آنك طرفنى التزام ايتمسنه باقيلورسه ترتيبات وتعبيه واوامر اعطاسنجه هركيمك طرفندن ايسه بر خطا ايدلمش ، نسبةً كثير شهدا و مجروحلرك بو خطايه قربان دوشمش بولنمـسى‌ده وارد خاطر و محتملدر .
مع‌هذا مبحوث روس مفبعنه كوره بو كثرت ضايعاتله محاربه‌نك شدتلى و دواملى بولنمسنك سببيت ويرديكى‌ده قبول ايديله‌بيلور . [حاشيهٔ محرر عاجز]

[٢] جنرال «قانون - Cannon» نامیله متعارف بولنان عثمانلى خدمت عسكريه‌سنده‌ى ذاتدر .

بن یکی استحکامك انشاسنه نظارت ایتمك ایچون «عرب طابیه‌سی» نه کیده‌یورم .

دشمن کثرتله خبرلر ، دانه‌لر آلمقده‌در .

١٢ حزیران ١٨٥٤ — ٤ طابور پیاده ، ١ آوجی طابوری ، ٤٠٠ عرب سواریسی و٦ قطعه قاطر طوپی [استر قوشولمش طوپ] قوتنده بولنان « بهرام پاشا فرقه‌سی» قلعه‌یه مواصلت ودخول ایلدی.

قلعه قوماندانی « محمدرفعت پاشا » نزدینه چاغیرلمش بولندیغمدن همان کیدوب « بهرام پاشا » ایله « مه‌ی‌نل ـ Meynell» ی اورادە یعنی قوماندان پاشانزدنده بولدم. بعده آته راکباً «اوژیل‌وی‌ـ Ogilvy» و « هند ـ Hinde» ایله برابر [١] «مجیدیه» مفرز طابیه‌سنه کیتدك. بهرام پاشا فرقه‌سی بوطابیه پیشکاهنده یرلشه‌رك اخذ موقع ایده‌یور.

« بهرام پاشا » ترسانه انشاآت محلی داخلنده بربیوك چادر رکز ایتدیرمکله بو چادر « پیسیللا ـ Pisilla» ده‌کی دشمن مرمیاتنك باشلوجه هدفی تشکیل ایلدی .

کیجه عرب طابیه‌سنده برلغم انفلاق ایلدی؛ برهجوم اجراسندن قورقیله‌یوردی .

١٣ حزیران ١٨٥٤ — بو آقشام ایچون قلعه‌دن بر خروج اجراسی تصمیم ایدلمش ایدی . خروج قوللرندن برینك قوماندەسی

[١] مذکور اوچ ذاتك هویت و شخصیتلری حقنده مؤلف هیچ برشی یازمیور . [حاشیهٔ محرر عاجز]

بن درعهده ایده‌جك ایدم ؛ دیکرینك قوماندهسنده « ناسمیت » تعیین قلنه‌جق ایدی . [*]

لازم کلن ترتیباتمزی آلمق ایچون « ییلانلی طابیه »یه کیتدك. اوزرینه خروج اجرا ایده‌جکمز دشمن موازیسنی تدقیق و معاینه ایچون یکی برمزغال داخلنده ایلرولیور ایدم . بوآنده بر قارابینه

[*] «بوتلر» ك شمدیه قدر بیاناتندن تظاهر ایدرکه مومی‌الیه سلسترہ مدافعه‌سنك اك مهم ومؤثر عاملرندن، فعالیتلرندن برینی تشکیل ایدن ومدافعلرك شجاعت وبسالت فوق‌العاده‌سنك اك جلی وبویوك دلیل برهانلرندن بولنوب سلسترہ مدافعه‌سنی بر « مدافعهٔ متعدیه » حالنه افراغ ایله‌ین مشهور خروجلرندن ـ احتمال کندوسنك تأثیر واشتراکی بولنامقدن طولایی ـ نادراً واهمیتسز صورنده بحث ایتمشدر .

روس محررین عسکریه‌سندن «قووالهوسکی» نك روسجه اثرینك سلسترہ محاصره‌سی بحثنی ترجمه صورتیله وجوده کتیردیکمز کتابمزك بشنجی قسمنده اتیاً کوریله‌جکی اوزره بك مظلم بولنان (۱۷/۱۶) مایس رومی و (۲۹/۲۸) مایس افرنجی کیجه‌سی تورکلر روس عملیات حفریه‌سی [هجوم خندق ومتریسلری] اوزرینه بیوك وبك شدید برخروج حرکتی اجرا ایتمش، روسلرك مقابله ومدافعه‌یه قیامی واطرافدن امدادلرك ورودی ایله بك شدید محاربه‌لر وقوعه کلمش وبوصره‌لرده عرب طابیه‌سنك خروج حرکتی طولایسیله بوش براقلدیغی ظن ایله آنی ضبط ایتمك قالقیشان اك جسور ونامدار روس جنرللرندن جنرال «سلوان ـ Selvan» ك مذکور طابیه‌یه امر رسمی آلمقسزین بدعت ذاتیه‌سیله هجوم ایتمیله بوطابیه اوکنده وداخلنده بك خونریزانه محاربه‌لر وقوعه کلمشدر . بومحاربه‌لرده تورکلر بك بیوك بسالت کوستردکلری و بوجنرالك اوراده اتلاف وروسلرك پریشان صورنده طرد ایدلدیکی ومذکور جنرالدن بشقه بیوك رتبه‌لی بر روس ضابطیله ۳۱۵ روس عسکرینك مقتول وبرچوغی بیوك رتبه‌لی بولنمق اوزره ۲۵ ضابط ایله جنرال «پوپوف ـ Popof» ك و ۵۴۸ روس عسکرینك مجروح دوشدیکی یعنی روسلرك ۹۰۰ قدر ضایعاتی وقوعه کلدیکی مذکور اثرك منقولاتندن بولندیغی کبی (۲۲ مایس رومی) و (۳ حزیران افرنجی) کونی دخی تورکلرك سلسترہ‌دن چیقه‌رق روسلرك صول جناحنی حمایه ایدن بر ردوت اوزرینه شدید بر خروج

قورشونی ایله آلنمدن اورولدم؛ لکن قفا طاسمك صلابتی برکتیله درکه مرمی ـ دها یوکسکدلمامش برتراب سپری دلوب کچه‌رك کلمش بولنمسنك دخی انضمامیله ـ باش داخلنه درینجه نفوذ ایتمدی واورادہ یائکز اولدقجه مهم بردلیك حصوله کتیردی . بن بوحادثه‌یی اهمیتسز برشی مثابه‌سنده تلقی ایلدم. بوحال خروج اجراسنی آنی یه تأخیر ایتدیردی.

شهر داخلنده برعملیهٔ جراحیه‌یه معروض بولندم . [*]

۱۴ حزیران ۱۸۵۴ — ملازم «باللارد ـ Ballard» دوستز «شمنی» دن مواصلت ایلدی؛ مومی‌الیه « عمرپاشا » نك ـ بزم عثمانلی اردوسنده میرآلایلق رتبه‌سنه نصب وتعیینمزی تصدیق ایدن وسلسترہ‌ده باش قوماندان [قلعه محافظی] رفعت پاشا ایله محمدپاشا ، ناسمیت، باللارد،

حرکتی اجرا واشبو ردوته شدتله هجوم ایتلرندن بربیوك محاربه وقوعه کلوب بو محاربه‌ده روسلرك ضایعات عظیمه‌یه اوغرادقلری و مشهور روس جنرالی « وه‌زه‌لیچکی Véselitski- » نك یارهلندیغی‌ده اثر مذکورده واضحاًروایت ایدلمکده‌در، حال بوکه مرکزده‌ایکن «بوتلهر» محاصره‌ژورنالنده بونلردن ژوم واهمیتلری درجه‌سنده بحث ایتمامش وکندی افاده‌سی وجهله ۱۳ حزیران اقشامنده‌اجراسی تصمیم ایدیلن خروجه اشتراك آرزوسنی کوسترمکله برابر طالمی بو خروجه‌ده اشترا کنه مساعده ایتمامشدر [مبحوث خروج حرکتلری ایچون مبحوث بشنجی قسمده تفصیلات موجود بولنمقله مراجعت بیوریله‌یلور .]

[*] ۱۸۵۴ سنهٔ میلادیسی مایس رومیسنك برنجی کونه مصادف (۱۳ حزیران افرنجی) تاریخنده «سلسترہ» ده «بوتلهر» یارهلندیغی مثلو روسلر طرفنده دخی هجوم عملیاتی توماندانی‌اك متحیز واك جسور روس جنرالرندن جنران آدژودان «شیلده‌رس — Chiders» هجوم عملیاتی تفتیش ایدرکن یك مهلك صورتده برخمپره بارچه‌سیله صاغ باجاغندن یارالانمش وایاغی قطع ایدلمش ایسه‌ده قورتیله‌میوب ٦٧ یاشنده بولندیغی حالده ۱۲ کون صوکره «قالاراش» ده وفات ایلش و بو تاریخدن اعتباراً محاصره عملیاتی هرطرفدن دها شدتله اجرا ایدلمکه باشلانمشدر.

غراخ وبنم داخل بولنه‌جغمز برمجلس حربك ترکیب و تشـکیلی و خصوصات سائرهٔ مقتضیه‌یی اشعار وبیان ایلیان ـ اوامر و تعلیماتی بزه کتیردی .

اوامر وتعلیمات مذکوره‌یه کوره بزم رضا وموافقت رسمیه‌مز اولمقسزین ترتیبات مهمه‌دن برینك اخذ واتخاذ ایدلمامسی لازم کلمکده ایدی[!] . «باللارد» ایشك صوك کرتهسنه واصل بولندیغمز تقدیرده بزه ترتب ایدن خط حرکت ایچون دخی سـائر اوامر و تعلیمات کتیرمشیدی وچونکه روسلر طرفندن محاصره‌نك پك شدید برصورتده اینمری کوتورلدیکنك کوریله‌جکی مأمول ایدیله‌یوردی .

پروسیالی میرآلای « غراخ » بزه قارشو مخالفته قالقشمغه ینه شروع ایلدی ؛ اول درجه‌ده که قلعه‌نك مدافعه‌سی همان غیرقابل امکان برصورت کسب ایده‌یوردی [*] « ناسمیت » کیفیتدن « عمرپاشا » یی کیدوب خبردار ایتمکه مأمور ایدلدی . قلعه قوماندانی « محمدرفعت پاشا » اخیراً فرقه‌سیله کلمش بولنان «بهرام پاشا» نك کندوسنه عرض ایتدیکی استعفایی قبول ایتمك ایستمدی .

١٥ حزیران ١٨٥٤ — دشمن مواضـعنده حرکت عظیمه کوریله‌یور ، مالزمه وجبخانه نقلیاتی خبر ویریله‌یوردی . بیـوك رتبه‌لی برجنرالله متعلق بولندیغی ظن وتخمین ایدیلن براشیاولوازم طاقمی

. . . . . .

. . . . . .

[*] بالاده صحیفه (٩٩ : ١٠١) دهکی مطالعاته مراجعت .

« بوتلهر » ك سلستره وقايع حربيه‌سنى كونى كونه بيان ايدن « سلستره محاصره ژورنالى » بوراده ختام بولمشدر . [١]

« مورنينغ هه‌رالد » غزته‌سنك محاربه‌ده بولندیرديغى مخابرى « آ. وودس» طرفندن ١٨٥٥ سنه‌سنده‌يعنى قريم محاربه‌سى هنكامنده « لوندره » ده نشر ايدلش بولنان ومأخذلرمزك اك مهمنى تشكيل ايدن بوندن‌اول بالدفعات ذكرى مسبوق [٢] «صوك سفر وشرق محاربه‌سنك وقايع اصليه‌سى » عنوانلى انكليزجه كتابده سالف‌العرض مستر «آ.وودس» ـ صورت مترجمه‌سنى شيمدى‌يه‌قدراعطا ايتديكمز ـ « بوتلهر » ك محاصره‌ژورنالنى‌عيناً درج ايتدكدن‌صوكره مومى‌اليهك

[١] «قروواله وسكى» نك (صحيفه٨٧ده)دەمذكور واولجه مبحوث‌روسجه اثرينه كوره :

١٣ حزيران ١٨٥٤ تاريخندن اعتباراً روسلر طرفندن محاصره محاربه‌سنه هرپوزدن دها شدتله دوام ايدلمشدر.

١٩ حزيران ١٨٥٤ [٧ حزيران رومى] تاريخنده‌عرب طابيه‌سنك سپرى آلتنده برانم دها باطلادلمش ويتون تورك بطريه‌لرى يارم ساعت مدت شدتله‌طوپه طوتمشدر .

٢٠حزيران ١٨٥٤ [٨حزيران رومى] تاريخنده عرب طابيه‌سنك جيفينتيلى قسمى‌روسلرطرفندن ضبط ايدلمش وتخصيص ايديلن بتون روس‌عساكرى هجوم عمومى‌يه حاضرلانمشدر .

٢١/٢٠ حزيران ١٨٥٤ [٩/٨ حزيران رومى] كيجه‌سى عرب‌طابيه‌سى ايله بيلانلى‌طابيه اوزرينه ـ وبريله‌جك اشارتى متعاقب ـ تخصيص‌واحضار ايديلن روس هجوم قوللرى طرفندن صوك دفعه بر هجوم عمومى اجراسى تقرر ايتمش ايكن نصف‌الليله باش‌قوماندان‌فلدمارەشال «باسكه‌ويچ» طرفندن‌ورود ايدن‌بريأور حربك كتيرديكى امر اوزرينه هجوم ترك وتعطيل ايديلەرك روسلر موضعلرينه راقوب طونەنك صول ساحلنه كچمك باشلامشلردر [بشنجى قسمه مراجعت].

[٢] بالاده (صحيفه ٨٧) مراجعت.

افول حزینی انتاج ایدن خسته‌لغنك کسب وخامت ایلمسی متعاقب « سلستره » ده کذران ایدن احوالی بیان ضمننده مبحوث محاصره ژورنالی عباراتی نهایتنده تکرار سوزه بدأ ایله دیبورکه :

« بوتله‌ر » ك ألی ایله یازیلن صوك کلمه‌لربالاده محرردر .

مومی‌الیهك اهمیتسز تلقی ایتمش بولندیغی جریحه ـ کندوسی: بتون موجودیتنی مادةً ومعناً أموب‌توکه‌تن‌مدافعه حقنده‌کی‌اهتمامات ودقتلرله متهیج بولنمقده ایکن ـ آنسزین خوف وتلاش ویریجی ألیم بر حال و صورت کسب ایتدی، . مومی‌الیه کان نوبتلرله أریمکده ، یتاغندن چیقه‌میه‌جق و کندی سلستره ژورنالنی تحریره دوام ایده‌میه‌جك برحالده بولنمقده ایکن اخذ و اتخاذ ایدیلن باجمله ترتیباتی کندی نصایح وتوصیه‌لریله ، کندی افکار و آرا و بیاناتیله اداره ایتمکدن فراغت ایتموردی .

ملازم « باللارد » بولوم یتاغنده بولنان کندی دوستنی برآن‌ترك ایتمدی . قوتلری نهایته ایرمکله آرتق کندی شدتیله ، کندی‌غیرت وفعالیتی ایله تحت حمایه‌یه آلنه‌مدیغندن ماهر وحاذق طبیبلرك تقیدات وتداویلرندن محروم بولندیغی حالده بچاره‌نك بینی التهابلندیرن خسته‌لنی کوندن کونه کندوسنی فنالشدیردی .

٢١ حزیران ١٨٥٤ صباحنده مهلك مرض علامتلری ظهور ایتدی . اعضای وجودی سیاهلشدی ؛ صایقلامه ، هزیان کندوسنی ضبط واستیلا ایلدی .

٢٢ حزیران ١٨٥٤ کونده‌براویوشوقلغه، راحتسزلغه دوشدی

وآرتق آندن بردها اویامدی ؛ دشمنك رجعتنه معلومات حصولندن بش‌اون ساعت اول آهسته آهسته سوندی کیتدی . .

هرنقدر کندی‌وظیفه‌سی ختام‌بولمش، کندی‌قهرمانانه‌مساعیسنك ثمره‌سی بولنان ظفرك [۱] قوللری آره‌سنده تولمش ایسه‌ده بتون‌قلعه عساکر محافظه‌سی آنك وفاتنه‌غیرقابل‌تعمیر برضیاع‌صورتنده کدرایتمشیدی.

مومی‌الیه الك بیوك مراسم واختفالات عسکریه ایله سلستره‌نك سورلری آلتنده بولنان برکوچك روم قبرستانینه دفن ایدلمشدر . بوصره‌ده ملازم « باللارد » آنك مدفنی اوکنده بر نطق ایرادیله کندوسنه صوك وداعلری خطاب و تقدیم ایتمش و قلعه عساکر محافظه‌سندن برمفرزه دخی قورشونله طولدیرلمش تفنکلر ایله‌برصوك یایلم آتش ایده‌رك کندوسنی سلاملامشدر . [۲]

مراسم تدفینیه‌سنك ایرتسی کونی « سلستره » یه مواصلت ایدن عثمانلی اردوسی باش قوماندانی « عمرپاشا » کنیج ضابطك وفاتنه پك زیاده اسف وکدر ایتمش ومومی‌الیهك جسدینك دشمنه قارشو اوقدر قهرمانانه ، اوقدر اوزون مدت مجادله‌ده بولنان او عرب طابیه‌سی استحکاماتنه دفن وتودیع ایدلدیکنی کورمك آرزوسنی اظهار وبیان ایله‌مش ایسه‌ده لکن « بوتلر » ك دوستلری ـ عثمانلی حکومتنك انشا ایده‌جکی تربه‌نك : جسدی ، بقیهٔ عظامی استراحتکاه ابدیسنی ارا ایه

---

[۱] عجبا ! . . (بو بحث نهایتنده‌کی مطالعاته مراجعت) .

[۲] عثمانلی وطنی ایچون عثمانلی قوجاغنده مرتحل بو کنیج انکلیز ضابطنه تورکلك نامنه مرحمت آلهیه‌یی تضرع ایلرز . (حاشیهٔ محرر عاجز)

ایتمسی بکلمك اوزره ـ کوکده سنك کوملمش بولندیغی محلده قالمسی رأی و مطالعه سنده بولنمشلردر .

کندی خدمت ووظیفهٔ عسکریه‌لرینی هنوز ۲۷ یاشنده اکمال و اتمام ایتمك اوزره کندی جسارتلریله ، کندی اقتدار عسکریلریله ـ بیکباشی « بوتلهر » کبی کنه فائق ومرجح ـ بر شهرت اکتساب ایدن ضابطان پك قلیل واندردر . مومی‌الیه منابع ضعیفه و محدوده ایله روسلرك قاهر قوتلرینی متوازن قیلمش و آلتی هفته‌لق آزغین وشدید برمجادله‌دن صوکره دشمنی قدرتسز ، ، عاجز وناتوان بر حاله کرفتار ایلمشدر . ناصلسه بو مجادله‌نك حماست انکیز حال و طبیعتی وظفرك اهمیتی ـ ایجابی درجه‌سنده ـ زیاده‌مظهر تقدیر وتحسین اولمدی. بتون ضابطلرمز [*] عثمانلی ، انکلیز ، فرانسز دولتلری طرفندن مومی‌الیه حقنده بی‌دریغ بیورلمسی ، مبذول طوتلمسی لازم‌کلن مکافاتلر لهنده مطالبات ومستدعیاتده بولنلمق ایچون متحدالافکار ایدیلر . هیهات!.. واقعا «بوتلهر» دنیا شان وشرفلرندن، مراسم واکراماتندن ذوق آلمغه ، انتفاع واستفاده ایتمکه مقتدر اوله‌مدی ؛ فقط مومی‌الیهك دوستلری کندی وظیفه‌سنی اکمال نهایتنده آنك اصیلانه سقوطنی کورمك ایله تسلیت بولمشلردر . کندوسنه شان و شرف قزاندیران حربك سفالت وفلاکتلری مصال حالنه کچدکلری وقتده آنك نامی کندی وطنداشلری خاطره‌سنده ابدیاً یشایه‌جقدر .

(*) انکلیز ضابطلری .

انـكليز محرری سوزینه دوام ایله‌دیورکه :

سلستره محاصره‌سنك رفع ایدلدیکی تاریخده « وارنه » نك قرب وحوالیسنده بولنان انکلیز عساکری مختلف سببلردن طولایی غیر ممنون ایدی. عساکر مذکوره عدم فعالیت وحرکتسزلکده قالیور و تعیناتلری غیر منتظم و فنا صورتده چیقمقده، توزیع ایدلمکده بولنه‌یوردی . خفیف انکلیز فرقه‌سنك افرادی کوندزك صیجاغی حکمفرما بولنورکن کندولرینه بلافاصله یاپدیریلان تعلیمات ومانوره‌لرك ویردکلری یورغونلقلردن طولایی بی‌تاب ایدی .

انکلتره عائلهٔ قرالیسنه منسوب «دوق دوقامبریج Le duc de Cambridge» جنابلری لطف ومروت خاطرنوازی صورتنده افراد عسکریه‌نك تراش اولمامارینه [صقال براقمالرینه] مساعده بیورمشلردی؛ بو لطفك جنرالار طرفندن ترویج و مساعده اولندیغی فرقه‌لرده برچوق آدملر دوداق وچکلری فنا اوسطوره و تراشدن چیرکین و هولناك برصورتده مقطوع بولنمق اوزره عرض‌اندام ایده‌یورلردی . هرکسده عدم ممنونیت درجهٔ قصواسنه وصول بولمش ایدی .

« وارنه » یه بربیوك مقداردہ « پورتهر » دنیلان انکلیز بیراسی کلمش واشبو بیرادن شهرك اطرافنده‌اردو قورمش عساکره بول بول توزیعات یاپلمش‌ایدی ؛ لکن « علاءالدین ـ Alyden» قریه‌سنده‌کی خفیف انکلیز فرقه‌سنك عسکرلری کندولرینه « بیرا » توزیع قلنمامقده واکثریا « روم » دخی ویرلمامکده بولنمسی سببیله بالطبع میرلدانوب طوربیورلردی . فرقه‌نك باشلوجه ضابطلری «علاءالدین»

قریه‌سنه بیرا [پورته‌ر] کتیرتمسی ایچون بوخصوصده « سور جورج براون ـ Sir George Browne » ه مراجعت ایتمشلر ایسه‌ده رد ایدلمشلردر .

اشبو جریان حال ۱۸۵٤ سنه‌سی ۲۰ حزیرانده یعنی «پرنس ناپولئون» فرقه‌سنك برقسمی و « سور له‌سی ئه‌وانس ـ Sir Lasy Evans» قوماندەسنده‌کی ایکنجی انکلیز فرقه‌سیله « سور ر . اینغلاند ـ Sir R. England » قوماندەسنده‌کی اوچنجی انکلیز فرقه‌سی برقسمنك « وارنه » یه چیقدقلری تاریخه دکین امتداد ایلمشدر .

واقعا هرنقدر اشبو عساکر متفقلرك قوتلرینی تزیید ایتمکه کلمشلر ایسه‌ده حال ووضعیت دها ایولشوب کسب صلاح ایده‌مامشدر. آرابه‌لرك عددی نقدر تناقص ایدرسه احتیاج‌ده او نسبتده کندینی حس ایتدیره‌یوردی . مملکتده آرتق آرابه‌بولمق قابل اولیوردی . حریص بولغارلر کندولرینه عرض ایتدیکمز یوکسك فیئاتلردن ممنون ومتشکر قاله‌جقلری برده شیماروب آهنکی بوزمقده ایدیلر ؛ بونلر کندولرینی بعض مرتبه تهلکه‌یه دوچار ایده‌بیله‌جك خدمتلره گیرشمکدن ایسه بلااجرت بزه‌معاونت ایتمکی دهازیاده‌سویبورلردی .

« سلستره » نك وضعیت مشکله‌سی ایوجه‌معلوم‌ایدی ؛ بوقلعه‌نك امدادینه قوشولمق ایچون متفقینك بو خصوصده بعض تشبثلرده بولنمسی امید ایدیله‌بیلوردی . متفقین جنرالرینك مقصد و املرینه واقف بولندقلریی ادعا ایدنلر بوشهره کوندریله‌جك امدادین عبث ومناسبتسز برشی ایمش کبی بحث ایده‌یورلردی و برچوق ضابطلر

دیيورلردی که : فقیرلشمش ، تخریب و ویران ایدلمش بر مملکتده غیرمکمل برقومیسرلك قوهٔ عسکریه‌سی ایله « سلستره » اوزرینه یوریمك موفقیت حصولی قبول ایدلسه‌بیله تهلکه‌لی و هزیمت حالنده ایسه بسبتون فلاکت‌انگیز بولنه‌جقدی . بونلر ، علاوةً شـوئی‌ده سویلیوردی که: اگر امداده کیدرسه‌ك احتمالکه «سلستره»یی قورتاره‌جق وفقط کندیمزی بالوجوه خطر وتهلکه‌یه قویه‌جق ایدك .غیرقابل رد وجرح کورینان اشبو سببلر بیوك خطالر ارتکاب ایدلمش بولندیغنه دائر صـورت عمومیه‌ده قبول ایدلمش فکری ضـعیفلتمکه مدار اولهمدیلر. الحاصل اولجه بیان ایتدیکم وجهله اردوده عدم ممنونیت اسبابی اکسیك دکل ایدی .

متفقین جنرالری اشبو ألیم ، مشـکوك و مبهم حال و وضعیتدن « سلستره » محاصره‌سنك غیرمأمول ومنتظر رفعی وطونه ساحللرندن زوسلرك رجعتی واسطه‌سیله تخلیص کریبان ایتدیلر . هیچبر کمسـه بووقعه‌یی اولدن کشف وتخمین ایده‌میوردی ؛ بو سـببه مبنی‌درکه هرکسجه حصوله کلن ممنونیت عظیمه ، تحصل ایدن بیوك استغراب وحیرته مساوی کلمش یعنی هرکس حاصل ایتدکلری ممنونیت عظیمه درجه‌سنده بیوك حیرت و تعجبه اسـتغراق ایلمشـدر . « بوتلهر » ك عین زمانده کلمش بولنان خبرارتحالی ـ آره‌لرنده‌کی مکالمه ومحاوره‌لرنده علی‌الدوام کندوسندن بحث ایدن ـ انکلیز ضابطانجه برصورت‌شدیده‌ده حزن واسف حصوله کتیرمشدر .

— حاشیهٔ مخصوصه —

(مستر « آ . وودس »ك « بوتلهر » طرفندن یازلمش سلستره محاصره ژورنالی تعقیب ایدن بالاده محرر اقداتی حقنده بعض تنقیدات ومطالعاتی حاویدر)

« آ.وودس » جنابلری اثرلرینی ۱۸۵۵ سنهسنده یعنی ـ ۱۸۵٦ پارس معاهدهسیله نهایت بولان ـ قریم سفرینك وقوعی هنکامنده لوندره‌ده نشر ایتمشدر . « بوتلهر » دوستمز کندی محاصره ژورنالنه سلستره‌یه کلن بتون اجانبی یازدقلری حالده بوائرنده کندوسندن اصلا بحث ایتمامسندن مومی‌الیهك « مورنینغ هه‌رالد » غزتهسنك قریم سفری هنکامنده حرب مخابری بولنمغله برابر برسنه أول یعنی ۱۸۵٤ده وقوعه کلن سلستره محاصره‌سنده بالذات حاضر بولندقلری واورایه ولو تفتیش واستخبار طریقیله بولنسون کلوب عودت ایتمدکلری آ کلاشلمقده‌در . شوحالده « بوتلهر » ك وفاتی اوزرینه اکسیك قالان مومی‌الیهك سلستره محاصره ژورنالنی اکمال ایتمك ایچون لازمکلن معلوماتی ، بوخصوصده‌کی مطالعات وتنقیداته متدائر أفکار وحسیاتی یامومی‌الیهك رفیقی « ناسمیت » دن ویاخود بالذات محاصره‌ده بولنمش ویا بولنامش شوندن بوندن آلمش ، ایشتمش و بو صورتله ایدندیکی معلوماته کوره یازیلرینی یازمش بولنمسی لازم کلمکده و کندوسنك سلستره حقنده‌کی معلومات متممه‌یی « ناسمیت » دن آلدیغنی بیان ایتمامسنه نظراً شق ثانی‌یه کوره ادارهٔ قلم ایتمش ایدوکی آ کلاشلمقده‌در . اشبو یازیلرینك شکل وصورتنه دقتله باقیلورسه

فريق : أحمد مختار

لوحه : ١٧

١٢٧٠ [١٨٥٤ م] سلستره محاصره‌سنده قلعه‌نك (١٩ حزيران افرنجى) تاريخنده‌كى منظره‌سى .

بردورهٔ متصله ايله محاط سلستره شهرى ايله اطرافنده‌كى استحكامات مفرزه‌دن متشكل (سلستره قلعه‌سى) نك جهت شرقيه‌سنده‌كى روس مواضع و اردوكاهى وطونه نهرو آطه‌لريله افلاق ساحانى كوسترن منظرهٔ عموميه‌سى

Silistrte et ses environs pedaut le siège(1854-I9 juin).

[قلعه قوماندن ومحافظى (رفعت پاشا) مرحومك نزدنده بولنوب عائله‌سى طرفندن موزه‌يه اهدا قلنان اليوم موزهٔ عسكريده

ایضاحات

۱ — سلستره شهری [نفس قلعه] - یانمقده .

۲ — اوزرینه کوپری تمدید ایدیلن (آطه کوی) جزیره‌سی.

۳ — طونه نهری منبع طرفی (روزکار جهتی). [صاغه طوغری ممتد بولنان طرفی آقینتی جهتیدر.]

٤ — طونه‌نك افلاق ساحلی .

٥ — روس اردوکاهی — « ألمالی » قریه‌سی جهتنده .

٦ — « عرب طابیه‌سی » اوکنده روسلر طرفندن ترتیب ایدیلوب ۱۹ حزیران افرنجی ۱۸٥٤ تاریخنده پاطلادیلان‌لغم .

۷ — عرب طابیه‌سی [عربلر طابیه‌سی] . - عساکر منتظمهٔ مصریه‌دن عربلرو برمقدار تونس عساکری طرفندن انشا و محافظه ایدلمکدن طولایی بونامی آلمشدر .

۸ — عرب طابیه‌سی اوکنده وجوده کتیریلن موضع مدافعه [استحکام خارجی] .

۹ — عرب طابیه‌سنه هجوم ایدن روس عساکری .

۱۰ — عرب طابیه‌سی جنوبنده‌کی عثمانلی متریسلری .

۱۱ — ۱۹ حزیران افرنجی تاریخلی هجومده امداد عسکریی مستصحباً آتنه راکباً عرب طابیه‌سنك امدادینه شتاب‌ایدن قلعه قومندانی محمدرفعت پاشا ایله معیتنده بولنوب شهید دوشن ردیف میرلواسی عبدالله پاشا وارکان حربیه میرالایی صالح بك .

۱۲ — (سنادمل) یعنی ایچ قلعه صورتنده استعمال قلنان (مجیدیه طابیه‌سی) جوارنده‌کی عثمانلی خسته‌خانه چادرلری .

۱۳ — ییلانلی طابیه (ییلانلی)

۱٤ — (ییلانلی‌طابیه) شمالنده‌کی عثمانلی موضعی [متریسلری] .

۱٥ — حفر خندقلری ایچندن هجومه‌کان روس عساکری .

۱٦ — طونه‌نك صول جهتنده افلاقده بولنان (قالاراش) قصبه‌سی .

۱۷ — روس حفر خندقاری [متریسلری] .
۱۸ — عرب طابیه‌سنك شرق جنوبیسنده‌کی دره .
۱۹ — طونه کنارنده‌کی روس اردوکاهی .
۲۰ — روس متریسلری وجوارنده‌کی روس بطریه‌سی .

حاشیه : هنکام محاصره‌ده ارکان‌حرب مأموریتیایله موقع حربده بولنه‌رق وقایع حربیه‌یی رأی‌العین مشاهده ایتمش بولنان میرآلای صالح بك طرفندن ۲ رمضان ۱۲۷۰ تاریخنده موقع حربده محاصره محاربه‌سنك مجمع بر رسمی یاپلمشدرکه الیوم ملت کتبخانه‌سنده محفوظ وبوراده‌کی رسمنه‌موافقدر. بورسملر روسلرك عرب طابیه‌سنه حفراتدیکی لغمی آتشلدکده بحکمةالله کیرویه تپوب خیلی عسکرینی تلف ایتدیکنی ، طرفین عسکرینك بربرلرینه هجومنی گوسترر .

مومی الیهك متوفی دوستی حقنده طریق مبالغه یه صاپدیغی، ۲۷ یاشنده بر مهندس ملازمندن «شانلی قوجه برسلستره قهرمانی» چیقارمق صورتیله هم او رفیقی یوکسلتمك ، نامنی ابدی قیلمق و عین زمانده همده منسوب بولندیغی ملت ایچون طونه ساحلنده برشان و شرف ساحه سی تولید ایتمك طرفنه کیتدیکی و یاخود احتساسات تهیج کارانه سنك کندوسنی ایسته میه رك بویوله سوق ایلدیکی کندی کندینه تظاهر ایدر . بوبابده بروجه آتی کشیدهٔ سلك سطور ایتدیکمز بعض تنقیدات ومطالعاتمزه جلب انظار دقت ایلرز :

« بوتلهر » کبی بدایت محاصره ده محب صفتیله یعنی کندی آرزوسیله ویا که غیررسمی برصورتده سلستره یه کلهرك کنج برانکلیز مهندس ضابطی صفتیله اوراده هرکسجه شایان تقدیر و تحسین خدمات فنیهٔ برکزیده ایفا ایدن ، جسورانه برطاقم تشبثات ایله انشاآت استحکامیه واجراآت حربیه ده حال وموقعنك مساعد بولندیغی مرتبه ده یارلقلر کوسترن ونهایت بواغورده شانلی بر یاره آلهرق هنوز پك کنج ایکن محاصره نك صوکنه طوغری الکشدید برزمانده کندی وطنندن ، اقربا وتعلقاتندن و حتی همشهریلرندن بعید بولنمق اوزره غربت ومحرومیت ایچنده دنیاسنه وداع ایدن عثمانلی دوستی بوغیور ومتفنن انکلیز ضابطنه ـ دکل یالکز سلستره مجاهدین و اهالیسی ایچنده ، بلکه زمانمزه قدر همان بتون عثمانلیلر آره سنده ـ آجیمیه جق وحتی روحی ایچون دعا خوان بولنمیه جق بر عثمانلی

تصور ایده‌میورم [جناب الله روحنی دیننجه دیکلندیرسون] ؛ فقط بوبابده طریق افراط ومبالغه‌یه صاپوبده اول وآخر دیدیکمز وجهله مومی‌الیهی سلستره‌ده کی باجمله اجراآت فنیه و عسکریه و حربیه‌نك فاعل وعامل مستقلی طابیق ، قلعه‌ده عثمانلی ومصرلی واجنبی برطاقم متحیز وشجیع، نامدار ومعلوماتلی برچوق ارکان وامرای عسکریه، عسکرلکده کوکدن یتشمش و وظیفه وخدمت عسکریه‌لرنده پك صلابتکار سیاه جانفس بیون باغلی اسکی تربیه‌ده‌فداکاربرخیلی ضابطان وار ایکن ـ « بوتلهر » ورفیقنك یوکسلمسی غایه‌سی استهداف ایدلمك اوزره ـ بونلری عادتا هیچ برایشه یارامازکوسترمك هیچده طوغری دکلدر. هله یکدیکرینی متعاقب قلعه قوماندانلق ومحافظلغنده بولنه‌رق حماست وفطانت ، معلومات مکمله وایشکذارلق و حمیتده یکدیکرینه مسابقت ایدرجه‌سنه جانسپارانه‌قلعه‌نك مدافعه‌سنه وقف وجودایتمش، حتی بریسی سلستره میدان جلادتنده قانلره‌بویانه‌رف شهید دوشمش، بتون عثمانلیلرك ، بتون جهانك مظهر تقدیرات و تجیلاتی بولنمغله ابدی نام وشانلر قزانمش ایکی قوماندان ذیشان یعنی شهید مبجل موسی پاشای نامدار ایله خلفی قهرمان مفخم محمد رفعت پاشای شهر تشعار کبی ایکی قوماندان ذیشان موجود و سلستره‌نك هر درلو امور وخصوصات تحکیمیه وفنیه‌سی، هردرلووقایع واجراآت عسکریه وحربیه‌سی آنلرك تدابیر وامرلری وقلعه ارکان‌عسکریه وحربیه‌سنك غیرت وهمتلری ایله وقوعه کلمش و خصوصات مذکوره روس آثار عسکریه‌سیله‌ده موید بولنمش ایکن روسلر هنوز فك محاصره‌ایتمه‌دن اکمال حیات ایتمش ملازم «بوتلهر»ی بالذات ظفری استحصال ایتمش

« سلستره‌نك شانلی قهرمانی » صورتنده آوروپالیلرك وبتون جهانك وبخصیص بومسئله‌ده اك زیاده حصه‌دار عثمانلیلرك انظار دقتنه وضع ایتمك البته حق وحقیقت ایله قابل تألیف اولهماز. سلستره محاصره‌سنه دائر یازیلان روس اثارنده مومی‌الیه «بوتلهر»ك نامی بیله مذکور اولماسی بومطالعه‌مزی مؤیددر .

سلستره‌ده روم قبرستانته دفن ایدلمش بولنان « بوتلهر» ایچون ـ متفنن وفدا کار ، کزیده خدمات فنیه ایفا ایتمش، عثمانلولغی مدافعه یولنده فدای جان ایلمش، نیچه عصرلردنبرو عثمانلی دوستلغنی عنعنانی صره‌سنه کچیرمش انکلیز ملتی کبی بر ملت معظمه‌یه منسوب بر کنج ضابط بولنمسی طولاییسی ایله ـ بعدالمحاربه مدفنی اوزرینه نامنی ابقا ایده‌جك آبده‌کاری بر لحد محتشم یاپلمسی و اوزرینه مثلا « عثمانلیلرك ۱۸۵٤ سلستره مدافعه‌سنده کوکلی صورتیله حربه اشترا کله عثمانلیلغه خدمات برکزیده ایفا ایده‌رك بو اغورده فدای جان ایدن انکلیز بیکباشی « بوتلهر » رك مرقدیدر . » صورتنده بر کتابه یازلمسی لازم، خصلت برکزیدهٔ قدرشناسی بونی مستلزم عد ایدیله‌بیلور ایدی ؛ فقط سلستره محاصره ومدافعه‌سنجه « بوتلهر » ه نظراً قیاس قبول ایتمیه‌جك درجه برفائقیت ورجحانیتی حائز بولندیغنه هیچ برکمسه طرفندن شبهه ایدیله‌مه‌ین سلستره قوماندان ومحافظ سابق موسی پاشای شهید وسعیدك سلستره‌ده‌کی مرقد ومشهد پاك ومقدسی اوزرینه بیله تربه دکل مکلف وشان وشهرت قهرمانانه‌سیله متناسب بر لحد محتشم یاپیله‌مامشدرکه محترم « بوتلهر» ك مدفنده بر آبدهٔ شرف اقامه ایدیله بیلمش بولنسون !

مستر «آ. وودس» دوستز« متفقین جنرالرینك مقصد و املارینه واقف بولندقلرینی ادعا ایدنلر بوشهره کوندریلهجك امدادین عبث و مناسبتسز برشی ایمش بحث ایده یورلردی » دییور ؛ بوافاده دن وبویولده کی سائر بیاناتدن ا کلاشیلهیورکه متفقین طرفندن کندوسنه امداد ایدلمکه بردرلو یاناشلمیان ودهاطوغریسی یاناشیلهمیان« سلستره » کاملاً کندی مقدراتنه،عثمانلی قوت بازوسنه ترك ایدلمش ایدی .

«سلستره» ده عثمانلیلرك پك جلادتکارانه، فدا کارانه، دیندارانه بولنان مدافعهٔ قهرمانانهسی، بالدفعات وقوعه کلن خروج حرکتلری روسلری بیتاب دوشوره رك قلعه اوکنده طوردیرمش، انلری استحصال غلبه وظفردن قطعیاً نومید ایلمش ونهایت متفقلرك وارنه ده کیتدکجه تکثر ایتمکده وترتیباب سفریه لرینی اکمال ایلمکده بولنملریله یکی بر سفرپلانی قبولنه مجبوریت قطعیه کورن روس باش قوماندانی طرفندن اشبو پلان موجنجه باشقه بردارالحرکات اوزرنده حرب وسفر ایدلمك اوزره « سلستره » اوکنده طونهنك ایکی ساحلندن چکلمك ایچون هردرلو امید و کشف و تخمینك خارجنده عموم روس اردوسنه رجعت امری ویرلمك صورتیله سلستره محاصره سی آنسزین فك ایدلمشدر . ایشته بووجهله پك مذبوحانه بر صورتده ایچه بر مدت دوام ایتمش برمقاتله ومحاربه یه نهایت ویرن بومصلحت مهمه، بوموفقیت ومظفریت عظیمهٔ عثمانیه «بوتلهر»ك ترتیبات مستحضره سی وصورسائره ایله دکل بلکه عثمانلی جلادتی سایه سنده کندی کندینه حصوله کلهرك عثمانلیلر طرفندن روسلرك بکرشه قدر تعقیبی صورتیله تتویج ایدلمشدر .

فرانسه مشاهیر محررین عسکریه‌سندن «کوستاو مارشال» طرفندن ۱۸۸۸ سنهٔ میلادیه‌سنده یازیلمش رسملی وبرچوق وثائق رسمیه و منابع مهمه‌یه مستند بولنمق اوزره تحریر وطبع ونشر ایدلمش بولنان :

« قریم محاربه‌سی » نامنده‌کی اثر مهم عسکری‌یه کوره [*]

سلستره محاصره‌سی

وقایعنه‌واشبو محاصره محاربه‌سی اوائلنده و وقوعی‌صره‌لرنده تحدث ایدوب انکله بالوجوه علاقه‌دار وصورت‌وقوع وختامنه مناسبت‌مهمه وقطعیه‌سی بولنان احوال‌وحرکات‌عسکریه وحربیه‌یه‌متعلق معلومات‌اساسیه

(محاصره محاربه‌سی‌خریطه وپلانلرینه مراجعت)

اجمال : [سلستره محاصره ایدیلمه‌جکی صره‌ده روسلرك قوتی وآوسترپا تحشیدانتك تأثیراتی وروس ترتیباتجه سببیت ویردیکی تبدلات ؛ «وارنه»ده‌ایلك‌قونفرانس‌ومارشال « سنت آرنو»نك عثمانلی اردوسی‌باش‌قوماندانی حقنده‌کی معلوماتی وبوبابده‌کی مکتوبنك مندرجات اساسیه‌سی ـ مبحوث مکتوب مندرجاتی تصحیحه خادم بولنمق اوزره « سفرده‌کی عثمانلی اردو وعساکرینك احوال حقیقیه‌سی » سرلوحه‌سی آلتنده قلمه آلنان مقاله‌مخصوصه‌ـ متفقین باش قوماندانلری آره‌سنده «وارنه» ده ۱۹ مایس تاریخیله انعقاد ایدن ایلك‌قونفرانسك مذاکراتی وباش‌قوماندانلرینك افکار ومطالعات ، مقررات‌وپلانلری حقنده‌معلومات ؛ متفقین باش قوماندانلرینك هپ برلکده « شمنی » یه عزیمتی ؛ سلستره قلعه‌سنك وضعیت مشکلهسی وقوهٔ عسکریه وتدافعیه‌سی واوکنده‌کی روسلرك قوتی وایلك اجراآت حربیه‌سی ـ مارشال « سنت آرنو» نك متفقین اس‌الحرکاتنك کلیوله‌بدن

[*] فرانسزجه آدرسی ایجون (صحیفه ۹۰) نه مراجعت بیوریله .

وارنه یه نقلی وروسلرله محاربه وبونك منافعی حقنده کی ملاحظاتی وبوبابده کی مشکلات؛ متفقین باش قوماندانلری وآمیرالاری آره سنده ۲۲/۲۳ مایس کیجه سی عقد ایدیلن ایکنجی قونفرانسده نقلیات بحریه حقنده قرار ؛ متفقین اس الحرکاتنك کلیبولی دن وارنه یه نقلنه فرانسه بحر محیط دونمالرینك تخصیصی وفرانسه بحریه سنجه صورت مخصوصه ده اوچ حرب فیلوسی تشکیلی وبونلرك تجربه کار وصنعتلرنده ماهر فرانسز کیجیلری ایله تجهیزی و هر نوع سفائنك جبراً استیجاری حقنده کی تشبثات واجراآت فدا کارانه وبووجهله تدارك ایدیلن بیوك کوچوك هر نوع کیلرله نقلیاتده کی مشکلات عظیمه حقنده وثائقه مستند معلومات ؛ فرانسزلره قارشو تهدیدکار وخائنانه بر وضعیت آلان یونانلولره قارشو « آتنه » و « پیره » ده فرانسز عسا کری براقلمسی - تقرر ایتمش سفر پلانینك تعدیلی وبونك انکلیزلرجه مشکلاتله قبولی ومتفقین عسا کری پیشدارینك بحراً « وارنه » یه وبر فرانسز فرقه سنك قره دن « استانبول » و دیگر بر فرانسز فرقه سنك ده مع سواری بنه قره دن « ادرنه) اوزرینه حرکتی؛ یکی پلانه فرانسه حربیه ناظرینك اعتراضی وبوبابده کی توصیه لری وقرارگاه عمومی واردو خدمات عمومیه سنك (وارنه) ده تأسیسی وبوراده اجتماع ایدن متفقین قوتلری ؛ مارشالك سلستره یی قورتارمق ایچون روسلره طوغری یوریمك فکری و فرانسه یه یازدیغی ایکی مکتوبنك بوبابده کی مطالعاتی واجراسنده کی تعللرلری کوسترمن مندرجات مهمه لری - سلستره محاصره سی وقایعنك خلاصة الخلاصه سی.]

۱۸۵٤ سنه سنده کی « سلستره محاصره سی » اوائلنده ووقوعی هنکامنده متفقین عسا کرینك احوال ومواضع ووقایع حربیه سی، سلستره قلعه سنك امدادینه شتاب ایلمك خصوصنده متفقین باش قوماندانلرینك مذاکرات ومقرراتی وسلستره ده کی وقایع حربیه حقنده کوستاو مارشالك «قریم سفری» نامنده کی مصور اثرعظیم و مشهورینك اوچنجی فصلنده اعطاقلنان معلومات بالوجوه حائز اهمیت وشیمدی یه قدر بویولده أعطا ایتدیکمز وآتیاً ویره جکمز معلوماتی اکمال وتنویر ایلدیکی وشایان دقت نکات دقیقه یی احتوا ایلدیکی جهتله

بو محاصره حقنده اثر مزك بشنجی قسمنده روس منابعندن دخی اقتباساً اعطا ایدیله‌جکنی اولجه وعد بیان ایتدیکمز معلوماتك علی طریق الترجمه اعطاسندن مقدم فصل مذکوره‌کی معلومات متعلقه‌یی بعض ملاحظات مخصوصه علاوه‌سیله آتی‌یه درج وتحریر ایده‌یورز .

... سلستره محاصره ایدیله‌جکی صره‌ده روسلر ـ مجموع قوتلری تخمیناً (۲۰۰,۰۰۰) رادەسنده ـ برطاقم بیوك کتله‌لری الده بولندیره‌یورلردی وکندی قوتلرینی طونه‌نك مجرای سفلاسنده جمع ایتمك ایچون « افلاق صغیر » قطعه‌سنی تخلیه ایتمش ایدیلر .

روسلری بومانوره‌یه باخصوص آوستریانك حدود جنوبیه‌سی اوزرنده برجسیم اردونك جمع وتحشیدی سوق ایتمش ایدی . اشبو آوستریا اردوسیدرکه مارەشال « پاسکویچ ـ Paskévitch » ك حرکاتی مفلوج و عقیم براقمغه وبالقانلر خطنه هجوم ایچون کندی قوتلرینك قسم اعظمی ایله انك طونه‌یی کچمسنی منع ایتمکه قوتلی بر صورتده خدمت ایتدی و مبحوث مارەشالی عثمانلی اردوسی باش قوماندانی طونه استقامتنده چکمکه چالشمغه مجبور ومحکوم ایلدی . اشبو طونه استقامتنده چکمك بر طوزاق ایدیسه‌ده عثمانلی اردوسی باش قوماندانی آندن اجتناب ایتمك، اکا طوتلامق بصیرت ومهارتی کوسترمشیدی .

حال بومرکزده بولنقله برابر روسلر « یرکوکی ـ Giurgivo » و « اولته‌نیجه ـ Olténitza » ، « قارالاش ـ Kalarasch » ده کثرتلی

برطاقم قوتلر جمع وتحشید ایتمش بولندقلرندن [۱] بونلرك ایلرویه طوغری برحرکتلرندن قورقیله بیلوردی. بوندن ماعدا روسلر سلستره قلعه‌سنك قرب وجوارنده بولنان طونه اطه‌لرنده متین برصورتده یرلشدکدن صوکره ۱۱ مایس ۱۸۵٤ تاریخنده قلعهٔ مذکوره‌نك محاصره سنه بدأومباشرت ایتمشلردی. ۱۹ مایس ۱۸۵٤ده «وارنه»ده مارەشال « سنت آرنو ـ Saint Arnaud » [۲]، «لورد راغلان ـ Raglan» [۳] ، « عمرپاشا » [٤] ایله دولت علیهٔ عثمانیه حربیه وبحریه ناظرلری آره‌سنده وقوعه کلن بر قونفرانسی متعاقب مقررات مهمه اتخاذ ایدلمشدرکه قریباً بوندن بحث ایدیله‌جکدر .

«وارنه » ده مارەشال « سنت آرنو » ایکی فرانسز ضابطی بولمشدرکه انلرده میرالای «دیبو ـ Dieu» ایله بیکباشی «هانری ـ Henry» در ؛ بونلر عمر پاشا کبی « شتتی » دن « وارنه » یه کلمشلر وعثمانلی

[۱] بالاده (صحیفه ٤۳ : ٤٤ ، ٥۸ : ٦۲) یه مراجعت بیوریله .

[۲] ایکی جلدلك بیوك « لاروس » دیقسیونرینه کوره Arnaud طبق « Arnô » کی قرائت ایدیلور . مشارالیه « سنت آرنو » فرانسه مارشالی بولنوب ۱۸۰۱ده بارسده طوغمش و۱۸۵٤ سنه‌سنده خسته‌ایکن « برتوله» سفینه‌سنده دکز اوزرنده وفات ایتمشدر . جزایرده تمیز ایتمش و فرانسه‌ده ۲ کانون اول ضربهٔ حکومتنك باشلوجه مرتبلرندن برینی تشکیل ایلمش ، « آلمالو ـ Alma » میدان محاربه‌سنده روسلری تپه‌لمشدر. [بالاده صحیفه۲۹: ۳۰ و۷۸: ۷۹ مراجعت].

[۳] لورد « راغلان » انکلیز جنرالی بولنوب ۱۷۸۸ « باد منفتون ـ Badmington»شهرنده طوغمش وسیواستپول محاصره‌سی هنکامنده ۱۸۵۵ده قوله‌رادن وفات ایتمشدر. مشارالیه « آلمالو» محاربه‌سنده اشتهار ایلمشدر. [بالاده صحیفه ۳۱و ۸۲ مراجعت] .

[٤] بالاده صحیفه ٦۳ مراجعت] .

اردوسنك حال ووضعيتى ، كذلك بو اردونك قوماندانى حقنده مشاراليه قيمتدار معلومات ايصال وابلاغ ايلمشلرايدى. عثمانلى اردوسى حقنده ـ معلومات مذكوره دن اقتباساً ـ مارەشال طرفندن فرانسه حربيه ناظرينه يازلمش بر مكتوبك شايان دقت بعض مندرجات مهمه سى شونلردر [*] :

« ... عثمانلى اردوسنده ايكى شى واردركه آنلرده برباش قوماندان ايله افراد عسكريه در ؛ آره ده كيلر هيچ منابه سنده در. ضابطان موجود اولديغى كبى كوچك ضابطانده هيچ يوقدر .... « عمر پاشا » شمنى ده كندى امرلرى آلتنده بولنان آدملرك مقدارينى بيلميور : تحت قوماندەسنده (٦٠,٠٠٠) كشى بولنديغنى ظن ايده يور؛ لكن بلوكلرى وسوارى بلوكلرينى كورمش وتعداد ايتمش بولنان ميرالاى « دييو » ايله بيكباشى « هانرى » شمنى مستحكم اردوكاهنده (٤٥,٠٠٠) كشيدن زياده آدم بولنديغنى تأمين وتصديق ايده يورلر. اون اون بش كوندنبرى اشبو عساكر پكسمات ايله پرنجدن باشقه برشى يمامشلردر.

« عمر پاشا » روسلره دائر هيچ برمعلوماته، انلرك مستقبل پروژه لرينه [پلانلرينه] دائر هيچ برفكره مالك دكلدر : مشاراليه يالكز روس اردوسنك احتوا ايتديكى عساكرك احوال صحيه سى فنا بولنديغنى وبوعساكر ايله « دوبريجه » قطعه سنده كچيريله جك برماهلق

[*] بومكتوبك بوراده اعطا قلنان مندرجات مهمه سى موافق نفس الامر بولنديغى ويا نقصان معلومات وياخود سوى ذهاب محصولى بولنديغى جهتله نهايتنده على طريق الاستطراد رد وتصحيحى ، بو بولده اقتضا ايدن معلوماتك اعطا وتصريحى مناسب كورلمشدر .

برمدتك كندوسی ایچون قزانلمش برمیدان محاربه‌سی تشكیل ایده‌جكنی وچونكه دشمنك خسته‌لقلر ایله‌چوق تلفات ویره‌جكنی بیله‌یورایدی .

معین برسفر پلانینه كلنجه : عثمانلی باش قوماندانی بویوله هیچ برشیئه مالك دكلدر . « عمرپاشا » متفقین اردوسی موجوداولمقسزین آرتق هیچ برشی یاپمغه مقتدراولمدیغنی ظن وحس ایده‌یور؛ مشارالیهك صورت حقیقه‌ده مالك بولندیغی تمامیله تحت حكم و قراره آلنمش یالكز بر فكری واردركه اوده « شتی » ده بكلمك و اورادهٔ (٤٥,٠٠٠) كشی ایله تحت مدافعه‌یه آلنمش كندی مستحكم اردوكاهنك پك‌چوق زمانلر روسلرك ویاخود كیم بولنورسه بولنسون سائر هرهانكی برملتك بتون اردوسی توقیف ایتمكه مقتدر بولنمسندن عبارتدر ....}

— استطراد —

[سفرده‌كی عثمانلی عساكر واردوسنك احوال حقیقیه‌سی حقنده معلوماتی شاملدر]

مبحوث مكتوبده عثمانلی اردوسنده «باش قوماندان» ایله « افراد عسكریه»دن عبارت یالكز ایكی شی بولندیغی، آره‌ده كیلرك هیچ مثابه‌سنده ایدوكی وضابطان بولندیغی كبی كوچك ضابطانك‌ده هیچ موجود اولمدیغی بیان ایدیله‌یورکه بیانات مذكوره بسبتون خطاآلوددر ؛ شویله‌كه :

۱۲٤۱ تاریخنده یكیچریلری، اصول قدیمهٔ عسكریه وملیه‌یی الغا ایدوبده آوروپا اصولنده تعلیملی عساكردن متشكل نظام جدید جدید اردوسنی ، آوروپا اصول وعادات مدنیه‌سنی اتخاذ و قبوله

ایتمکلکمز سایه‌سنده اردو وملتمزك آز وقتده بیلدیرم سرعتیله ترقی ایده‌جکی ذهابنی حاصل ایدن چارلق روسیه‌سی کنج اردومز دها هنوز نشوونما بولمه‌دن – « حریق بیومه‌دن سوندرملی !.. تیوری طاوندره دوکملی !.. » قاعده‌سنه توفیقاً – هردرلو انکشافات وترقیات عسکریه وملیه‌مزی سوندرمك مقصدیله برطاقم افسادات ایله باشمزه اوچ سنه عسکره [۱۲٤٤ – ٤٥ه] ، [۱۸۲۸ – ۲۹م] سفرینی آچدی . روس چارلرینك اشبو سفرده بزی غیرقابل تضمین برچوق ضایعات مادیه ومعنویه‌یه اوغرامتلری وآذربایجان ، کرجستان قطعه‌لری کبی بعض ولایات وایالاتمزه وضع ید ایتملری وهرنه وقت اصلاحات عسکریه وملکیه‌یه تشبث ایلسه‌ك برمعتاد برغائله‌ٔ حرب و سفر چیقارملری باشده پادشاهمز بولنمق اوزره بتون ملتی پك زیاده یلمون و داغدار ایتمش ، عوام وافراددن طبقات منوره‌یه قدر افراد ملتی یکی باشدن « فکر انتقام » حسلریله مشبوع قیلمش ایدی؛ ایشته بوکا مبنیدرکه دور سلطان محمود خان ثانیده وآنی متعاقب ۱۲۵۵ تاریخندن ابتدا ایدن دور سلطان « عبدالمجید » خان غازی اوائلنده اومقصد مهمك حصولی ایچون هرشیدن اول – مشهور حرب داهیلرندن « مولتکه » کبی عسکرلك وحرب وجنك متخصصلرینك ، استادلرینك دلالت وهمتیله – عثمانلی اردولرینك متعاقباً ۱۲٤۱ ، ۱۲٤۳ ، ۱۲٤۹ ، ۱۲۵۲ ، ۱۲۵۹ سنهٔ مجریه‌لرنده – یکی باشدن اصول وقواعد، نظامات وقوانین وضعیله – یکیدن تشکیلات وتنسیقات واصلاحات و ترقیاتنه پك بیوك همتلر صرف ایدلش ایدی .

بونلرك واقعا (١٢٤٤ ـ ٤٥) سفرنده ظفره منتهى نتايج قطعيه‌سى كوريله‌مامكله برابر ماضيه نسبتله‌بخش ايتدكلرى انواع محاسن وموفقيات مخصوصه‌ده هر كسك انظار دقت وانتباهنى آچمشدى. جنتمكان سلطان محمود خان عدلى كبى عين‌زمانده خليفهٔ روى زمين‌بولنان‌بيوك برعثمانلى پادشاهنك ـ «لشكر خاص» تركيبى تاريخ دوشن‌ـ كندى خصوصى بلوكلرينه قليچ كشيده‌سيله اوكلرينه كچوب بالذات تعليم ايتديرمسندن باشلايان طرز جديده عسكرلك فيض وصنعتى هر كسده، اعاظم‌دولت وملتده عسكرلكه وحرب وضربه يكى‌باشدن‌پك بيوك ميلان وهوسلر اويانديرمش ايدى . هله دور سلطان عبدالمجيد خان غازينك دهشتلى هجملرى بردولتده بولنميان عساكر رديفه‌يى بر قوهٔ عظيمه و مهمه حالنه افراغ ايليان ١٢٥٩ تشكيلات عسكريه‌سى عثمانلى اردوسنى منتظم آوروپا اردولرى صره‌سنه قويمش واشبو تنسيقات وتشكيلات متممه سايه‌سنده ـ مقدماتى ١٢٦٩ ده باشلايوب ١٢٧٠ ، ١٢٧١ سنه‌لرنده دوام ايدن طونه وقريم سفرلرندن اون سنه مقدم ـ عثمانلى اردوسى جداً ترقى‌يه باشلايوب كيتدكچه تعالى ايلمشيدى .

اشبو (١٢٦٩ — ١٢٧١) اسفارنده عثمانلى اردوسى اسلحه و تشكيلات وتنسيقات منتظمه ، تجهيزات و نظامات مكمله‌سيله ، فنى فراحيلى سياه جانفس بويون باغلى، آصقى‌وسوبيه‌لى وقور وصنعتلرنده ماهر ومغرور ، نظامات وقوانين موضوعهٔ عسكريه‌يه فرط متابعت ايله مألوف و ذوق آور و مسرور ، بر خيليسى آوروپا مكاتب عسكريه‌سيله مكتب حربيه‌ده تحصيل وعلوم وفنون عسكريه وحربيه

ایلش ارکان وامرا وضابطانیله اولا طونه بوینده واناطولی‌ده وصکره ـ متفقین اردولریله اوموز اوموزه سلاح ارقداشلغی ایتمك اوزره ـ قریمده «کوزلوه» ومحال سائره‌ده وسیواستپول... اوکلرنده روسلرك قارشوسنه وبرچوق یرلرده‌ده غلبات و مظفریاته و حتی قریمده دول متفقه جنرالرینك اوامر یومیه‌سیله اعلان قلنان تقدیرات عظیمه‌سنه نائلیتله روسلری حیرتلره اوغراتمش ایدی.

بوندن اقدم مباحث مخصوصه‌سنده بالمناسبه بیان ایدلدیکی وجهله ۱۲۷۰ طونه‌سفری وآنی تعقیب ایدن قریم سفری آچیلمزدن اولکی سنه‌لرده مقاصد تجاوز کارانه‌سی بالوجوه حس ایدلمکله باشلایان روسلره، هردرلو احواله قارشو تدارکلی بولنلمق امنیه‌سیله ـ وقت وقت عساکر ردیفه دخی طرف طرف تحت سلاحه آلنمق اوزره ـ حال سفربریه افراغ قلنان عساکر عثمانیه‌یه اوزمان « آتشلی محاربه تعلیملری » نامیله اصولاً مسائل حربیه‌یه مستند حرب مانوره‌لری یاپدیرلمسی واجانبك دخی حاضر بولندیغی بو مانوره‌لرده عساکرمزده کوریلن انتظامات جدیده وتکملات مکتسبهٔ اخیره‌نك اعاظم اجنبیه وآوروپا مطبوعاتجه دخی تقدیر ایدلمسی کبی خصوصات ومعروضات سالفه بالوجوه اثبات وارائه‌یه کافیدرکه مارشال « مك ماهون » جنابلرینك دها هنوز عثمانلی اردوسنی بالذات کورمه‌دن ایکی فرانسز ضابطندن آلدیغی معلوماته استنادله عثمانلی اردوسنده باش قوماندانله افرادعسکریه‌دن عبارت ایکی شی موجود بولنوب بونلرك آره‌سی بوش ایدوکنه ضابطان وکوچك ضابطانك غیرموجودیتنه دائر سالف العرض مکتوبلرینه

یازدقلری خصوصات آزادهٔ سهو ومقارن حقیقت دکلدر . نته کیم بومکتوب یازلدن صوکره کرك طونه بوینده وکرك قریمده جریان ایدن احوال ووقایع حربیه حقیقتی بالوضوح کندولرینه کوسترمش واوبکه نلیان، وجودی انکار ایدیلن و «رفعت پاشا» کبی بعضیلری فرانسه نك «سن سیر» مکتب عسکریسی مأذونلرندن بولنان ارکان وامراوضابطان یالکز سلستره اوکنده کی مدافعهٔ قهرمانانه لریله یالکز سلستره قلعه سنی دکل بلکه قریم سفری باشلامازدن اول وارنه ده طوپلانه رق نه یاپه جغنی شاشیروب قالمش بولنان متفقین اردوسنی ده محقق برفلاکتدن قورتارمشلردر[*].

«عمر پاشا» نك «شمنی» ده کندی قوماندا سی آلتنده بولنان عسا کرك مقداری بیلمدیکی وتحت قوماندا سنده (٦٠,٠٠٠) کشی بولندیغنی ظن ایتدیکی حالده ایکی فرانسز ضابطك تحقیقات وتعدادینه کوره تحت قوماندا سنده یالکز (٤٥,٠٠٠) کشی بولندیغی حقنده کی روایت براثر سؤتلقی بولنمق کرکدر : « عمر پاشا » کبی پك فعال، معلوماتلی، قورناز وخواص علویهٔ عسکریه وحربیه سی اول وآخر هرکسدن طانمش برباش قوماندانك تفرعاتنه قدر بالجمله اموریله اوغراشدیغی، کونی کونه کلوب کیدنلریله، سوقیات وتعلیماتیله مشغول بولندیغی کندی معیتنده کی عسا کرك کیفیت وکمیتنی بیلمامسی، اووقت «شمنی» ده معیتنده متحیز ومعلوماتلی وبعضیلری بروجه معروض فرانسه مکاتب عسکریه سنده

[*] اسباب حرب ایجون (صحیفه ١٨) ، سفرده کی قوای عثمانیه ایجون (صحیفه ٢٣) ، سفرده کی عسا کر عثمانیه نك انتظامات وتکملاتی ایجون (صحیفه ٦٢ : ٦٥) ، عسا کر مذکوره نك تعلیمات حربیه ومانوره لری ایجون (صحیفه ٦٦ : ٧٢) مطالعه بیوریله .

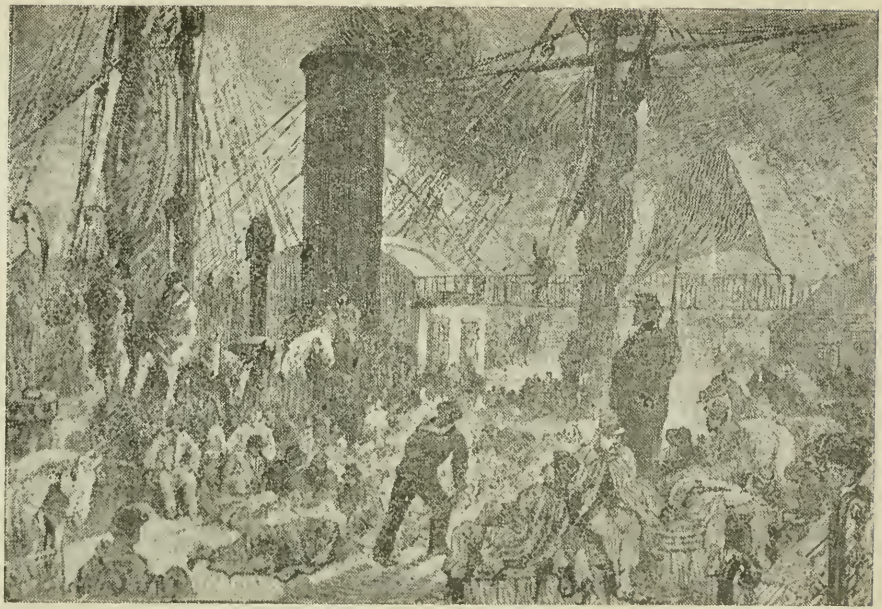
اکمال تحصیل ایتمش ارکان وامرای عسکریه، برارکان حربیه هیئتی موجود بولندیغی حالده عسکرلك وامر قوماندا جه الك مهم بولنان کندی عساکری مقدارینه کسب وقوف ایتمامش بولنمسی ممکن دکلدر . بز بو بابده کی سهوی ایکی فرانسز ضابطی طرفندن عاجلاً ایدیلن تحقیقات وتعدادك یولنده بولنمدیغنه ویا مشارالیهك قریباً «شمنی»یه ورودایتمك اوزره بولنان یولده کی عساکری ویا « شمنی» حوالیسنده بولنان بولنان قطعاتی دخی داخل حساب ایتمامش واحتمالکه متفقلرك شوق وامنینی، شیوعات ایله کندی عساکرینك قوهٔ معنویه سنی یوکسلتمك ایچون اورادہ کی اجنبی ضابطلرینه بو یولده اعطای معلوماتده فائده کورمش بولنمسنه عطف واسناد ایتمکده اصرار ایلرز .

مکتوبده اون بش کوندنبرو شمنی ده کی عساکرك بکسمات ایله پرنجدن باشقه برشی یمامش بولنملرندن بحث ایدلمسی غریبدر . او دورلرده محاربه ده کی عسکرلرمز عنعنات قدیمه مزه کوره اکمك پشیریله مدیکی زمانلر بکسمات یرلردی؛ نته کیم بوکون ده بویله در. تورکلرك استانبولده وبالخاصه قاسم پاشاده کی لوازمات حربیه انبارلرندن بر قسم مهمنك ده احتیاطاً ودور دور تبدیل ایدلمك اوزره دهاوقت صلحده بکسمادلرله طولدیرلدیغی وبونلرك حسن محافظه ایدلدیکی معلومدر .

۱۲۹۳ ــ ۹۴ «عثمانلی ــ روس» حربنده ودها اول هرسك وقره طاغ وقایعی و صربستان سفرنده همان بتون دارالحرکاتلرده عساکرمزك بکسماد اکل ایتمسی موجب مؤاخذه بولنمدیغی کبی پرنج اکل ایتمسی ده برصورتله قابل اعتراض اولهمار : آوروپالیلرجه « پلاو » مستعمل

اولدیغی واکثریا بیلنمدیکی وپرنج اکلی چین وژاپون داخل بولندیغی حالده شرقیلره منحصر ایدوکی وبتون بلاد وحوالی واقالیم شرقیه ده «پلاو» ، «جلاو» نامله و «بخارا پلاوی» ، «داغستان پلاوی» ... اسملریله درلو درلو پلاولر طبیخ وعلی الاکثر بونلر اصولاً آووج ایله اکل ایدلدیکی جهتله شرقك اکمهم اقوامندن بولنان تورکلرك ده اکچوق اکل ایدیلن طعاملرندن بریده «پلاو» یعنی پرنجدر . تورکلرك ایام مسعوده سندن بولنان دوکون کونلرنده ، ایام رسمیه ومخصوصه لرنده ...، علی العموم عمارتلرده قزغانلرله پشیروب توزیع ایتدکلری «پلاو ـ زرده» ایله «چوربا» اساساً پرنجدن باشقه برشی دکلدر. بوکا بناء تا بدایت تأسستزدن بری قشلهلرده، اردولرده، اردوکاهلرده وقت وحال مساعد بولندقجه عساکره پرنجدن صباح چورباسی ، بیوك قزغانلرله پشیریلن اتلی پلاو ، نازلاج اکل ایتدیرلمسی عنعنات قدیمه مزدندر؛ شو حالده شمدی اردوکاهنده قزغانلرله پشیریلوب عساکره توزیعی طبیعی بولنان پرنج چوربالرندن ، اتلی پلاو ، پلاو زرده ونازلاجلردن طولایی عساکرمزك آج براقیلدیغی هیچ برتورکك خاطرندن کچمك شویله طورسون انلرك عنعنامزه موافق اکایو برصورتده بسلندیکنه حکم ایدلمك طبیعی وضروریدر .

دیانت جلیلهٔ احمدیه نك احکام علویه سنه توفیقاً فرانسز وسائر آوروپا عساکرینه ویرلدیکی کبی بزم عساکرمزه موادکحولیه وبالخاصه شراب ، بیرا ، ووتقا ، ویسکی وسائر مسکرات انواعی ویریلهمز وچونکه بونلرك جملهسی «خمر» در خمر ایسه صورت قطعیه ده حرامدر وچونکه

فرانسه دولتی نقلیه سفینه‌لرندن « قریستوف‌قلومب » نامنده‌کی برسفینه ایله کلیبولیده‌کی فرانسز عسا کرندن برقسمنك « وارنه » یه نقلی .

Transport d' une partie des troupes prancaises de Calipoli à Varna, à bord d'un transport de l'ètat. le Christophe -Colomb (1854).

(صحیفه: ٢٠٨)

زهردر. نته کیم بوکون مواد کئولیه‌نك زهرایدوکی بالوجوه تحقق ایتمش، فرانسه‌ده و آوروپا و آمریقانك همان اکثر یرلرنده قشله دیوارلرینه « مواد کئولیه زهردر! » صورتنده یازلمغه باشلایوب بالخاصه آمریقاده واخیراً تورك الکاسنده مکرات کاملاً منع ویساق ایدلمشدر. بوکا بناءً « شمنی » دمکی عساکرمزه فرانسز عساکرینه ویرلدیکی مثللو شراب ویریله‌مامك صورتیله تورك عساکرینك غداسز براقیلدیغی موضوع بحث اولهٔ‌یه‌جغی کبی حتی هنکام صلحده بوفتکار، قوتولتلر یمك معتادی بولنمیان واك مساعد زمانلرنده، دوکونلرنده عین‌وجهله پلاو، زرده، کباب، یخنی، کشکك ایله اکتفا ایدن‌تورکلرك « بوفتك » سزلك یوزندن آچ قالدیغندن‌ده بحث ایدیله‌مز.

شایان‌دقتدرکه مذکور مکتوبده تورکلرك یکسمادله، بالکز پرنجله تغدیلرندن یعنی آچلقله حاللرینك خرابلغندن بحث‌ایدلدیکی بوصره‌لرده متفقین‌جه ایلك اس‌الحرکات اتخاذ ایدیلن « کلیبولی » صحنه‌سیله مؤخراً اینکنجی اس‌الحرکات اتخاذقلنمش بولنان « وارنه » وحوالیسنده‌کی فرانسز وانکلیز عساکرینك احوالی، صورت‌اعاشه وتغدیسی مجباناً صل ایدی ؟.. اولجه بویولده خیلی معلومات اعطاایتمش بولندیغمزدن بوراده تکرار بیاناته کیرشمکی فضله عد ایدر و هرحالده انلرك اعاشه‌سنك بزمکندن جوق اشاغی ایدوکنی خاطره کتیرمکله اکتفا ایلرز. [*]

(*) بالاده (صحیفه ٣٥) ده ویریلن معلوماته و « وارنه » دمکی متفقین عساکرینك نواقص وانتظام‌سزلغندن ، اعاشه‌لرنده‌کی نقایص وغائله‌لردن باحث ور انکلیز ظرفندن یازلمش بولنان (صحیفه ١٠٤ : ١٠٩) دمکی مباحث متعلقه‌یه مراجعت بیوریله .

بوندن صوکره مکتوبده « عمر پاشا » نك روسلره دائر هیچ برمعلوماته، انلرك مستقبل پروژه‌لرینه [پلانلرینه] دائر هیچ برفکره وهله معین برسفر پلانته مالك بولنمدیغی ذکر وبیان ایدیله‌یور !

فسبحان‌الله ! انسان کندیسنده دخی بولنمیان برشیئك آخر بر شخص‌ده موجود بولنمامسندن‌طولایی اوشخصی تخطئه ایده‌بیلورمی؟ آنی‌اوشیئك نقصانی ایله اتهام ایدرسه کولنج دوشمزمی ؟ متفقین اولا « کلیبولی » و بعده « وارنه » ده تجمع واس‌الحرکاتلرینی تأسیس ایتدکلری زمان روسلره ، انلرك مستقبل پروژه‌وپلانلرینه دائر عجبا برشی بیله‌یورلرمی ایدیکه عمر پاشاده بویولده معلوماته ، فکره مالك بولنه‌بیلسون ؟.. اکر بویولده معلومات صحیحه‌یه، افکار سالمه‌یه مالك بولنسه‌لر ایدی نه کلیبولی‌ده‌طوپلانیرلر، نه اس‌الحرکاتك «وارنه» یه نقلنه ، عسکرلرندن برچوغنی قزه‌دن یوریته‌رك کمال مشکلات ایله بالقان طاغلرندن کچیرمکه مجبوریت کوررلر ونه‌ده شدتله محاصره ایدیلن وسقوط ایتمك اوزره بولنان سلستره قلعه‌سنك امدادینه عجبا کیده‌لمی کیتمیه‌لمی ؟ دیو کندولرینی بیك تردد واضطراب ایچنده بولندیرمغه محکومیتله سلستره‌نك سقوطی حالنده بك کثرتلی و منتظم روس‌اردوسی طرفندن دکزه دوکولمکه کندولرینی معروض براقیرلر والحاصل نه‌ده روسلر طونه‌نك تکرار صول‌ساحلنه کچوب، رومانیا ایچرولرینه طوغری‌چکیلوب‌دالمغه باشلادقلری وقت آوی‌نی قاچیرمش طالغین آوجی کبی اطرافلرینه باقینوب « دشمن‌شمدی عجبا نه طرفده! نه‌جانبده ! هانکی دارالحرکاتده!.» دیمك اوزره دشمن ایله نه‌صورتله

چاریشوب دوکوشه‌بیله‌جکلرینی بر حیرت عظیمه ایچنده دوشونمکه مجبور قالمیه‌رق اکر لازم ایسه اردولرینی طوغریجه قریمه دوکوب طوغریدن طوغری‌یه قریم سفرینی آچارلر ایدی!..

عمومی سفر پلانینه کلنجه: نه ماره‌شال « سنت آرنو » نك ونه‌ده کورد « راغلان » ك والحاصل کرکسه ایکی متفق اردولر ایچون معین عمومی برسفر پلانی یوق‌ایدی که [*] « عمرپاشا » نك‌ده بویله برپلانی بولنسون. ذاتاً بوسفر روسیه‌چارینك « اوچنجی ناپولیون » ه خطاباً یازدیغی جوابنامه‌ده روسلرك ١٨١٢ ده یاپدقلرینی ١٨٥٤ ده دخی یاپمغه حاضر بولندقلرینی بیان‌ایتمك صورتیله مشارالیهی اغضاب‌ایتمسیله مبحوث ١٨١٢ سفرینك انتقامی آلنمق وانکلیزلرك فکرنجه‌بحرسیاهده کی روس قوهٔ بحریه‌سی تخریب قالنمق ایچون آچلمش برسفردکلی‌ایدی ؛ روسلرك کوسترمه‌جکی اوضاعه ، تجمعات سوق الجیشه‌لرینه ، طرز حرکتلرینه ، قوتلرینك کیفیات وکمیاتنه کوره حرب ایدیله‌جك ، بونلره نظراً ارکج اتخاذ مقررات ایدلیه‌جك‌می ایدی ؟ شـوحالده متفقین‌ایچون‌سفر بدایتنده‌ناصل‌معین‌برسفرپلانی‌موجود بولنه‌بیلوردی؟ بویلان ایجاب حاله ، زمین و زمان و مکانه کوره بالمذاکره اتخاذ ایدیله‌جك ، ایجاب ایدنجه تبدیل قلنه‌جق ایدی ؛ نته‌کیم‌ده اویله حرکت ایدلدی. بویله حرکت دخی سفرك پك‌بیوك مشکلات ایچنده طول مدت اوزامسی اسـتلزام و عظیم فدا کارلقلر و تلفاتله

[*] بالاده (صحیفه ٣٥) و (صحیفه ٣٧: ٣٨) ده‌کی معلومات متعلقه‌یه مراجعت بیوریله .

اقتطاف ایدیلن نتایج و منافعك پك محدود قالمسی و١٨١٢ سفری انتقامنك آلنهمامسنی انتاج ایتدی . شوحالده سفرك شكل وصورتی، طرز جریانی ایجاباتنجه متفقینه تبعیتی ، متفقین باش قوماندانلرینه مربوطیتی مجبوری وضروری بولنان «عمرپاشا» نك نه وجهله معین بر سفرپلانی موجود بولنه بیلوردی ؟ انك كندنجه اتخاذ ایتدیكی خصوصی سفرپلانی كندوسنه كافی كلدی: اوخصوصی سفرپلانی سایه سنده درك مشارالیه هم سلستره قلعه سی اوكنده روسلری تپه لیه رك نهایت انلری فك محاصره ایله طونه نك اوته یاقه سنه كچمكه مجبور ایتمش وهمده شمنی مستحكم اردوكاهنده بولنمق، متفقین اردوسنی صاغنده وسلستره قلعه سنی صولنده بولندیرمق صورتیله وارنه یه طوغری روسلرك بر تعرض محتملنی تأخیر، سلستره نك سقوطی حالنده بتون قوتلرینی جمع ایده رك «وارنه» یه هجومی طبیعی بولنان روس اردولری طرفندن «وارنه» ده متفقین اردوسنك دكزه دوكلمسنی منع ایلمشدر. تصحیح خطیئات ایچون سویلیه جكمز سوزلر خصوصات معروضه دن عبارتدر .

« كوستاو ماره شال » ك بیاناتی تعقیب ایده لم :

« وارنه » ده انعقاد ایدن سالف العرض ١٩ مایس ١٨٥٤ قونفرانسنده ایلك اوكجه عمرپاشا سوز آلمشیدی . مشارالیه ایتالیان لسانیله بیان افكار ایده یور وماره شال «سنت آرنو» آنك بیاناتنی لورد « راغلان » ایچون انكلیزجه یه ترجمه ایده یور وقالدی كه بر ترجمان ده ایكی تورك ناظرلرینه (عثمانلی حربیه وبحریه ناظرلرینه یعنی سرعسكر وقپودان پاشالره) عین وجهله ترجمانلق خدمتنی ایفا ایلیوردی .

« عمرپاشا » طونه خطی ایله بالقانلر خطنی مدافعه ایدن تورك قوتلری هیئت مجموعه‌سنك تقریباً (١٠٤,٠٠٠) کشی‌یه قدر یوکسلدیکنی میدانه قویدی . مشارالیه سلستره‌نك آلتی هفته دها مقاومت ایده‌بیله‌جکنی امید ایده‌یوردی . لکن مشارالیهه کوره بو حد مقاومت احتمالکه واصل اولنه‌میه‌جق صوك بر حد ایدی ؛ چونکه قلعهٔ مذکوره مدافعه‌سنك اونبش کونك ایلروسنه کوتوریله مامسی‌ده پك ممکن ایدی . الحاصل روش احواله کوره شهر صاغلام ومحقق برصورتده سقوط ایده‌جك وبعده روسلر هیئت مجموعه‌لریله « شمنی » اوزرینه یوریه‌جك ایدی .

« عمرپاشا » روسلری « شمنی » ده توقیف ایده‌جکنه ایوجه قانعدی . بوصره‌ده مشارالیه فعالیته کلهرك : متفقلرك قره طریقیله وارنه‌دن یکرمی کون یورویشلك بر مسافه‌ده [کلیبولی‌ده] می بولنه‌جقلرینی، انلرك بحراً ٢٤ ساعتده « وارنه » یه کله‌بیلملری ممکن ایکن مذکور قلعه‌یی روس اردوسی طرفندن آبلوقه ایدلدکمی ترك ایده‌جکلرینی ، معاونتلریله دشمن عمومی‌یی برفلاکته‌اوغراتمق ممکن بولنه‌بیله‌جك‌اعلا عثمانلی‌عسا کرندن کندولرینی‌محروم‌می براقه‌جقلرینی سؤال ایلمش ایدی ؟

مارەشال « سنت آرنو » هرهانکی اهمیتده بولنورسه بولنسون بر حرکت عسکریه‌یه تشبث ومباشرت ایچون کندوسنه لااقل بر ماهلق برزمان لازم بولدیغی حقنده‌کی فکر ونیتنی کتم و اخفا ایتموردی ؛ فی‌الحقیقه کندی قوای موجوده‌سی حالاً زیاده‌سیله

نقصان ، غیرمکمل ایدی ؛ کندی مالزمهٔ حربیه‌سی ، کندی ارزاق ومهماتی آنجق بطی صورتده مواصلت ایده‌بیله‌جکدی وچونکه بونلر یلکنلی سفائن اوزرینه وغیرقابل تعریف برانتظامسزلق ایچنده تحمیل ایدلمکده بولنه‌یوردی؛ حال بومرکزده بولنمغله برابر مشارالیه‌عمر پاشا پاشا طرفندن اورته‌یه قونان رأیی ترویج وقبول ایتدی وبو خصوص لورد « راغلان » ك دخی قبول والتحاقی استلزام وحاصل ایلدی . بوکا بناءً بر فرانسز فرقه‌سنك « وارنه » یه کوندرلمسی وبر انکلیز فرقه‌سنك دخی داخله‌وبرقاچ ساعتلك یورویش مسافه‌سنده کائن برنقطهٔ مهمه‌دن عبارت «ده‌وینا Devena » موضعنی طوتمسی تصمیم ایدلدی .

الحاصل « عمرپاشا » اکر روسلر طونه ایله بالقانلر آره‌سنده سرکذشتجویانه اجرای حرکاته قالقیشیورلرسه بونلرك جناحنه آتلغه تخصیص ایدلمش قوتلری « وارنه » ده‌اجتماع ایتدیرمکله ألده‌ایده‌جکی منافعی استحصال ایتمش ایدی .

« شمنی » ده‌کی عثمانلی قوهٔ عسکریه‌سنی ، عثمانلی اردوسنك احوالنی بالذات کوروب تدقیق ومعاینه ایتمك آرزو وهوسنه دوشن مارشال « سنت آرنو » ٢٠ مایس ١٨٥٤ ده لورد « راغلان » و « عمرپاشا » ایله برلکده اورایه کیتدی . بوراده « سلستره » دن کلوب قلعهٔ مذکوره‌نك قریباً سقوط ایتمك اوزره بولندیغی قبل الوقوع ارائه و اظهار ایدن خبرلر متفقین جنرالرینی ألده موجود بتون قوتلرینی وارنه‌ده جمع وتحشید ایتمکه اجبار ایلیوردی .

سلستره قلعه‌سنك احوالی فعلاً دها هنوز امیدسز برحالده‌دكل ایدی. قلعهٔمذكوره ١٢,٠٠٠ مقداری بر قوهٔ محافظه‌یه مالك ایدی ومتوالیاً مواصلات ایدن امدادلر بوقوتی ١٥,٠٠٠ كشی‌یه ایصال ایلدی؛ مذكور قلعه ١٢٤ قطعه طوپ ایله مسلح ومجهز و محافظی بولنق اوزره « موسی‌پاشا » یه مالك ایدی كه مستقیم و عفیف ، عین زمانده قوی‌الشكیه وشدید برشخص بولنان بوذات روسلرك مساعی وتشبثات مفسدت‌كارانه‌سنی ، وقوعه كلن هجوملرینی پوسكورتمك ، طرد ودفع ایلمك وقوف واقتدارینی كوسترمشدر .

محاصرین اردوسنك قوهٔموجوده‌سی عظیم وجسیم‌ایدی: مذكور اردو اووقت‌ـ معیتلرنده‌قوتلی‌برطوپجی‌یه‌مالك ـ تخمیناً ٤٠,٠٠٠ كشیدن تركب ایده‌یوردی .

محاصره عملیاتنه ١١ مایس ١٨٥٤ تاریخنده باشلانمش ایدی ؛ بوتاریخدن‌اعتباراً قلعه‌طونه‌نك‌صول ساحلنده و«سلخخانه ـ Salhané» اطه‌سنده بولنان روس بطریه‌لری طرفندن همان دائمی بر صورتده طوپه طوتلمشدر. متعاقب كونلرده برصره مجادلات ومخاصمات وقوعه كلمش‌وبونلری‌متعاقب سلستره‌مدافعینی‌كندی استحكاملرینه سورلمشدر.

١٩ مایس ١٨٥٤ ده روسلر قلعه كوكده‌سندن ٢٠٠٠ متره مسافه‌ده كندی برنجی موازیلرینی كشاد ایتدیلر ؛ ایرتسی كونی كندی حفر خندكلرینك [متریسلرینك] ایلروسنده ایكی بطریه انشاسنه چالیشدقلرندن بوكیفیت روسلرك شرق استقامتنده شهره

قارشو بر شدتلی هجوم تجربه‌سنه قالقملرندن قورقلمغه سبییت ویردی.
٢٠ مایس تاریخنده سلستره‌نك حال ووضعیتی بومرکزده‌ایدی .

« شمنی » ده ماره‌شال « سنت آرنو » وارنه‌یی اس‌الحرکات کبی قبول‌ایتمك قرارینی‌قطعیاً اتخاذ ایتمش‌ایدی. مشارالیه موقع مذکورده ٤٠,٠٠٠ فرانسز و ٢٠,٠٠٠ انکلیزی جمع وتحشیدایچون کندوسنه برماه مدتك کفایت ایده‌جکنی امید ایلیوردی . بوزمان اثناسنده « ویدین » و « صوفیه » قوللریله تقویه ایدلمش بولنان « عمرپاشا » اردوسی ٧٠,٠٠٠ محاربدن عبارت بر قوهٔ موجوده‌یه ایصال ایدلمش بولنه‌جقدی. اشبو شرائط داخلنده روسلر بالقان خطنی زورلامغه تشبث وتصدی ایدرلرسه کندی اوکلرنده « عمرپاشا اردوسی » نی بوله‌جقلرایدی ؛ « وارنه » ده‌کی « فرانسز — انکلیز » اردوسی ایسه روسلری‌جناحدن قوشاده‌جق وآنلری قارمه‌قاریشیق برصورتده طونه اوزرینه سوره‌جك ایدی .

ایشته ماره‌شالك امیدلری بومرکزده‌ایدی ایسه‌ده‌بوامیدلر موقع فعل وتطبیقه چیقه‌میه‌جق ایدی ؛ فی‌الحقیقه‌روسلر ایچون آرقه‌لرنده بیوك بر نهر بولندیغی حالده دشمنلرینك مصادمه‌سنی قبول ایتمکه کندیلرینی معروض براقمق ، کندی احتیاطلرندن و کندی انبار و دپولرندن تباعد ایلمك کیفیتلری مهلك بر غفلت وسوء تدبیر تشکیل ایده‌جکدی .

روسلر مناسب وقت کوزه‌تدرك وفرصته مترقب بولنه‌رق

متفقلری : کندی اس‌الحرکاتلرینی ترك ایتمکه، بلافاصله کندیلرینی ضعیف دوشورمکه والحاصل ۱۵۰,۰۰۰ کشیدن زیاده بر اردو ایله مدافعه ایدلدیکی وقتده دائما کوچ بر عملیه تشکیل ایدن ـ جسیم برصو مجراسنی مروره تشبث وسعی ایتمکه اجبار ایده‌بیلورلردی.

متفقین اردولری باش قوماندانلری ، آمیرال « هاملهن — Hamelin» وآمیرال «دونداس ـ Dundas » آره‌سنده ۲۳/۲۲ مایس ۱۸۵٤ کیجه‌سی اتناسنده عقد و اجرا قلنان بر ایکنجی قونفرانسده فیلورك ـ نقلیه سفائنی ایله برابر ـ وارنه» ده عساکرك تجمع وتحشدینه معاونت واشتراك ایتملری تحت قراره آلندی .

بنه مبحوث ایکنجی قونفرانسده‌درکه آمیرال « هاملهن » ك کال دقتله استکشافاتی اجرا ایلدیکی قریم سواحلی اوزرینه آنسزین عسکر دوکه‌رك حرکات عسکریه اجراسنه جسارت ایدیلوب ایدیله‌میه‌جکی ایلك دفعه تحت مباحثه و مذاکره‌یه آلندی ؛ بوبر عملیه ایدی‌که جمع ایدیلن معلومات آنك قابل اجرا کبی ملاحظه ایدلمسنه مساعد بولنه‌یورایدی. بوندن باشقه مارەشال « سنت آرنو » اولجه دها هنوز فرانسه‌یی ترك ایتمزدن اقدم آنی دوشنه‌یوردی ؛ زیرا مشارالیه برادرلرندن برینه ۲۷ نیسان ۱۸۵٤ تاریخیله شویله یازیپوردی :

« ... قریم، سن بکا قریمدن بحث ایده‌یورسین !... اعلا !.... اوبرجوهردر!.. بن آنی برآرزوی شدید ایله تفکر وتخیل ایتمکده‌یم وامید ایدییورم‌که عقل وتدبیر وحکیمانه حرکت بوجوهری روسلردن

نزع وفك ایتمکدن بنی منع ایتمیه‌جك ، بوکیفیت آنلر ایچون بر ضربهٔ مدهشه تشکیل ایده‌جکدر..... }

آز برزماندنبری کلیبولی‌یه مواصلت ایدن‌واوج قطعه‌سی‌اسفورلی بولغق اوزره آلتی قطعه خطحرب سفینه‌سنی محتوی بولنان آمیرال « بروآت ـ Bruat » ك امرلری تحتنده‌کی بحرمحیط فیلوسی دخی عساکرك «وارنه» یه نقلنده استعماله تخصیص ایدلدی .

لکن اولجه بیان واشعار ایتدیکمز وجهله « کلیبولی » ده تجمع ایتمش عساکرك هیئت مجموعه‌سی حالا اجرای سفر ایده‌بیله‌جك حالده براردو تشکیل ایتمیوردی .

محققدرکه فرانسه بحریه‌سی فوق‌العاده عظیم بر صورتده بذل مساعی ایتمش، صورت مخصوصه‌ده « حرب فیلولری» تشکیل واحداث ایلمکده حصر وجود ایلمشیدی؛ آز چوق‌خدمت ابقاسنه حالاً مقتدر بولنان بالجمله سفائنك قابل استعمال بر حاله کتیرلمسنه همّالی برغیرت وشدت ایله چالیشلمش ونسبةً قیصه بر فاصلهٔ زمان ایچنده اوچ فیلو تجهیز و تسلیح ایتمکه موفقیت حصوله کلمش ایدی که بوفیلولر دخی آمیرال «هاملن ـ Hamelin » قوماندهسنده‌کی «بحرسیاه فیلوسی » ، آمیرال « بروآت ـ Bruat » قوماندهسنده‌کی « بحر محیط فیلوسی » ایله بحر بالطق‌ده اجرای حرکات عسکریه ایده‌جك اوچنجی برفیلو [یعنی « بحربالطق فیلوسی »] در. بوصوك فیلو ایچون بحریه نفرانی یوقدی .

خصوصات معروضه حقنده بر اثر مشهور شویله دییور :

{یکی تجهیزات وتسلیحات مصارفی سواحلده صیدماهی، سیاحت وسیر سفائن ساحلیه رسوم وحاصلاتندن تسویه قلندی. بر برنجی وحتی بر اینکنجی دور خدمت عسکریه‌لریی ایفا ایتمش بولنان بحریه افرادینك خدمت بحریه‌یه آلنمسی امرٔ ایدلدی . بر قاچ کون ایچنده مطلوب مرتبات نقصانسز بولنمق اوزره اکمال قلندی ؛ بونلر یالکز مکمل دکل بلکه شایان تقدیر وتحسین ، تمامیله ـ قوی‌البنیه وصاغلام ، جنکاورلشمش وایلك کونندن اعتباراً اجرای سفره حاضر ومهیا ـ ماهر ومقتدر افراددن مرکب ایدیلر . . . مرتبات مذکوره اکثریتی اعتباریله عائله پدرلرندن، صیدماهی پاطرونلرندن [رئیسلرندن] متشکل بولنمقله وجه‌معروض‌اوزره بونلرك بردنبره خدمت عسکریه‌یه آلنماسی اشتغالات ومساعیلرینه قیمت وامنیت عظیمه بخش ایده‌یور ایدی...} [١]

عساکرك، مالزمهٔ حربیه‌نك، ارزاق ومهماتك نقلی ایچون وسائط مفقود ایدوکندن بوخصوص ایچون هرنوع سفائنك جبراً استیجاری، جهتنه کیدلدی.

برسرکذشت نامه‌ده دینلهیورکه :

{ ١٨٥٤ سنه‌سی نیسان‌ماهنده «أسپه‌رانس» نامنی حائز برکوچك یلکنلی کمی اوزرنده برقاچ آدم وبر قاچ حیوان ایله برابر جزایردن عزیمت وحرکت ایلدم..} [٢]

---

[١] ویس امیرال « زوریه‌ن دولا غراویه‌ر — Jurien de la Gravière » طرفندن تحریرقلنان « بوکونکی بحریه — La marine d'aujour d'hui » نامنده‌کی اثرك مقدمه‌سندن مقتبسدر .

[٢] « پول دومولهن — Paul de molénes » نام ذات طرفندن تحریر ونشر ایدیلن « برنفرك سرکذشتاری — Commentaires d'un soldat » نام اثردن مقتبسدر [صحیفه ٢٠] .

کذا برعسکرك خاطراتنده دنیله‌یورکه :

{ خدمت عسکریه‌مزده‌کی فیلو ۲۰۰ الی ۳۰۰ طونلق بریقلودن ترکب ایدیورایدی . یالکز بر دانه بیله بخارلی کمی [یعنی واپور] یوق‌ایدی. بر آلای عسکر کوچك پارچه‌لر حالنده سفائنه ارکاب قلندی. بزم حصه‌مزه دوشن بریق ۲۴ آدم‌ایله ۲۴ بارکیر آلدی...} [۱]

حال بومرکزده بولنمقله برابراوزمان بخارلی کمیلر [یعنی واپورلر] موجود ایدی. مارەشال « سنت آرنو » نك مخابراتی بوبابده احتجاجه صالحدر . مشارالیه بونلرك برنده دییورکه :

{ .. انسانلر بخارلی کمیلره [واپورلره] وارزاق ومهمات، مالزمهٔ حربیه، بارکیرلر یلکنلی کمیلره ارکاب‌ایدلدی. انسانلرتعیین‌ایدلدکلری یره مواصلت ایده‌یورلر وفقط کندولری ایچون الزم بولنان شیلری بوله‌میورلر . فرانسه ویا آفریقادن « کلیبولی » یه کلن یلکنلی قطعه سفائنی ایچون لااقل قرق کونلك دکز سیاحتی لازمکلدیکنی داخل حساب ایتمك اقتضا ایدر...}

بومکتوبك مابعدی بزه‌اوکرتیورکه مایس آینك نهایتنه طوغری مارەشال « سنت آرنو » افراد و بارکیرلر و مالزمه‌جه مکمل یالکز ۲۴ قطعه طوپجی‌افواه ناریه‌سی‌آلده بولندیره‌بیله‌یور وغیرمکمل‌یالکز ایکی سواری آلاینه مالك‌ایدی ومأکولات احتیاطلری [یعنی احتیاط

[۱] « ق. میسمر - C. mismer » نام ذاتك « قریم اردوسندن بردراغونك خاطراتی - Souvenirs d'un dragon de l'armèe de Crimèe » نامنده‌کی اثرندن مقتبسدر [صحیفه ۹].

مأکولات] همان کاملاً نقصان و مفقوددی. الحاصل « کلیبولی »ده کی انبارلر انجق (۲۵۰) چفت قوندره ایله (٤٠) عدد قزغان وبرقاچ یوز صو مطره‌سنی احتوا ایلیوردی .

بوندن ماعدا نامی دردنجی فرقه‌یه تحول ایدن احتیاط فرقه‌سی یونانستانده « آتنه » پیشکاهنده توقیف ایدلمش ایدی. بوراده یونان قرالی « اوتون ـ Othon » ی ـ کندیی بیطرف اعلان ایتمکه ، ذهنی صلح فکرلری ایله مشحون برهیئت‌وکلا انتخاب ایلمکه ـ اجبار ایلك ایچون مذکور فرقه‌یی اورادہ براقمغه، استخدام ایلمکه مجبوریت حصوله کلمشیدی . اشبو فرقه انجق ۲۹ مایس ۱۸۵٤ تاریخنده یعنی یونان قرالی « اوتون » ه امضـالتدیرلمش بولنان اولتیماتومك آنك طرفندن قبول ایدلدیکی تاریخده سربست [الده موجود] عد ایدیله‌بیلمش و مع‌هذا بنه « پیره » لیمانندہ ۳,۰۰۰ کشیلك برقوهٔ محافظه ترکنه مجبوریت کوریلوب بوده مؤخراً فرانسه‌دن مرسول برلوا ایله تبدیل ایدلمشدر [۱] .

سالف‌العرض شرائط داخلنده « شمنی » ایله « وارنه » ده ترتیب ایدلمش پلانك درحال موقع فعل وتطبیقه وضعی غیرممکن ایدی وبو پلان حقنده‌کی تعدیلاتی انکلیز اردوسی ارکان حربیه‌سنه قبول ایتدیرمکه

[۱] بوسفراتناسنده یونانلیلر روس طرفدارلغی کوده‌یوزه موره اختلالی نمایتنده اك اول موره‌یه عسکر دوکه‌رك یونانستانك اعلان استقلالنه بیوك خدمت ایدن عالیجناب فرانسزاره قارشو عادتا نانکورلك کوستریوردی .

موفقیت انجق زحمت وعشکلات ایله حصوله کله بیلمشدر ؛ فی الحقیقه «وارنه»ده تحت قراره آلنمش پلانی اولجه کندی دولتنه تقدیم وایصال ایلمش بولنان لورد « راغلان » حال حاضره کلنجه یه قدر غیر قابل اجرا برپروژه یه [پلانه] طرفدارلق ایتمش بولنمقدن طولایی کندوسنه خفیفلك عزواسناد ایدلمه سندن قورقه بیلوردی. بوندن ماعدامشارالیهك ارکان حربیه سی درحال بردخول سفر [یعنی همان سفره باشلامق] طرفداری ایدی؛ حالبوکه انکلیز اردوسنك تدارکات و حاضرلقلری فرانسزلرکنه نظراً هیچ بر وجهله دها زیاده ایلروله مش دکلدی.

احوال نه مرکزده بولنورسه بولنسون — « عمرپاشا » یه ایدیلن وعدلر کاملاً انجاز ایدلمامش بولنمامق ایچون — برانکلیز فرقه سی ایله « قانروبه ر ـ Canrobert » فرقه سنك برنجی لواسندن مرکب بر پیشدارك ایلك ألدن « وارنه » یه سوق ایدلمسنه قرار ویرلدی . مذکور فرانسز لواسی ٣١ مایس ١٨٥٤ ده کلیبولی یی ترك ایتدی . و٤ حزیران تاریخیله « وارنه » یه اخراج قلندی. « پرنس ناپولیون» قوماندهسنده کی اوچنجی فرقه کلیبولیدن قره طریقیله « استانبول » اوزرینه توجه ایده جك ایدی؛ ایکنجی جنرال «بوسکه ـ Bosquet» فرقه سی ـ آلتنجی دراغون و آلتنجی زرهلی سـواری آلایلرینك ألده موجود اقسـامیله برابر ـ « ادرنه » یه کیتمك امرینی آلدی. دردنجی جنرال «فوره ی ـ Forey» فرقه سی ایسه یونانستاندن مواصلت ایدر ایتمز همان کیدوب « ادرنه » نك شمالنده و « یامبولی» ده اخذ موضع ایده جك ایدی. الحاصل مبحوث پلان اردویی: صولی «یانبولی» ده، مرکزی

« قرن آباد ـ Karnabad » ده، صاغی « آیدوس » ده ، صاغی منتهاسی « وارنه » ده بولنمق اوزره بالقانلرك ظهر جنوبیسی اوزرنده یاپمقدن عبارت ایدی .

ترتیبات معروضهٔ فرانسه حربیه ناظری ماره‌شال «وه‌یان ـ Vaillant» طرفندن تصویب وتصدیق ایدلیوب مشارالیه ماره‌شال «سنت آرنو» یه: روسلرك جناحنی تهدید ایده‌جك بر محلده موضع طوتمسنی، «وارنه» یه کندوسنی قویاً ربط ایلمسنی ، بالقانلر کچیدلرینی مدافعه ایتمکه دقت واهتمام کیفیتنك تورکلره ترك‌واحاله قلنمسنی توصیه ایلدی. عین‌زمانده ناظر مشارالیه بربشنجی فرانسز فرقه‌سنك قریباً کوندریله‌جکنی ماره‌شاله بیان وتبلیغ ایدییوردی. لکن ناظرك مکتوبی مواصلت ایلدیکی وقتده ماره‌شال کندی پلانلرینی یکیدن تعدیل ایتمش ایدی . بوجمله‌دن بولنمق‌اوزره مشارالیهك فکرینه‌یکیدن برشی‌توارد وسنوح ایلمشدرکه بوده کندینی روسلره یاقلاشدیرمق ومتفقین اوردولرینك هیئت مجموعه‌سنی « وارنه » ده جمع وتحشید ایتمکدر .

خصوصات معروضه‌یه بناءً ۱۱ حزیران ۱۸۵٤ ده ماره‌شال اردو اس‌الحرکه‌سنك « کلیبولی » دن « وارنه » یه نقلنی تحت قراره آلدی . ۲۷ حزیران ۱۸۵٤ ده قرارکاه عمومی واردونك خدمات‌عمومیه‌سی «وارنه» ده ترتیب‌وتأسیس ایدلدی. ۳۰ حزیران‌ده بونقطه اوزرنده جمع وتحشید ایدلمش قوتلر — ۳۰,۰۰۰ نی‌فرانسز و ۲۰,۰۰۰ نی انکلیز بولنمق اوزره ـ جمعاً ۵۰,۰۰۰ کشی‌یه ترفع

ایده یوردی. ایکنجی فرانسز فرقه‌سی، سواری عساکری، طوپجینك بر قسمی منزل بمنزل یوریه‌رك « وارنه » یه کلمکده بولنملریله هنوز اردویه التحاق ایتمامشلر ایدی .

اووقت ماره‌شال ده یالکز برفکر وارایدی: اوده سلستره‌یی قورتارمق ایچون روسلره طوغری یوریمکدی ؛ مشارالیه نموزك وسطنه طوغری حرکته حاضر ومهیا بولنه‌جغنی امید ایده‌یوردی . بویولده بر حرکت عسکریه اجراسنك تهلکه‌لرینی مشارالیهك آچیق وواضح صورتده فهم وادراك ایلدیکنی بویوله‌کی مخابراتی تصدیق واثبات ایده‌یور .

مشارالیه ٩ حزیران ١٨٥٤ تاریخیله حربیه نظارتنه شویله یازییوردی :

{ ... اکر حاضرلانیر، تنسیق ایدیلور، تجمع ایدرسه‌ك روسلر اوزرینه کیده‌جکم؛ معمافیه بووضعیتی ایوجه دوشون، داخل حساب ایت !... بن روسلری طونه‌نك صاغ ساحلندن طرد ایتدیکم وقتده آنلری احتیاطلری اوزرینه آتمش بولنه‌جغم !.. یاپیله‌جق بالجمله ایش بودر!.. ایشته اوقدر؛ بکا کلنجه بن کندی‌اس‌الحرکاتمدن تباعدایتمش بولنه‌جغم ؛ اندن صکره انواع ایصتمه‌لر طونه‌اوزرنده قالمقلغمه‌مساعد بولنمیه‌جقلرندن اورادن تباعد ایتمکه اجبار ایدیله‌جکم!...}

٢٠ حزیران ١٨٥٤ تاریخلو مکتوبنده‌ده مشارالیه اضطرابات جدیده‌یه تصادف واقتحام ایدلمسندن بحث ایده‌یور :

{١٠ : ١٥ تموزده ـ سلستره اوزرینه یوریمك ایچون ـ احتمالکه

[١٢٧٠-٧٢] طونه وقريم سفرى هنكامنده حرب ونقليه سفائنى وسوقيات بحريه.
(فرانسز عساكرينك « ڤولدفورت » ليمانده قرميه اخراجى).
Bateaux de guerre et transports, pendant la guerre de Crimée(1854-55)
(Débarquement des troupes francaises à Old-Fort.)
(صحيفه: ٣٢٤)

وارنه‌یی ترك ایده‌جکم ؛ بنم پلانم بوشهری قورتارمق وروسلری طونه‌یه دوکمکدر. لکن کیم‌دیه‌بیلورکه «دوبریجه» ده بولنان ٣٠٠٠٠ روسه قارشو قول‌باشیله‌صاغه تبدیل‌استقامت ایتمکه اجبارا ولنیه‌جغم؟...»

مع‌مافیه بوپلانلرك جمله‌سی پروژه حالنده قالمق لازم کلدی ؛ تطبیق ایدیله‌مدی و چونکه روسلر « سلستره » محاصره‌سنی فك و رفع ایتدیلر وتکرار طونه‌نك صول ساحلی اوزرینه کچدیلر .

٢٠ مایس ١٨٥٤ تاریخندن اعتباراً « سلستره » ده کذران ایدن احوال ووقایعك خلاصة‌الخلاصه‌سی شودر : [*]

٢٠ : ٢١ مایس کیجه‌سنده روسلر کندی ایکنجی موازیلرینی آچمش ایدیلر .

٢١ : ٢٨ مایسده روسلر عملیات تقریبه‌لرینی تعقیب ، بطریه‌لرینك عددینی تکثیر ، تورکلرك مواضعنه قارشو بعض هجوملر تجربه ایلدیلر ایسه‌ده اورالرده آیاق طوتدیره‌مدیلر .

٢٨ مایس‌ده روسلر اك ایلروده کی تورك استحکاماتندن یالکز ٣٠٠ متره مسافه‌ده کندی اوچنجی موازیلرینی آچدیلر .

عین کونك [٢٨ مایسك] کیجه‌سنده روسلر طونه‌دن آز برمسافه‌ده بولنمق‌اوزره قلعه‌نك جنوبنده کائن ، بوغازی آچیق، ضعف پروفیلده برتراب استحکامدن عبارت بولنان « عرب طابیه‌سی » نامنده کی مفرز طابیه‌یه قارشو برهجوم تجربه‌سی یاپدیلر ایسه‌ده تلفات عظیمه ایله طرد ودفع ایدلمشلردر .

[*] بوبحثده کی تاریخلر هپ تاریخ میلادی افرنجیدر .

حزیران ابتداسنده بریکی مصادمه وقوعه کلوب بوده تورکلرك نفع وفائده‌سنه نتیجه‌لنمش ایسه‌ده لکن والی [یعنی قلعه محافظی] « موسی پاشا » برطوپ دانه‌سی پارچه‌سیله شهید دوشمشدر .

بوتاریخده بالتمام احاطه و آبلوقه ایدیله‌مامش بولنان قلعه بعض امدادلر آلمش ، ارزاق ومهمات اخذ وتدارك ایده‌بیلمشدر.

محاصره‌نك مابعدی هنکامنده‌شدتلی هجوملرده اصلا نائل موفقیت اولهمیان روسلر جسیم لغملر عملیات و حفریاتنه تشبث ایتدیلر واله کچیرمکه مقتدر اولهمدقلری استحکاماتك برقسمنی بولغملر واسطه‌سیله برهوا ایتدیلرایسه‌ده لکن داخلی استحکاملر انشاآتنده استعجال کوسترن تورکلری اورالردن طرد ایتمکه موفق اولهمدیلر .

٩ حزران ١٨٥٤ ده مارەشال « پاسکیه‌ویچ ـ PasKievitch » سلستره قلعه‌سی اطرافنده بر بیوك استکشافات تعرضیه اجرا ایلدی؛ اشبو استکشافات اثناسنده بو مشهور روس باش قوماندانی بر طوپ کله‌سیله قالچه‌سندن اورلمغله .بو کیفیت مومی‌الیهی محاصره‌نك اداره‌سنی پرنس «غورچاقوف ـ gortschakof »ه ترك وتودیع ایتمکه اجبار ایلدی.[*]

(*) مارەشال « پاسکه‌ویچ » ١٨٢٨ ـ ٢٩ (عثمانلی روس) سفرنده روس قوای محدوده‌سی ایله « بایبورد »ه قدر کلدرك « آناطولی فاتحی » نامنی آلمش وبرسنه اول روسلرله ایرانیلر آره‌سنده وقوعه کلدرك روسلرك ظفری و « تورکمن چایی » معاهده‌سی ایله نهایت بولان سفرده دخی نائل موفقیت بولنمغله « ثریوان قونتی » نامنی احراز ایلمش ایدی . مبحوث سفرلرده حرکات وتشویقات مفسدت کارانه‌سیله برطاقم نیك وبدی، بیلمز جهلای اکراد وسائره‌یی قاندیره‌رق استخدام ایتمك وپیشدار صفتیله اردوسنك اوکنه دوشیرمك صورتیله

۱۳ حزیرانده تورکلر بر بیوك مظفریت قزاندیلر وکندی دشمنلرینك حفر عملیاتلرندن [متریس وطرق تقربیه یعنی صیچان یوللرندن] بر بیوك قسمنی تخریب ایلدیلر.

۱۹ حزیران تاریخنده دخی تورکلر عین وجهله احراز موفقیت ایتدیلر .

۲۱ حزیران ۱۸۵٤ ده روسلر مفرز طابیه‌لر ونفس قلعه [یعنی محیط اصلی] اوزرینه فاصله‌سز بر آتش اجرا ایتدیلر .

۲۲ حزیران‌ده مارشال « پاسکیه‌ویچ » طرفندن کوندرلمش بر امر اوزرینه روسلر رجعت صورتیله طونه‌یی تکرار کچمکه‌باشلادیلر. بر قاچ کون صوکره روس عسا کری طونه‌دن ۸ : ۱۰ کیلومتره مسافه‌ده بولنان « قالاراش ـ Kalarasch » حوالیسنده تجمع ایتمشلر ایدی .

« سلستره محاصره » سی روسلرجه ۲۵,۰۰۰ کشی ضایعات‌ایله ختامه ایرمشدر .

« کوستاو مارشال » ك « قریم سفری » نامنده‌کی اثرندن مقدمات

کرك ایراده وکرك آناطولیده استحصال موفقیات ایلش‌ایسه‌ده سلستره‌ده‌بالاده سویلندیکی اوزره‌بالذات براستکشافات تعرضیه‌یه‌جیقوب حکمت خدا فاتحی‌عنوانی هرناصاسه آلدیغی آناطولیدن کلش کوکلی باشی بوزوق تورك وکرد سواریلریله ایدیلن برشدید مصادمه ومحاربه‌ده آنلر نزدنده‌کی تورك طوپلرندن آتیلان برکله ایله اوریلوب قاچمه‌سی أزیله‌رك بروجه معروض باش توماندانلغی ترکه مجبورقالمش ونهایت تورك وکردك آمی چیقوب بوبوزدن ترك حیات ایلمشدر. (بالاده صحیفه ۷ ومابعدینه وآتیده‌کی مباحث متعلقه‌سنه مراجعت) .

سفریه وسلستره محاصره‌سی حقنده‌کی اقتباساتمز بوراده ختام‌بولمشدر بحث آتیده روس منابعنه کوره مبحوث محاصره وقایعندن بحث ایدیله‌جك و آنی تعقیب ایدن (٦) نومرولی بحثده دخی انکلیز ، فرانسز ، روس منابعنه متعلق سلستره محاصره وقایعی روایاتی وسفر حقنده بعض مطالعات بیان مقایسات مقتضیه اجرا ایدیله‌جك ومنابع عثمانیه وروایات موثوقه‌یه مستند معلومات متممه‌ده علاوةً درج و تحریر قلنه‌جقدر .

« ١٨٥٣ و ١٨٥٤ ده تورك دولتی ایله محـاربه و دول غربیه ایله قصع مناسبت » عنوانیله روس عسکری محررلرندن «قووالهوسکی» طرفندن روسجه تحریر ایدیلهرك ١٨٦٨ سـنهٔ میلادیهسنده « سن پترسبورغ » ده طبع ونشر ایدلمش اثر مهم عسکریهیه کوره !

سلستره محاصرهسی [١]

[(١ : ٥) نومرولی خریطه وقروکیلره مراجعت]

جمال : [روس عساکرینك سلستره یه طوغری حرکتی ـ سلستره قلعهسی اوکنده روسلرك اخذ ایتدکلری ترتیبات ـ استکشافات حربیه وایلك محاصره عملیاتلری ـ تورکلر طرفندن اجرا قلنان خروج حرکتی ـ ١٦/١٧ مایس کیجهسی وقعهٔ حربیهسی [٢] ـ مذکور وقعهٔ حربیهده روسلرك اوغرادقلری ضایعات ـ ایکنجه روس فیلوسنك محاصره یه اشتراکی ـ تورکلرك ٢٢ مایس رومی ده وقوعه کلوب پوسکوردلمش بولنان خروج حرکتی ـ جنرال فلد مارهشال « پاسکهویچ »ك اصرلری تحتنده جسیم قوتلرله اجرا قلنان استکشافات حربیه ـ جنرال ایوتونان [٣] « قرولهت » قوماندهسنده بولنان پیشدار وقعهٔ حربیهسی ، جنرال فلد مارهشالك یارهلانمسی ـ ٢٩/٢٨ مایس رومی کیجهسی وقعهٔ حربیهسی ـ جنرال « شیلدهرس »ك مهلك صورتده یارهلانمسی ـ تورك استحکاماتنه هجوم عمومی ایچون حاضرلقلر .)

براینکی سوز

سلستره محاصرهسنده بالذات حاضر بولنان انکلیز ملازمی «بوتلهر»

---

(١) اثرك فرانسزجه آدرسی ایچون (صحیفه ٨٧) یه مراجعت.

(٢) بوحتدهکی تاریخلر روسلرك اورتودوقس بولنمسنه وتاریخ رومی میلادی استعمال ایلدیکنه مبنی رومی ایسهده ایجاب ایتدیکه تاریخ افرنجی میلادی دخی یانلریه یازلمشدر.

سلستره محاصره‌سی وقایعنی کندی محاصره ژورنالنه کونی کونه یازمش [٤] بوبده اکسیك قالان‌وقایعی انکلیز محررلرندن «آ.وودس» اکمال وقریم سفری مقدماتی حقنده‌ده معلومات مهمه اعطا ایتمش [٥] ایسه‌ده مبحوث «بوتلر» دوستز بو محاصره‌ژورنالنده محاصره محاربه‌سنك قلعه‌جه اولان وقایع عمومیه وحربیه‌سندن برصورت عمومیه‌ده بحث ایدوب ذاتنه متعلق اجراآت وفعالیتلرینی زیاده‌جه‌موضوع بحث ایتمك جهتنه اهمیت ویرمشدر [٦] . سلستره مدافعه‌سنی اوزره «بر مدافعهٔ متعدیهٔ قهرمانانه» حالنه قویان ، بتون جهانك تقدیرات وحیرتلرینی جلب ایدن ، تورکلر ایچون الی‌الابد پك شانلی بولنان اوشیرانه سلستره خروج‌حرکتلرندن وقلعه‌یه روسلرطرفندن بالدفعات وقوعه کلن شدتلی هجوم وباصقینلردن [٧] کافی درجه‌ده وضوح وتفصیلات ایله بحث ایدلمك وهله روسلرك محاصره حرکات وفعالیتلرندن و سر طاقلری نامدار روس جنرالری و امرای

(٣) اوتاریخده روس‌اردوسنده ارکان عسکریه یعنی جنرالار ایچون درت رتبه موجود ایدی : برنجیسی « جنرال فلدمارشال » رتبه‌سیدرکه بزده مشیر رتبه‌سنه معادلدر. ایکنجیسی « جنرال آدجووان » یعنی برنجی فریق رتبه‌سی ، اوچنجیسی « جنرال لیوتنان » یعنی فریق رتبه‌سی، دردنجیسی « جنرال ماژور» یعنی میرلوا رتبه‌سی‌در .

(٤) بالاده صحیفه (١١٢ : ١٨٤) مراجعت.

(٥) بالاده صحیفه (٩٧ : ١١١ - ١٨٥ : ١٩١) . مراجعت بیوریله .

(٦) بالاده صحیفه (١٢٢، ١٣٨ - ١٤١: ١٤٥ - ١٦٢:١٦٧)به مراجعت بیوریله .

(٧) بالاده صحیفه (١٨٢ : ١٨٣) مراجعت.

مشهوره سندن عبارت بولنمق اوزره ـ ویردکلری عظیم تلفات ومجروحلردن، روسلرجه محاصره محاربه‌سنك طرز اداره‌سندن‌ده کافی درجه وضوح ایله بحث ایدلمك لازم ومقتضی ایدی. الحاصل مومی‌الیه کرك انلردن وکرك محاصره‌نك فك ورفعندن ـ اخذمعلومات ایده‌مامسی ویاأفولی سبیله ـ لزوم‌وایجابی درجه‌سنده بحث ایتمامش ویابحثه امکان بوله‌مامش وهرحالده سالف‌العرض مستر «آ.وودس» ك انك حقنده‌کی مدایحی[١]ده شایان دقت وافراطکارانه بولنمشدر .

« کوستاو مارشال » ك اثر مشهورندن مقتبس واولجه اعطاقلنان معلوماتده دخی [٢] قریم‌سفری مقدماتنه وسفرك سلسترہ محاصره‌سنه تعلق ایدن خصوصاتنه دائر معلومات مهمه اعطا وسلسترہ محاصره‌سی وقایعی پك نافع واستفاده‌لی بر صورتده تلخیص ایدلمکله برابر سالف العرض خروج حرکتلری، روس هجوملری ووقایع وحرکات عسکریه وحربیه‌سی حقنده تفصیلات کافیه اعطا قلنامش بولندیغندن بو بابده اکسیك قالان معلومات وخصوصاتی بالوجوه اکمال ایدن ونهایتنده روس عساکرینك احوال وتشکیلات وقوتلرینه متعلق بش قطعه جدولی [٣] احتوا ایدن سالف‌العرض « قووالەوسکی » نام روس

---

(١) بالاده صحیفه (١٨٥ : ١٨٨ ـ ١٩٢ : ١٩٦) مراجعت.

(٢) بالاده صحیفه (١٩٢ ومابعدینه) مراجعت .

(٣) اشبو بش قطعه جدول: سفر باشلادیغی صره‌ده ، بعده مملکتین [رومانیا] ده وطونه اوزرنده ، صوکره سلسترہ قلعه‌سی پیشکاهنده ، سلسترہ محاصره‌سنك فك ورفعندن صوکره روس عساکرینك احوال ووضعیتلرینی (وضع الجیشلرینی) ونهایت « فراتەشتی -Fratechti» ده تجمع سوق الجیشیسنی

محرر عسكريسى كتابنك سلستره محاصره‌سندن باحث قسمنى ـ مواد اساسيه‌سى خلاصه‌لرينك اخذى وايجابنه كوره بعض حاشيه‌لرعلاوه‌سى صورتيله ـ ترجمه وتحرير ايده‌رك اشبو اثرمزك بشنجى قسمنى تشكيل ايتمك اوزره آتيده اعطا ايلدك . بونلر نهايتنده بربحث مخصوصه‌ده طونه سفرى ومبحوث سلستره محاصره‌سى حقنده عمومى ومقايسه‌يوللو بعض معلوت متممه اعطا وخصوصى مطالعات و معلومات بسط وبيان ايديله‌جك والحاصل نهايت كتابه وقايعى تنوير ايدن بعض «ذيللر» وبرده ـ باشلوجه وقايعى تاريخ صره‌سيله بيانه وعثمانلى، فرانسزوانكليزوروس منابعندن آثار مختلفه‌نك اعطـا ايتدكلرى اكثريا يكديكرينه اويمان روايانى وقوعه كلدكلرى هجرى، افرنجى، رومى تاريخلرى دلالتى ايله يكديكريله بالمقايسه حقيقتى ميدانه چيقارمغه خادم ـ مفتاح صورتنده برده « وقايع اساسيه ومقايسهٔ وقايع جدولى» علاوه قلنه‌رق بواثرمزه نهايت ويريله‌جكدر.

روس محررى « قووالەوسكى » ديبوركه :

١٨٥٤ سنه‌سى نيسان ماهى نهايتنده باشلوجه روس قوتلرى نظام آتى اوزره ترتيب ايدلمشلردى :

جنرال آدجودان [برنجى فريق] « لوده‌رس ـ Luders » كه

ارائه ايتمكده [يعنى روسلرك سفر مبحونده روماتيا وطونه بوينده جمع وتحشيد ايتمش بواندقلرى روس قطعات وقوتلرى وبونلرك مواقعه تقسيمى وحركات مخصوصه‌لرى وتشكيلات وقوتلرى حقنده معلومات مهمه وتفصيلاتى وبويولده معلومات عديديه‌يى احتوا ايلمكده] در.

تحت قوماندہ وادارہ‌سنده و٢٤ طابور پیاده ، ١٦ سواری بلوکی ، ١٢ قزاق سواری بلوکی [سوتنیا] ایله ٩٢ قطعه طوپدن مرکب بولنان روس عساکری [قولی] ـ پیشداری « راسسووا » ده وجناح مفرزه‌لری « ده‌وی_Devi » و « ماڵچه‌وا_Maltcheva » قریه‌لرنده [١] بولنمق اوزره ـ « چرناووده »ده بولنه‌یوردی .

قزاق کشف وتجسس قوللری وکوچك غروپلر واسطه‌سیله یاپیلان استکشافات « آلقمه‌جه ـ Alekhmetché » یه وحتی دها اوزاغه دکین ایلری سورلمشلر وبونلر کندی اوکلرندن تورکلرك ایلرووه‌کی ایلری قره‌غول وپوسته‌لرینی طرد ودفع ایتمشلردی .

« قالاراش » ده ترتیب وتأسیس ایدیلن روس قولی: ٢١ طابور پیاده ، ١٤ سواری بلوکی ، اوچ قزاق سواری بلوکی [سوتنیا] ایله ٨٨ قطعه طوپدن ترکب ایده‌یوردی .

« حیرسووا » ده طونه کچیدینك مدافعه‌سیچون : ٣ طابور پیاده ، ٢ سواری بلوکی ، ٣ قزاق سواری بلوکی ، ٨ قطعه طوپ بولنه‌یوردی .

طونه آیاغی اوزرنده یعنی طونهٔ سفلاده : ٢٨ طابور پیاده ، ١٦ سواری بلوکی ، ٩ قزاق سواری بلوکی ، ٦٨ قطعه طوپ موجود ایدی .

جنرال‌لیوتنان « پولوف ـ Poloff » مفرزه‌سی: «اولته‌جه»ده[٢]

(١) دوبریجه قطعه‌سنده‌در.

(٢) « طوتره‌قان » ك قارشوسنده‌در .

بولنه‌یور و ٨ طابور پیاده ، ٨ سواری بلوکی ایله ١٨ قطعه طوپی احتوا ایده‌یوردی .

جنرال لیوتونان « سـووامونوف ـ Sôimonoff مفرزه‌سی « یرکوکی ـ Giurgevo »[١] ده بولنوب ٨طابور پیاده، ٨ سواری بلوکی، ٦ قزاق سواری بلوکی‌ایله٣٢ قطعه طوپدن ترکب ایده‌یوردی.

جـنرال ماژور « باوم غارتن ـ Baumgarten » مفرزه‌سی « تورنو ـ Torno » ده [٢] ده بولنوب ٤ طابورپیاده، ٨ سواری بلوکی ، ٢ قزاق سواری بلوکی ایله ١٤ قطعه طوپه مالك ایدی .

« افلاق صغیر » قولنه قومانده ایدن جنرال‌لیوتونان«لیپراندی ـ Liprandi » طونه شعباتندن «اولتا ـ Olta» نهرینك صول ساحلنه کچدی . بوقول‌ده ١٦ طابور پیاده ، ١٦ سواری بلوکی ، ١٠قزاق سواری بلوکی ایله ٥٦ قطعه طوپدن متركب ایدی .

الحاصل « بکرش » ده وبونك حوالیسنده ٩ طابور پیاده ، ٨ سـواری بلوکی ، ٦ قزاق سـواری بلوکی و ٢٤ قطعه طوپ بولنه‌یوردی .

« وارشووا » پرنسی ، « ڤریوان » قوتی جنرال فلد مارشال « پاسکویچ ـ Paskevitch» ك تحت قومانده‌سنده بولنان مسبوق الذکر

---

(١) روسجه‌دن قارشوسنده‌در .

(٢) تیکبولینك قارشوسنده‌در. «تورنوماغورله-Torno-magurele» دخی دینور .

قوتلرك جمله‌سی کیدوب « سلستره » قلعه‌سنی محاصره ایتمك ایچون حاضرلقلرینی یاپیورلردی [١] .

عساکر مذکوره‌نك حرکات و افعالندن بحث ایتمزدن اقدم دشمنك [تورکلرك] ترتیبات و قوتلری حقنده بر قاچ سوز سویلیه‌جکز :

افلاق صغیره‌کی قولمز . [روس قولنه] مقابل بولنان تورك عساکری ـ (١٥,٠٠٠) کشیدن عبارت بولندقلری حالده ـ « قلفات » دن جیقدیلر [٢] و « رادووا ـ Radova ایله بو شهرك حوالیسنده قوتلی سواری ایلری قره‌غوللر بولندیرمق اوزره « بهلشتی ـ Bailechti » قریه‌سی قربنده اردو قوردیلر.

تورکلر « افلاق‌صغیر » قطعه‌سنی ترك‌ایتدکجه کندی مملکتلری داخلنه طوغری کیرو چکیله‌یورلردی . « ویدین » و « قلفات » ده ترتیب ایدلمش تورك عساکرینك بر قسمی طونهٔ سفلایه طوغری ایندی .

« طونهٔ‌سفلا » تورك عساکری : تقویه‌ایدلمش بولندقلری حالده « پازارجق » ده تجمع ایتدیلر ؛ عساکر مذکوره « کیری‌ـ

(١) بعض فرانسز محررین عسکریه‌سی دیرلرکه : روسلر « سلستره » ده برلشه‌رك متفقین عساکری طرفندن حمایه ایدلمش تورك اردوسنی هیچ شبهه‌سز طونه‌یه طوغری چکمکی فکر وتأمل ایده‌یورلردی، لکن « عمرپاشا » شمنیده‌کی کندی مستحکم اردوکاهندن تباعد ایتمامکی ترجیح ایتدی ؛ روسلر عمر پاشایه « چرناووده » یه طوغری یورمك‌فکر وتصورنده بولندقلرینی کوستریورلردی.

(٢) « ویدین » قلعه‌سنك قارشوسنده‌در.

Kiri» پاشانك [١] تحت قوماندەسنده و (١٠,٠٠٠) باشی بوزوق عساکرندن وبوندن باشقه ١٥ قطعه طوپه مالك بر عسا کر نظامیه مفرزەسندن عبارت ایدی .

« شمنی » قلعەسنی : ٣٠,٠٠٠ منتظم پیاده عسکری [نظامیه پیادەسی] ، ٧,٠٠٠ منتظم سواری [نظامیه سواریسی] ایله ١٢,٠٠٠ کوکلی باشی بوزوق عساکری اشغال ایدەیوردی .

« پرەوادی »، « یکی یازار » شهرلرینك بهرنده ١٠,٠٠٠ کیشی واردی .

« سلستره » قلعەسی ایله حوالیسنده کی تورك عساکری ١٠,٠٠٠ کشیسی پیاده بولنمق اوزره ٢٠,٠٠٠ نی تجاوز ایتمیوردی . قلعه استحکاماتنده بتون قیش چالیشلمش واشتحکامات مذکوره محاصرەیه بدأ صرەلرنده حسن حالده بولنەیور ایدی . [٢]

---

(١) « فکری » ویا « کریم » پاشادن محرف بولنمق کرکدر .

(٢) برفرانسز مؤلفی دیبورکه :

« عمر پاشا » وارنەدن متفقین اردولری باش قوماندانلرینه : تحت سلاحده ١٠٤,٠٠٠ کشیبه مالك بولندیغی و فقط بونك ١٨,٠٠٠ نی «سلستره» ده، ٤٥,٠٠٠ نی «شمنی» ده، ٢٠,٠٠٠ نی «قلفات» و«ویدین»ده، ٦,٠٠٠ نی « وارنه »ده ومتباقیسی مختلف مواقع صغیرەده ایدوکنی یازیوردی. («مارەشال سنت آرنو» نك راپوری). اونوتمامق. تأمل ایدلمك لازمدرکه متفقین باش قومانداناری کندی امدادینه کلمکه اقناع ایتمکه بتون وسائط ایله چالشمقده بولنان « عمر پاشا » کندی عساکرینك عددینی حقیقتده کندندن دها ضعیف کوسترمکده حقلی ایدی. عمر پاشانك اردوکاهنه کوندرلمش فرانسز اوکان حربیه ضابطلری کیفیتی دها آز تماشاکارانه بر حالده ارائه ایدەیورلر. بوندن ماعدا

٢٩ نيسان رومی [١١ مايس افرنجی] ١٨٥٤ ده : طونه‌صول ساحلی بطريه‌لرينك بعضيلرندن ، عساكرمز [روس عساكری] طرفندن اشغال ايدلمش اطه‌لردن ، « سلخخانه _Salhan » اطه‌سنك اوجنه طوغری ايلروله‌مش ٣ قطعه روس قانونيه‌رندن [طوپ چكرندن] سلستره سورلری آلتنده وبالذات شهر اوزرنده تأسيس ايدلمش تورك اردوكاهی اوزرينه آتش آچلدی . دشمن [تورکلر] قلعه كوكده‌سنده [محيط اصليده] وقلعه خارجنده‌كی بالجمله بطريه‌لردن غايت مؤثر ودواملی بر آتش ايله جواب ويردی ايسه‌ده لكن چوق زمان كچمه‌دن اختيار سكوته اجبار ايدلديكندن نهرك ساحلی قربنده‌كی كندی اردوكاهنی ترك وتپه‌لره تقرب ايلدی .

بو زمان اثناسنده جنرال فلدماره‌شالك أمرلری موجبنجه سلستره اوزرينه يوريمش بولنان آدجودان جنرال [برنجی فريق] « لوده‌رس _ Lüders »ك تحت قوماندەسنده‌كی روس عساكری شهرك قربنده‌كی تپه‌لره طوغری كيتدی . روسلرك ١٤ قدر مقتول ومجروح ويرمك اوزره اجرا ايتدكلری برسواری چرخه‌جی جنكندن صوكره جنرال « لوده‌رس » مذكور تپه‌لری اشغال ايلدی .

مومی‌اليهم عمر باشـانك كندی عسـاكرينك عددينی بيلمديكنی ، معين برپلانه مالك بولنمديغنی ، كندی مستحكم اردوكاهندن چيقمامغی تصميم ايتمش ايدوكنی اعتراف وتصديق ايدمبورلر. فرانسز مورخلريله اكثر احوالده مباينت افكارده بولنان مورخ شهير « روستو- Rüstowe » دخی تورك باش قوماندانی حقنده مدح وستايشده بولنمقدن اوزاقدر [بالاده صحيفه (٢٠٢ : ٢١٢) ده‌كی مطالعات و تنقيداتمزه مراجعت بيورىله] .

٤ مايس رومی [١٦ مايس افرنجی] ١٨٥٤ تاريخنده جنرال « لودەرس » ك همان ٣٥ طابور پياده ، ١٦ سواری بلوكی ، ١٠٤ قطعه طوپ ، ٢ قزاق آلايی قوتنده بولنان بتون قولی « اطه كوی » قريەسنك يايلاسی اوزرنده يرلشـدی . ـ عين كونده قريەنك آقتی طرفنده وايكی وەرست [تقريباً ٢ كيلومتره] برمسافەده طونه قولی اوزرينه بر كوپری قورمغه باشلانلدی وبو كوپری ايرتسی كونی اقشام اوستی اكمال ايدلدی .

مجوت كوپرينك اكمالی عقبنده جنرال فلدمارەشال ايكی طونه ساحلنك اتصالاتی ايچون « سلسترە » قرينده ايكی كوپری يەمالكيتك [يعنی برايكنجی كوپرينك] الزميتی كشف وادراك ايلش بولندیغندن « حيرشووا ـ Hirschova » كوپريسنك كتيريلەرك بوراده تكرار قورولمسنی امر وكوپری محلنی قريەنك [« اطه كوی » قريەسنك] ٧ وەرست [تقريباً ٧ كيلومتره] روزكار طرفنده بولنمق اوزره تعيين ايدلدی . سلسترە جهتندن كوپری يی ستر ايدن تپەلر تحكيم ايدلديلر .

٦ مايس رومی [١٨ مايس افرنجی] ١٨٥٤ كونی اوزرنده محاصره عمليانه باشلانمق تصور ايديلن اراضی يی معاينه ايچون جنرال فلدمارشالك حضورنده براستكشافات اجرا قلندی ؛ روسلرجه باعث اسف برصورتده سلسترە آبلوقه سنی صورت مكملەده يعنی بالتمام تشكيل وتأسيسك غير ممكن ايدوكنه قناعت حاصل ايتمكه مجبوريت حصوله كلدی وچونكه اشبو آبلوقه عمليەسی قوتلرمزك [روس قوتلرينك] ١٥ وەرستلك

(۱۵ کیلومتره‌لك) بر امتداد اوزرنده یاپلسنی استلزام ایده‌یور ایدی‌که بوده کثرتلی بر دشمن اردوسی جوارنده تهلکه‌لی بر ترتیب ایدی . بو اثناده ایسه سلستره پیشکاهنده تورکلره قارشو آنجق : ۵۶ طابور پیاده ، ۳۰ سواری بلوکی، ۱۵ قزاق سواری بلوکی ایله ۱۸۰ قطعه افواه ناریه‌دن عبارت بر قوته مالك ایدك .

اسیرلرله جاسوسلرك بیاناتنه کوره تورکلر « شمنی » یه طوغری تجمع ایده‌یورلردی . بوتاریخده شهرمذکورده و سلستره طریق اوزرنده‌کی تورك اردوکاهنده ۸۰۰۰۰ تورك عسکری بولنه‌یوردی . دشمنك [تورکلرك] شمنی جهتندن قلعه‌یه ارزاق ومهمات تدارك‌وادخال ایلسنی غیرممکن قیلمق وکوندریله‌جك امدادلرك قلعهٔ مذکوره‌یه تیرمسنی منع ایلك ایچون «قالیپتری- Kalipetri » و«وایده‌میرون- Vaïdemiron » و«بابوق- Babouk» قریه‌لرینه[*] قوتلی ایلری قره‌غوللر افراز ایدلدی ؛ لکن بووجه ایله تصمیم قلنان مقصده بالتمام وصول میسر اولمدی .

سلستره محاصره‌سنك تفرعاتی مطالعه‌ایده‌رك حرکت‌عسکریه‌نك کسب موفقیت ایلسنه آزچوق ایقاع موانع و مشکلات ایدن احوال آتیه‌یی انظار دقتدن قاچیرمامعه مجبور ایدك : روس عساکرینك اس‌الحرکه‌سی طونه‌نك صول ساحلنده ایدی . عساکر مذکوره «برج- Berteh» نهری، مختلف صوبحرلری وبیولشهرك[یعنی طونه‌نك] ایکی قولی ایله تفریق ایدلمشلر ایدی؛ بوصورتله محاصره‌قولنك- ارزاق

[*] بوقریه‌لر قلعه‌دن آز برمسافه‌ده کائندرلر ،

ومهماتك بولنديغى ـ « قالاراش » قصبه‌سى ايله اولان اتصال ومواصله‌سى بش عدد كوپرى واسطه‌سيله وقوعه كليوردى . [٣ و ٥ نومرولو خريطه‌لره مراجعت] . اشبو كوپريلرك بيوك نقليات حركتلرى سببيله هر كون تعميرلرى لازم كله‌يوردى . كوپرى قورمق ايچون غيرقابل ترك واجتناب محللرده‌كى صو قيبلرينك صودن خارج قسملرينك ديك وضرب بولغمسى سببيله بوقيبلرده‌كى كوپرى باشلرنده ـ نفاوت تسويه طولاييسيله ـ صعود ونزل پك ضيقنديلى وراحتسز ايدى . شونى‌ده علاوه ايده‌لم كه اوزرنده بزم محاصره قولمزك تأسيس وترتيب ايدلمش بولنديغى يوكسك يايلاايله بونك بتون حواليسى عميق عميق دره‌لر ايله مقطوع ايدى وبتون بو منطقه عموماً بزم حركت عسكريه‌مزه غير مساعد ترتيبات وتشكلاتى احتوا ايده‌يوردى .

جنرال فلدمارشال طرفندن بالذات پيلان استكشافات متفرعه‌دن صوكره حفر خندكلرينك [متريسلرك] حفريات وعملياتنه وسلسترە قلعه‌سنك قسم شرقيسى ايلرولرنده‌كى تورك استحكامات مغرزه‌سى پيشكاهنده بولنمق اوزره طونه صاغ ساحلى اوزرنده‌كى روس بطريه‌لرينك انشاآتنه باشلاندى. [١] شونيده اشعار واشارت ايتمك غيرممكندركه مارەشال محاصره عملياتنه كندى آرزو واختيارى خلافنده باشلايوردى وچونكه روسلرك آوستريا ايله كركين مناسباتى بو صره‌لرده مارەشالى جداً مضطرب وبيحضور ايده‌يور ايدى .

ايلك حفر خندكلرى [ايلك متريسلر] ـ « عرب طابيه‌سى » ايله

(١) يعنى « هجوم جبهه‌سى » نى تشكيل ايلك اوزره قامه‌نك جهت شرقيسى انتخاب ايداشيدى .

(١)

روسيه چارى بيوك پترو (دلى پتر).
Pierre le grand.

(٢)

روسيه چارى برنجى الكساندر.
Alexandre I.

(٣)

روسيه چارى برنجى نيقولا.
Nicolas I.

(٤)

روسيه چارى ايكنجى آلكساندر.
Alexandre II.

(٥)

آميرال منچيقوف.
Amiral Mentchikof.

(٦)

پرنس غورچاقوف.
Prinnce Gorttchakof.

(۱) — روسیه چاری بیوك دنیلان « برنجی پترو - Pierrl, le grand » ۱۶۸۲ دن ۱۷۲۵ سنه‌قدریعنی ٤۳ سنه اجرای حکومت ایتمش و موسقوا ده طوغوب «سن‌پترسبورغ» ده (۵۳) یاشنده ارتحال ایلشدر (۱۶۸۲-۱۷۲۵).

« آلکسی میخالوویچ » ك اوچنجی اوغلی در . مؤخراً آوروپایی دوچار حیرت ایدن - اکثریا درجهٔ بهیمیته واصل - برشدت، تیوردن برعزم ایله متصف بولندیغندن « استرلیچ - Strelitz » دنیلن روس عساکرینك شدتی قیرمش وکندی ملتنی باربارلقدن تخلیص ایله آوروپا اصول وعادات معاشرتی ، ترقیات وصنایعی مملکتنه صوقق ایسته‌یوب بویولده فداکارانه چالیشه‌رق موفقیته اقتران ایلمشدر ؛ وچونکه آوروپانك ایکی‌بیوك قوتنك صنعت ، علم ومعرفت ایدوکنی اکلامشدی . مشارالیه اوروپاده سیاحت ایتمش ، بردونما انشاسنی اوکرنمك ایچون عادی برصرانفوزکی فلنك ده‌چالیشمش . کوزل براداره تأسیس، رسمی براصالت وضع ایلمش ، کندوسنی روس کلیساسنك الکبیوك رئیس روحانیسی کی طانتمش وچوق‌زمان کچمه‌دن براردویه کست‌مالکیت ایتمشدرکه بواردو « ناروا - Narva » ده ایلك برهزیمتدن صوکره ۱۷۰۹ ده « پولتاوا » ده اسوچ قرالی اون ایکنجی شارلك منتظم و انضباطلی عساکرینی مغلوب وپریشان ایلمسنه کفایت ایلمشدر . « نیستاد - Nystad » معاهده‌سیله ایوونی، استونی، أنغری ایالتلریله فنلاندك برقسمنی ضبط ایتمشدر . ۱۷۱۷ ده آوروپایه برایکنجی سیاحت یاپمش ، پارسده « ریشلیو » نك هیکلی اوکنده « شخص آخری اداره ایتمکی اوکرنمك ایچون سنك کی برآدمه ملکمك نصفنی ویررم ! » دیو باغرمشدر . عودتنده کندی اصلاحات وتشکیلاتنه مخالف بولنان اوغلنی اعدام ایتدیرمش وکرك افراط شدت وسوء استعمالاتنك وکرك فرط مساعیسنك تأثیراتیله انشا ایتمش بولندیغی « پترسبورغ » شهرنده ارتحال ایتمش وحرمی برنجی «قاتەرینه - Cntherine» آنی استخلاف ایلمشدر . اوده قاتەرینه » که بالطه‌جی محمد پاشانك پروت سفرنده‌کی « فالجی » وقعه‌سنده تدابیر حسنه‌سیله کندوسنی وروسیه‌یی محقق برفلاکتدن قورتارمشیدی . استبداد وبیرتجیلغی ، مظالمی آشیری درجه‌ده ایدی . فقط برچوق ایولکلری بونلری اهمیتسز براقمشدر . تورك

دولتنك امحاسی استانبولك ضبطی حقنده‌کی وصیت نامه‌سنك ساخته ایدوکی بر چوق آثار مقبوله‌ده محرردر .

(۲) — روسیه چاری «برنجی آلکساندر - Alexandre I» ۱۷۷۷ ده « پتروغراد» شهرنده طوغمش، پدری برنجی « پول» ك عاقبت فجیعه‌سندن صوکره ۱۸۰۱ سنه‌سنده روسیه ایمپراطوری تعیین ایدلمش، ۱۸۲۵ ده « تاغازوق » ده ارتحال ایلمشدر. بوچار برنجی ناپلیونه قارشو محاربه ومجادله‌یه دوام ایتمشدر. ناپولیون برنجی آلکساندرك اردولرینی «آوسترایچ» « ئه‌یلاو » ، « فریه‌دلاند» ده پریشان واسیر ایتمش، « تیلسیت » معاهده‌سیله هرایکی مخاصم بارشمش ایسه‌ده ۱۸۱۲ ده تکرار ناپلیون علیهنه قیام ونابلیون ایچون پك الیم و مشئوم بولنان ۱۸۱۲ روسیه سفرندن صکره چاربتون و آوروپایی ناپولیون علیهنده نمایشکارانه تحت سلاحه دعوت ایتمش‌در. اولا ۱۸۱٤ وبعده ۱۸۱۵ ده کندی اردوسی ومتفقلریله برابر فرانسه‌یی استیلا ایتمش، فرانسه تختی اوزرینه بوربونلرك یکیدن کچمه‌سنك باشلوجه برمسببی تشکیل ایلمشدر. تورکلره قارشو دخی جانیانه سفرلر آچان بوتورك وفرانسزدشمنی، چارك بعضیلری عادی ایستعدن (حمای سرزغیه‌دن) وبعضیلریده اولدقجه اسرار انکیز احوال داخلنده اکمال حیات ایلدیکنی روایت ایدرلر . کندی برادری «برنجی نیقولا » آنی استخلاف ایتمش ، قریم سفری ومقدماتی بونك زمانده وقوعه کلمشدر .

(۳) — روسیه‌چاری برنجی «نیقولا - Nicolas I» برنجی پولك مخدومی بولنوب ۱۷۹٦ ده پترسبورغده تولد ایتمش، ۱۸۲۵ دن ۱۸۵۵ سنه‌سنه قدر برنجی آلکساندری استخلافاً (۳۰) سنه اجرای حکومت ایلمشدر. ۱۸۲٦ ده ایران حکومتندن « ئه‌ریوان » وحوالیسنی فتح ایتمش ومومه اختلالی هنکامند. فرانسه وانکلتره‌ایله برابر یونانلیلر لهنده حرکت ایتمش(۱۸۲۷ - ۱۸۲۹)و وادرنه معاهده‌سیله نهایت بولان اشبو (۱۲٤٤ - ٤٥) سفرنده غلبه ایده‌رك برخیلی یرلرضبط ایتمش ایسه‌ده (۱۸۵۳ - ٥٦) قریم واکا تقدم ایدن طونه سفرلرنده فرانسزلرله انکلیزلر وایتالیانلرك تورکلرله متفقاً سفره اشتراکلرندن طولایی هیچ برشی یاپه‌مامشدی . ۱۸٤۸ ده مجاراختلالنی تسکین ایچون آوسترپا حکومتنه یاردم ایتمش وقریم سفری نهایتلرینه طوغری ارتحال ایلمکله « ایکنجی الکساندر » یرینه چارلق مقامنه اوطورمشدر .

(٤) — روسیه چاری «ایکنجی آلکساندر» — Alexandre II «برنجی نیقولانك اوغلی وخلفی در. «موسقوه» شهرنده طوغمش، «پترسبورغ» ده (٦٣) یاشنده ارتحال ایلشدر (١٨١٨ - ١٨٨١). قریم سفری نهایتنده ١٨٥٥ ده تخته چیقمش، قریم سفرینه نهایت ویرن «پارس معاهده‌سی» نی امضالامش، ١٨٦٣ ده ایمستان قیامنی برصورت شدیده‌ده تسکین ایتمش، ١٨٦٣ ده روسیه‌ده اسارتی الغا ایلش و ١٨٧٥ ده بسمارقك فرانسه ایله تکرار مجادله‌یه باشلامسنی منع ایچون آلمانیا ایمپراطوری «برنجی گیوم» نزدنده توسطده بولنمش، تورکلر علیهنه ١٨٧٧ - ٧٨ سفرینی آچوب بالتمام غلبه ایتمش ایسه‌ده ١٨٧٨ ده برلین معاهده‌سنی امضالغه مجبور قالمش ونهایت «نیهلیست» لرك «پترسبورغده» ارابه‌سنه آتدقلری بومبالرله اوریله‌رق اکمال حیات ایلشدر.

(٥) — «آلکساندر مرزه‌ویچ منچیقوف - Alexandre-Sergevitch Mintchikof» آمیرال وروس رجال دولتندن بولنوب «سن‌پترسبورغ» ده تولد وارتحال ایلشدر (١٧٨٧ - ١٨٦٩). مدت عمری ٨٢ سنه‌در. قریم سفری بدایتنده سفارت فوق‌العاده ایله چارطرفندن استانبوله کوندریلوب عنف وشدت ایله معاملاتنه بناءً هیچ برشی یاپامیه‌رق مستقلاً درسعادتدن انفکاك ایتمش وقریم سفرنده و «المالو - Almal» میدان محاربه‌سنده قوماندا ایتدیکی روس اردوسی فرانسز ومتفقلری اردوسی طرفندن مغلوب وپریشان ایدلشدر. [مشهور سیواستپول ملی‌شرفیمزده اسمی گچر].

(٦) — «پرنس آلکساندر غورچاقوف - Princc Alexandre Gortchakof» روس رجال‌دولت ودیپلوماتلرندن بولنوب (بادەن) ده ٨٥ یاشنده بولندیغی حالده مرتحلدر (١٧٩٨ - ١٨٨٣). قریم سفرندن صوکره کندی مملکتنك کسب قوت ایتمسنه، تعالی ایلمسنه ریاست ایتمش، سلستره محاصره‌سی صره‌لرنده روس اردوسنه قوماندا ایلش و ١٨٧٠ - ٧٢ سفرندن صوکره وباخصوص ١٨٧٥ بحران عظیمی اثناسنده کندینی فرانسه‌یه محب ودوست کوسترمش و١٨٧٧ - ٧٨ سفری نهایتنده جبراً تورکلره امضا ایتدیرلمش بولنان ایاستافانوس معاهده‌سنی تعدیل ایچین انکلتره‌نك سعی واجباریله عقد ایدیلن وبسمارقك تحت ریاستنده بولنان برلین قونفره‌سنده روس باش مرخصی صفتیله حاضر بولنمشدر.

— «پیلانلی طابیه»دن[١] ٣٨٠ : ٤٠٠ ساژەن[تقریباً ٨٥٠ متره] مقداری [٢] برمسافەده بولنمق اوزره ـ ٨ مایس رومی [٢٠ مایس افرنجی] کونده کشاد ایدلدیلر . سالف‌العرض ایکی تورك طابیه‌سی محرا استحکاماتی پروفیلنده و غیرمنتظم عملیات ترابیه ایله یکدیکرینه مربوط ایدیلر . کیرو طرفده قلعه عساکر محافظه‌سنك بربیوك قسمی اراضینك عوارض واعوجاجات طبیعیه‌سی ایله هاجمینك انظارندن ، آتشلرندن مستور ومحفوظ بولنه‌یوردی .

سلستره قلعه‌سنك عساکر محافظه‌سی — محاصره امتدادنجه مقتول ومجروح تلفات وضایعات واقعه‌سی وقلعه داخلنه کیرمکه موفق بولنان امدادلرداخل حساب ایدلدیکی حالده — ١٤,٠٠٠ ایله ١٨,٠٠٠ کشی آره‌سنده تبدل وتحول ایتمشدر .

قلعه قوماندانی « موسی پاشا » فعال وشدید ، بهادر و شجیع برآدم بولنمغله مشهور ونامدار ایدی [٣]. مشارالیهك نزدنده متعدد آوروپالی ضابطلر وبولنردن ماعدا تورك خدمت عسکریه‌سنده میرآلای رتبه‌سنی حائز و هرکسجه معلوم « غراخ ـ grach » نامنده‌کی پروسیاضابطی[٤] ایله انکلیز یوزباشیسی «سیمون ـ Simmons » [٥]

[١] « پیلانلی طابیه » : آوروپالولرجه « Plané - Tabia » یاخود « Jlane - Tabia » نامیله بنام وکتب تاریخیه‌ده بو وجهله محرردر .

[٢] روس مقیاساتندن (١) وەرست = ٥٠٠ ساژەن = ١٠٦٦,٧٨ متره‌در[شوحالده [(١) وەرست تقریباً برکیلومتره‌یه معادل‌فرض‌وقبول ایدیله‌بیلور].

(٣) بالاده صحیفه (٩٨ ـ ١٥٢ : ١٥٥) مراجعت .

(٤) بالاده صحیفه (٩٩ : ١٠٠ ـ ١٣١ : ١٣٣) مراجعت.

(٥) سلستره‌ده بولنان انکلیز ملازمی (بوتلر) ك محاصره زورنالنه کوره

بولنه یوردی. سرعسکر « سلیم پاشا » عساکره قوماندهایده یوردی[١].
« سلستره قلعهسی » ١٢٤ قطعه افواه ناریه ایله مسلح و مجهز ایدی [٢].

عثمانلی اردوسی نزدنده انکلیز قومیسری بولنان انکلیز یوزباشیسی « سیمون » قلعهده انجق ٧ و ٨ حزیران افرنجیدهده کورونمشدر [بالاده صحیفه (١٧٤:١٧٦) مراجعت] . مومی الیهك مرحوم موسی پاشایه خلف صورتیله سلستره قوماندانی « محمد رفعت » پاشانك اوداسندن بولندیغی عائله واولادلری آرهسنده متواتر بولنمقله « بوتلر » ژورنالنده صراحت بولنمامقله برابر کندوسنك رفعت پاشا ایله سلستره یه ورودندن صوکره (صحیفه ١٧٤ مراجعت) بر مدت سلستره ده قالوب « بوتلر » کبی ایفای خدمت ایتمش بولنمی مستبعد اولمیوب تعقیب ایتدیکمز روس اثرینك بالاده کی افاده سی ده بونی مؤیددر .

(١) « بوتلر » ژورنالنده و آثار سائره ده سرعسکر سلیم پاشانك سلستره ده بولندیغنه دائر بر صراحت و وقتك حربیه ناظری دیمك بولنان سر عسکرك سلستره ده بولنسنه ده بر مناسبت اولمیوب مشارالیهك درسعادتده یاخود شمنی یه کلدیك اورادہ بالعموم عساکر عثمانیه یه اصولی دائر مسبنده قوماندہ ایتمی وارد خاطر و محتمل بولنمقله برابر اووقت عموم روم ایلندهکی عساکر شاهانهنك باش قوماندانی « عمر پاشا » بولنمسنه کوره مشارالیه سر عسکر سلیم پاشانك عساکره طوغریدن طوغری یه قوماندا سندن بحث ایدلمسی غیرموافق وروم ایلی وآناطولی ده کی عموم عساکر عثمانیهنك مرجع و آمرکلی بولنمسندن انبعاث ایلمش بولنسه کرکدر. موسی پاشانك خلفی سالف العرض فریق محمد رفعت پاشانك تعقیب ایتدیکمز روس اثرنده مذکور بولنمامسنه کوره روسلرجه مشارالیهك سرعسکر سلیم پاشا ظن ایدلمش بولنمسی قویاً محتملدر.

(٢) « سلستره » قلعهسنك طوپلری بروجه آتیدر :

قلعه کوکدهسی	(محیط اصلی)	٥٠	طوپ
قلعه کوکدهسنك اسکی استحکامات مفرزهسی	لیمان طابیهسی	٧	»
	کتخدا (کهیا) طابیهسی	٥	»
	چنکل طابیهسی	٨	»
	دکرمن طابیهسی	٦	»

سلستره قلعه‌سی یه روسلرله تورکلر آره‌سنده وقوعه کلن ۱۸۲۸ ـ ۲۹ [۱۲٤٤ ـ ٤٥ ه] سفرلرنده‌کنه نظراً مدافعه ایچون نسبةً خیلی دها ایو برحال وصورتده ترتیب وتنظیم ایدلمش ایدی ؛ مبحوث سفرلرهنکامنده روسلرطرفندن ضبط واشغال ایدیلن ووضعیت حاکمه‌لری طولایسیله مذکور قلعه‌نك اووقت سهولتله تسلیم ایدلمسنه سببیت ویرمش بولنان باشلوجه تپه‌لر شیمدی یعنی سفرحاضرده قوی و متین برصورتده تحکیم ایدلمشلر ایدی [۱] .

محاصره عملیاتی انسانجه اهمیتسز تلقی ایله ایلرولدیلر .

۲۵ مایس رومی (٦ حزیران افرنجی) ۱۸۵٤ تاریخنده عرب طابیه‌سنك شیمالی صحراسی اصول محاصره قواعدنجه تاجلاندی و ۱ مایس رومی (۱۳ مایس افرنجی) تاریخنده روس طرق تقربیه‌سی [صیچان یوللری] ییلانلی طابیه‌دن ۱۵ سازه‌ن (۳۲ متره) مسافه‌ده بولنه‌یور ایدی .

مجیدیه طابیه‌سی (اینجه قلعه)	۲٦	طوب
کوچك مصطفی طابیه‌سی	۷	»
اردو طابیه‌سی (اردو لونتی)	٦	»
عرب طابیه‌سی (عربلر طابیه‌سی)	٦	»
ییلانلی طابیه	۳	»
جمله	۱۲٤	

(۱) اشبو حرکات عسکریه ایچون میرالای «بارون دو مولتکه» [پروسیالی مشهور مارشال دو مولتکه] طرفندن ۱۸۵٤ سنه‌سنده نشر ایدلش بولنان: (روسلرك آوروپای عثمانیه‌کی سفرلری - Campagnes des Russes dans la Turquie d'Europe - Paris, Dumaine. 1854.) آدرسلی کتابه مراجعت بیوریله .

محاصره بطریه‌لرینك اسلحه‌سی قسم اعظمی اعتباریله صحرا طوپلرندن متشکل ایدی . محاصره طوپلری « سلخخانه » آطه‌سنك بطریه‌لریله طونه صول ساحلی بطریه‌لرینی تسلیح ایده‌یورلردی .

-لغم عملیاتلری پك الزم دكل ایدی و چونكه تورك استحكاملری طاشدن انشا ایدلمش استار دیوارلرینه مالك دكل ایدیلر ؛ مع‌مافیه كترتلی انفلاقلرله تورکلری بی‌حضور و مضطرب ایتمك ایچون لغم عملیاتلری‌ده یاپیله‌یوردی [١]. هرنقدر اجنبی محررلری وباخصوص غزته‌جیلر سلسترده تورك لغمجیلرینك ماضیده‌کی کبی پارلاق موفقیاتندن بحث ایتمشلر ایسه‌ده بز یالکز بردفعه تورکلرك بز مقابل لغم ترتیباتنه تصادف ایلدك [٢] .

تورکلر کندی طوپلرینك آتشیله بزی بحضور ایتمکه بیهوده‌یره چالیشوب طوردیلر ؛ بز حفر خندکی [متریس] کشادی کونی آنجق

---

(١) سیواستپول مدافع مشهوری «طوتلەبەن - Todleben» طرفندن ١٨٦٣ سنهٔ‌میلادیه‌سنده تحریر ونشر ایدلمش بولنان: (سیواستپول مدافعه‌سنك تعریفاتی - . Description de la défense de Sébastopol) نامنده‌کی کتابك برنجی جلدنده مقدمه‌نك ٢٩ زنجی صحیفه‌سیله مابعدی مطالعه‌یوریله.

(٢) موصی‌الیهم هیچ شبهه‌سز - مرمیاتدن کندیلرینی محفوظ طوتمق ایچون سکردم اوستنده و استحکاماتك جناحلری اوزرلرنده تورك عسکرلرینك کندولرینه قاوشمش بولندقلری - بر نوع حفره‌لرمن عبارت - محفوظ محلاردن بحث ایتمك ایسته‌مشلردر؛ حفریاتدن چیقه‌رق دشمن طرفنه آتلمش تراب بسبتون غیر منتظم سیرلر تشکیل ایده‌یوردی ؛ بونلرك کیروسنده افراد آتش ایده‌یورلردی . (دهلیزلی لغملرله حفره‌لرك بربرینه قاریشدیریله‌میه‌جغی میدانده‌در) .

(محرر عاجز حاشیه‌لری)

٨ كشى و ٨ مايس رومى (٢٠ مايس افرنجى) ده وقوعه‌كلن وقعهٔ حربيه‌ده يالكز ٢٤ مجروح ويردك .

بتون مهندس عملياتلرى جنرال « شيلده‌رس ـ Schilders» ك تحت اداره‌سنده ياپيله‌يوردى [١] . چوق زمان‌كچمه‌دن وقوعه كلن، خاطره‌سى أبدى و غيرقابل نمات بولنان « سيواستپول » مدافعهٔ مشهوره‌سنده تميز ونفرد ايدن كنج مهندسلرمز [اك مشهور روس مهندسلرى] بوراده او ماهر جنرالك أمرلرى آلتنده ـ ايلك تجارب مقتضيه‌يى اجرا و مكتسبات لازمه‌يى احراز ايلك اوزره ـ مسلكلرنده يتشه‌يورلردى ؛ اشبو ذوات دخى : او وقت قائممقام رتبه‌سنده بولنان «طوتله‌بن ـ Todleben» [٢]، مهلك بريارە آلمقدن طولايى سيواستپول مدافعلرى صره‌سندن مع‌التأسف بك چابوق چيقمش وفقط مسعودانه بر صورتده ايولشه‌رك حيات فعالانه‌يه يكيدن‌عودت‌ايتمش بولنان‌يوزباشى «وولقموت ـ Volkmuth»، يوزباشى «دابرو ووسكى ـ Dabrovoski»، يوزباشى « تيده‌بهل ـ Tidebel» ايله برچوقلرى محاربه‌ده قهرمانانه فداى جان ايتمش سائر روس مهندس ضابطلريدر [٣] .

---

(١) بعض‌فرانسز محررين عسكريه‌سى ديبوركه: اشبو جنرال «شيلده‌رس» ايله ١٨٢٩ سفرنده سلستره‌نك محاصره عملياتى اداره‌ايتديكى «مولتكه» طرفندن بيان و حكايه ايديلن ذات احتمالكه عين شخصدر .

(٢) اك مشهور روس مهندس عسكريسى جنرال « طوتله‌بن » در .

(٣) بعض فرانسز محررين عسكريه‌سى أثرلرنده ديرلركه : ١٨٥٤ سلستره محاصره‌سنك تدقيق و مطالعه‌سى: « سلستره » مدافعه ومقاومتنك «سيواستپول»

حفر خندقلرنده [متريسلرده] كى عساكر سكزنجى روس فرقه‌سنك دكرلى قوماندانى جنرال ليوتونان [فريق] « سلوان ـ Selvan » ك تحت قوماندەسنده ايدى ؛ جنرال ماژور [ميرلوا] « وەزەليچكى ـ Veselitski »، جنرال ماژور پرنس «أوروسوف ـ Ourousof » ايله ميرآلاى قونت « اوپپەرمان ـ Opperman » معاون صفتيله سالف‌الذكر جنرال « سلوان » ك معيتنده بولنه‌يوردى. ايمپراطوركاردويه‌اهدا ايتديكى ياورلرندن برى ايله جنرال فلدمارەشالك ياورلرى هركيجه حفر خندقلرى [متريسلر] خدمتنه اشتراك ايده‌يورلردى .

مدافعه و مقاومتى اوزرينه نه كبى تأثير نافع اجرا ايتديكنى تفهيم و ارائه ايلر . ترابدن انشا قلنمش « عرب طابيه » ضعيف استحكامنك مدافعه‌سى : بالتمام اصول ونظامى دائره‌سنده توجيه‌واداره ايديلن هجوملره قارشو بونوع استحكاملرك نه‌درجه‌ده قوتلى بولندقلرينى هرايكى محاصره‌ده حاضر بولنان روس ضابطلرينه واضح صورتده كوسترمش ايدى . [كذلك ١٨٧٧ ـ ٧٨ عثمانلى ـ روس سفرنده‌كى « پلونه» ملحمهٔ كبراسنده دخى عثمانليلرطرفندن خفيفه اصولنده‌تيزالدن يابيلان تراب استحكاماتك مدافعاتى : پلونه محاصره‌سنى بالذات اداره ايدن جنرال « طوتله‌بەن » ك هجوملرينه قارشو بونوع استحكاملرك نه درجه‌لرده قوتلى بولندقلرينى بومحاصره‌ده‌كى روس مهندسين وضابطانه و بتون جهان عسكريه بركره دها ارائه واثبات ايلمش و بوسفرى متعاقب قوس انداختلرينك پك‌زياده كسب اهميت ايتمسنه ، بيوك چاپلى صحرا أبوس و هاونلرينك ، پك شديد مواد انفلاقيه وطوربيل دانه‌لرينك ، مكرر آتشلى تفنكارك ، ايجابنده اك آغير طوپلرك صحرا محاربه‌لرينه سوق ايديله‌بيلمسى اصولنك . . . قبولارينه سبيت ويرمش والحاصل وطنه‌زى بوكره قورتارمش بولنان قواى مليه آناطولى‌غازى قهرمانلرينك بابالرى ، بيوك بابالرى بولنان « پلونه ملحمهٔ كبراسى » مجاهدينى طوپراق پيغمبرلرى آرقه‌سنده مدافعات صفدرانه‌لريله او وقت جهان عسكريسنده پك بيوك تبدلك اجراسنه سبيت ويرمش ايدى .] (حاشيه محررعاجز)

بزم [روسلرك] محاصره عملياتلرمزدن دشمنك (تورکلرك) نظردقتی چویرمك وکذلك دشمن استحکاماتی تفتیش و معاینه ایتمك ایچون پرنس « غورچاقوف ـ Gortchakof » جسیم برمفرزه ایله باشلوجه اردوکاهدن « قالیپتری » قریه‌سیله « عبدالمجید طابیه‌سی » آره‌سنده‌کائن برموضع اوزرینه‌کیتدی [*] . بواستقامتده بولنان‌تورك عساکری بزه تصادف ایتمك اوزره یورمك طرز وصورتی کوسترمش ایسه‌لرده لکن اجرا ایدیلن برقاچ طوپ اتداختی‌انلری نظامسز بر صورتده کندی استحکاملری اوزرینه آتمشدر .

۹ : ۱۵ مایس رومی (۲۱ : ۲۷ مایس افرنجی) تاریخنده طونه ساحلی اوزرنده آچلمش صاغ جهت حفر خندکلری ایله تپه‌دکی تورك استحکاملرینه مقابل بولنان صول‌جهت‌حفر خندکلرینی یکدیکرینه ربط ایتمکه ودشمنك قلعه ایدروسنده‌کی مفرز طابیه‌لری علیهنه اجرای تأثیر ایچون بر بطریه انشا ایتمکه موفقیت حصوله کلمشدر . بزم محاصره عملیاتمزك بیوك بر قسمی معتاد بولنان هر نوع تدابیر احتیاطیه ایله اثنای لیلده یاپیلدی وبو سببه مبنی‌درکه تورکلر طرفندن اجرا قلنان خروج حرکتلری بزی دقت و تقیدات ایله امر ترصد ومحافظه‌یه حاضر وآماده بولدیغی کبی‌سلسترہ محاصره‌سنك

(*) « مجیدیه » یاخود « عبدالمجید » طابیه‌سی قزماتلی‌ضعف رجعتکاهی، مفرز آستار دیواری و « قاپوتپه‌ر » ی حاوی تراب بر استحکام ایدی. بونك بوغاز جهتنده تأسیس وانشا قلنمش بولنان ترابدن بطریه‌لر و استحکامات اشبو مفرز طابیه‌یی برنوع « ستاده‌ل » یعنی ایچ قلعه حالنه افراغ ایده‌یوردی.
(حاشیه محرر عاجز)

بدایتنده انسان جهتیله ضایعاتمز دخی آز محسوس بولندی .

روس محاصره اردوسی هر نوع احتیاجدن مصون و آزاده و مستولی خسته‌لقله زحمدار وألمدیده دکل ایدی . هرنقدر بو اردو ـ سیاحلرك بیاناتنه کوره اوزرنده ایصتمه‌یی تولید و اخراج ایچون طوپراغی برآز قازیمق کافی‌بولنان ـ« دوبریجه » قطعه‌سنده مفرزه‌لره مالك بولنمغله برابر ـ محاربه‌ده مقتول دوشنلرله آلدقلری یاره‌لر تأثیراتیله ترك حیات ایلمش بولنانلر نظر اعتنایه آلنوب حسابه قاریشدیرلمامق شرطیله ـ تلفات روسیه‌ده بزم کندی اراضیمز اوزرنده توقف ایتمش بعض عسکر جمعیتلرنده (کومه‌لرنده) وقوعه کلدیکندن دها آز ایدی . تورك دولتی ایله اولجه وقوعه کلن اسکی اسفار ومحاربامزده کیفیت بو مرکزده اولمامقله برابر او وقت دخی هرکس ـ شمدیکی کبی ـ هجوم آنی صبرسزلقله بکلیوردی .

تورکلر ١٧/١٦ مایس رومی (٢٩/٢٨ مایس افرنجی) کیجه‌سنده بربیوك خروج حرکتی تجربه واجرا ایلدیلر؛ بوکیجه‌اوقدر قرا کلق ومظلم ایدی که الك یقین اشیا تفریق وتشخیص ایدیله‌میوردی. وسطی ساعت بره طوغری بیکلرجه آتشلی انداختلر برق‌انداز ایدی وبزم صول جناحزده‌شدید برتفنك آتشی انفلاق ایلدی . بونقطه اوزرنده حفر خندکی محافظ عادیلری خارجنده خصوصی بر استناد وضع واقامه ایدلدی . اشبو استناد عسکریه بو دفعه : « زاموتسق ـ Zamotsk »آلایندن ایکی طابور پیاده، « اولویوپول ـ Olviopol » اوهلان سواری آلایندن ایکی سواری بلوکی ایله یایا طوپجیسنه

منسوب ٦ وسواری طوپجیسنه منسوب ٢ قطعه طوپدن ترکب ایلیور ایدی . خاصه سواری طوپجیسندن میرآلای « قونستاندا ـ Constanda » اوراده [روس صول جناحنده] بولنه‌یوردی . مومی‌الیه حفر خندقلری داخلنده‌دواملی برتفنك آتشی ایشتدیکندن « زاموتسق » آوجیلری آلاینك بر طابوری ایله حفر خندقلری محافظ عسکرینك درحال امدادینه شتاب ایلدی؛ لکن یولده جنرال « سلوان » ه تصادف ایتدی ومومی‌الیه صول جناحز اوزرینه توجه ایدن هجومك طرد و دفع ایدلدیکنی و دشمنك [تورکلرك] کیرو چکیلدیرك شمدی بزم صاغ جناحزه هجوم ایتمکده بولندیغنی کندوسنه اعلام واخبار ایلدی . جنرال « سلوان » ـ تورکلرك باشلوجه قوتلرینی بونهایتکی جهتدن [صاغ جناحزدن] سوق‌وتوجیه ایلمش بولندیغنی وبزم صول جناحزك قارشوسنده کائن « عرب‌طابیه‌سی »نی پوشالتمش [یعنی عسکردن‌خالی براقمش] ایدوکنی ظن وتخمین‌ایده‌رك دشمن استحکاماتی شدتلی هجومله ضبط ایچون کندوسنه پك مساعد کورینان حال ووضعیتدن استفاده ایتمکی تصمیم ایلدی و جنرال « شیلدرس ـ Schilders » دن بو هجومی اجرا ایچون مساعده طلب ایتدی ایسه‌ده لکن‌قرا کلقده بوجنرالی بولمغه‌مقتدراولمه‌مدی .

جنرال « سلوان » بوفرصتی ألدن قاچیرمقدن احتراز ایده‌رك همان ، اووقت ألی آلتنده موجود بولنان « پولتاوا ـ Poltava » پیاده آلایندن ٣ طابور ، « آلکسوپول ـ Alexopol » آوجی آلاینك ٣ طابوری ایله « زاموتسق ـ Zamotsk » آوجی آلاینك

برطابورندن ترکب ایله‌ین عساکر [قول] ایله هجومه آتلدی وایکنجی لوا قوماندانی جنرال ماژور [میرلوا] « پوتاپوف ـ Potapoff » ه درت طابور ایله حفر خندکلرینه درحال قوشمق امرینی اردوکاهه همان ارسال ایلدی .

عساکرمز [روس عساکری] شدتله استحکام خندکی داخلنه ایندیلر واورادن ـ هجوم نردبانلر ودمتلرینه مالك بولنمقسزین بیهوده ونتیجه‌سز غیرت و مساعی ایله ـ مهلك بر آتش آلتنده و متقابلاً یکدیکرینه معاونت ایتمك وقراکلقده ال یوقلامه‌لریله حرکت ایلك اوزره سپر اوستنه طیرماندیلر وآنلرك برچوغی سپری آشمغه موفقیتله استحکامك درونـنه دخول ایلدیلر . قولك باشنده میرآلای قونت «اورلوف ـ Orloff » بولنه‌یور ایدی‌که بوکون [*] فرانسه سفیری بولنان جنرال پرنس اورلوفدر . اشبو عساکرك « قسم کلی » سی برچوق موانع ومشکلاته تصادفله ایلك هاجمینك آرقه‌سی صره‌کیتمك ایچون صرف مساعی وهمت ایتدکلری هنکامده بردنبره بر «رجعت بوریسی!» ایشیدلدی . استحکام داخلنده بولنان عساکرمز بونی ـ بوری اشارتلرمز علی‌الاکثر تبدیل قلنمغله برابر ینه آنلری اوکرنمکده تأخر ایتمیان ـ تورکلرك برخیله وخدعه‌سی ظن ایده‌رك کیرو چکلمك‌ایسته‌میورلردی ؛ لکن رجعت بوریسی آنلرك کیروسنده تکرر ایتدی وعساکرمز جنرال ماژور (میرلوا) « وه‌زدلیچکی ـ Veselitski » ایله برابر حفر خندکلری داخلنده کیرو چکلدیلر ؛

[*] مأخذمز بولنان روس اثرینك تاریخ طبعی بولنان ۱۸۶۸ سنه‌میلادیه‌سنده .

بوجنرال سالف‌العرض جنرال « سلوان » دن بر خبر آله‌مدیغندن امر قوماندایی درعهده ایتمش ایدی .

بوهنگامده ایکنجی لوا قوماندانی سالف‌العرض جنرال ماژور « پاتاپوف ـ Patapoff » صحنهٔ جدال اوزرینه بالوصول عساکرینی محاربه‌یه سوق وادخال ایلدی . معیت ایمپراطوری ارکانندن جنرال ماژور (میرلوا) پرنس «اوروسوف ـ Ourousof» باشده‌کی طابور ایله [«آلکسوپول ـ Alexopol» آوجی آلاینك برنجی طابوری ایله] هجومه قالقدی . بوطابورك برخیلی اشخاصی شجیعانه مزغالدن استحکام داخلنه دخول ایلدیلر ؛ لکن تورکلر ایلك موفقیتلریله جسارتلنمش وکندی احتیاطلریله تقویه ایدلمش بولنملریله کمال شدت وشجاعتله کندیلرینی مدافعه ایتدیلر و مبحوث قول قهرمانانه بر برمقاومتدن صوکره ۱۲ قدم ارتفاعنده همان شاقولی برأستار مقابلنی طیرمانمق اوزره رجعت حرکت عمومیه‌سنی تعقیب واجر ایلمکا اجبار ایدلدی ؛ بوأثناده ایسه دشمن بوقولی خندق واسطه‌سیله یان آتشنه آله‌یور ، اوبدبخت قول سپرك طوغری [دیرقت] آتشلرینه هدف تشکیل ایده‌یوردی .

ملاحظه وتفکر ایدلمکسزین ، احضارات یاپلمقسزین ، حتی باش جنرالك معلوماتی بولنمقسزین یاپلمش بولنان سالف‌العرض هجومه آتمق حرکتندن طولایی جنرال لیوتونان « سلوان » اتهام ایدیله‌مز . مومی‌الیه کندی فعل و حرکت متهورانه‌سنی ، آنك مسئولیتلرینی کندی شاملی ثولومی ایله اوده‌مشدر . شبهه‌سز مومی‌الیهك نه کندی

تهیج ذاتیهٔ قهرمانانه‌سی ونه‌ده کندوسنی محیط بولنانلرك ابرام و اصرارلری طرفندن مجلوبیته قاپلمامسی ، بو یولده انجذابه کندیسنی ترك ایتمامسی اقتضا ایدردی؛ مع‌مافیه بوفداکار جنرالك ذاتی‌مدافعه ایچون دینه‌بیلورکه امر آلتنده یعنی مادون بولنان برباش آمرك (برقطعهٔ عسکریه «شه‌فی»نك) کندوسنه قائده‌لی کوریتان ، حین اجراسنده یك آز برزمان ضیاعی مصلحتك بتون نتیجه و موفقیت وعاقبتنی بعض‌دفعه تهلکه‌یه قویان برحال‌ووضعیتدن‌استفاده خصوصنده اهمال کوسترمامسی مقتضی واصول وقواعد حربیه‌یه موافقدر . .[*]

رجعت بوری اشارتنه وبونك چالنمسی امریی اعطا ایدن شخصه کلنجه : بوری چالدیرمق کیفیتی احتمالکه حقیقةً الزم ایدی ؛ مع‌مافیه الزم اولمسه‌ده هنکام محاربه‌ده‌فدای جان ایتمش بولنان جنرال

[*] ایکنجی فره‌دریق زمانندنبرو خیلی مدت آلمانیایه بیوك ظفرلر بخش ایتمش بولنان آلمان‌عسکرلکنك اساسی کرك بویوك وکرك کوچك رتبه‌لی ضابطانك حال و مصلحت ایجاب ایتدکجه مسئولیتی درعهده ایله آوروپالیلرجه « اینیسیاتیو -Initiative » دنیلان کندی بدعت ذاتیه‌لریله یعنی رأی‌خودلریله حرکت و معامله ایده‌رك زمان فرصتی وبووجهله موفقیتی فوت ایتمیوب ایجاب حالی اجرا وعقیبنده مافوقنه‌اعطای معلومات ایلك قاعده‌سنه مستندر، کیفیت معروضه بوکون همان بتون دولتلر عسکرلکنده اصول وقواعد عسکریه‌نك اك مهملری صره‌سنده‌در ؛ فقط بواصولك فائده‌لی وهروقت موجب موفقیت برصورتده استعمالی‌ایچون ارکان‌عسکریه واسرا وضابطانك یولیله وا کاوفایده‌جك صورتده تعلیملر ومامورلر اجراسیله پیشدیرلمسنده‌کی اهمیت درکار وتکمیل هیئت عسکریه برماکنه کبی ایشلمدکجه، هرکس یاپه‌جغنی بیلوب وافعال وحرکات عسکریه‌نك ایوسنی کوتوسنی اك کوچکندن اك بیوکنه قدر کندینه لزومی درجه‌سنده اکلامدقجه بواصولك داعیٔ محاذیر عظیمه وبعضاً سلسترده‌کی کبی موجب فلاکت بولنه‌جغنی‌ده بدیداردر .

[حاشیهٔ محرر عاجز]

« سلوان » ی بوبابده اتهام ایتمکه جسارت ایده‌مه‌یز . مومی‌الیهی محیط بولنانلرك اووقت مقتول دوشمش ویاخود یاره‌لانمش بولنملرندن طولایی تنویر وحل ایدیله‌مامش بولنان بو مسئله‌یی تعمیق ایتمه‌رك حالیله ترك ایلمکی ترجیح ایلیورز . جسور جنرالك تحت امرنده‌کی ضابطلری اتهام ایتمکی دهازیاده موافق بوله‌یورز وچونکه اوکیجه‌ده‌کی عمیق ظلمت برعسکر غروبندن دیکر غروبنه هر نوع حرکتی ستر واخفا ومنع ایده‌یور ایدی . روس عسکری ایچنده اویله قناعت کتیرلمش ایدی که بوری ایله رجعت اشارتی اولا تورکلر طرفندن ویرلمش وبزم بوریزنلرمز [روس بوریزنلری] آرقه‌مزده بو بوری اشارتنی تکرار ایلمشلردر .

جنرال « سلوان ـ Selvan » کندوسنه بیوك حرمت وتعظیم بسله‌ین افراد عسکریه وضابطان نزدنده پك کوزل بر خاطره براقدی. بوذات صاچنی صقالنی حرب وسفرده بیاضلانمش ، شایان حرمت بر جنرال ایدی .

مبحوث وقعهٔ حربیه‌ده‌کی ضایعاتمز آ کا اشتراك ایدن عساکرك مقدار وکمیتی سبیله پك محسوس ایدی که بروجه آتی‌در :

مقتوللر: ١ جنرال [سلوان] ، ١ بیوك رتبه‌لی ضابط ، ٣١٥ افراد عسکریه ؛

مجروحلر: ١ جنرال [پوپوف ـ Popof] ، ٢٥ ضابط، ٥٤٨ افراد عسکریه (« زاموتسق ـ Zamotsk » آلاینك برنجی طابوری قوماندانی بولنوب برآز صوکره اکمال حیات ایدن میرآلای «غلادوویش

Gladuiche-» ایله مهلك صورتده یارالانان یاورایمپراطوری قونت « اورلوف ـ Orloff » سالف‌الذکر مجروح ضابطان آره‌سنده بولنه‌یوردی.)

تورکلرك عین کیجه‌ده [یعنی ۱۷/۱۶ مایس رومی و۲۹/۲۸ مایس افرنجی کیجه‌سنده] بزم صاغ جناحمزه توجه ایتمش خروج حرکتی عساکر خاصه میرآلایی قونت « اوپپه‌رمان ـ Oppermann » تحت قوماندەسنده بولنان « حفر خندکلری داخلنده خدمت‌عساکری» طرفندن پوسکورتلمشدر.

طونه‌ده بولنان بزم اینجه فیلوملر [طونه اینجه روس دونمامسی] ده غیر فعال قالمامشدر. بو اینجه دونما ۱۷:۱۶ مایس رومی [۲۸ : ۲۹ مایس افرنجی] تاریخنده درونندەکی ۵۰۰ کشیدن عبارت مرتباتیله روسجق قارشوسنده‌کی «یرکوکی ـ Giurgevo» شهرندن اعتباراً « آریش ـ Arich » نهرینك طونه‌یه محل تلاقیسنه قدر طونه صاغ ساحلی کویلرینی تهدید و تحری ایتمش و دشمن مواقع وپوسته‌لرینی تخریب ایتمك اوزره طونه بونیجه‌اشاغی‌طوغری‌صارقمشدر.

حفرخندکلری دشمن استحکاماتنه‌تقرب ایتدیکجه عملیات تقربیه « طولغون حفر ـ Sape pleine » اصولیله اجرا قلنه‌یور ایدی. طرق تقربیه [صیچان یوللری] صول جناح اوزرنده«عرب‌طابیه‌سی» علیهنه ، مرکزده و صاغ جناح اوزرنده قلعه‌نك دیکر استحکاماتی علیهنه توجیه ایدلدی.

صاغ وصول هجوملر [یعنی صاغ وصول عملیات تقربیه‌ترتیباتی]

آره‌لرنده محاصره اصول وقواعدینه توفیقاً آچیلان موازیلر[١] ایله بربرینه ربط ایدلمشلر ایدی .

انتها قلنان بطریه‌لر قسماً استحکامات علیهنه اجرای تأثیرایچون بیوك چاپلی طوپلر ایله وقسماً ده دشمنك محفوظ و مستور محللرینی تخریب ووقوعه کله‌جك خروج حرکتلرینی طرد ودفع ایتمك ایچون صحرا طوپلری و٢٠ لیوره‌لك تعبیر آخرله ½ پودلق [یعنی اون کیلوغرام ثقلنده خمبره آتان] هاونلر ایله تسلیح ایدلدیلر [٢] .

٢٢مایس رومی (٣حزیران افرنجی ـ ٧رمضان ١٢٧٠)ده تورکلر کندی بطریه‌لری آتشنك تحت حمایه‌سنده بزم هجوم عملیاتمزك صاغ جناحنی حمایه‌ایدن ردوت [قپالی طابیه] علیهنه برخروج حرکتی اجرا ایلدی؛ تورك قوللری بزم تفنك وپشرو آتشمزه رغماً ایلرولدیلر؛ بونلردن برقسمی

[١] اسکی محاصره‌لرده هجومك «مرتب هجوم» اصولیله اجراسنده برنجی ، ایکنجی، اوچنجی موازیلر ولزوم وارایسه یارم موازیلر ایله تاج موازینك آچلمسی وهجوم ایدیلن محیط اصلی ویامفرزطابیه شیو صحراسنك اصول مخصوصه‌سی موجبنجه تاجانه‌رق اورادهکدك بطریه‌لری تأسیس ایله موجودایسه کارکیر استار دیوارندن کدیك کشادی معتاد ایدی. «ووبان» زمانندبرو لزوم تعلق ایدنجه تطبیق ایدیلن اصول قدیمه بودر ؛ ووبان اصولنده مرتب هجومك اساسی تشکیل ایدر؛ بواصول یکی اسلحه ومالزمه ووسائط حربیه وبالخاصه تأثیرات فوق العاده‌یه مالك یکی انواع طوپ‌لریه کوره تعدیلات مقتضیه یاپلق اوزره زمانمزده دخی آز چوق تطبیق واستعمال ایدلمکده‌در .

[عراق جبه‌سنده ارتحال ایدن الکی بیوك محررین وعلمای عسکریه وقوماندانلردن استاد محترم مشیر «غوالس پاشا» حضرتلرینك «محاربات قلاع» نامنده‌کی اثر مشهورینه مراجعت بیوریله] .

(٢) بو هاونلر دولت علیه‌ده و بناءً علیه ساسترده‌ده مستعمل ٩ چاپنده یعنی ٩ قیه‌لك هاونلره معادلدر .

خندکه مواصلت ایلدی ومزغالدن ردوت داخلنه آتلادی ؛ بطریه عساکر محافظه‌سی وطوپلرك نومرو نفراتی [خدمت نفرلری]هاجمینه قاریشدیلر وبوحال‌مدهش بوغاز بوغازه‌برمجادله ومقاتله‌یی‌انتاج ایلدی؛ لکن جنرال « وه‌زه‌لیچکی ـ Veselitski » نك تحت قوماندەسنده بولنان « ئه‌له‌تسق ـ Eletsk » پیاده آلاینك ایکی طابوری تورکلر اوزرینه دوشدیلر وآنلری بوزوب مجبور رجعت ایلدیلر . تورکلر خندك داخلنده ١٤ مقتول وردوت اطرافنده دخی تقریباً ٤٠ مقتول ترك ایتدیلر ؛ بزم طرفدن‌ده ١٧ عسکر مقتول و ١ ضابط ایله ٧٣ عسکر مجروح‌دوشدی. مجروح‌دوشنلر میانندەجنرال«وه‌زه‌لیچکی» ده بولنه‌یوردی . بوصاواشده روس عساکری بر صورت شدیده‌ده دوکوشدیلر . روس ضابطلری اللرنده تفنك بولندیغی حالده ایلری آتلمشلر ، ترتیبه‌جیلرایله بوریزنلرمقتول‌دوشنلرك تفنکلرینی قاورایوب بوغاز بوغازه وقوعه کلن محاربه‌یه کیریشمشلر ، طوپجیلر طوپلرینك طومارلریله کندولرینی مدافعه ایلمشلر ، مجروحلر محاربه‌نك نهایتنه دکین قالدیریله‌میه‌رق صره‌ده قالمشلر ایدی .

مایس ماهنك صوك کونلرنده جنرال فلد مارەشال قوای جسیمه ایله قلعه‌نك براستکشافنه (استکشافات تعرضیه‌یه) تشبث ایلدی [١] . مارەشالك جنرال لیوتونان (فریق) « قرولەف ـ Krouief » ك

(١) احوال وبوبابده‌کی تدقیقات کوستریبورکه بو استکشافات تعرضیه‌دن مقصد حال وامکان مساعد بولنورسه آرقه‌دن همان سلسترەیه کیریبورمك، محاصره محاربه‌سنه نهایت ویرمکدی . کوریله‌جکدرکه بواستکشافات مسعود برنتیجه یرینه مارەشالك فلاکتنی تولید ایتمشدر .

سلستره حواليسنده ألمالو قريه‌سى جوارنده‌كى روس بطريه‌لرندن برنده‌عرب طابيه‌سنه قارشو اجرا
قلنه‌جق بر هجوم حركتنه اشتراك ايليه‌جك روس عسا كرينك برروس پاپاسى طرفندن تقديسى .
Popo russe bénissant les troupes qui doivent prendre part à une attaque.
1854.

تحت قوماندەسنده بولنان پیشداری « قالیپتری ـ Kalipetri » قریەسنك صولنه ایلرولدی ؛ مذکور قریەیی تجاوزایتدکدن صوکره قزاقلر تورکلره تصادف ایتدیلر وآنلرك سواریسی طرفندن هجومه اوغرادیلر ؛ لکن « واسنەزانسکی ـ Vasnésenski » اوهلانلری آلاینك ٧و٨ نجی بلوکلری وقتنده مواصلت ایلدیلر ؛ تورکلری بوزوب بونلردن بربایراق ایله ١٠ أسیر آلدیلر . دشمن [تورکلر] اراضی اوزرنده ٦٠ جسد ترك ایلدی .

بزم قوتلرمزك قسم کلیسی « قالیپتری » قریەسیو « عبدالمجید » طابیەسنه طوغری توجه ایدن دره آرەسنده اخذ موقع ایلدی . تورك سواریسی هجوم ایلیەجك کبی کوروندی ایسەده لکن بزم طوپجی آتشمز آلتنده کندی استحکاملرینه طوغری چکلمکده تأخر ایتمدی . « عبدالمجید » طابیەسی بزم خطوطمز علیهنه آتش آچدی . بر کوللە [١] فلدمارەشالك آیاقلرینه دوشدی ؛ اطرافنده بولنانلری شفقت کارانه برهیجان ، کسکین برخوف واندیشه استیلا ایلدی ؛ هرکس کندوسنه هیچ برضرر ایریشوب ایریشمدیکندن خبردار بولنمق ایستەیوردی ؛ لکن مارەشال تلاشسز ساکنانه بر صورتده آت دکیشدیردی وینه برآز مدت موضع اوزرنده قالدی . او صرەده کندوسنك یارەلانمش ایدوکی وهر نقدر جریحەسی [أزیلن محلی]

(١) ایکی مجلب بولنمیان طوپلرون طوپ سرمیسنه « کوللە » دینور: تیمور کوللە ، طاش کوللە (ایك اسکی) ، جلیك کوللە (حال حاضرك زرهلره قارشو سرمیسی) کبی انواعی واردر .

تهلکه‌لی دکل ایدیسه‌ده برقاچ کون بارکیره بینه‌میه‌جکی اوکره‌نلدی . لکن چوق کچمه‌دن اشبو جریحه دها مهلك برشکل وصورت آلدی . بوکا مبنی مارەشال : ایکنجی ، دردنجی ، بشنجی قول اردولرك امر قوماندەسنی جنرال آدجودان [برنجی فریق] پرنس «غورچاقوف — Gortchakof » ه تودیع و تسلیم ایلکه مجبور قالدی (٣١ مایس امرنامه‌سی) [*] .

---

[*] مارەشال « ایوان پاسکه‌ویچ — Paskevitch » ١٧٨٢ سنهٔ میلادیه‌سنده « پولتاوا — Poltava » ده تولد ایدوب (١٨٢٦—٢٠) ایران سفرنده عجملره و ١٨٢٨—٢٩ (١٢٤٤—٤٥) سفرنده تورکلره غلبه ایتمش و ١٨٣١ ده لهستان اختلالنی و ١٨٤٩ ده مجارستان اختلالنی شدتله تسکین ایلمشدر. ١٢٤٣ ده ایران حکومت اسلامیه‌سنه اوردیمی برضربهٔ مدهشه ایله آذربایجان قطعه‌سنی وارمنستان و« ئه‌ریوان»ی ضبط واستیلا و « تورکمن‌چای» معاهده‌سنی عقد ایتمش بولندیلی کبی مذکور (١٢٤٤—٤٥) سفرنده قفقاس روس‌اردوسنك باشنده بولنه‌رق آناطولیه استیلا و برچوق خرستیان کورجی و بیك بدی بیلمیان بر طاقم کردکنله‌لرینی پیشدارصورتیله اوکنه قانوب طوپلی‌اون اوچ بیك رادەسنده اصل روس عسکریله بر طاقم مظفریات عظیمه‌یه نائلیت ایله « بایبورد » ده قدر کلوب آوروپاده « آناطولی فاتحی » نامنی آلمشدر. بوسفرلر وقایع حربیه‌سنده اهل اسلام و تخصیص هرطرفدن آتشه ویروب جایر جایر یاندیمی « اخسخه » قلعه‌سنك قادینلره ، قزلره قدر مدافعهٔ وطنه شتاب ایدن ، علولر ایچنده ملائکهٔ عذاب کبی لاریده قلیچ حرب ایله‌ین مدافعلری حقنده (بالاده صحیفه ٨ مراجعت) بك ظالمانه وخونریزانه معاملاتده بولنمش وارمنستان و لهستانده دوکدیکی معصوم قانلریله « ئه‌ریوان » قوتی ، « وارصوی » [وارشوه] پرنسی نامنی احراز ایلمشدر .

١٨٢٦ — ٢٧ ایران و ١٨٢١—٢٩ (١٢٤٤—٤٥) آناطولی سفرلرینه دائر روسجه یازیلەرق فرانسزجه‌یه ترجمه ایدلش ومکمل خریطه‌لری حاوی بیوك بر اثری واردر . اشبو خواص فوق‌العاده‌سنه مبنیدرکه سفر مبحوثه روسیه دولتنك بتون حدود غربیه وجنوبیه اردولری باش قوماندانلغی و صوکره بك

استكشافات تعرضيه‌يه اشتراك ايلش بولنان روس عسـاكرى آقشامك ساعت ٩ زنده اردوكاهه عودت ايلديلر .

٢٩/٢٨ مايس رومى [١١/١٠ حزيران افرنجى] كيجه‌سـنده عرب طابيه‌سى اوكنده برلغم پاطلاتديرلدى . بولغم مذكور طابيه‌نك هجوم ايديلن جيقنديسى اوجنى تخريب ايلدى . بزم قازمه‌جى عساكرمز استحكامك داخلنى معاينه ايچون انفلاق ايله تشكل ايمش لغم حونيسنك فوقنه آتلديلر ؛ حفر خندكلرنده‌كى عساكر محافظه‌دن بربلوك [يعنى « پراغا ـ Praga» آلايى فوزيليه‌لرندن ١٢ نجى بلوك] آنلرك آرقه‌سى صره كيتمكه‌باشلادى. دشمن [تركلر] بزم آدملرمزك آز مقداردە بولنديغنى مشـاهده ايده‌رك استحكام داخلنده ياپلمش « قوپور » دنيلان كسـيك محلدن آنلر اوزرينه آتلدى و بونلرى احاطه ايتمكه باشلايوردى . بوصره‌ده « پراغا » آلاينك ديكر ايكى

بيوك اهميتله تلقى ايدلن سلستره محاصره‌سنك اداره‌سى روسيه ايمپراطورى طرفندن عهده‌سنه توديع قلنمش ويارالانمسى اوزرينه بالاده بيان ايدلديكى وجهله سلستره قارشوسنده‌كى ايكينجى ، دردنجى ، بشنجى روس قول اردولرينك قوماندانلغنى برنجى فريق پرنس « غورچاكوف » ه احاله وتوديعه مجبور قالمش وسلستره‌ده آلديغى يارەنك تأثيراتيله اوسـتانه جكيله‌رك خيلى مدت عذاب چكدكدن صكره نهايت قريم سفرى نهايتنده ، ١٨٥٦ سنه‌سنده ٧٠ ياشنده تكميل حيات ايلشدر . اقتدار عظيمى ، مهارت عسكريه‌سى نسبتنده‌عظيم تورك واسلام‌دشمنى بولنمغله‌مشهور ايسه‌ده‌برتورك كوللەسنك ضربه‌سيله يارالانه‌رق خيلى‌مدت اضطراب چكدكدن صوكره اكمال حيات ايلمـى‌ده بر جزاى معنوى ، داعىٔ عبرتدر .

منابع عثمانيه‌يه كوره (٢٠٥ ، ٠٠٠ ، ١) كيسه يعنى ٢٠٥ ميليون غروش [ايكى ميليون درت يوز الفى بيك يوزلك عثمانلى آلتونى] بيراث براقش ومبلغ مزبورك ايكى ثلثى اوغلنه و برثلثى دخى ايكى قزينه قالمشدر . (بالاده صحيفه ١٧٢،٦٠،٣٦ يه مراجعت).

بلوکی آوجی نظامنده لغم حونیسنك صولنه ، سپرك شیو خارجیسی اوزرینه ایلری آتلدیلر وپك دواملی و مؤثر بر آتش آچدیلر . معندانه برمجادله‌دن صوکره دشمن [تورکلر] گیرو چکلدی ؛ لکن چوق زمان کچمه‌دن بزم قازمه‌جیلری حونیدن چیقارمق ایچون تکرار هجومه کلدی ایسه‌ده ٢٠٠ مقتول ومجروحدن عبارت بر ضایعات ایله یکیدن پوسکوردلدی .

بزم بوکونکی ضایعاتمز دخی پك محسوس ایدی : ٦٠ مقتول و ١٦٣ مجروح یعنی « پراغا » آلاینك همان جمله‌سی !

١ حزیران رومی [١٣ حزیران افرنجی] تاریخی سلستره محاصره‌سنه اشتراك ایدن باجمله اشخاصك خاطره‌سنده دائما محفوظ قاله‌جقدر ؛ یوم مذکورده هجوم عملیاتنك جسور قوماندانی جنرال آدجودان [برنجی فریق] « هیلده‌رس ـ Schilders » پك تهلکه و مماتکارانه بر صورتده یارالاندی [*] . حفر خندکلری داخلنده ومحاربه‌لرده برقورشون یاغموری آلتنده دائما صغوق قانلیلغی محافظه ایدن ، هرنوع تهلکه‌لری استخفاف ایلیان بودکرلی قوماندان محاصره عملیاتنی تفتیش ایتدیکی اثناده برخمپره پارچه‌سی صاغ باجاغنه اصابتله دیزینك فوقنده مذکور باجاغی قیرمشدر . قطع عضو عملیاتی ماهرانه برصورتده اجرا قلنمش ایسه‌ده لکن معیتنده کلر اثنای عملیاتده ادراك ایدلمکله ممنون قالنان امیدلری حقلی کورمامشلردی . فی الحقیقه

(*) بعض فرانسز محررین عسکریه‌سنه کوره : عین کونده انکلیزلر ضابطانندن سلستره‌ده بولنان بیکباشی « بوتلر » دخی کذلك تهلکه‌لی برصورتده یارالانمشدر .

بوبیوك روس جنرالی ١٢ کون صوکره ٦٧ یاشنده بولندیغی حالده ١٣ حزیران رومی [٢٥ حزیران افرنجی] ده « قالاراش » ده اکمال حیات ایتمشدر .

١ حزیران رومی [١٣ حزیران افرنجی] تاریخندن اعتباراً سلستره محاصره‌سنه ـ ماضی‌یه نسبتله دها فعالانه ، دها شدتکارانه بولغق اوزره ـ ینه دوام قلندی . « قالیپتری » قریه‌سی قربنده بولنان جنرال « قرولهف ـ Kroulef »قوله استنادتشکیل‌ایتمك اوزره پرنس « بهبوتوف Beboutof » قولی « شمنی » طریقی اوزرینه کوندرلدی ومحصورین ایله اولان باجمله اتصالات خارجیه منع ویساق ایدلدی . مومی‌الیه پرنس « بهبوتوف » بو صره‌لرده ـ سلستره‌یه طوغری کندینه بریول آچمغه (قلعه‌یه ارزاق ومهمات صوقمغه) چالیشان ـ تورك عساکرینی طاغتمغه و عین زمانده آنك برده قافله‌سنی ضبط ایتمکه کسب موفقیت ایتمشیدی .

صول جهت هجومنده بر« طولغون جفر ـ Sape Pleine» ایله « عرب‌طابیه‌سی » نك استار مقابلنه مواصلت‌ایدلدی. لغم غاله‌ریلری سپر آلتنه قدرسورلدی وعزیمتندن‌اول فلدمارشالی طرفندن ویرلمش امرلر موجنجه بطریه‌لردن کیرو چکلمش بولنان محاصره طوپلری تکرار یرلرینه وضع واقامه ایدلدی [١] .

(١) بالاده ١ حزیران رومی تاریخندن اعتباراً سلستره محاصره‌سنه تکرار ینه دوام قلندیغی و یوقاری‌ده کیرویه چکلمش محاصره طوپلرینك تکرار یرلرینه وضع ایدلدیکی موضوع بحث‌بولنمسندن تظاهر ایتمکده‌درکه مارشال «پاسکویچ»

٧ حزیران رومی (١٩ حزیران افرنجی) بعدالزوال وسطی ساعت ٥½ ده عرب طابیه‌سنك سپری آلتنده‌کی لغم انفلاق ایتدیرلدی. اشبو لغم آتشلنمسی اشارتنده حفر خندقلری داخلنده ، طونه‌نك صول ساحلنده ، طونه آطه‌لرنده ترتیب ایدیلن باالجمله روس بطریه‌لری یارم ساعتلك برمدت اثناسنده پك سریع برآتش اجرا ایتدیلر [١] ؛ بوآتش تودك بطریه‌لرینی سکوته مجبور ایلدی. انفلاق عرب طابیه‌سی سپرینك برقسمی تخریب ایتدی و آنك مدافعینی خارجه آتیلان طوپراقلر ایله برلکده هوایه پرواز ایلدی [٢].

ایرتسی کونی شفق سوکرکن عرب طابیه استحکامنك چیقندیسی بزم طرفدن (روسلر طرفندن) اشغال ایدلدی و محاصره درامنك صوك پرده‌سنه اشتراك مجبوریتنده بولنان باالجمله عساکر هجوم ایدیله‌جك استحکاماتك هربرینه هجومه حاضرلاندیلر. بزم صاغمزده هجوم عملیاتلری قلعه کوکده‌سی اوکنده‌کی مفرز استحکامدن الك زیاده ٧٠ ساژه‌ن [١٥٠ متره] مسافه‌یه مواصلت ایتمشلر ایدی .

روسلرجه « ناغارنوئه ـ Nagarnoé » دنیلان عرب طابیه‌سی

یاره‌لاتمزدن اول وك محاصره‌یه قرار ویرمش ، ایجابانتنه بیله باشلامش ایکن یاره‌لندقدن صوکره نوماندەیی درعهده ایدن خانی «غورچاقوف» تشدید محاصره جهنه کیتمشدر .

(١) ایجاده بویوله سریع آتشلرك استعمالنه لزوم کورلمسی مؤخراً یعنی زماننده سریع آتشلی طوپلرك قبوله سببیت ویرمشدر. سریع آتشلی طوپلره متعلق ایکی اثرمزله « کلیات فن العلحه» نام کتابمزه مراجعت .

(٢) سلستره محاصره‌سنك بوتاریخده‌کی احوال عمومیه‌سنی کوسترن (١٧) نومرولی سلستره محاصره‌سی منظرهٔ عمومیه‌سی لوحه‌سنه مراجعت بیوریله .

ایله « پیس‌چانوئه ـ Peschanoé » دنیلان « پیلانلی طابیه » [١] استحکاملرینه عمومی هجوم اجراسیچون ٩/٨ حزیران رومی (٢١/٢٠ حزیران افرنجی) کیجه‌سی تحت‌قراره آلندی. نظر دقته آلنق لازمدرکه بوائناده بالذات « عمرپاشا » سلسله‌یی قورتارمقدن بسبتون قطع امید ایتمشیدی . مشارالیه « وارنه » ده‌کی فرانسز عساکری قوماندانی جنرال « قانروبه‌ر ـ Canrobert » ه یازیپور ایدی‌که : قلعه‌یه ارزاق ومهمات ارسالی وقلعه عساکر محافظه‌سنی تقویه ایچون بتون مساعی وغیرتلری غیرمثمر و مستحیل قالمشدر ؛ مشارالیه جنرال « قانروبه‌ر» دن‌برساخته تعرض‌اجراسنی وهیچ دکلسه « پازارجق» ه تقرب ایلمسنی تمنی ورجا ایلیوردی [٢]. صورت‌حاله نظراً مشارالیه « شمنی » ده‌کی کندی مستحکم اردوگاهی ایچون‌ده خوف واحتراز بسلیوردی .

. . . . . .

(١) « ناغارنوئه — Nagarnoé» کلمه‌سی روس‌لسانده «یوکسکدن — de la hauteur » معناسنی متضمن بولنوب یوکله سلسله محاصره‌سنده روسلر طرفندن یوکسکده بولنان «عرب طابیه‌سی» نه اسم‌ویرلدیکی کبی «پیس‌چانوئه — Peschanoé » کلمه‌سی دخی « قوم اوواسندن — dela plaine de sable » معناسنی متضمن بولنوب یوکله‌ده عین وجهله روسلر طرفندن قوملق اووادہ بولنان « پیلانلی طابیه» یه اسم تخصیص ایدلمشدر.

(٢) محررین مشهورۀ عسکریه‌دن « بارون دو بازانکورت - Baron de Bazancourt » طرفندن تحریر و نشر ایدلش بولنان : « کالیپولی ، وارنه وسیواستوپولده فرانسز اردوسی — «L'armeé francaise à Gallipoli, varna et Sébastopol» نامنده‌کی کتابده (جلد ١ — صحیفه ٧٠) مراجعت بیوریله .

. . . . . .

بوانناده روسلرك سلستره محاصره قولی : ٧٧ طـابور پیاده ، ٦٨ سواری بلوکی ، ٢٧ قزاق سواری بلوکی (سوتنیا) ایله ٢٥٤ قطعه طوپجی افواه ناریه‌سندن عبارت برقوته ترفع ایتمش بولنه‌یوردی .

٩/٨ حزیران رومی (٢١/٢٠ حزیران افرنجی) کیجه‌سی هجوم عمومیسی ایچون « پیلانلی طـابیه » مفرز طابیه‌سی علیهنه توجه ایده‌جك صـاغ طرف هجومنه قونت « ده‌بیچ زابالقانسکی ـ Debitch Zabalkansky [١]» پیاده آلایی ایله آکا احتیاط صورتنده « بریانسق ـ Briansk » آوجیلری آلایی ترتیب و تخصیص قلندیغی کبی « عرب طابیه‌سی » مفرز طابیه‌سنه قارشو وقوعه کله‌جك صول طرف هجومنه‌ده مذکور طابیه‌یی جبهه‌سندن و آرقه‌دن صارمق واحتیاط صورتنده « لوبلن ـ Lublin » آلاینه‌مالك بولنمق اوزره « زاموتسـق ـ Zamotsk » و « قامچاتغا ـ Kamtchatka » آلایلری ترتیب وتخصیص ایدلمش و « احتیاط عمومی »دیکر قوللردن ٢١ طابور ایله تشکیل قلنمش ایدی . دشمنك نظردقتنی باشـقه محله چویرمك ایچون هجوم زمانـنـده « قرولف ـ Krouleff » و « به‌بوتوف ـ Béboutof » قوللری ـ برنجیسی «عرب طابیه‌سی» و « عبدالمجید » مفرز طابیه‌لری آره‌سنده کائن دره‌ایچنده وایکنجیسی

(١) بوالای (١٢٤٤ـ٥٤) سفرنده «ادرنه»یه کلوب ادرنه محاصره‌سی اثناسنده کسب موفقیت ایدن روس اردوسی باش‌قوماندانی مشهور روس جنرالارندن « قونت ده‌بیچ » ك نامنه منسوبدر .

بونهایتکی مفرز طابیه پیشکاهنده بولنمق اوزره ـ ایلری حرکت ایده‌جکلردی .

تدارکات نهایت بولدقده باش قوماندان پرنس « غورچاقوف ـ Gortchakof » اثنای هجومده رجعت بوریسی چالدیرلیه‌جغنی و شاید بویله بربوری اشارتی ایشیدیلورسه آنك اصلا نظر اعتباره آلنامسنی کندی عساکرینه ایوجه تنبیه وتفهیم ایلدی .

عساکر مرتبه کندیلرینه تخصیص قلنان موقعلرینه کیتدیلر و شفق وقتی صبرسزلقله بکلدیلر . ویریله‌جك بر اشارتی متعاقب هجومه آتیله‌جقلر ایدی ؛ لکن بردنبره نصف‌اللیلده حدود غربیه وجنوبیه اردولرینك باش قوماندانی، جنرال فلدمارشالك بریاورحربی محاصره‌نك فك ورفع ایدلمسی وسلستره پیشکاهنده جمع ایدلمش باجمله روس قوتلرینك طونه‌نك صول ساحلی‌اوزرینه جمع وتحشید قلنمسی امریله مواصلت ایلدی [١] . . . . . .

. . . . . .

کیرو چکلمك حرکتی دشمندن‌سترایچون ١٠/٩ حزیران رومی (٢٢/٢١ حزیران افرنجی) کیجه‌سنده بزم حفر خندکلرمزدن باشلامق و « عرب طابیه‌سی » ایله « بیلانلی طابیه » یی یکدیکرینه ربط ایدن استحکامات اوزرینه توجه ایلك اوزره « حفر مضاعف ـ

(١) روسلرك رجعتی تولید وانتاج ایتمش بولنان اسباب‌مارەشال «سنت آرنو»نك فرانسه حربیه ناظرینه یازدیغی ٢٩ حزیران ١٨٥٤ تاریخلو مکتوبده کوریله‌بیلور. [« بازانکورت — Bazancourt » نام محررك بوندن اول صحیفه (٣ ٢) ده مذکور کتابنده (جلد ١ — صحیفه ٧٢) مراجعت] .

Sape double» دنیلان اصولده ایکی حفر خندکی کشاد ایدلدی . اشبو حفر خندکلرندن برینك منتهاسنه متعدد سپت صره‌لری وضع واقامه قلندی . دشمن اغفال ایدلدی . بونلری بر بطریه ظن ایدن تورکلر بوتون کیجه بوسپتلر اوزرینه اجرای انداخت ایلدی .

عین کیجه ایچنده حفر خندکلرندن ١٤ محاصره طوپی و ١٤ صحرا طوپی رفع ونقل ایدلدی .

٨ : ٩ حزیران رومی (٢٠ : ٢١ حزیران افرنجی) ده‌کی حرکت عمومیه اثناسنده ویوم متعاقبده ضایعاتمز مقتول ٢٦ عسکر ایله مجروح ١١ ضابط و ٢٨٤ عسکردن عبارتدر .

١٠ : ١١ حزیران رومی (٢٢ : ٢٣ حزیران افرنجی) ده پرنس « به‌بوتوف ـ Beboutof » کندی عسکریله « قالیپتری » قریه‌سندن کیرویه ، اردونك باشلوجه اردوکاهی اوزرینه چکلدی .

متعاقب کیجه حفر خندکلرنده انشا قلنمش بطریه‌لری تسلیح ایدن افواه ناریه‌نك متباقیسی [٣٥ قطعه صحرا طوپی ایله ١½ پود چاپنده ١٩ قطعه هاون] و عین وجهله « سلخخانه آطه‌سی » بطریه‌لرنده‌کی محاصره وتجربه طوپلری رفع و نقل ایدلدی . بعده حفر خندکلرینی اشغال ایدن عساکر کیرو چکلدیلر .

حرکات مذکوره اویله بر نظام وسکونت ایله اجرا قلندی‌که دشمن بونلری کورمیه‌رك بوتون کیجه حفر محللری علیهنه تفنك آتشنه دوام ایتدی وآنجق صباحك آلافرانغه ساعت بشنده ایدی‌که محاصره‌نك فك ورفع ایدلمش بولندیغنه کسب وقوف ایلدی. اووقت

تورکلر ازدحام ایله وغیرمنتظم بر صورتده حفر خندکلری داخلنه کندیلرینی آتدیلر . لکن صول جناحمز ردوتندن بر قاچ مرمی انداختندن صوکره چوق وقت کچمه‌دن کیرو چکلدیلر .

کونده‌لك ضایعاتمز ٦ مقتول‌عسکر ایله ٦٦ مجروحدن‌عبارتدر.

١١ حزیران رومی [٢٣ حزیران افرنجی] ده‌روس‌عساکری طونه‌نك صول ساحلنه کچمکه باشلادیلر .

١٢ حزیران رومی [٢٤ حزیران افرنجی] ده صباحله‌ین طلوع شمسده « آطه‌کوی » قریه‌سنك آقتی جهتنده بولنان کوپری سوکیلوب استیف ایدلمکه باشلاندی. حالا نهرك صاغ‌ساحلی اوزرنده بولنان عساکر جنرال لیوتنان [فریق] « قرولەف - Kroulef » قولندن متشکل دمدار ایله برابر « غارنیچ - Garnitz » کولی قربنده‌کی مستحکم اردوکاه داخلنه کیردیلر .

بلغارلر بزم رجعت حرکتمزی اوکرەنەرك جواردەکی باجملە قریه‌لردن کومه کومه قوشوب کلیورلر و طونه‌نك صول ساحلنده کندی مال وثروتلریله معاً روسلری تعقیب ایتملرینك کندولرینه مساعده ایدلمسنی باش قوماندانلدن تضرع ونیاز ایلیورلردی. بونلرك سویله‌یشلرینه کوره : برابر آلنمه‌رق ترك ایدلملری کندولرینی یاغما وغارته وتورکلرك فنا معاملەلرینه معروض براقمق فلاکتنی تولید ایده‌جك وبو وجهله تورکلر ـ روسیه‌یه صداقتلرندن وباش جنرالك اعلان رسمیلرینه اطاعت ومتابعتلرندن طولایی ـ کندولرینی‌جزا دیده ایده‌جك ایدی. مال وثروتلری وحیوانلریله معاً کندیلرینی قورتاران

بر اهالی یلغینی برابر لکیله غیرقابل اجتناب برصورتده حصوله کلهجك نظامسزلق وقاریشقلقدن استفاده ایده بیلمن دشمنك [تورکلرك] قربیتنه رغماً پرنس « غورچاقوف » دمداردن اول کوپریی یکمك ضمننده لازمکلن وقتی بلغارلره ویرمك ایچون رجعت حرکتنی برکون توقیف ایتمکی تصمیم ایلدی .

١٣ حزیران رومی [٢٥ حزیران افرنجی] بعدالزوال ساعت ٥ ½ ده « غارنیچ ـ Garnitz » موضعنی اشغال ایدن عساکر طونه یی یکمکه باشلادیلر .

یکید حرکتی اتمام ایدیلنجه قازمه جی عساکری باشلوجه کوپریی [بیوك کوپریی] سوکوب استیف ایتمکه باشلادیلر وبونلرك ایشی همان ١٤ حزیران رومی [٢٦ حزیران افرنجی] آقشامنده اکمال ایدلدی .

بوزمان اتناسنده سلسترة تپه لری اوزرنده تورك سواری کتله لرینك ـ کویا سرکوپری استحکاماتنك الآن روسلر طرفندن اشغال ایدلمش بولنمسندن احترازایدییورلرمشجه سنه تدابیراحتیاطیه ایله ـ ایلرولدکلری مشاهده ایدیلیور ایدی ؛ لکن کیفیتك بومرکزده اولمدیغنه اطمئنان وامنیت حاصل ایدنجه روس مستحکم اردوکاهی داخلنه استعجال ایله آتلدیلر وساحل اوزرینه خفیف طوپجی افواه ناریه سی کتیردیلر . بونلر ایلك انداختی هنوز اجرا ایدنجه بزم « قانونیه ر » دنیلان طوپ چکر سفینه لرمزله ساحل بطریه لرمز آنلری محللرندن اخراج

وعجله برجعته اجبار ايلديلر ؛ سـوكلمش بر طوپ ايله برقاچ مقتول ميدان اوزرنده قالدى .

خصوصات معروضه‌يه بناءً طونه‌نك صول ساحلى اوزرنده بزم عساكرك [روس عساكرينك] كيرو چكلمه حركتى ـ سلسترەدن ايكى منزل (قوناق) مسافه‌ده اردو قورمش عمر پاشـانك ٣٠٫٠٠٠ كشيسى ايله كندينى تقويه‌يه مقتدر بر دشمن عسـاكر محافظه‌سنك كوزى اوكنده تشبث ايدلمش بولندينى حالده ـ كرك انسـان وكرك مالزمهٔ حربيه‌جه ضايعات ويرلمكسزين بتون مغناسيله تام و مكمل بر انتظام داخلنده اجرا قلنمشدر .

ايشته بو وجهله مخاصمات طونه ساحللرى اوزرنده نهايت بولمش وحرب وسفر ديكر برصحنهٔ حركات [قريم‌شبه جزيره‌سى] اوزرينه انتقال ايلمشدر .

(١٢٧٠-٧١) طونه وقريم سفرنده روس بطاريه‌سنك بومباردمان اثناسنده‌كى حالى .
Un batterie russe pendant un bombardement (1854-55).
(صحيفه : ٢٦٩)

روس محررلرندن « قووالەوسکی » نك اثرینه کوره ۱۸۵٤ طونه سفرنده مملکتین وروم ایلنده سفره اشتراك و «سلسترە» محاصرەسنی اجرا ایدن روس عساکری و بونلرك قطعات و تشکیلات و تواریخ مختلفەدەکی وضع الجیشلری حقنده معلومات مهمەیی احتوا ایدن :

جداول عدديه

جدول : نومرو ۱

سفرك بدايتنده جنرال آدجودان (برنجی فريق) « غورچاقوف Corichakof- »ك
تحت قوماندەسنه موضوع عساكرك قوهٔ موجودەسی

قول اردو	قطعات عسكريەنك اسامیسی	عدد	امرای عسكريه	عدد	افراد عسكريه	عدد
٤ نجی	٤ نجی خفيف سواری فرقەسی	٤	۲۳	۱۵۳	٥,٥۹۰	٥۰۲
	۱۰ نجی پياده فرقەسی . . .	۳	۲۷	۲۳۰	۱٥,۳٤۲	۷٤۱
	۱۱ « « «	۳	۲۹	۲۲۲	۱٤,٦٤۰	٦۳۹
	۱۲ « « «	٤	۳٥	۲۳۰	۱٥,۲۹٤	۷٤۳
	٤ نجی طوپجی فرقەسی . . .	—	۱۳	٤۲۱	۳,۸۱۹	٥۹۰
	٤ نجی پارقلرلواسی . . .	—	۳	۲	۱,۰۰٤	۹۰
	٤ نجی آوجی طابوری . . .	—	۲	۱۲	٦۱۰	٥٤
	٤ نجی قازمەجی طابوری . .	—	۲	۱۸	۱,۰۰۹	۱۰۷
	٤ نومرولی كوپريجی بلوكی وكوپری پارقی	—	—	٤	۲۸۲	۱۸٥
	۹ نومرولی دون قزاق بطريەسی	—	۱	۲	۱۹٤	۱
	ژاندارمه عساكری . . .	—	—	۱	۳۳	—
	٤ نومرولی سيار خستەخانه طاقمی	—	۱	—	—	۱۸۸
	يكون	۱٤	۱۳٦	۹۹٥	٥۷,۰۹٤	۳,۸۹٤
٥ نجی	٥ نجی خفيف سواری فرقەسی	۳	۲۱	٤٤۸	٤,۹۹۸	٤٦٥
	۱٥ نجی پياده فرقەسی . . .	٥	۳۰	۲۱۷	۱٤,۱٤۰	۷۷٦
	٥ نجی سواری طوپجی لواسی	—	۲	۱۱	٤٦۰	۹٦
	۱٥ نجی صحرا طوپجی لواسی	—	٥	۲۳	۷٥۸	۹۹
	۱٥ نومرولی سيار طوپجی بارقی	—	۱	۱	۳٦۰	۲۰
	٥ نجی آوجی طابورينك ٤ بلوكی	—	—	٤	۲٤٥	٥
	٥ نومرولی كوپريجی بلوكی وكوپری بارقی	—	—	٤	۲٤۲	۱۰۹
	٥ نومرولی سيار خستەخانه طاقمی .	—	۱	—	—	۱۹۷
	يكون . .	۸	٦۰	٤۰۸	۲۱,۸۰۳	۱,۸ : ۱
قزاق سواريسی	۲٥ نومرولی دون قزاق الايی .	—	۱	۱۲	٤۹۹	۲
	۳٤ « « « . . .	—	۲	۱۷	۷۹٥	۲
	۳۷ « « « . . .	—	۲	۱۳	٦٥۰	۲
	يكون عمومی . .	۲۲	۲۰۱	۱٤٤٥	۸۱,٥٤۱	٥,۷ : ۱

حاشيه: اشبو عساكردن جنرال آدجودان (برنجی فريق) قونت « اوزەرستەلنيت Auress-Elnit » ك امرلری تحتنده پيشداری تشكيل ايچون قوای آتيه تفريق وافراز ايدلش ايدی .

٥ نجی خفيف سواری فرقەسی ؛
٥ نجی سواری طوپجی لواسی ؛
۳٤ نومرولی دون قزاق آلايی

جدول : نومرو ۲

۱۸۵٤ سنهٔ میلادیه‌سی نیسان رومیسی‌نهایتنده مملکتمین (اتلاق‌وبغداد قطعه‌لری) داخلنده وطونه سفلا (آشاغی طونه) اوزرندهکی روس عسکرلرینك حال وضعیتلری (وضع الجیشلری)

«چرناوودهـ Tchernawoda» ده بولنان جنرال لودهرس «Luders» مفرزهسی:	۳ نجی خفیف سواری فرقهسنك ۱ نجی لواسی، ۱۵ نومرولی سواری بطریهسی ایله برابر. ۹ نجی پیاده‌فرقه‌سی، ۳ بطریه ایله برابر. ۱۵ نجی « « کندی طوبجیسیله برابر. ۳ نجی و ٥ نجی آوجی طابورلری. ٥ نجی قازمه‌جی طابوری. ۹ نجی و ۲۲ نجی‌دون قزاق الایلری.
۳۵ طابور پیاده ۱٦ سواری بلوکی ۱۲ قزاق سواری بلوکی (سوتنیا) ۹۸ طوبجی افواه ناریه‌سی	
«قالاراش ـ Kalarach» مفرزهسی:	٤ نجی خفیف سواری فرقهسنك ۱ نجی لواسی، بر سواری بطریه‌سی ایله برابر. ۸ نجی پیاده فرقه‌سی، طوبجیسیله برابر. « قامچاتقا » آوجی آلایی. ۳ نجی آوجی طابوری .
۲۱ طابور پیاده ۱٤ سواری بلوکی ۳ قزاق سواری بلوکی ۸۸ قطعه طوپ	۱۱ نجی طوبجی‌لواسنك ۳ نجی و ٤ نجی خفیف بطریه‌لری. ۹ نجی دون قزاق بطریه‌سی . ۳٤ نجی دون قزاق سواری الاینك ۳ بلوکی (سوتنیاسی).
طونه کچید محلنك حمایه‌سی ایچون « حیرسووا ـ Hirsowa» ده :	«ژیتومیر ـ Jitomir» آوجی آلایندن ۳ طابور (٤ نجی طابوری «ابرائیل ـ Braïlow» ده) . «آسسانسون ـ Ascension» سواری آلایندن ۲ سواری بلوکی .

٣ طابور پياده ٢ سواری بلوکی ٣ قزاق سواری بلوکی ٨ طوپ	٩ نجی طوپجی لواسندن ٧ نومرولی خفيف بطريه‌نك ٨ طوپی (٤ طوپی « ابرائيل » ده) . ٣٤ نجی دون سواری قزاق آلايندن ٣ بلوك (سوتنيا).
طرنۀ سفلا (اشاغی طونه) اوزرنده: ٢٨ طابور پياده ١٦ سواری بلوکی ٩ سوتنيا (قزاق سواری بلوکی) ٦٨ طوپ	٣ نجی خفيف سواری فرقه‌سنك ٢ نجی لواسی، ٦ نومرولی سواری بطريه‌سيله برابر . ٧ نجی پياده فرقه‌سی كندی طوپجيسيله برابر. « پودولسق - Podolsk » آوجی آلايی، ١٤ نجی طوپجی لواسنك ٥ نومرولی بطريه‌سی ايله برابر. ١ نومرولی دون قزاق آلايی. ٣٩ نجی دون قزاق سواری آلاينك ٣ بلوکی (سوتنياسی) .
« اولته‌نيچه - Olténitzà » ده بولنان جنرال ليوتونان [فريق] « پولوف - Poloff » مفرزه‌سی : ٨ طابور پياده ٨ سواری بلوکی ١٨ طوپ	« ژاقوتسق - Jakoutsk » پياده آلايی. « اوقحوتسق - Okhotsk » آوجی آلايی. پرنس « فره‌دريق كيوم دو پروس »ك آلايی. ١١ نجی طوپجی لواسنك ٣ نومرولی آغر موضع بطريه‌سی . ١١ نجی طوپجی لواسنك ٥ نومرو آغر موضع بطريه‌سنك نصفی.
« يركوكی - Giurgewo » ده بولنان جنرال ليوتونان « سووامونوف Soïmonoff »ك مفرزه‌سی:	ولی‌عهد پرنسك هوسار آلايی . « قوليبانسق - Kolibansk » آوجی آلايی .

٨ طابور پیاده
٨ سواری بلوکی
٦ قزاق سواری بلوکی
٣٢ طوب

« طومسق - Tomsk »آوجی آلای.
٨ نومرولی خفیف سواری بطریه‌سی.
١٠ نجی طوپجی لواسنك ٢ نومرولی خفیف بطریه‌سی.
٣٧ نومرولی دون قزاق‌سواری آلایی.

«تورنو-Torno» ده بولنان جنرال ماژور [میرلوا] « بومغارتن - Baumgartin » مفرزه‌سی.
٤ طابور پیاده
٨ سواری بلوکی
٢ قزاق سواری بلوکی
١٤ طوب

«دوق دو ناسساو -uc de Nas sau » ك اوملان آلای.
«توبولسق - Tobolsk» پیاده آلای.
٩ نومرولی خفیف سواری بطریه‌سی.
١٠ نجی طوپجی لواسندن ١ نومرولی خفیف بطریه‌نك ٦ طوبی.
٤٢ نجی دون قزاق سواری آلاینك ٢ بلوکی (سوتنیاسی).

« افلاق صغیر » قطعه‌سنده بولنان جنرال لیوتوتان (فریق) «لیپراندی - Liprandi» نك مفرزه‌سی:
١٦ طابور پیاده
١٦ سواری بلوکی
١٠ قزاق سواری بلوکی (سوتنیاسی)
٥٦ طوب

٥ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك ٢ لواسی.
«آزوف - Azof» پیاده آلایی.
«دنیه‌په‌ر - Dniéper» پیاده آلایی.
«اوقرانیا - Ukraine» آوجی آلایی.
« اوده‌سا » آوجی آلایی.
١٠ نومرولی خفیف سواری بطریه‌سی.
١٢ نجی طوپجی لواسنك ٤ نومرولی آغر موضع بطریه‌سی.
١٢ نجی طوپجی لواسنك ٦ و٧ و ٨ نومرولی خفیف بطریه‌لری.
٣٨ نجی دون قزاق سواری آلایی.
٤٢ نجی دون قزاق پیاده آلاینك ٤ بلوکی.

« بکرش » ده و حوالیسنده بولنان: « بوغ - Bug » اوملان سواری آلایی.

٩ طابور پیاده	«ئه‌قاترنبورغ - Ekatrenbourg» پیاده آلایی.
٨ سواری بلوکی	«سه‌له‌نغنسق - Selinginsk» پیاده آلایی.
٦ قزاق سواری بلوکی	١٠ نجی طوپجی لواسنك بر تومرولی آغر موضع بطریه‌سی.
٢٤ طوپ	١٠ نجی طوپجی لواسنك ١ تومرولی خفیف بطریه‌سنك ٦ طوپی.
	٤ نجی آوجی طابوری.
	١١ نجی طوپجی لواسنك ٥ تومرولی خفیف بطریه‌سنك ٦ طوپی.
	٢٥ نجی دون قزاق آلایی.

جدول : نومرو ۳

«سلستره» قلعه‌سی اوکنده‌کی روس اردوسنی متعاقباً تقویه واعظام ایدن قوای امدادیه

		پیاده طابوری	سواری بلوکی	قزاق س. بلوکی	اقوام نادیه
	سلستره محاصره‌سنك بدایتنده قلعه اوکنده بولنان روس قوللرینك احتوا ایلدیکی قوای عسکریه	٥٦	٣٠	١٥	١٨٠
	امدادلر:				
١٠ مایس رومی	«پودولسق - Podolsk» آوجی آلایی ١٤ نجی طوپجی لواسنك ٥ نومرولی خفیف بطریه‌سنك ٨ طوپی.	٤	—	—	—
		—	—	—	٨
١٩ مایس رومی	«اوقوتسق - Ocostk» پیاده آلایی.	٤	—	—	—
	«ژاقوتسق - Jakoutsk» آلاینك ٢ طابوری	٢	—	—	—
	پرنس فردریق کیوم دو پروسك هوسار آلایی	—	٦	—	—
	١١ نجی طوپجی لواسنك ٣ نومرولی آغر موضع بطریه‌سی.	—	—	—	١٢
٢١ مایس رومی	«ژیقومیر - Jicomir» آلاینك ایکی طابوری.	٢	—	—	—
	٩ نجی طوپجی لواسنك ٧ نومرولی خفیف بطریه‌سنك ٨ طوپی.	—	—	—	٨
٢٥ مایس رومی	«سه‌لین‌غه‌نسق - Sélinginsk» پیاده آلایی.	٤	—	—	—
	١١ نجی طوپجی لواسنك ٥ نومرولی خفیف بطریه‌سنك ٦ طوپی.	—	—	—	٦
٢٧ مایس رومی	٥٠ نجی دون قزاق آلایی.	—	—	٦	—

٣٠ مايس رومی	« ژیتومیر - Jitomir »آلاینك برنجی طابوری ٩ نجی طوپجی لواسنك ٧ نومرولی خفیف بطریه- سنك ٤ طوپی.	١	—	—	--
		—	—	—	٤
	١ حزیران رومیده یکون	٧٢	٣٦	٢١	٢١٨
١ حزیران رومیدن صکره	ایکنجی دراغون سواری فرقه‌سی، کندی طوپجیسیله برابر.	--	٣٠	—	٢٤
	٢ نومرولی اورال قزاق آلایی.	—	—	٦	—
	«دینیه‌په‌ر - Dniéper» پیاده آلایی.	٤	—	—	—
	١٢ نجی طوپجی لواسنك ٨ نومرولی خفیف بطریه‌سی	—	—	—	١٢
	محاصره‌نك رفعنده یکون	٧٧	٦٦	٢٧	٢٥٤

جدول : نومرو ٤

« سلستره » محاصره‌سنك رفعی متعاقب طونه نهری مرور ایدلدکدن صوکره روس عسکرینك بولندقلری محلر (وضع الجیشلری)

« قالاراش - Kalarach» ده ترك ایدیلن عساکر :	١٥ نجی پیاده فرقه‌سی، کندی طوپجیسیله برابر.
	١٤ نجی پیاده فرقه‌سنك ٢ نجی لواسی، ایکی بطریه ایله برابر.
	٥ نجی قازمه‌جی طابوری.
	٥ نجی آوجی طابوری.
	٣ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك برنجی لواسی، ٥ نومرولی خفیف سواری بطریه‌سی ایله برابر.
	پرنس « فره‌دریق کیوم دو پروس »ك هوسار آلایی.
	٧ نجی و ٢٢ نجی دون قزاق سواری آلایلری.
«قالاراش» دن ١٠ : وه‌رست (کیلو-مترو) مسافه‌ده کی « ژالومیتج - Jalomitz» ، متوجهاً «ایلوبوج - Ilobodz» کوپریسندن طونه‌یی کچن عساکر:	٨ نجی پیاده فرقه‌سی، کندی طوپجیسیله برابر.

حاشیه : بو عساکر یاور ایمپراطوری جنرال «لوده‌رس - Lüders» ك تحت قوماندەسنده ایدی و(بر طابور پیاده و ٤ طوپ) قوتنده‌کی « غور ژالومیتج - Gour-Jalomitz» و (٤ طابور پیاده ، ٦ طوپ، یارم قزاق-واری

بلوکی) قوتندەکی « ابرائیل » مفرزەلریله مشترکاً آقتی یعنی منصب جهتنده «سەرت - Seret » صوینه وروزکار یعنی منصب جهتنده « موستیچ- Mostitch » کولنه قدر - طونه نهری امتدادنجه مملکتی ستر ومحافظه ایدەجك ایدی.

« قالاراش » دن « اور وی‌چەمی - Ourwitchemi» اوزرینه توجه ایتمش و بو نقطەیه قدر ۱۸ : ۲۱ حزیران رومیده مواصلت ایتمش و اووقت « اور وی‌چەمی» ایله «مایاقا- تارجی» ارەسنده یرلشمش بولنان عسا کر:

۹ نجی و ۱۱ نجی پیاده فرقەلری و ۲ نجی دراغون سواری فرقەسی کندی‌طوپلریله برابر.
٤ نجی خفیف سواری فرقەسنك ۱ نجی لواسی، ۷ و ۹ نومرولی دون قزاق خفیف سواری بطریەلریله برابر.
۳ نجی آوجی طابوری.
٤ نجی قازمەجی طابوری.
۳٤ و ٤۰ نومرولی دون قزاقلری‌سواری آلایلری.
۲ نومرولی اورال قزاقلری آلایی،

حاشیه : ۳ نجی، ٤ نجی، ٥ نجی پیاده قولارینك قرارکاه عمومیلری اشبو عسا کر ایله برلکده یوروبورلردی و بونلر ۲۰ حزیران رومی تاریخیله « مایاقارجی - Maïakardji » یه مواصلت ایلمشلردر.

« قالاراش» دن «اولنەنجه» اوزرینه توجه ایتمش عسا کر .

«دینیەپەر» پیاده آلایی.
۱۲ نجی طوپجی لواسنك ۸ نومرولی خفیف بطریەسی.

یرلرینه کیدن عسا کر:

«ژاقوتسق - Jakoutsk » پیاده آلاینك ایکی طابوری.
۱۱ نجی طوپجی لواسندن طوپ

او وقت بونلر «اور- وی‌چەمی» دن چیقوب بولنەقلری فرقه ایله برلشمشلردر.

«توشانی - Tochani » اوزرینه توجه ایدن عسا کر:

۳ نجی قازمەجی طابوری.
٤ نجی آوجی طابوری .

لوحه : ٢٤ فريق : احمد مختار

(١٢٧٠ — ٧١) طونه وقريم سفرلرى هنكامنده :

فرانسه وانكلتره دولتلريله دولت عثمانيه‌نك بالاتفاق روسيه دولتيله اجرا ايلديكى قريم سفريله اكا تقدم ايدن طونه سفرنده‌كى اتفاقك خاطره‌سى صورتنده ترسيم قلنه‌رق سلطان عبدالمجيد خانه تقديم وبعده مكتب حربيه يه اهدا قلنان اليوم موزهٔ عسكريده محفوظ قريم سفرى تمثيل اتفاقى .

Symbole de la triple alliance pendant la guere de Crimée (1854-55).

(صحيفه : ٢٨٠)

سلسترة قلعه‌سی پیشکاهنده بولنان کوپری طاقلری وطومبازلر «آلکساندرو-پول - Alexandropol » اوچ آوجی طابورینك تحت محافظه و نظارتنده بولنمق اوزره طونه نهری اوزرنده «اسماعیل» قلعه‌سنه کوندرلمشدر.

محاصره طوپلری ایله مهندس (استحکام) صنفنك محاصره پارق دخی فرددن «اسماعیل» قلعه‌سته ارسال قلنمشدر.

یاور ایمپراطوری پرنس «غورچاقوف - Gortchakof» ك تحت قوماندهسنده قالان عساکر سائره وجه آتی اوزره تقسیم وتوزیع ایدلمشلردر.

«جورجی - Jaurji» ده بولنان عساکر:
جنرال «سوامونوف - Saïmonof»
۱۰ نجی پیاده فرقه‌سنك ۲ لواسی
۲ بطریه
پرنس ولیعهدك هوسار آلایی

«بکرش» ده بولنان عساکر:
جنرال «دانبرغ - Dannenberg»
۱۰ نجی پیاده فرقه‌سنك بر لواسی
۲ بطریه.

«چونوله‌شتی - Tchenolechti» ده بولنان عساکر:
«بوغ - Bug» اوهلان سواری آلایی
۵ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك بر آلایی

«پلوشتی - Plochti» ده بولنان عساکر:
«جنرال «لیپراندی - Liprandi».
«ترانسیلوانیا» طاغ کچیدلرینی ترصد ایچون:
۱۲ نجی پیاده فرقه‌سنك ۲ آلایی
۵ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك هوسار لواسی

طونهٔ سفلا اوزرنده و «بابا طاغی» ولایتی داخلنده بولنان عساکر.
جنرال «اوچاقوف - Outchakof».
۷ نجی پیاده فرقه‌سنك ۳ آلایی
۳ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك ۲ نجی لواسی
۱۵ نجی پیاده فرقه‌سنك احتیاط لواسی
۱ نجی و ۳۹ نجی دون قزاق سواری آلایلرینك ۹ سوتنیاسی (بلوکی)

« بغدان » ده بولنان عسا کر:
جنرال «شابه تسکی-Chabetski».
(اولا) : «توشانی - Tochani»
ده بولنان عسا کر:
(ثانیاً) : «آوقتا - Octma » ده
بولنان عسا کر:
(ثالثا) « شمالی بغدان » ده بولنان
عسا کر:
(رابعاً) یکیدن بغدانه مواصلت
ایدن عسا کر:

۶ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك ۱ نجی لواسی
۱۲ نجی پیاده فرقه‌سنك پر آلایی
۱۶ نجی پیاده فرقه‌سنك ۲ نجی لواسی
۴۳ نجی دون قزاقلری سواری آلایی
۶ نجی پیاده فرقه‌سی
۱ نجی دراغون سواری فرقه‌سی
۴۶ نجی دون قزاقلری سواری آلایی
۱۱ نجی «اورال» قزاقلری سواری آلایی
۱۶ نجی پیاده فرقه‌سنك « اودمسا » دن کلن ۱ نجی لواسی
۳ نجی قازمه‌جی طابوری «قالاراش» دن کلن
۴ نجی آوجی طابوری

جدول : نومرو ٥

روس اردوسنك تجمع سوق الجيشيسى

۱۱ نجى سوارى فرقه‌سنك ۳ آلايى ۳ بطريه ٤ نجى خفيف سوارى فرقه‌سنك بر نجى لواسى ۲ سوارى بطريه‌سى « ئه‌قاترنبورغ - Ekaterinbourg » پياده آلايى.	۲٥ حزيران روميده « بكرش » ده بولنوركن جبرى يورويش ايله « فراتشتى - Fratechti » يه گيتمك امرينى آلمشلردر.

بيوك قرارگاه عمومى ۲٦ حزيران روميده «مايافاتارجى - Maïa-Katardji» دن « بكرش » ه اورادن « فراتشتى » يه نقل ايدلمشدر.

۹ نجى پياده فرقه‌سى و بونك طوپجيسى ۳ نجى آوجى طابورى ٤ نجى قازمه‌جى طابورى ۲ نجى دراغون سوارى فرقه‌سى ، ۳ بطريه ايله برابر ۲ قزاق سوارى آلايى	« مايافاتارجى » و « اور وى‌جه‌مى - Ourwitchemi» دن « فراتشتى » يه متوجهاً يوله چيقه‌شلردر.

٥ تموز روميده وجه معروض اوزره « فراتشتى » ده تجمع ايتمش بولنان عساكر:	٤٦ طابور پياده ۲٦ سوارى بلوكى ۲۳ سوتنيا (قزاق سوارى بلوكى) ۱۸۰ قطعه طوپ
عين زمانده « بكرش » ه مواصلت ايدن عساكر:	۸ نجى پياده فرقه‌سى ، كندى طوپجيسيله برابر ۱۱ نجى پياده فرقه‌سندن بر آلاى ۱ بطريه

«فراتشتی -Fratechti» ده تجمع ایتمش اولان عساکرك صول جناحنی ستر ایچون یاور ایمپراطوری جنرال «لو - دەرس - Luders» «قالاراش» دن «ئوبیلەشتی Obilechti Noou» یه کیدرکن ترددده بولنان عساکر:

- ١٥ تجی پیاده فرقه‌سی
- ٥ تجی آوجی طابوری
- ٥ تجی قازمه‌جی طابوری
- ٢ الای اوملان سواریسی
- ١ سواری بطریه‌سی
- ١ قزاق سواری الایی

جمعاً :

- ١٨ طابور پیاده
- ١٠ سواری بلوکی
- سوتنیا (قزاق سواری بلوکی)
- ٥٦ طوپ

[۱۲۷۰هـ - ۱۸۵٤] سنه‌سنده‌کی سلستره محاصره‌سنك - هجری و افرنجی وروسی تاریخلرك تناظرینه کوره - باشلوجه وقایعی ارائه ایدن مقایسهٔ روایات جدولیدر .

هفته‌نك گونلری	تاریخ هجری قمری	تاریخ میلادی افرنجی	تاریخ میلادی روسی [*]	باشلوجه وقایع [*] ۱۲٦۹ سنهٔ مالیهٔ رومیه
	شعبان	مایس	نیسان	
چارشنبه	۱۲	۱۰	۲۸	محاصره عملیاتنه باشلانمسی .
پنجشنبه	۱۳	۱۱	۲۹	طوپ آتشنه باشلانمسی .
جمعه	۱٤	۱۲	۳۰	روسلر طرفندن طرق تقربیه [صیچان یوللری] و بطریه‌لر انشا آتی .
جمعه ایرتسی	۱۵	۱۳	۱ مایس	
پازار	۱٦	۱٤	۲	
پازار ایرتسی	۱۷	۱۵	۳	کوکللی باشی بوزوق سواریلرینك استشکشافاتی دوشمنله مصادمه‌سی .
صالی	۱۸	۱٦	٤	قزاقلرله باشی بوزوق سواریسی و مفرزه‌لر آره‌سنده جرخه‌جی جنکلری .
چارشنبه	۱۹	۱۷	۵	شدتلی طوپجی محاربه‌سی .
پنجشنبه	۲۰	۱۸	٦	شدتلی طوپجی محاربه‌سی . شهر داخلنده خسته خانه‌لرده‌کی خسته‌لرك ایچ قلعه اتخاذ ایدیلن مجیدیه طابیه‌سی حوالیسنه نقلی .
جمعه	۲۱	۱۹	۷	روسلرك قلعه‌دن ۳۲۰۰ متره مسافه‌ده مرتب هجوم عملیاتنه بدئی وشدتلی طوپجی محاربه‌سی .
جمعه ایرتسی	۲۲	۲۰	۸	ایلك حفر خندکاری [صیچان یوللری، متریسلر] کشاد ایدلدی .
پازار	۲۳	۲۱	۹	۲۲/۲۱ مایس کیجه‌سنده روسلر ایکنجی موازی‌یی آچمشلردر .
پازار ایرتسی	۲٤	۲۲	۱۰	سکونت . موسی پاشانك نفتیشاتی . روسلرك باصغین تشبثلری .
صالی	۲۵	۲۳	۱۱	یلانلی طابیه‌یه قارشو شدید طوپ آتشی .
چارشنبه	۲٦	۲٤	۱۲	انکلتره قرالیچه‌سی ویقتوریانك یوم مخصوصی .

جدولك مابعدی

هفته نك كونلری	تاريخ هجری قمری ١٢٧٠	تاريخ ميلادی افرنجی ١٨٥٤	تاريخ ميلادی روی ١٨٥٤	باشلوجه وقايع
	شعبان	مايس	مايس	
پنجشنبه	٢٧	٢٥	١٣	روسلرك بيلانلی طابيه وعرب طابيه‌سی اوزرينه آتسزين باصقين تشبثی .
جمعه	٢٨	٢٦	١٤	روسلر طرفندن كلهجك امدادلره قارشو استحكامات انشاسی .
جمعه ايرتسی	٢٩ رمضان	٢٧	١٥	عرب طابيه‌سی وبيلانلی طابيه اوزرينه اقشامه طوغری شديد آتش .
پازار	١	٢١	١٦	روسلرا وچنجی موازی يی‌اك ايلرودهكی استحكاماتدن يالكز (٣٠٠) خطوه مسافه‌ده كشاد ايتديلر.
پازار ايرتسی	٢	٢٩	١٧	عرب طابيه‌سی اوزرينه وقوعبولان بيوك كيجه هجومی . جنرال « سلوان » ك مقتوليتی . طوب وتفنك آتشنك بنون كون دوامی.
صالی	٣	٣٠	١٨	ايلهٔ مظلمه . عرب طابيه‌سی اوزرينه آتسزين باصقين تشبثی .
چارشنبه	٤	٣١ حزيران	١٩	قلعه‌يه امداد وردی خبرلری . بومباردمان .
پنجشنبه	٥	١	٢٠	موسی پاشانك شهادتی . عرب طابيه‌سنك قسم شرقيسی آلتنده ايلك روس لغمنك انفلاقی .
جمعه	٦	٢	٢١	عرب طابيه‌سنه قارشو ايكنجی روس لغمنك انفلاقی . تورکلر طرفندن هجوم عملياتی تقريبه‌سی
جمعه ايرتسی	٧	٣	٢٢	وروس صول جناحی اوزرينه بر خروج اجراسی.
پازار	٨	٤	٢٣	عرب طابيه‌سنده احضارات تدافعيه .
پازار ايرتسی	٩	٥	٢٤	« قره چون به‌سكی » بكك شمنی‌دن وصولی.
صالی	١٠	٦	٢٥	عرب طابيه‌سنك شو صحراسی تاجلاندی.

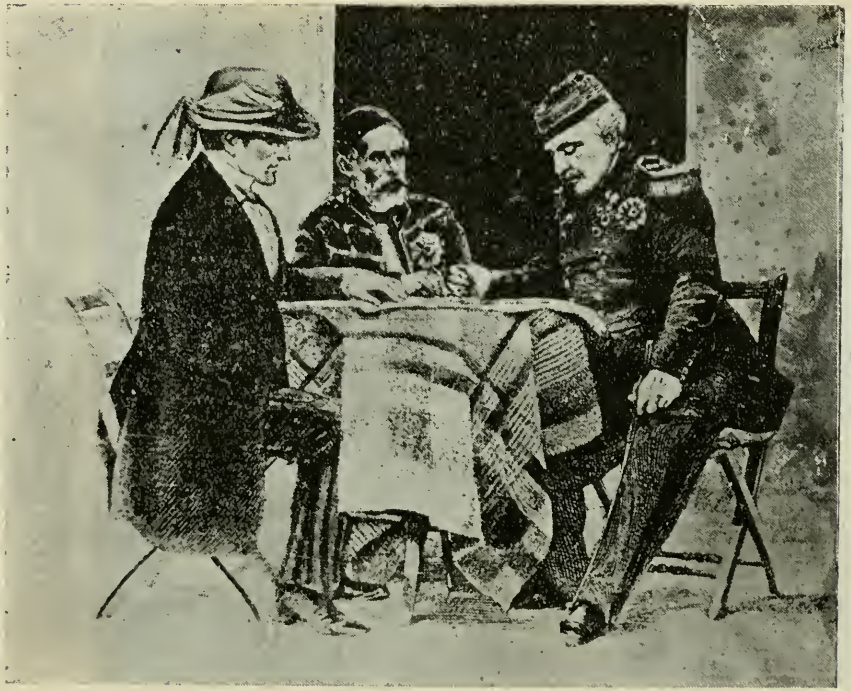
جدولك مابعدى

هفته كونلرى	تاريخ هجرى قمرى ١٢٧٠	تاريخ ميلادى افرنجى ١٨٥٤	تاريخ ميلادى روى ١٨٥٤	باشلوجه وقايع
	رمضان	حزيران	مايس	
چارشنبه	١١	٧	٢٦	بكى سلستره قوماندانى فريق محمد رفعت پاشا ـ « سمون »، « غروون » وسائر بعض اجانب ايله برلكده سلستره يه مواصلت ايدوب طابيه لرك نوبت آتشيله سلاملاندى .
پنجشنبه	١٢	٨	٢٧	مجلس حرب ملازم « بوتلر » ايله « قاسميت »ك ميرآلاى نصبى . تفتيشات .
جمعه	١٣	٩	٢٨	مارشال باسكويچ قواى مهمه ايله وبالذات كندى قوماندا سنده براستكشافات تعرضيه اجرا ايتمش، اناطولى كوكلى سواريلريله « قالپيتر » ترعه سى جوارنده بر مصادمه ده بركوله ايله قاچه سندن يارالانمشدر .
جمعه ايرتسى	١٤	١٠	٢٩	عرب طابيه سنك چيقنديسى التنده بروس لغمى انفلاق ايتدى . بو طابيه اوزرينه انسرين باصقين تشبثى .
پازار	١٥	١١	٣٠	بهرام پاشانك كندى فرقه سيله سلستره حوالسنه وصولى .
پازار ايرتسى	١٦	١٢	٣١	مجروح « پاسكويچ » امر قوماندايى يرتس « قورچاقوف » ه توديع ايلدى .
صالى	١٧	١٣	حزيران ١	توركلر بر بيوك موفقيت قزانديلر روسلرك عمليات حفريه وتقريبه سنك بر بيوك قسمى تخريب ايدلديكندن روس جنرالى « شيلدر » ايله انكليز بيكباشيسى « بوتلر » يارەلانديـ

جدولك مابعدى

هفته كونلرى	تاريخ هجرى عثمانى ١٢٧٠	تاريخ ميلادى افرنجى ١٨٥٤	تاريخ ميلادى روسى ١٨٥٤	باشلوجه وقايع
	رمضان	حزيران	حزيران	
چارشنبه	١٨	١٤	٢	مناقشات تنافعيه .
پنجشنبه	١٩	١٥	٣	دشمن مواضعنده حركت عظيمه ونقليات .
جمعه	٢٠	١٦	٤	روسلر طرفندن يكيدن هجوم احضاراتى
جمعه ايرتسى	٢١	١٧	٥	« « « «
پازار	٢٢	١٨	٦	« « « «
پازار ايرتسى	٢٣	١٩	٧	عرب طابيه‌سنك سپرى التنده بر انم انفلاق ايتدى .
صالى	٢٤	٢٠	٨	هجوم ايچون روسلر طرفندن ترتيبات لازمه اخذ ايدلدى .
چارشنبه	٢٥	٢١	٩	روسلرطرفندن مفرز ظابيه‌لر ونفس قلعه‌اوزرينه بلا فاصله شديد بر آتش .
پنجشنبه	٢٦	٢٢	١٠	انكليز بيكباشيسى « بوتلر » ك وفاتى - روسلر طرفندن قالبترى قريه‌سنك تركى
جمعه	٢٧	٢٣	١١	مخروح « پاسكه‌ويچ » ك براميرى اوزرينه روسلر تكرار طونه‌نك صول ساحلنه كچمكه باشلادقلرى وبرقاچ كون صوكره « قالاراش » حوالسنده طوپلاندقلرى .
جمعه ايرتسى	٢٨	٢٤	١٢	طونه اوزرنده روس كوپريسنك قالديرلمسى .
پازار	٢٩	٢٥	١٣	روسيه‌لى جنرال « شيلدرس » ك وفاتى .
پازار ايرتسى	٣٠	٢٦	١٤	طونه صاغ ساحلنده تمك بر روس قلعه‌سى . و سلستره محاصره‌سنده روسلر ٢٥ بيك كشى ضايع ايلدى .

جنرال پەلیسیه سردارا کرم عمر پاشا لوردراغلان

(۱۲۷۰—۷۱) قریم سفری هنکامنده دول متفقه باش قوماندانلرینك خریطه اوزرنده حرکات حربیه‌یی مذاکره ومناقشه‌لری (۲۷ شباط ۱۸۵۵)

Conférance entre les generaux : Pelissier, Lord Raglan et Qmer-Pacha. Guerre de Crimée (1854-55).

١٢٧٠ ده سليستره قوماندان ومحافظی محمد رفعت پاشا.
Mehemmed Rifat Pacha, célèbre dé fenseur de Slistrie. 1854.
[major aprés voir diplomé de l'ecole spéciale militaire de Saint-cyr)
[بو رسم فرانسه‌ده سن سير مكتب حربيه‌سنده اكمال تحصيل ايلسی متعاقب عهده‌سنه بيكباشيلق رتبه‌سی توديع ايدلديكی زمان پارسده پاپلش واليوم موزه‌ده محفوظ بولنان رسمدن استنساخ ايدلشدر.]

١٢٧٠ طوغه‌سفرنده‌سلستره قلعه‌سی‌قوماندان ومحافظلغنده بولنان اعاظم مجاهدین عثمانیه‌دن مشیر محمد رفعت پاشا .

Mehemmed Rifat Pacha, célèbre defentseur de Slistrie.

[عائله‌سی طرفندن موزهٔ عسکریه اهدا ایدلش برسمدن استنساخ ایدلشدر .]

« وطن ياخود سلستره » نامنده‌كى وطنپرورانه ملى پيه‌سمزك محرر شهيرى
ادیب اعظم « نامق كمال بك » مرحوم .
Namik Kemal Bey, célèbre pœte turque.
[مشارالیهك اكرم‌بكه هديه ايتديكى فطوغرافدن قوپيه‌در .]

3 1761 07130571 8

DR
567
A35